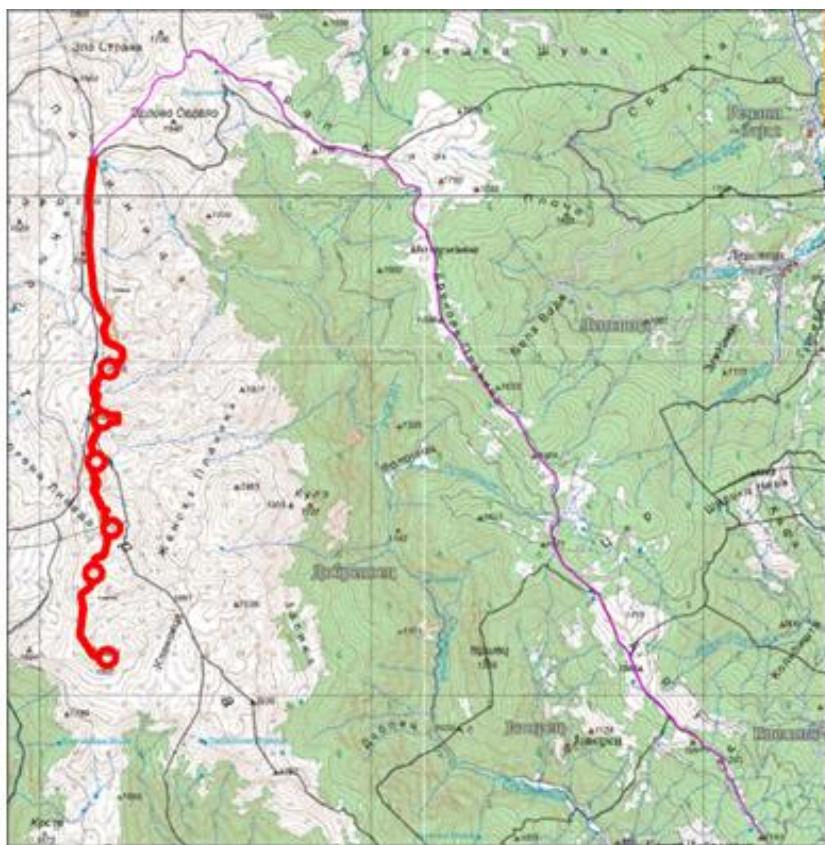

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

**ИЗВЕШТАЈ ЗА СТРАТЕГИСКА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА
СРЕДИНА
ЗА
УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА
ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА
ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА
ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД
ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW)
КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОЕЦ,
ОПШТИНА КИЧЕВО**

**Нацрт верзија
Февруари, 2023 год.**

ДЕКОНС-ЕМА | Друштво за Еколошки Консалтинг

ул. „Стефан Јакимов Дедов“ бр. 4-1/10, Скопје

Тел/фах: 02 3246 402,

е-mail: office@ema.com.mk

<http://www.ema.com.mk>

План: УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНЕОЦ

Надлежен орган за донесување на Планот: Министерство за транспорт и врски

Документ: Извештај за Стратегиска оцена на животната средина за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево

Клиент: КИЧЕВО ВИНД

Статус: Нацрт верзија

Изработувачи: Менка Спировска, дипломиран биолог и овластен експерт за СОЖС
Ана Стојановска, дипломиран еколог и овластен експерт за СОЖС

Потписник на Извештајот за СОЖС: Менка Спировска

Управител: Менка Спировска

Датум: 22.02.2023

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-3461/3
Датум: 30-05-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Спировска Аритон Менка родена на 28.12.1951 година во Скопје, дипломирала на ден 02.11.1976 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Биолошки факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 04.06.2009 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА
И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Број 12-3464/3
Датум: 30-05-2022 година

УВЕРЕНИЕ

за положен стручен испит за стекнување на
статус експерт за стратегиска оцена на животната средина

Стојановска Зоран Ана родена на 01.12.1987 година во Скопје, дипломирала на ден 08.07.2011 година на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје на Природно-математички факултет, го положи **стручниот испит за стратегиска оцена на животната средина** на ден 28.03.2013 година, се стекна со **статус на експерт за стратегиска оцена на животната средина**, ги исполнува условите утврдени во член 23 став (3), член 72 став (1), а во врска со член 27 став (2) и (3) од измените и дополнувањето на Законот за животна средина („Службен весник на РСМ“ бр. 89/22), и се стекна со правото да биде вклучена во Листата на експерти за стратегиска оцена на животната средина што ја води Министерството за животна средина и просторно планирање на Република Македонија.

Министерство за животна средина и
просторно планирање

Министер
Naser Nuredini

Трговски регистар и регистар на други правни

www.crm.com.mk

Дигитално потпишан од: CRRSM
Централен Регистар на Република Северна Македонија
Датум и час на потпишување: 23.09.2021 во 13:30:27
Издавач на сертификатот: KIBSTrust Issuing CA for e-Seals
Сертификатот е валиден до: 20.04.2024
Документот е дигитално потпишан и е правно валиден

Број: 0818-50/150020210397415

Датум и време: 23.9.2021 г. 13:30:18

/Електронски издаден документ/

ПОТВРДА
за регистрирана дејност

ТЕКОВНИ ПОДАТОЦИ ЗА СУБЈЕКТОТ	
ЕМБС:	6247717
Назив:	Друштво за еколошки консалтинг ДЕКОНС-ЕМА ДООЕЛ увоз-извоз Скопје
Седиште:	СТЕФАН ЈАКИМОВ - ДЕДОВ бр.4-1/10 СКОПЈЕ - ЦЕНТАР, ЦЕНТАР

ПОДАТОЦИ ЗА РЕГИСТРИРАНА ДЕЈНОСТ	
Предмет на работење:	Регистрирана е општа клаузула за бизнис
Приоритетна дејност/ главна приходна шифра:	74.90 - Останати стручни, научни и технички дејности, неспомнати на друго место
Други дејности во внатрешниот промет:	Нема
Евидентирани дејности во надворешниот промет:	Има
Одобренија, дозволи, лиценци, согласности:	Нема

Правна поука: Против овој реален акт може да се изјави приговор до Централниот регистар на Република Северна Македонија во рок од 8 дена од денот на приемот.

Број: 0818-50/150020210397415

Страна 1 од 1

СОДРЖИНА

1	ВОВЕД.....	9
2	ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	10
2.1	ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	10
2.2	ПРИДОБИВКИ ОД СПРОВЕДУВАЊЕ НА СОЖС	10
2.3	ПРАВНА РАМКА СО КОЈА СЕ РЕГУЛИРА ПОСТАПКАТА ЗА СОЖС	11
2.4	МЕТОДОЛОГИЈА ЗА СОЖС	12
2.4.1	Постапка за СОЖС	12
2.4.2	Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста.....	13
2.4.2.1	Учество на јавноста	14
2.4.3	Клучни фази во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина.....	14
2.5	СПРОВЕДЕНИ СОЖС АКТИВНОСТИ	15
3	РЕЗИМЕ/КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ	17
3.1	КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ	17
4	ОПИС НА ПОСТОЈНАТА СОСТОЈБА	19
4.1	ПЛАНИРАНА СОСТОЈБА	24
4.2	ПРЕДМЕТ И ГЛАВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНОТ	28
4.3	КОРЕЛАЦИЈА НА ЦЕЛИТЕ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ, ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ.....	28
4.4	ГЕОГРАФСКА ПОЛОЖБА И НАСЕЛЕНИЕ	44
4.5	СТОПАНСКИ РАЗВОЈ	46
4.6	КЛИМАТСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ И КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХОТ	47
4.7	КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ.....	51
4.8	КВАЛИТЕТ НА ВОЗДУХОТ.....	51
4.9	БУЧАВА	55
4.10	ХИДРОГРАФСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ	57
4.11	РЕЛЈЕФНИ КАРАКТЕРИСТИКИ	65
4.12	ГЕОЛОШКИ СОСТАВ	66
4.13	ХИДРОГЕОЛОШКИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ПОШИРОКО ПОДРАЧЈЕ	67
4.14	ТЕКТОНСКИ И СЕИЗМОТЕКТОНСКИ КАРАКТЕРИСТИКИ	69
4.15	БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ ВО ПЛАНСКИ ОПФАТ И ПОШИРОКО	71
4.16	КУЛТУРНО ИСТОРИСКО НАСЛЕДСТВО.....	74
4.17	МАТЕРИЈАЛНИ ДОБРА	75
5	КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ	79
5.1	СОСТОЈБИ, ТРЕНДОВИ И ЗАКАНИ ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	79
5.2	СОСТОЈБА ВО ЖИВОТНАТА СРЕДИНА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ	81
6	ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ	82
7	ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО.....	97
7.1	ЦЕЛИ НА СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА	98
8	АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ.....	103
8.1	ПОТЕШКОТИИ ПРИ СОБИРАЊЕТО НА ПОТРЕБНИТЕ ИНФОРМАЦИИ.....	104
9	ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ	105

9.1	ВЛИЈАНИЈА КОИ МОЖЕ ДА БИДАТ ПРЕДИЗВИКАНИ СО ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА УППГДЗ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ	106
10	ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА	120
11	ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ	125
12	НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ	128
13	КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА	195

ЛИСТА НА ТАБЕЛИ

Табела 1	Нумерички показатели на постојната состојба	23
Табела 2	Нумерички показатели	26
Табела 3	Билансни показатели	26
Табела 4	Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни национални планови, програми/плански документи	30
Табела 5	Вкупно резидентно население, домаќинства и станови во општина Кичево - Попис 2021	44
Табела 6	Вкупно попишани, вкупно резидентно население и вкупно нерезидентно население, според етничката припадност и пол, по општини- Попис 2021	45
Табела 7	Вкупно попишани, вкупно резидентно население и вкупно нерезидентно население, според етничката припадност и пол, во општина Кичево - Попис 2021	45
Табела 8	Активни деловни субјекти по сектори на дејност според НКД Рев.2, по општини, по години, состојба 31 декември 2021	47
Табела 9	Валоризација на видовите цицачи во проектното подрачје	73
Табела 10	Регистрирани археолошки наоѓалишта во проектната област	74
Табела 11	Листа на селектирани видови цицачи (Mammalia) во Р. Македонија	83
Табела 12	Преглед на подрачја и објекти по заштитни групи согласно Просторен План на РМ (2004-2020)	84
Табела 13	Листа на предложени подрачја за заштита во Просторниот план на Република Македонија	90
Табела 14	Репрезентативна мрежа на заштитени подрачја во РМ	90
Табела 15	Емералд подрачја во Македонија	90
Табела 16	Значајни орнитолошки локалитети (ЗОЛ) во Македонија	92
Табела 17	Список на значајни видови птици во Зол Слив на реката Радика	92
Табела 18	Значајни растителни подрачја (ЗРП) во Македонија со непрецизно означена локација на плански опфат	93
Табела 19	Поврзаност на целите на СОЖС со целите на Планот	99
Табела 20	План за мониторинг	121

ЛИСТА НА СЛИКИ

Слика 1	Чекори/фази на СОЖС	13
Слика 2	Документациона основа (инвентаризација на изградениот градежен фонд, на вкупната физичка супраструктура и на изградената комунална инфраструктура)	20
Слика 3	Локација на планскиот опфат на сателитска снимка	21
Слика 4	Локација на планскиот опфат на топографска карта	22
Слика 5	Синтезен план на планирана состојба	27
Слика 6	Граници на Општина Кичево	44
Слика 7	Систем на населби и сообраќајна мрежа	46
Слика 8	Климатска карта на РМ	48
Слика 9	Климадијаграм Кичево	49
Слика 10	Просечни врнежи во Република Македонија и општина Кичево	50
Слика 11	Ружа на ветрови	50
Слика 12	Просечни годишни концентрации за сулфур диоксид	52
Слика 13	Просечни годишни концентрации за азот диоксид	53
Слика 14	Просечни годишни концентрации на PM ₁₀ и број на надминувања на средно дневната гранична вредност	53
Слика 15	Максимални дневни осумчасовни средни вредности на концентрации на CO	54

Слика 16 Број на надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје	54
Слика 17 Надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје	55
Слика 18 Надминувања на долгорочната цел за заштита на вегетацијата	55
Слика 19 Диспозиција на мерни места во градот Кичево	56
Слика 20 Интензитет на бучава во животната средина во Кичево за основните индикатори Lд и Lв, 2021 година.....	56
Слика 21 Интензитет на бучава во животната средина во Кичево за основниот индикатор Lн, 2021 година	56
Слика 22 Хидрографска карта на сливот на реката Треска (непрецизно означена локација на плански опфат).....	58
Слика 23 Премини преку површински водотеци и столб на ветер на електрона бр. 2 со означена локација на извор и заштитен појас од 50 метри	59
Слика 24 Хидролошка карта на Република Македонија.....	60
Слика 25 Водостопански подрачја во РМ	60
Слика 26 Локација на плански опфат во однос на изворот Студенчица	61
Слика 27 Ортофотоснимка, на Ветерен парк и извор Студенчица	62
Слика 28 Картографски приказ на граници на заштити зони на изворот Студенчица	65
Слика 29 Геолошка карта	67
Слика 30 Хидрогеолошка карта со приказ на заштитни зони на извор Студенчишта	68
Слика 31 Тектонска карта на Република Македонија	69
Слика 32 Сеизмолошка картана Р.С. Македонија.....	70
Слика 33 Користење на земјиштето во општина Кичево и плански опфат	71
Слика 34 Распространување на Балкански рис и кафеава мечка во Македонија (извор: http://redlist.moepp.gov.mk/).....	72
Слика 35 Археолошки и културни знаменитости на Кичево	74
Слика 36 Културно наследство во Република Македонија	75
Слика 37 Сообраќајна поврзаност	76
Слика 38 Процентуална застапеност на видовите на отпад	77
Слика 39 Карта на распространување на селектираните видови цицачи (Macromammalia)	83
Слика 40 Карта на заштитените подрачја во Р.С.Македонија со непрецизно означена локација на плански опфат.....	84
Слика 41 Плански опфат (црвена боја) во однос на граници на НП „Маврово“, значајно подрачје за птици и ЕМЕРАЛД Подрачје (зелена боја), значајно растително подрачје и МАК-НЕН (означено со линии).....	85
Слика 42 Зонирање на НП Маврово согласно ПП од 1988 годна (непрецизна локација на плански опфат).....	88
Слика 43 Предлог граници на зоните во рамките на Заштитеното Подрачје Маврово.....	89
Слика 44 Карта на предложени подрачја за заштита во Просторниот план на Република Македонија со непрецизно означена локација на плански опфат	90
Слика 45 Национална Емералд мрежа (Извор: Служба за ПИС, МЖСПП, 2008)	91
Слика 46 Карта на значајни орнитолошки локалитети (ЗОЛ) во Македонија, 2010.....	92
Слика 47 Подрачја значајни за зачувување/управување со одредени видови (непрецизно означена локација на плански опфат)	95
Слика 48 Македонска национална еколошка мрежа (МАК-НЕН) (непрецизно означена локација на плански опфат)	96

ЛИСТА НА КРАТЕНКИ

ЕУ - Европска унија
ЈКП - Јавно Комунално Претпријатие
КО – Катастарска општина
КП - Катастарска парцела
МЖСПП - Министерство за животна средина и просторно планирање
ОН - Обединети Нации
РМ - Република Македонија
СОЖС - Стратегиска оцена на животната средина
УППГДЗ – Урбанистичка план за подрачја и градби од државно значење
ДГП - Добра градежна пракса

1 ВОВЕД

Основната цел за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево, е користење на обновливи извори за добивање на електрична енергија.

Со добивањето електрична енергија од обновливи извори (ветер), ќе се намали емисијата на стакленички гасови, во однос на произведената енергија од фосилни горива за 108,568 t/годишно емисии на CO₂, при производство на електрична енергија од јаглен и за 62,282 t/годишно емисии на CO₂, при производство на електрична енергија добиена гас.

Со планот се предвидува поставување на шест површини за градење на ветерни турбини, поврзани со пристапни внатрешни патишта меѓу секоја ветерна електрана. Сите ветерни електрани ќе бидат поврзани со електрична мрежа, преку планирана трафостаница 33/110kV и 35kV кабелски вод во рамки на проектниот опфат.

Реализацијата на планот ќе придонесе за зајакнување на енергетската независност на Р.С.Македонија и ќе помогне во постигнувањето на националните и меѓународните барања кои се однесуваат на емисии на стакленички гасовии.

Со Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево се одредуваат основните намени/употреби на земјиштето и градбите.

Во согласност со Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/ЕС) и Законот за животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/216, 28/18, 65/18, 99/18, 89/22 и 171/22) одредени планови, програми и стратегии, за кои постои веројатност дека би можеле да имаат значително влијание врз животната средина, треба да бидат предмет на Стратегиска оцена на животната средина (СОЖС). Дел од СОЖС постапката е подготовката на овој документ е Извештај за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево.

2 ВОВЕД ВО СТРАТЕГИСКАТА ОЦЕНА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на животната средина (во понатамошниот текст СОЖС) е систематски процес во кој се земаат предвид одредени превентивни мерки, кои овозможуваат заштита на животната средина од сите можни аспекти, во процесот на планирање или донесување на одлуки на ниво на „стратешки акции“ или политики, планови и програми.

2.1 Цели на Стратегиската оцена на животната средина

Целта на СОЖС е да се осигури дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина. СОЖС овозможува и учество на јавноста во донесувањето на одлуки и ја подобрува транспарентноста на тој процес, што се постигнува преку:

- Систематска оцена, намалување и мониторинг на значајните влијанија врз животната средина;
- Обезбедување дека експертизата и размислувањата на надлежните органи за животната средина, здруженијата на граѓани и јавноста се земени предвид во текот на процесот и во кој степен резултатите од оцената на животната средина и коментарите од консултациите се земени предвид во Планот.

Главни цели на СОЖС се:

- Да се обезбеди механизам за идентификација, опис, оценување и известување за влијанијата/ефектите на планскиот документ врз животната средина;
- Одговорните органи (донесувачите на планскиот документ) да подготват извештај за можните значајни влијанија на планскиот документ врз животната средина и анализа на реални алтернативи;
- Да се спречат, намалат и неутрализираат негативните влијанија врз животната средина. Зголемувањето на позитивните влијанија може исто така да биде придобивка од СОЖС процесот;
- Да се обезбедат пообемни консултации и ангажирање на заинтересираните страни, други одговорни тела, органи на власта и јавноста уште во раната и ефективна фаза на подготовка на планскиот документ;
- Да се обезбеди мислење од јавноста (извештаи од консултации со јавноста) со која ќе се прикаже како резултатите од оцената на животната средина и мислењата, презентирани за време на СОЖС процесот, се земени предвид во конечната верзија на планскиот документ;
- Да обезбеди следење на значајните влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ од страна на надлежните органи, обезбедувајќи на тој начин идентификација на непредвидените негативни влијанија во рана фаза на имплементација на планскиот документ и преземање мерки за подобрување на состојбата, кога тоа е потребно.

2.2 Придобивки од спроведување на СОЖС

Придобивките од спроведување на стратегиската оцена на животната средина се:

- Флексибилност и консензус во процесот на планирање;

- Интегрирање на социјалните, економските и аспектите на животната средина;
- Меѓу секторска соработка;
- Земање предвид на националните, регионалните и локалните потреби и цели;
- Земање предвид на целите за заштита на животната средина;
- Конзистентност со стратешките определби за одржлив развој;
- Добивање вистинити и реални информации, кои ќе им помогнат на носителите на одлуки на повисоко ниво во донесување на истите.

2.3 Правна рамка со која се регулира постапката за СОЖС

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во **поглавје X од Законот за животната средина** („Службен весник на Република Македонија“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/12, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16, 99/18, 89/22 и 171/22), при што стратегиска оцена се спроведува на плански документи кои се подготвуваат во областа на земјоделството, шумарството, рибарството, енергетиката, индустријата, рударството, транспортот, регионалниот развој, телекомуникациите, управувањето со отпадот, управувањето со водите, туризмот, *просторното и урбанистичкото планирање и користење на земјиштето*, на Националниот акционен план за животната средина и на локалните акциони планови за животната средина, како и врз сите стратегиски, плански и програмски документи со кои се планира изведување на проекти за кои се врши оцена на влијанието од проектот врз животната средина.

Подзаконски акти кои ја регулираат постапката за СОЖС се:

- Уредба за стратегиите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/07 и 45/11);
- Уредба за критериумите врз основа на кои се донесуваат одлуките дали определени плански документи би можеле да имаат значително влијание врз животната средина и здравјето на луѓето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 144/07);
- Уредба за содржината на извештајот за стратегиска оцена на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 153/07);
- Уредба за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми од областа на животната средина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 147/08 и 45/11);
- Правилник за формата, содржината и образецот на Одлуката за спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена и на формуларите за потребата од спроведување, односно неспроведување на стратегиска оцена („Службен весник на Република Македонија“ бр.122/11).

При подготовка на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина земена е предвид и Директивата за стратегиска оцена на животната средина на Европската комисија (2001/42/ЕС), која е транспонирана во македонското законодавство, како и искуствата на некои од земјите членки на ЕУ.

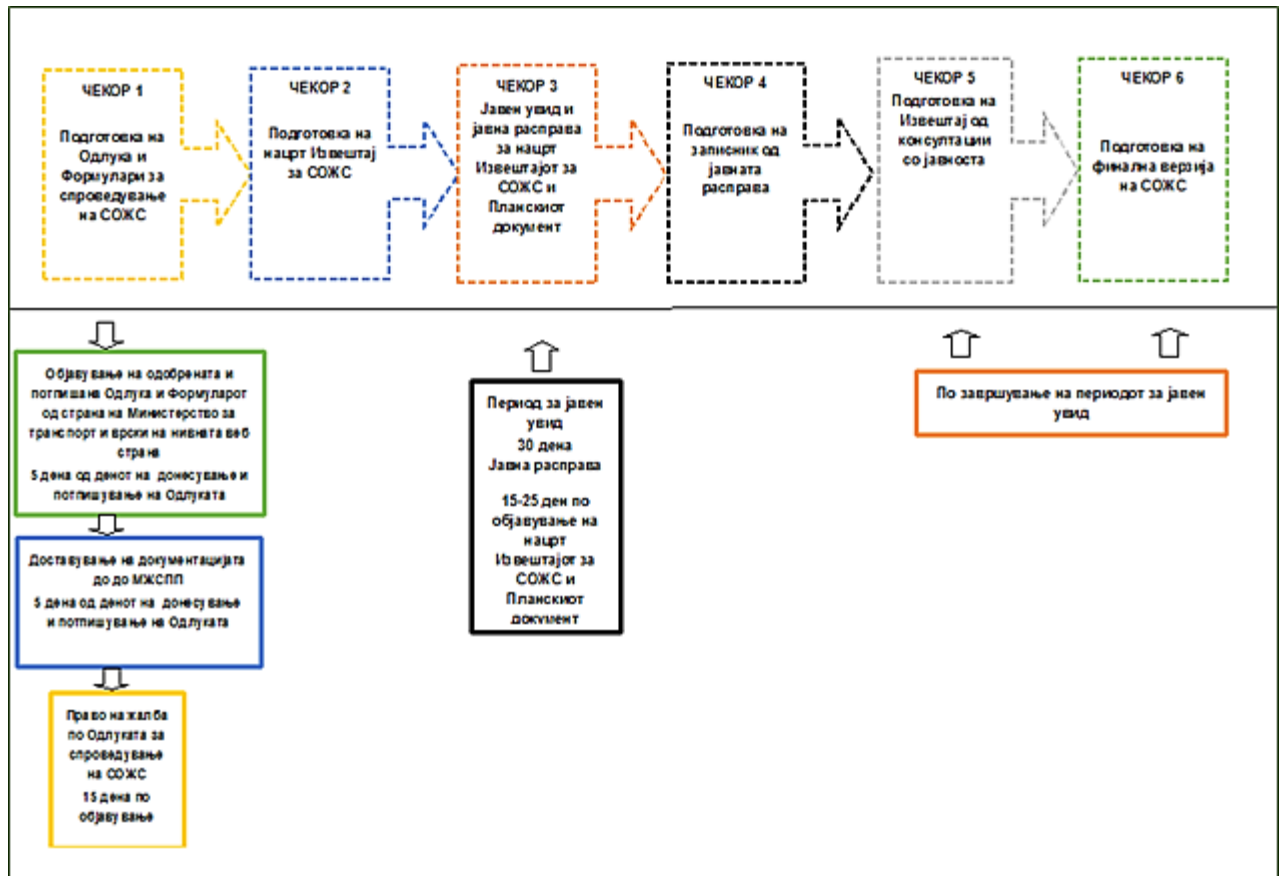
2.4 Методологија за СОЖС

2.4.1 Постапка за СОЖС

Постапката за СОЖС се спроведува во неколку фази/чекори:

Фази на СОЖС	Опис	Консултации	
		Засегнати органи	Јавност
Проверка	Се утврдува дали Планот ќе има значителни влијанија врз животната средина и дали е потребно спроведување на СОЖС	√	
Определување на обемот	Се определува обемот на информации и нивото на детали кои ќе бидат содржани во Извештајот за СОЖС	√	√
Извештај за СОЖС	Се обезбедуваат детални информации за резултатите од СОЖС, вклучувајќи информации за аспектите кои биле предмет на оцена, како и очекуваните влијанија (позитивни и негативни) врз животната средина и социјалните аспекти од имплементација на планскиот документ. Извештајот идентификува и активности за спречување, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значителните негативни влијанија.	√	
Консултации со јавноста	Консултација со страните и засегнатата јавност во текот на определувањето на обемот на СОЖС, Извештајот за СОЖС и обезбедување јавен увид (објавување) за истите.	√	√
Прифаќање	Се обезбедуваат информации за одобрениот плански документ, односно колку од коментарите добиени во текот на консултациите биле земени предвид и методите за мониторинг на значителните влијанија од имплементацијата на планскиот документ.	√	
Мониторинг	Се овозможува следење на имплементацијата на активностите, можните влијанија врз животната средина и социјалните аспекти, со цел одговорните власти да преземат мерки за намалување на негативните влијанија и подобрување во текот на имплементацијата на планските документи.	√	

Чекорите/фазите на постапката за СОЖС се презентирани во следниот блок дијаграм:

Слика 1 Чекори/фази на СОЖС

2.4.2 Определување на потребата и обемот на СОЖС и учество на јавноста

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево се изработува во согласност со Законот за урбанистичко планирање („Службен весник на Република Македонија“ бр. 32/20) и Правилникот за урбанистичко планирање („Службен весник на РМ“ бр. 104/22).

Целта за изработка на планскиот документ е урбанизација на неизградено земјиште со површина од 241 856.63 m² (24,19 ha), односно изградба на ветерен парк Кичево на делови од КП 1, КП 3 и КП 6, КО Душегубица, КП 1, КО Добреноец општина Кичево.

Имајќи ја предвид основата за донесување на Планот, се пристапува кон утврдување на потребата за спроведување на СОЖС. Во согласност со Уредбата за стратегиите, плановите и програмите, вклучувајќи ги и промените на тие стратегии, планови и програми, за кои задолжително се спроведува постапка за оцена на нивното влијание врз животната средина и врз животот и здравјето на луѓето, планирањето на просторот припаѓа во точка **13 Планирање на просторот и користење на земјиштето**, односно за овој плански документ е задолжително да се спроведува стратегиска оцена на животната средина.

Фазите на определувањето на потребата и обемот на СОЖС опфаќаат: идентификација на потребата од спроведување на СОЖС и подготовка, на документи на чија основа Министерот за транспорт и врски донесе Одлука за неспроведување на СОЖС врз основа на која Министерството за животна средина и просторно планирање донесе решение за спроведување на стратегиска оцена (Решение арх. бр. УП1-15-2434/2022 од 10.01.2023 година, прикажано во Додаток 1). Врз

основа на Решението, издадено од МЖСПП, Министерството за транспорт и врски донесе Одлука за спроведување на стратегиска оцена (бр. 67-328/4 од 23.01.2023 година).

По фазата на определувањето на потребата за спроведување СОЖС, следува фаза на подготовка на документи за утврдување на обемот на СОЖС.

Целта на фазата за определување на обемот е идентификација на клучните прашања за животната средина кои треба да бидат опфатени со оцена на влијанијата на планскиот документ врз животната средина. Оваа фаза од СОЖС процесот вклучува преглед на други релевантни планови, програми и цели на животната средина, основни информации за животната средина и предложени активности разработени во планскиот документ. Сите споменати информации овозможуваат утврдување на обемот на СОЖС и идентификување на прашања од областа на животната средина кои треба да бидат опфатени со планскиот документ.

Нивото на детали содржано во СОЖС е определено од:

- Местото на планскиот документ во хиерархијата на планирање и донесување одлуки, како и нивото на детали на политиките утврдени со истата. Обемот и степенот на влијание на планскиот документ е до одреден степен претходно утврдено од други цели, планови и стратегии;
- Степенот до кој планскиот документ утврдува влијание врз животната средина;
- Достапноста на постоечки информации при подготовката на СОЖС.

Сите теми на животната средина опфатени со Директивата за СОЖС, се опфатени и во обемот на оцена во Извештајот за СОЖС, односно население и човечко здравје, биолошка разновидност, воздух и клима, води, почви, културно наследство, материјални добра и предел.

Во постапката на стратегиската оцена на животната средина, земени се предвид веќе донесените политики, стратегии и планови на национално ниво, регионално и локално ниво.

2.4.2.1 Учество на јавноста

Во согласност со барањата, дефинирани со Законот за животната средина и Уредбата за учество на јавноста во текот на изработката на прописи и други акти, како и планови и програми кои се однесуваат на животната средина, фазите на СОЖС за определување на потребата и обемот, изразени преку подготовка на Формуларите и Одлуката за спроведување на постапката за СОЖС и обемот на Извештајот за СОЖС се изработуваат во консултација со засегнатите органи.

Одлуката за неспроведување на постапката за СОЖС, заедно со Формуларот за утврдување на потребата од СОЖС, беа подготвени и објавени на веб страната на Министерството за транспорт и врски на 16.12.2022 година и беа јавно достапни за увид. Министерството за транспорт и врски по решението од МЖСПП донесе Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина, која заедно со формуларот за утврдување на потребата од СОЖС беа подготвени и објавени на веб страната на Министерството за транспорт и врски на 23.01.2023 година и беа јавно достапни за увид во период од 15 дена. Во овој период, не беа поднесени коментари, предлози, ниту жалби на објавената одлука и придружните документи од страна на заинтересираните страни или јавноста.

2.4.3 Клучни фази во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина

Во согласност со барањата на Уредбата за содржината на извештајот за СОЖС и Директивата за СОЖС, овој Извештај содржи:

- Краток преглед на содржината, главни цели на планскиот документ и поврзаност со други релевантни планови или програми;

- Информации за моменталната состојба на животната средина и што најверојатно би се случило без имплементација на планскиот документ;
- Карактеристики на животната средина во областите кои би биле значително засегнати;
- Постојни проблеми во животната средина кои се релевантни за планскиот документ, вклучувајќи ги оние кои се од особено значење за животната средина од аспект на заштита на дивите птици и живеалиштата;
- Целите на заштита на животната средина одредени на национално или меѓународно ниво, релевантни за планскиот документ и начинот на кој тие цели се земени предвид при неговата изработка;
- Веројатни значајни влијанија врз животната средина, вклучувајќи и прашања, како што се биолошка разновидност, население, човеково здравје, фауна, флора, климатски фактори, материјални добра, културно наследство, вклучувајќи архитектонско и археолошко наследство, предел, како и меѓузависност на овие фактори;
- Мерки за заштита, намалување и колку што е можно повеќе, неутрализирање на значајните негативни влијанија врз животната средина од имплементацијата на планскиот документ;
- Преглед на причините за избор на алтернативи и опис на начинот за спроведување на оцената, вклучувајќи и каква било тешкотија (како што се технички тешкотии или недостаток на знаење/вештини) при собирање на потребните информации;
- Опис на предвидените мерки во врска со мониторингот, а во согласност со законските обврски.

Извештајот за стратегиска оцена ги содржи заклучоците од оцената на можните значителни влијанија врз животната средина од предложениот плански документ.

Анализата на влијанијата врз животната средина е главно насочена кон идентификување на потенцијалните проблеми, рационализација на трошоци и правење оптимален избор на мерки за заштита на животната средина (мерки за намалување).

Ако се предвидат мерки за спречување, ублажување и неутрализација во раната фаза на подготовка на планскиот документ, влијанијата врз одредени медиуми на животната средина ќе се намалат или ефективно подобрат. При идентификување на влијанијата, се користи квалитативна оцена, односно тие се оценети како позитивни и негативни влијанија.

Исто така, Извештајот за СОЖС содржи и План за мониторинг на животната средина, чија главна цел е следење на резултатите од применетите мерки за ублажување во текот на спроведувањето на планскиот документ и дали во текот на имплементацијата на планските цели, се имплементирани и целите за заштита на животната средина и соодветното делегирање на надлежностите.

2.5 Спроведени СОЖС активности

Период	Степен на подготовка/фаза
Декември, 2022 година	Донесување Одлука за неспроведување СОЖС и нејзино објавување на веб-страницата на Министерството за транспорт и врски (16.12.2022)
Јануари, 2023 година	МЖСПП-Секторот за просторно планирање донесува решение за спроведување на постапка за СОЖС, (10.01.2023)

Јануари 2023 година	Донесување Одлука за спроведување СОЖС и нејзино објавување на веб страната на Министерството за транспорт и врски (23.01.2023)
	Објавување на нацрт Извештајот за СОЖС на веб страната на Министерството за транспорт и врски
	Консултации со јавноста и заинтересираните страни во однос на нацрт Извештајот за СОЖС
	Одржана јавна расправа за нацрт Извештајот за СОЖС
	Мислење од МЖСПП за усогласеност на нацрт Извештајот за СОЖС со барањата на националното законодавство
	Завршени консултации со јавноста
	Анализа на пристигнатите забелешки од јавноста
	Финализирање на Извештајот за СОЖС
	Финално мислење по Извештајот за СОЖС - негово објавување
	Прифаќање на Планскиот документ

3 РЕЗИМЕ/КРАТОК ПРЕГЛЕД НА СОДРЖИНАТА, ГЛАВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНСКИОТ ДОКУМЕНТ И ВРСКАТА СО ДРУГИ РЕЛЕВАНТНИ ПЛАНОВИ И ПРОГРАМИ/ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ

3.1 Краток преглед на содржината на планскиот документ

Планскиот опфат, предвиден за изградба на ветерен парк, зафаќа површина од 293025,87 m², односно 29.3 ha со катастарска култура пасиште и камењар, како и јавен пат (постоечки некатегоризиран пат на северната страна од опфатот кон кој ќе се приклучи планираниот пат). Планскиот опфат се наоѓа на планината Бистра на надморска висина од 1800-2000 m.

Земјиштето е во државна сопственост.

Основна цел за изработка на овој Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW), КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево, е користење на обновливи извори за добивање на електрична енергија.

Планскиот концепт е поставен врз основа на анализата на просторот, анализата на можностите за просторен развој, имплементација на Планската програма како и насоките од Условите за планирање на просторот, коишто произлегуваат од Просторниот план на Р.С. Македонија.

Од аспект на енергетиката и енергетската инфраструктура, со Просторниот план на РСМ се дефинираат состојбите, потребите и начините на задоволување на потрошувачката на разните видови енергија во Р.С. Македонија. При тоа, приоритет се дава на намалување на увозната зависност на земјата од енергенс и енергија, односно задоволување на потрошувачката со домашно производство.

Реализацијата на планот ќе придонесе за зајакнување на енергетската независност на Р.С. Македонија и ќе помогне во постигнувањето на националните и меѓународните барања кои се однесуваат на емисии на стакленички гасови.

Со Планот се одредуваат основните наменски употреби на земјиштето и градбите.

Врз основа на одобрената Планска програма од член 44 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр.32/2020), пристапено е кон изработување и донесување Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево, согласно член 25, став 1 од истиот закон.

Просторот во планскиот опфат претставува неурбанизиран простор, но со можност за оформување на енергетски ветерен парк во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори со почитување на релевантната законска и подзаконска регулатива. Во предметниот локалитет се предвидува да се реализираат градби за производство на енергија - ветерни електрани со капацитет до 35 MW.

Планскиот период за планирање на просторот со УППГДЗ изнесува 10 (десет) години и истиот по правило се изработува во една фаза, како предлог план, согласно член 21 и 22 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. весник на РСМ“ бр.32/2020). За подрачјето, опфатено со оваа планска документација, не постои никаков претходен документ ниту историјат во врска со урбанистичкото планирање.

Основа за планирање на просторот за планскиот опфат за изработка на **Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за**

производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево претставува Просторниот план на РСМ, односно издадените Услови за планирање на просторот, со тех.бр.У36622 од август 2022, изработени од Агенција за планирање на просторот - Решение за УПП со арх. бр. УП1-15-1612/2022 од 24.8.2022, издадено од МЖСПП - Сектор за просторно планирање.

4 ОПИС НА ПОСТОЈНАТА СОСТОЈБА

Планскиот опфат е лоциран во Општина Кичево, на оддалеченост од 12 km од градот Кичево, на надморска височина од 1800-2000 m, на делови од КП 1, КП 3 и КП 6; КО Душегубица, КП 1; КО Добреноец.

Површината на опфатот е 293025,87m² (29,3 ha), со катастарска култура пасиште и камењар, како и јавен пат (постоен некатегоризиран пат на северната страна од опфатот кон кој ќе се приклучи планираниот пат).

Планскиот опфат е со должина од 7 km, во правец север-југ.

Планскиот опфат е определен на север со точка на оската на опфатот со координатите: Y=7484646.8538; X=4604420.7553 и најјужна точка од опфатот со координати: Y=7484812.5766; X=4598304.5012

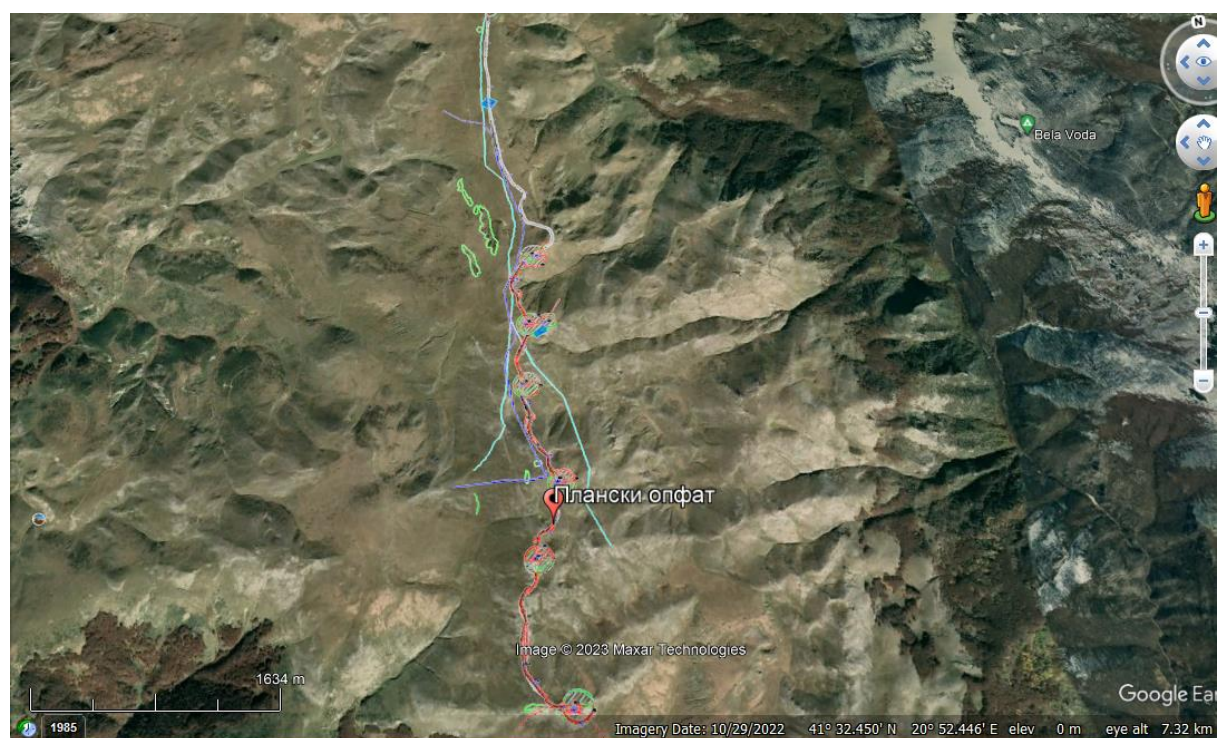
Границата на планскиот опфат е прикажана со непрекината црвена линија, која што ги поврзува сите прекршни точки, прикажана на следната слика (документациона основа на УППГДЗ).

Слика 2 Документациона основа (инвентаризација на изградениот градежен фонд, на вкупната физичка супраструктура и на изградената комунална инфраструктура)

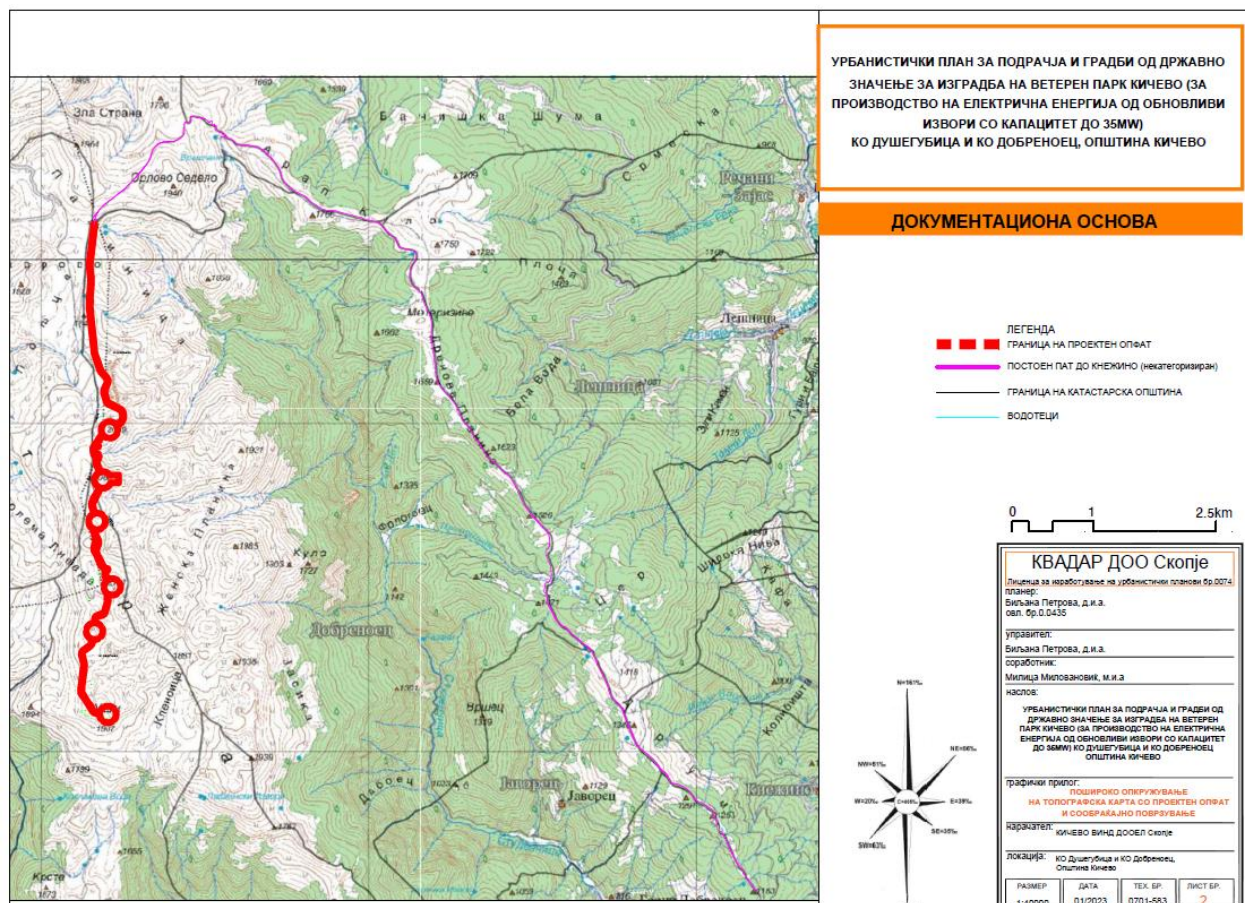

Локацијата на планскиот опфат е прикажана на следната сателитска слика и топографска карта.

Слика 3 Локација на планскиот опфат на сателитска снимка

Слика 4 Локација на планскиот опфат на топографска карта

Просторот во планскиот опфат на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево претставува неурбанизиран простор, но со можност за оформување на енергетски ветерен парк во функција на одржливиот развој преку производство на енергија од обновливи извори со почитување на релевантната законска и подзаконска регулатива.

Во предметниот локалитет се предвидува да се реализираат градби за производство на енергија - ветерни електрани со капацитет до 35 MW.

Сообраќајна инфраструктура: На северната страна опфатот граничи со постоечки земјан пат, крак од некатегоризиран локален пат од каде што е планиран и влезот во локацијата за предметниот опфат.

Водостопанство и МЖСПП-Сектор за води: Согласно добиеното известување од АД Водостопанство на РСМ во државна сопственост Скопје со бр.11-2206/2 од 14.9.2022, во границите на планскиот опфат немаат свои објекти и инфраструктура, но со истиот опфатени се суводолици кои согласно Законот за води не смеат да се затрупуваат и да се нарушува нивниот нормален проток на вода.

Согласно добиеното известување од МЖСПП - Сектор за води со бр.1156/6 од 01.4.2022, утврдено е дека предметниот опфат е надвор од границите на планираните акумулации согласно Водостопанската основа од ППРМ 2002-2020 и притоа зафаќа дел од II заштитна зона, односно се протега на сртот на премин на II и III заштитна зона на изворот Студенчица и дел од зона на одржливо користење во НП Маврово. При изградба и одржување на предвидениот ветерен парк треба да се исполнат предложените мерки за заштита согласно мислењето од ЈЗУ Институт за јавно здравје на РСМ, допис бр.09-488/2 од 21.3.2022, со цел да истиот не влијае на подземните води кои го прихрануваат изворот Студенчица.

Водоснабдување и канализациона мрежа: Согласно добиеното известување од ЈП Комуналец Кичево со бр.0302-583/4 од 26.8.2022 во предметниот опфат и непосредната околина не постојат подземни инсталации коишто ги одржува и со кои стопанисува ЈП Комуналец Кичево.

Согласно добиеното известување од ЈП „Студенчица“ Кичево со бр. 09-1346/2 од 05.9.2022, планскиот опфат се наоѓа во зоната за одржливо користење во границите на НП Маврово и зафаќа подрачје од втората и третата заштитна зона на изворот Студенчица, каде согласно Одлука донесена од Владата на РМ (Сл. весник бр.151/2011) се воспоставени режим и зони за заштита на изворот и дефинирани се сите дејствија кои не можат да се одвиваат во паркот.

Електроенергетска мрежа: Согласно добиеното известување од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје со бр.10-26/7-227 од 26.8.2022, во граници на опфатот не постојат електроенергетски објекти и инсталации што се во нивна надлежност. Согласно добиеното известување од МЕПСО АД, Скопје со бр.11-4677/1 од 31.8.2022, на предметната локација нема електроенергетски објекти што се во нивна надлежност.

Телекомуникациска мрежа: Согласно добиеното известување од АЕК со бр.1404-2480/2 од 07.9.2022 и Телеком АД Скопје со бр.45410 од 05.9.2022, во границите на опфатот нема постоечка ТК подземна мрежа и инсталации.

Гасоводна мрежа: Согласно добиеното известување од НЕР Скопје во државна сопственост со бр.15-2549/2 од 06.9.2022, на локацијата нема ниту изведена, ниту планирана гасоводна мрежа што е во нивна надлежност.

ДЗС-Подрачно одделение Кичево: Согласно добиеното известување од ДЗС, Подрачно одделение за заштита и спасување – Кичево со бр.09-403/2 од 30.8.2022 во граници на опфатот немаат нивни објекти и не располагаат со податоци за постоечка или планирана инфраструктура. Во прилог на дописот ни доставуваат мерки за заштита и спасување кои треба да се вградат во планската документација.

Агенција за цивилно воздухопловство: Согласно добиеното известување од АЦВ со бр.12-8/902 од 26.8.2022, планскиот опфат се наоѓа во зона на структури од областа на воздухопловството, но планираните градби претставуваат препрека во воздухопловството за што се пропишани посебни услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Во границите на опфатот на планот не постои културно наследство, ниту добра за кои основано се претпоставува дека претставуваат културно наследство, согласно дописот со бр.17-2378/2 од 15.9.2022 од УЗКН Министерство за култура на доставеното барање за податоци и информации.

Планскиот опфат се наоѓа во зоната за одржливо користење во границите на НП Маврово. Планскиот опфат зафаќа подрачје од втората, односно се протега на сртот на премин на втората и третата заштитна зона на изворот Студенчица.

Предметниот плански опфат претставува неизграден и неурбанизиран простор за кој нема претходна урбанистичка документација. Нумерички показатели на постојната состојба се прикажани во следната табела.

Табела 1 Нумерички показатели на постојната состојба

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ПОСТОЈНАТА СОСТОЈБА				
1	ПОВРШИНА НА ПРОЕКТЕН ОПФАТ	100,0%	293025,87	m ²
1.1	НЕИЗГРАДЕНО ЗЕМЈИШТЕ СО ЗЕЛЕНИЛО	100,0%	293025,87	m ²

4.1 Планирана состојба

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење е план кој се изработува во согласност со Просторниот план на Р.М. и служи за негово спроведување и разработка, а се донесува за подрачја и градби од државно значење кои не се опфатени и не може да се уредуваат со урбанистичките планови од локално значење, односно тоа се подрачја и градби, инфраструктури и супраструктури од меѓународна, републичка, регионална и повеќе општинска природа и стратешко значење за државата кои се опишани во член 17 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр.32/2020) и член 47 од Правилникот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр.225/2020).

Земјиштето, во границите на планскиот опфат, е на територија на Општина Кичево.

Планскиот период за планирање на просторот со овој план изнесува 10 (десет) години и истиот по правило се изработува во една фаза, како предлог план, согласно член 21 и 22 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. весник на РСМ“ бр.32/2020).

Со планот се предвидува поставување на шест површини за градење на ветерни турбини поврзани со пристапни внатрешни патишта меѓу секоја ветерна електрана. Сите ветерни електрани ќе бидат поврзани со електрична мрежа, преку планирана трафостаница 33/110kV и 35kV кабелски вод во рамки на проектниот опфат. Реализацијата на планот ќе придонесе за зајакнување на енергетската независност на Р.С.Македонија и ќе помогне во постигнувањето на европските емисии на стакленички гасови и еколошките цели и заложби на државата.

Планскиот опфат е лоциран во Општина Кичево на планинско земјиште на надморска височина од 1800-2000 m, на делови од КП 1, КП 3 и КП 6; КО Душегубица, КП 1; КО Добреноец.

Површината на опфатот е 293025,87m² (29,3ha).

Границата на планскиот опфат (Слика 5) е прикажана со непрекината црвена линија која што ги поврзува сите прекршни точки.

Планскиот опфат е со должина од 7 km, во правец север-југ.

Планскиот опфат е определен на север со точка на оската на опфатот со координатите: Y=7484646.8538; X=4604420.7553 и најјужна точка од опфатот со координати: Y=7484812.5766; X=4598304.5012.

Основната дејност на локацијата ќе биде производство на електрична енергија, со директно користење на енергијата на ветерот и истата се категоризира како обновлива.

Со оваа планска документација се утврдува простор определен со градежна линија при што графички означената површина за градба означува граница до каде можат да се планираат градбите условени со дадените нумерички вредности.

Врз основа на насоките од одобрената Планска програма, а согласно Правилникот за урбанистичко планирање, урбанистичкиот план во границите на планскиот опфат ја предвидува следнава наменска употреба на земјиштето:

Г - рударство, енергетика и индустрија

Г3 - Индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и производство на енергија од обновливи извори

Г3.7- Ветерни електрани

Е - инфраструктури

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури

Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури

(пристапен пат)

E1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија (трансформаторска станица)

D2 - заштитно и сообраќајно зеленило

- **Сообраќај и нивелмански план:** На северната страна опфатот граничи со постоечки земјан пат, крак од локален пристапен пат од каде што е планиран и влезот во локацијата за предметниот опфат. Постоечките патишта се користат за пристап до самата локацијата, а за пристап до новопланираните ветерни електрани во рамки на планскиот опфат планиран е пристапен пат со широчина од 6 m, кој ќе се користи за пристап до ветерниците, како и до планираната трафостаница.

Главните параметри на планираните внатрешни патишта се следните:

Сообраќајни ленти: 2x3 m

Брзина: 30 km/h

Максимален надолжен пад: 20%

Минимален попречен пад 2.5%

Минимален хоризонтален радиус $R=45\text{ m}$

Минимален вертикален радиус $R=200\text{ m}$

Планираниот пристапен пат се надоврзува на постоечки асфалтен пат и неговото поврзување е планирано согласно сите сообраќајни законски прописи. Пристапниот пат е во функција само на ветерниот парк, а со тоа неговата фреквенција е прилично ниска.

Паркирање (стационарен сообраќај) не се предвидува во овој урбанистички план. Паркирањето ќе биде привремено во рамки на површината за градење до завршување на градежните работи.

Кота на приземната плоча $\pm 0,00\text{m}$ или нулта точка во однос на која се мери височината до хоризонталниот венец на градбите ќе се одреди за планираната трансформаторска станица при изработка на проектни документации, при што истата се одредува во однос на заштитниот тротоар на самата градба.

➤ **План на зеленило**

Во прилог на уреденост на пределот и неговите визуелни аспекти, вегетацијата на сите слободни неизградени делови кои се надвор од просторот неопходен за функционирање на ветерниот енергетски парк се предвидува да се задржи и дополнително да се оплемени.

➤ **Комунална инфраструктура**

Електроенергетска инфраструктура

Деталите на развојот, диспозицијата и димензионирањето на инфраструктурните градби, линиски водови и приклучоци ќе се дефинираат со основни проекти во следна фаза на разработка, а во соработка со стручни служби и добиени насоки од надлежни институции.

Опсегот на електрични работи ги опфаќа сите материјали и услуги кои се потребни за поврзување на секоја ветерна турбина до внатрешната мрежа на ветерници и истата таа да се поврзе со планираната трафостаница.

Приклучувањето со електропреносниот систем ќе се врши преку новопланирана трафостаница 33/110 kV за која се предвидува приклучок кон Кичево и ќе се планира со друга урбанистичка документација.

▪ **Економско образложение**

Се работи за проект со профитабилна економија која придонесува на електро-економијата на Република Северна Македонија. Имплементацијата на овој проект ќе влијае на намалување на недостигот на зелена енергија како и вработеноста претежно во Општина Кичево со директните и индиректните вработувања во текот на имплементацијата и по реализацијата на инвестицијата. На годишно ниво се очекува производство на зелена електрична енергија од 104.000 MWh.

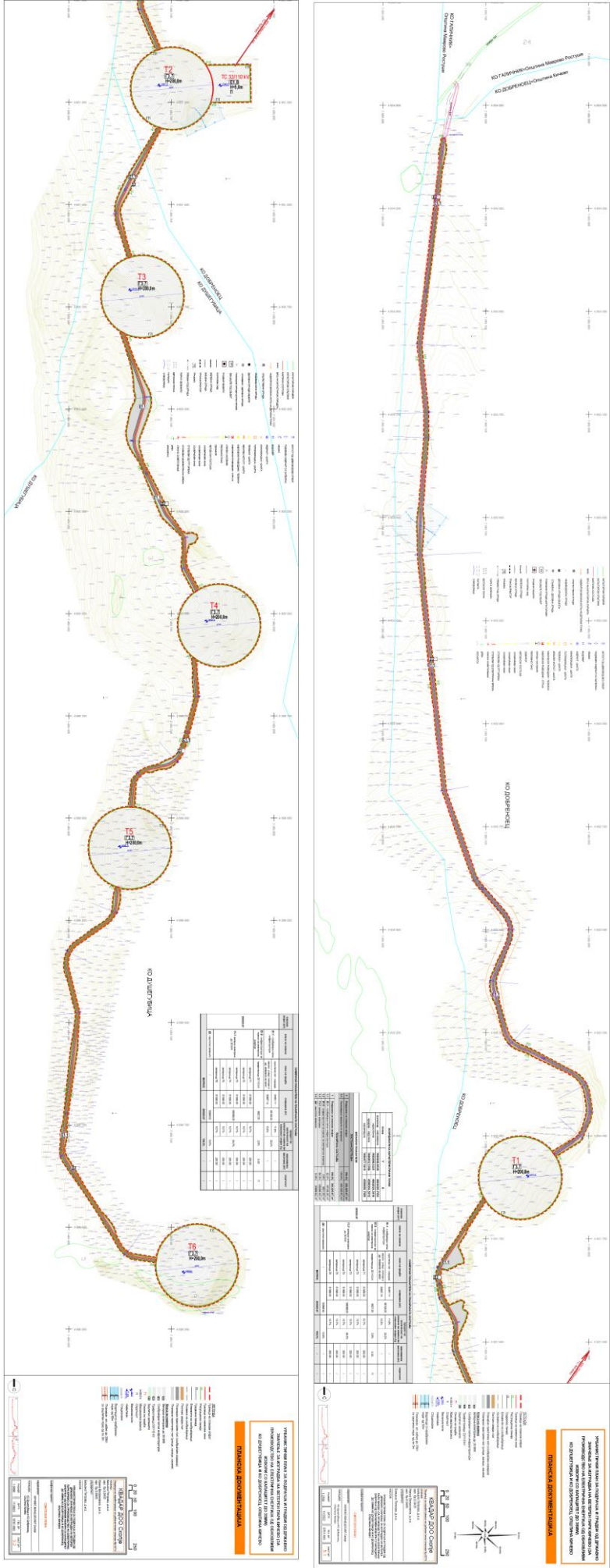
Табела 2 Нумерички показатели

НУМЕРИЧКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА ПЛАНИРАНАТА СОСТОЈБА								
плански опфат (m²)	класа на намена	опис на градба	површина (m²)		процент на застапеност на класата на намена во планскиот опфат (%)		максимална височина (m')	спратност
293025.87	E1.1 - сообраќајни патни инфраструктури	пристапен пат - коридор	34461.11	88426.47	11.8%	30.2%	/	/
		насипи, усеци, потпори и др. елементи за патот	53965.36		18.4%		/	/
	E1.8 - инфраструктури за пренос на електрична енергија	трафостаница 33/110 kV	8521.00		2.9%		5.00	П
	Г3.7- ветерни електрани до 35 MW	ветерница T1	31398.00	188388.00	10.7%	64.3%	200.00	/
		ветерница T2	31398.00		10.7%		200.00	/
		ветерница T3	31398.00		10.7%		200.00	/
		ветерница T4	31398.00		10.7%		200.00	/
		ветерница T5	31398.00		10.7%		200.00	/
		ветерница T6	31398.00		10.7%		200.00	/
	D2 - заштитно зеленило	/	7690.40		2.6%		/	/
ВКУПНО:			293025.87		100.0%		/	/

Табела 3 Билансни показатели

ПОСТОЈНА СОСТОЈБА				
1	Површина на плански опфат	100.0%	293,025.87	m ²
1.1	Неизградено земјиште со зеленило	100.0%	293,025.87	m ²
ПЛАНИРАНА СОСТОЈБА				
1	Површина на плански опфат	100.0%	293,025.87	m ²
1.1	E1.1 - сообраќајни патни инфраструктури	30.2%	88426.47	m ²
1.2	E1.8 - инфраструктури за пренос на електрична енергија	2.9%	8521.00	m ²
1.3	Г3.7- ветерни електрани	64.3%	188388.00	m ²
1.4	D2 - заштитно зеленило	2.6%	7690.40	m ²

На следната слика е прикажан синтензен план на планската документација на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево.

4.2 Предмет и главни цели на Планот

Главната цел на изработка на УППГДЗ за изградба на ветерен парк во општина Кичево е урбанизација на неизградено земјиште со површина од 293025,87m² (29,3 ha), заради изградба на ветерен парк Кичево за производство на електрична енергија со капацитет до 35MW.

Посебните цели на Планската документација се:

- Усогласување на планот со поставките од Просторниот план на Р.С.М;
- Хармонизација на просторот;
- Рационално користење на земјиштето и дефинирање на урбанистички параметри во рамки на актуелната законска регулатива;
- Економска исплатливост;
- Ефикасно инфраструктурно поврзување и опремување на просторот;
- Обезбедување услови за одржлив економски развој и работа на граѓаните;
- Вградување мерки за заштита на животната средина, природното и културното наследство,
- Вградување мерки за справување со отпад, мерки за одржлива мобилност и безбедност во сообраќајот;
- Вградување мерки за заштита и спасување;
- Справување со климатските промени со вградување на стратегии на одржливост во просторниот развој;
- Решенија на комуналните објекти и инсталации коишто ќе ја почитуваат постојната состојба и кои ќе бидат основа на понатамошно проектирање и изградба на истите;
- Почитување на законските прописи, стандарди и нормативи во планирањето;
- Да ги дефинира урбанистичките параметри за изградба, развој и користење на земјиштето во рамките на планскиот опфат, при реализација на овој Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево.

Со планската документација се определуваат градежни парцели со класи на намени на земјиштето:

Г - рударство, енергетика и индустрија

ГЗ - Индустрија за склопување на финални производи, сервисни услуги и производство на енергија од обновливи извори

ГЗ.7- Ветерни електрани

Е - инфраструктури

Е1 - Сообраќајни, линиски и други инфраструктури

Е1.1 - Сообраќајни патни инфраструктури

(пристапен пат)

Е1.8 - Инфраструктури за пренос на електрична енергија (трансформаторска станица)

Д2 - заштитно и сообраќајно зеленило

4.3 Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни планови, програми/плански документи

Просторното и урбанистичко планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Еден од најголемите предизвици на политиката на животната средина е остварувањето на оптимален баланс меѓу економската, социјалната и еколошката димензија на развојот, со што се обезбедува реално оправдан и одржлив развој.

Дел од целите на заштитата на животната средина, дефинирани на национално и меѓународно ниво, ќе бидат инкорпирани при подготовка на планскиот документ, како и во периодот на имплементација.

Просторот во рамките на планскиот опфат досега не е урбанизиран, ниту се води постапка за урбанизација. Претходно за предметниот плански опфат не се изработени плански документации.

Насоките за планирање на просторот произлегуваат од Просторниот План врз чија основа Агенцијата за планирање на просторот изработила Услови за планирање на просторот со технички број Y36622 од август 2022 год., во согласност со кои е издадено Решение за Услови за планирање на просторот од Министерството за животна средина и просторно планирање со бр. УП1-15-1612/2021 од 24.08.2022 година и мислење со арх. бр. 15-7658/2 од 28.10.2022

Условите за планирање претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија, по сите области релевантни за планирањето во планскиот документ, обработени во Просторниот план на РМ и во согласност со истиот.

Во Условите за планирање на просторот, произлезени од Просторниот План на РМ акцент се става на бонитетот на земјоделското земјиште, на економските основи за просторен развој, на водостопанска инфраструктура, енергетска и комуникациска инфраструктура, сообраќај и врски, на заштитата на животната средина, заштита на природното и културното наследство, како и на заштитата и спасувањето од елементарни непогоди, несреќи и хаварии.

Во табелите, прикажани во продолжение, даден е краток преглед на корелацијата на целите од други релевантни локални, регионални и национални плански документи и обврските кои произлегуваат за Република Македонија од некои меѓународни договори, со целите и активностите кои ги предвидува Планот.

Табела 4 Корелација на целите на планскиот документ со други релевантни национални планови, програми/плански документи

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
Просторен План на Република Македонија (2004-2020)	-Остварување стабилен, ефикасен и динамичен стопански развој, со квалитативни структурни промени на вкупното стопанство и воспоставување на поусогласени односи во репродукцијата; -Зголемување на ефикасноста и рационалноста на стопанисување и врз таа основа зголемување на производството и на извозот преку економски критериуми и со воспоставување процес на ревитапација и реструктурирање; -Полупешто и поинтензивно вклучување на стопанството во меѓународните економски односи и во меѓународната поделба на трудот; -Зголемување на вработеноста, пред сè, врз економски критериуми и со поголемо поттирање на развојот врз знаењата и умешноста на работната сила; -Постојано подобрување на материјалните, културните, општествените и другите услови за живот и работата на граѓаните, задоволување на потребите и јакнење на материјалната и социјалната сигурност на населението, како основна и трајна определба на општеството; -Остварување на порамномерен регионален развој, со побрз развој на стопански недоволно развиените краишта; -Остварување на рационално користење, организирање и уредување на просторот во согласност со потребите од рационално разместување на производните сили; -Менување на односот кон природната средина со системска, материјална, образовна и друга поддршка на нејзиното зачувување, заштита и унапредување.	Усогласеност: Насоките за урбанизација на планскиот опфат произлегуваат од Просторниот План на РМ чии смерници се земени предвид при изработката на Условите за планирање на просторот за УППГДЗ за изградба на ветерен пак Кичево и претставуваат влезни параметри и насоки при планирањето на просторот и поставување на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето во планскиот документ. Врз основа на овие насоки се предвидени плански решенија. Со планските содржини ќе се подобрат условите за живот, економијата итн. Со планските содржини ќе се намали увозната зависност и планираниот развој на производство на енергија. Несоогласеност: Во согласност со мислењата, добиени од надлежните институции (МЖСПП, ЈП Студенчица и ЈУ НП Маарово, планскиот опфат се наоѓа во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување) на изворот на вода за пиење Студенчица, а дел од него навлегува во границите на НП „Маарово“ (зона за одржливо користење¹), во којашто на високопланински пасишта. Во согласност со тоа Планскиот опфат не е усогласен со поставките на ПП на Р.С. Македонија во однос на: „обезбедување на доволна количина квалитетна вода, првенствено за водоснабдување на населението и за сите други дејности кои произлегуваат од сегашниот и планираниот развој на Републиката, како појдовна основа и

¹ Согласно просторниот план на НП Маарово (1988 год.), планскиот опфат влегува во мелiorативна зона (стар начин на зонирање, кој сеуште не е усогласен со Законот за заштита на природата).

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	Согласно Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од ПП на РМ произлегуваат заклучни согледувања, кои претходно детално се опишани. <u>Цели за заштита на водите</u> - обезбедување на доволна количина квалитетна вода, превентивно за водоснабдување на населението и за сите други дејности кои произлегуваат од сеташиот и планираниот развој на Републиката, како појдовна основа и цел во развојот во водостопанството. <u>Цели за зачувување на природното наследство</u> - зачувување и заштита на сите простори (места) со исклучиви и неповторливи природни вредности од значење за научната, културно образовната, воспитната, рекреативната и други функции. <u>Цели на енергетски извори и енергетска инфраструктура</u> - Усогласување на стопанскиот развој со однапред планираниот развој на производство на енергија, врз основа на реалните енергетски и финансиски можности на Републиката. - Рационално ангажирање на домашните енергетски извори, оптимално искористување на расположливата енергија и намалување на увозната зависност. - Зголемување на производството на енергија без последици врз животната средина.	Цел во развојот во водостопанството" и „зачувување и заштита на сите простори (места) со исклучиви и неповторливи природни вредности од значење за научната, културно образовната, воспитната, рекреативната и други функции." На ниво на изведување на проект-изградба, планските активности може да имаат влијанија врз животната средина, кои ќе се намалат или елиминираат со примена на ДПТ (добра градежна практика).
Стратегија за развој на енергетиката на Република Северна Македонија до 2040 година	Македонската стратегија за развој на енергетиката се потпира на релевантните глобални и ЕУ енергетски политики и трендови, а особено на аcuis-от на Енергетската заедница. Конкретно, Македонија е подготвена да ја следи добрата практика на ЕУ политиките за ОИЕ и ЕЕ, како и декарбонизацијата, земајќи ги предвид целите и траекториите со реална динамика, кои се прилагодени на домашните специфики и приоритети на Владата на Република Македонија. Согласно Законот за енергетика Стратегијата за развој на енергетиката во Република Македонија до 2040 година треба да обезбеди:	<i>Усогласеност:</i> Со имплементација на планските содржини, воспоставување на ветрен парк, ќе се обезбеди производство на електрична енергија од обновливи извори, што во целост е во корелација со целите на Стратегијата за развој на енергетиката на РСМ, односно ќе ја намали зависноста на земјата од увоз на електрична енергија и ќе го зголеми % на произведена енергија од обновливи извори на енергија, во однос на произведена енергија од фосилни горива, а со тоа ќе ја намали емисијата на стакленички гасови на национално и глобално ниво.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираат во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	• Безбедно, сигурно и квалитетно снабдување на потрошувачите со сите видови на енергија; • Стабилност, конкурентност и економска функционалност на енергетскиот сектор; • Ефикасно извршување на услугите и заштита и унапредување на правата на потрошувачите; • Намалување на енергетската сиромаштија и заштитата на ранливите категории на потрошувачи; • Вклучување на Република Македонија во регионалните и меѓународните енергетски пазари; • Користење на енергетските извори на начин кој обезбедува одржлив енергетски развој; • Промовирање на енергетска ефикасност; • Намалување на употребата на фосилни горива за производство на енергија; • Промовирање на користењето на обновливи извори на енергија; • Заштита на јавното здравје, животната средина и уболажување на климатските промени предизвикани од штетните ефекти кои произлегуваат од извршувањето на енергетските активности и • Исполнување на обврските преземени од страна на Република Македонија кои произлегуваат од ратификуваните меѓународни договори.	
Стратегија за унапредување на енергетска ефикасност во Република Македонија	Стратегијата за унапредување на енергетска ефикасност во Р. С. Македонија до 2020 година превидува рамка за забрано усвојување на практики за енергетска ефикасност на одржлив начин и преку намалување на зависноста од увозот, енергетската интензивност, непродуктивното користење на електричната енергија, подготовка на добра клима за да се максимизира вклученоста и можностите на приватниот сектор, обука и подигање на јавна свест. Финалниот резултат на постигнувањето на оваа цел треба да биде реализација на заштеди на енергија во 2018 година во износ од над 9% од	<i>Усогласеност:</i> Целите на Планот се усогласени со целите на Стратегијата, односно се во насока на производство на електрична енергија од обновливи извори, што треба да придонесат за обезбедување на енергетска стабилност и намалување на зависноста од увоз на електрична енергија.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорирани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	просечната потрошувачка во петгодишниот период 2002-2006, со континуирана промоција на енергетската ефикасност и мониторинг и верификација до 2020 година.	
Стратегијата за искористувањето на обновливите извори на енергија во Република Македонија	Главна цел на оваа стратегија е да се добијат информации за потенцијалот и можната експлоатација на обновливи извори на енергија во Р. С. Македонија. Заштита на животната средина и намалување на емисиите на стакленички гасови, намалување на увозната зависност на Македонија од енергија, како и потребата за обезбедување на поголема разнообразност и со тоа и сигурност во снабдувањето со енергија што неминовно наметнуваат зголемено учество на обновливите извори во финалната потрошувачка на енергија.	Усогласеност: Целите на Планот се во корелација со целите на Стратегија, бидејќи со планските содржини ќе се обезбеди производството на електрична енергија од обновливи извори (ветер) со што ќе се намалат емисиите на стакленички гасови.
Национална стратегија за одржлив развој (2009-2030)	Клучни Цели <u>РМ 1: Добра владеење и подобро креирање на политики</u> Клучна Цел: Да се постави пристап за добро владеење и подобро креирање на политики врз база на подобра регулатива и врз принципот дека одржливиот развој мора да биде интегриран во креирањето на политики на сите нивоа. Ова наметнува сите нивоа на власт да се поддржуваат и да соработуваат меѓусебно, зимајќи ги предвид различната институционална поставеност, култури, и специфични околности во различните региони на Република Македонија. <u>РМ 2: Разновидност на приходите во рурални региони и предизвици на одржливиот развој</u> Клучна Цел: Активно да се поттикнува одржлив развој со цел да се промени структурата на приходите во руралните региони на Република Македонија (РМ), генерирање на регионални услуги со додадена вредност, поттикнување регионален и урбан одржлив развој во просторно планирање, и осигурување дека внатрешните и надворешните политики на владата на РМ се конзистентни со глобалниот одржлив развој и неговите меѓународни задолженија. <u>РМ 3: Економски просперитет и креирање нови работни места</u> Клучна Цел: Да се придонесе кон зголемена конкурентност, економски развој и зголемување на работни места со извршување потребни структурни промени кои и овозможуваат на економијата на различни нивоа да се справи	Усогласеност: Целите на Планот се во насока на подобрување на социјалниот и економскиот развој преку обезбедување на електрична енергија од обновливи извори што е во корелација со целите на Национална стратегија за одржлив развој. Делумна усогласеност: Целите на Планот не се во целост усогласени со политиката за обезбедување чиста вода за пиење и политиката за зачувување на природата, заради фактот што во градежната фаза на изведување на планираните активности може да дојде до влијанија врз споменатите природни ресурси, кои на ниво на проектна документација и со примена на ДГП успешно би се намалиле или елиминирале.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираат во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	со предизвиците од глобализацијата со креирање на поле во кое што и динамичното, иновативното и креативното претприемништво ќе може да напредува и во исто време да обезбедува социјална праведност и здрава животна средина. <u>РМ 4. Одржливи човечки населби</u> Клучни Цели: Да се подобри социјалниот, економскиот и квалитетот на животната средина во човечките населби, како и животната и работната средина на сите луѓе. <u>РМ 5. Меѓусекторски политики што го поткрепуваат општеството на знаење</u> Клучни Цели: Да се поттикне развој за општеството засновано на знаење во Република Македонија што ќе им ги обезбеди на граѓаните клучните предиспозиции и функционална писменост која одредува глобална конкурентност, и истовремено ќе го развие граѓанскиот став во правец на одржлив развој.	
Национална стратегија за намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост во Република Македонија 2010-2020	Намалување на сиромаштијата и социјалната исклученост во Република Македонија, преку подобро користење и зајакнување на расположливите човечки и материјални ресурси, подобрување на условите за живот, за работа и на општествените услови на сите граѓани, системско и институционално содејство во функција на побрз развој, повисок стандард, покавалитетно живеење и развој на механизмите за социјално вклучување на ранливите категории граѓани во локален контекст.	Усогласеност: Планот предвидува активности кои ќе допринесат за производство на електрична енергија која треба да овозможи подобрување на условите за живот, побрз развој и сл. Изградбата на планските содржи ќе овозможи ангажирање на локална работна сила.
Стратегија за регионален развој на Република Македонија (2009-2019)	Главните стратешки цели на Стратегијата се: -Конкурентни плански региони што се одликуваат со динамичен и одржлив развој; -Поголема демографска, економска, социјална и просторна кохезија помеѓу и во рамките на планските региони во Република Македонија. За постигнување на овие цели дефинирани се приоритети: Стратешка цел 1: <i>Приоритет 1.1.</i> Поттикнување на економскиот раст во планските региони, <i>Приоритет 1.2.</i> Развивање на современа и модерна инфраструктура во планските региони, <i>Приоритет 1.4.</i> Подигнување на нивото на човечкиот капитал во планските региони,	Усогласеност: Целите на Планот се во корелација со целите на Стратегијата за регионален развој, во однос на поттикнување на економскиот раст, развивање на современа инфраструктура, порамномерна дисперзија на инвестиции и вработувања и т.н.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	<i>Приоритет 1.5.</i> Креирање на конкурентски предности на планските региони, <i>Приоритет 1.6.</i> Оптимално користење и валоризација на природните ресурси и енергетските потенцијали во планските региони, <i>Приоритет 1.7.</i> Заштита на животната средина во планските региони Стратешка цел 2: <i>Приоритет 2.1.</i> Демографска ревитализација и порамномерна дистрибуција на населението помеѓу и внатре во планските региони, <i>Приоритет 2.2.</i> Градење на функционално-просторни структури за подобро интегрирање на урбаните со руралните средини во планските региони, <i>Приоритет 2.3.</i> Зголемување и порамномерна дисперзија на инвестициите и вработеноста помеѓу и во рамките на регионите, <i>Приоритет 2.4.</i> Подигнување на степенот на социјален развој во планските региони, <i>Приоритет 2.5.</i> Поддршка на подрачјата со специфични развојни потреби, <i>Приоритет 2.6.</i> Развивање на преку гранична и меѓусебна соработка на планските региони, <i>Приоритет 2.7.</i> Подигнување на капацитетите за планирање и реализација на развојот во планските региони.	
Националната стратегија за туризам на Република Македонија (2016 - 2021 год)	Осум клучни стратегии/стратешки цели се дефинирани за поддржување на професионалниот туристички развој на Македонија: • Подигнување на свеста за Македонија како привлечна туристичка дестинација; • Подобрување на привлечноста на Македонија како туристичка дестинација; • Подобрување на организационите структури во туризмот; • Подобрување на инвестициската клима за македонските претприемачи во однос на развојот на дополнителни објекти за сместување; • Подобрување на квалитетот и квантитетот на достапни податоци за туризмот; • Подобрување на рамковни услови за развој на туризмот;	<i>Усогласеност:</i> Целите на Планот се во корелација со целите на Стратегијата за туризам, бидејќи стабилноста на земјата во однос на континуирано снабдување со електрична енергија ќе овозможи подобрување на условите за развој на туризмот и подобрување на привлечноста на државата како туристичка дестинација.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	Подобрување на туристичкото знаење и квалитетот на услугите; Подобрување на свесноста на локалното население во однос на туризмот.	
Национална Стратегија за води (2011-2041)	Главна цел на управувањето со водите на Националната стратегија за води е постигнување на интегриран и координиран режим на водите на територијата на Р.С. Македонија. Главните цели, кои треба да се постигнат со интегрираното управување со водите во Република Македонија, се: - да се обезбеди доволен квалитет на вода за пиење за јавно водоснабдување; - да се обезбедат потребни количини вода со соодветен квалитет за разни комерцијални цели; - заштита на луѓето и материјалните добра од штетните ефекти на водата; - да се постигне и да се зачува добар статус на водата на површинските и подземните водни тела; - заштита на водата и екосистемите зависни од вода и - усогласување на мерките на управување со водите со корисниците на просторот од другите сектори. Целта на заштита на водата е зачувување на здравјето на луѓето и животната средина, што вклучува остварување и зачувување на добра состојба на водата, спречување на загадувањето на водата, спречувањето хидро-морфолошките промени и рехабилитација на статусот на водата каде што е нарушен. Целите на заштита на водите во РМ се состојат од: -Заштита на површинските и подземните води како резерви на вода за пиење (постојните и планираните резерви); -Заштита на заштитените и други области од значење, во врска со водните површини-области на посебна заштита на водите, области за зачувување на здравјето на луѓето и на зачувување на вода и екосистемите зависни од вода и зачувување на биолошката разновидност во рамките на интегрираното управување со водите; -Подобрување на еколошките функции на водите каде што квалитетот на водата е влошен и таму каде што потребниот квалитет на водата не е постигнат, интегрирано управување со водите и постепена имплементација	Неусогласеност: Целите на Планот не се усогласени со целите на Националната Стратегија за води, бидејќи во согласност со мислењата добиени од МЖСПП-Сектор води и ЈП „Студенчица“ планскиот опфат е подиран во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување на изворот Студенчица, кој се користи за водоснабдување на општините: Кичево, Прилеп, Македонски Брод, Крушево, Пласница, Долнени, мал дел од Кривопалташи и за техничка вода на ТЕЦ Осломеј, како и водоснабдување на околните села, односно област од посебна заштита на водите, зачувување на водите и здравјето на луѓето. Планските содржини се подирирани на карстно подрачје, кое е водопропустливо и активностите во планскиот опфат може да го нарушат квалитетот на водата во изворот, односно постојните подземни резерви на вода кои се користат за водоснабдување.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	на сеопфатните мерки за заштита и систематско следење на ефектите од спроведените мерки во речниот слив; -Намалување на количеството на опасни супстанции на изворот на загадување со имплементација на мерките за заштита на водата и -Придонес кон одржливо управување со водите со рационално и одржливо користење на водните ресурси.	
Национална стратегија за биолошка разновидност со акционен план, 2018 – 2023	Главни цел на Стратејјата се: • Да се надминат основните причини за загуба на биолошката разновидност преку нејзино интегрирање во целото општество; • Да се намалат директните притисоци врз биолошката разновидност и да се промовира нејзиното одржливо користење; • Да се подобри статусот на биолошката разновидност преку заштита на екосистемите, видовите и генетската разновидност; • Да се зголемат придобивките од биолошката разновидност и екосистемските услуги за сите; • Да се подобри спроведувањето преку планирање со активно учество, управување со знаењето и градење капацитети.	<i>Неусогласеност:</i> Целите на Планот не се во корелација со целите на Националната стратегија за биолошка разновидност, во однос на намалување на притисоците врз биолошката разновидност, ниту подобрување на статусот на истата и сл. Имплементацијата на планските содржини може да доведат до загуба на одредени растителни и животински видови, како и нивно раселување заради вознемирување, фрагментација на живеалишта и сл.
Национална стратегија за заштита на природата 2017-2027	Во Националната стратегија за заштита на природата, дефинирани се следните национални цели за заштита на природата: НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 1: Геодиверзитетот и геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) соодветно да се идентификуваат, истражуваат, мониторираат и инвентаризираат. НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 2: Да се заштитат, зачуваат и мониторираат компонентите на геодиверзитетот, геонаследството, биолошката и пределската разновидност. НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 3: До 2022 година да се вгради политиката за заштита на природата во стратегиите, плановите и програмите во другите сектори. НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 4: Да се воспостави и практикува одржливо користење на геодиверзитетот, геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност) преку употреба на традиционални	<i>Неусогласеност:</i> Целите на Планот не се во корелација со целите на Националната стратегија за заштита на природата, бидејќи планските содржини не се во насока на зачувување на биолошката, пределската разновидност, геодиверзитетот и геонаследството.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираат во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	знеења, иновации, најдобри практики и позитивни стимулации за зачувување и одржливо користење на природата. НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 5: Да се унапреди законодавната рамка, согласно ЕУ легислативата и релевантните ратификувани меѓународни Договори за заштита на природата и да се обезбеди соодветна институционална рамка преку зајакнување на административните капацитети. НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 6: Да се подигне нивото на информираност, едукација и промоција за вредностите и значењето на геодиверзитетот и геонаследството и другите компоненти на природата (биолошката и пределската разновидност); НАЦИОНАЛНА ЦЕЛ 7: Да се обезбеди континуирано и зголемено финансирање на заштитата на природата од буџетски средства на централно и локално ниво, од инвестиции и други извори на финансирање, преку воспоставување на соодветни одржливи и ефикасни модели на финансирање на заштитата и одржливото користење на природата.	
Национален план за заштита на амбиентниот воздух (2013-2019)	Главни цели на Планот се: - Одржување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што не се надминуваат граничните вредности на квалитет; - Подобрување на квалитетот на амбиентниот воздух во зоните каде што се надминуваат граничните вредности за квалитет; - Преземање на мерки за намалување на емисиите од определени стационарни извори на загадување; - Усвојување на неопходни мерки за минимизирање и целосно отстранување на негативните ефекти врз квалитетот на амбиентниот воздух.	Усогласеност: Целите на Националниот план за заштита на амбиентниот воздух, односно усвојување на мерки за намалување на негативи влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух се инкорпорираат во Урбанистичкиот план.
Национална стратегија за животна средина и климатски промени, 2014-2020	Главната цел на Национална стратегија за животна средина и климатски промени (нацрт) од аспект на одржлив развој е насочена кон подобрување на целокупниот квалитет на живот и избегнување на трајни штети врз животната средина. Од аспект на заштитата на животната средина, целта е да се зачува и подобри квалитетот на водата, воздухот и почвата во Република Македонија, да се зачува постојната биолошка разновидност и природните	Неусогласеност/Усогласеност: Целите на урбанистичкиот план не се целосно во насока на зачувување на квалитетот на животната средина. Сепак производството на електрична енергија од обновливи извори ќе придонесе за намалување на емисиите на стакленички гасови кои се генерираат од производството на електрична енергија од обновливи

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпирани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	ресурси. Од аспект на климатските промени целта на Стратегијата е да се намалат нивните негативни влијанија.	извори што ќе доведе до намалување на негативни влијанија врз климатските промени.
Трет Национален План на Република Македонија кон Рамковната конвенција на ОН за климатски промени (2014)	Зајакнување на базата на информации, аналитичкиот и институционалниот капацитет на клучните национални институции за интерирање на приоритетите за климатските промени во националните стратегии за развој и релевантните секторски програми со обезбедување финансиска и техничка поддршка. Вклучување на Република Македонија во глобалните напори за ублажување на климатските промени и спроведување на обврските преземени од членството во Рамковната конвенција на Обединетите Нации за климатски промени и Кјото Протоколот. Исто така Планот вклучува: • Воспоставување на национален фонд за тестирање мерки за адаптација и воведување на видови, отпорни на суша; • Формирање на национален центар за суша; • Утврдување техники и постапки за култивирање, користење вештачки ѓубрива и рекламација на почвата за клучните култури во регионите погодени од климатските промени; • Воведување различни практики на орање за промовирање одржливи земјоделски практики; • Развивање техники за наводнување и водоснабдување; • Развивање критериуми и идентификација на начини на употреба на земјиштето и агроколошки зони и сл. Исто така, една од целите на овој документ е спречување или намалување на загубата на биолошката разновидност, заради влијанијата од климатските промени. При тоа, планот ги идентификува следните потенцијални мерки за адаптација кон климатските промени: • Следење на состојбата со тулите (и инвазивни) видови растенија; • Следење на состојбата со животинските видови -вектори на болести; • Елаборација на листата видови за кои е потребно „ex situ“ зачувување;	Усогласеност: Целите на УППГДЗ се искористување на силата на ветерот и обезбедување на електрична енергија од обновливи извори, што ќе доведе до намалување на емисиите на стакленички гасови, а со тоа ќе се намалат и влијанијата врз климатските промени

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираат во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	• Приспособување на плановите за управување со шумите во главните шумски биокоридори, со цел нивна подобра функционалност од аспект на ефектите од климатските промени; • Дефинирање можни рути (биокоридори) за движење и миграција на животинските и растителни видови под закана од климатските промени; Детална ревизија на системот на заштитени подрачја во Македонија во однос на адаптацијата на климатските промени.	
Национална стратегија за управување со отпад (2008-2020)	Дел од општите и посебни стратешки цели во управувањето со отпадот се: • Воведување на стабилни финансиски ресурси и соодветни економски механизми за обезбедување на целосно покривање на трошоците за одржување на интегрираниот систем за управување со отпад; • Воспоставување систем за собирање податоци/информации за изворите, природата, количествата и судбината на тековите на отпадот, како и за капацитетите за обнова на материјали/енергија и за депонирање на отпадот и обезбедување на потребниот пристап на јавноста до истиот; • Воспоставување на технички современ систем за управување со отпад; Примена на ефикасни и исплатливи техники за управување со посебните текови отпад.	Усогласеност: Во урбанистичкиот план се предвидуваат мерки за управување со отпадот. Начинот на управување со различните видови на создаден отпад детално ќе биде разработен на ниво на проектна документација и оцена на влијанијата врз животната средина од проектните активности.
План за управување со отпадот на Република Северна Македонија 2021-2031	Управувањето со отпадот, заради поголема ефикасност на ресурсите има за цел: ○ Да се управува со отпадот како со ресурс, ○ Отпадот кој се создава по глава на жител да се намалува, ○ Да се изнајдат економски опции за повторна употреба и рециклирање, ○ Поголемо рециклирање на материјалите согласно висококвалитетни стандарди, ○ Преработката за добивање енергија да биде лимитирана на материјали кои не може да се рециклираат,	

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираат во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
План за управување со отпадот од електрична и електронска опрема во РМ со физибилити студија (2013-2020)	Воспоставување на систем за управување со отпад од електрична и електронска опрема во Република Македонија се очекува да се воспостави до крај на 2016 година и да се постигнат целите на ОЕЕО Директивите во врска со количините на поодделно собирање на отпадната опрема и количините на повторно користење, преработка и рециклирање на отпадната опрема.	
Националната стратегија за земјоделство и рурален развој (2021-2027)	Стратешки цели: • подобрување на конкурентноста на земјоделско-прехранбениот сектор, економската одржливост и приходот на земјоделските стопанства, • примена на еколошки практики во производството кои водат кон намалување на влијанието на климатските промени и прилагодување кон истите и • обезбедување на одржлив развој на руралните средини.	Усогласеност: Со планските содржини ќе се овозможи обезбедување на електрична енергија која треба да придонесе за економски развој на подрачјето а, со тоа и на развој на руралните средини.
Национална Програма за земјоделство и рурален развој (2007-2013)	Стратегијата ги дефинира стратешките правци на подобрување на земјоделството преку зголемување на конкурентноста на секторот со подобрување на ефективноста на клучните фактори на производството (земјштето, работата и капиталот, хоризонтална и вертикална интеграција, како и подобрување на политиките за поддршка на земјоделството и модернизирање на индустријата за преработка. Зголемувањето на големината на одржливи (пазарно ориентирани) семејни фарми, зголемување на работната продуктивност преку усвојување на подобрени техники за производство на култури и одгледување на добиток, подобрување на можностите за финансирање и употреба на нови технологии и др. се теми на кои мора интегрирано да се работи.	
Стратегија за мониторинг на животната средина (2004)	-Мониторирање и извештување за состојбата на сите медиуми на животната средина.	Усогласеност: Со стратешиската оцена на животната средина за УППГДЗ ќе се обезбеди мониторинг на медиумите на животната средина.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпирани во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
Стратегија и акционен план за имплементација на Аруската конвенција (2005)	Владината политика за оваа Стратегија е да спроведе детална анализа за статусот на имплементација на Конвенцијата, да обезбеди насоки и препораки за надминување на проблемите кои произлегуваат од имплементацијата на Конвенцијата и да препорача акционен план за спроведување на предложените мерки и следење на дадените насоки.	Усогласеност: Во постапката на усвојување на Планот и подготовката на Извештајот за СОЖС ќе биде обезбедено учество на јавноста што ќе придонесе во процесот на одлучување и донесување на одлуки.
Регионално и локално ниво		
Просторен план на регион на сливот на реката Треска 2005 - 2020	Основна цел на Просторниот план е да обезбеди: - функционална, економска и социјална интеграција на Регионот, - Поврзување со соседните простори поодено и Републиката во целост; - Решавање на развојните, просторните и еколошките проблеми; - Заштита и користење продуктивното земјоделско земјиште за примарно производство; - Заштита и унапредување на природните и рационално користење на создадените добра; - Дефинирање на принципи и критериуми за донесување на инвестиционите одлуки и избор на локации за нови стопански објекти; - Создавање предуслови (техничко-технолошки, просторно-функционални и др.) за усогласено функционирање на сите инфраструктурни и други системи; - Дефинирање на насоки за развој на населбите и нивното комунално опремување; - Зачувување на водите со квалитет од прва и втора класа; - Воспоставување на комплетен систем за управување со отпадни води и цврст отпад; - Концептуална рамка за изработка на нови и ревизија на постојните просторни и урбанистички планови на предметното подрачје, како и за изработка на други планови, програми и техничка документација; - Дефинирање на рационален и оптимален модел за организација на Регионот.	Неусогласеност: Планските содржини се лоцирани во регионот на сливот на реката Треска, односно во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување) на изворот за вода за пиење Студенчица. Имплементацијата на истите (особено во фазата на градба) може да предизвикаат негативни влијанија што не е во насока на зачувување на водите со квалитет од прва класа. Но со примена на ДГП и мерките предложени на ниво на Студија за оцена на влијанијата врз животната средина и на ниво на Основен проект, можните влијанија ќе се намалат или целосно елиминираат.
Програмата за развој на Југозападниот плански регион (2015-2019)	Програмата за развој на Југозападниот плански регион ги поставува следните цели:	Усогласеност: Планскиот опфат ќе обезбеди снабдување со електрична енергија потребна за економски развој, а со тоа и создавање на работни места и намалување на миграција.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Национални планови, програми и стратегии	Цели или барања на плановите/програмите и стратегиите на национално ниво	Како целите и барањата на плановите/програмите и стратегиите се инкорпорираат во УППГДЗ или ќе бидат постигнати при имплементација
	➤ Модерна регионална економија базирана врз висока технологија и знаење ➤ Образование прилагодено на потребите на економскиот развој, ефикасна социјална и здравствена заштита за населението во Регионот и создавање услови за запирање на миграцијата ➤ Развој на туризмот поврзан со природното и културното наследство, и ➤ Зачувување на квалитетот на животната средина	
Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион	Регионалниот план за управување со отпад на Југозападен плански регион ја има следнава визија и следниве цели: Визија: Да се обезбеди регионална планска рамка за одржливо управување со отпадот и преработка на ресурсите преку развивање на интегриран систем за управување со отпад со следниве општи цели: Цел А: Минимизирање на негативните влијанија на животната средина и на здравјето на луѓето предизвикани од создавањето и управувањето со отпад. Цел Б: Минимизирање на негативните општествени и економски влијанија и максимизирање на социјалните и економските можности. Цел В: Усогласеност на законските барања, целите, принципите и политиките поставени во европската и националната правна и регулаторна рамка.	Усогласеност: Во урбанистичкиот план се предвидуваат мерки за управување со отпадот. Начинот на управување со различните видови на создаден отпад детално ќе биде разработен на ниво на проектна документација и оцена на влијанијата врз животната средина од изведување на проект.

Извештај за Стратегиска оцена на животната средина

Општина	Вкупно резидентно население	Домаќинства	Станови
Кичево	39 669	13 787	24 872

Табела 6 Вкупно попишани, вкупно резидентно население и вкупно нерезидентно население, според етничката припадност и пол, по општини- Попис 2021

Општина	Вкупно попишани			Вкупно резидентно население			Вкупно нерезидентно население		
	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени
Кичево	56 725	29 117	27 608	39 669	20 014	19 655	17 056	9 103	7 953
Македонци	16 920	8 620	8 300	16 020	8 144	7 876	900	476	424
Албанци	31 610	16 292	15 318	16 373	8 171	8 202	15 237	8 121	7 116
Турци	3 245	1 663	1 582	2 553	1 280	1 273	692	383	309
Роми	2 063	1 064	999	2 003	1 028	975	60	36	24
Власи	74	42	32	70	40	30	4	2	2
Срби	70	41	29	60	35	25	10	6	4
Бошњаци	15	4	11	13	3	10	2	1	1
Други неспомнати	286	146	140	166	87	79	120	59	61
Не се изјасниле	2	2	-	1	1	-	1	1	-
Непознато	35	19	16	5	1	4	30	18	12
Лица за кои податоците се преземени од административни извори	2 405	1 224	1 181	2 405	1 224	1 181	-	-	-

Табела 7 Вкупно попишани, вкупно резидентно население и вкупно нерезидентно население, според етничката припадност и пол, во општина Кичево - Попис 2021

Општина	Вкупно попишани			Вкупно резидентно население			Вкупно нерезидентно население		
	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени	Вкупно	Мажи	Жени
Кичево	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
Македонци	29,83	29,60	30,06	40,38	40,69	40,07	5,28	5,23	5,33
Албанци	55,72	55,95	55,48	41,27	40,83	41,73	89,34	89,21	89,48
Турци	5,72	5,71	5,73	6,44	6,40	6,48	4,06	4,21	3,89
Роми	3,64	3,65	3,62	5,05	5,14	4,96	0,35	0,40	0,30
Власи	0,13	0,14	0,12	0,18	0,20	0,15	0,02	0,02	0,03
Срби	0,12	0,14	0,11	0,15	0,17	0,13	0,06	0,07	0,05
Бошњаци	0,03	0,01	0,04	0,03	0,01	0,05	0,01	0,01	0,01
Други неспомнати	0,50	0,50	0,51	0,42	0,43	0,40	0,70	0,65	0,77
Не се изјасниле	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,01	0,00
Непознато	0,06	0,07	0,06	0,01	0,00	0,02	0,18	0,20	0,15
Лица за кои податоците се преземени од административни извори	4,24	4,20	4,28	6,06	6,12	6,01	0,00	0,00	0,00

➤ **Плански опфат**

Планскиот опфат, предмет на УПДГДЗ за изградба на ветерен парк Кичево се наоѓа во источниот дел на Општина Кичево, на надморска височина од 1800-2000 m. Планскиот опфат зафаќа делови од КП 1, КП 3 и КП 6; КО Душегубица, КП 1; КО Добреноец. Во поблиското опкружување

отсуствуваат населени места. Најблиско населено место е с. Горна Душегубица, на оддалеченост од околу 4 km воздушно растојание.

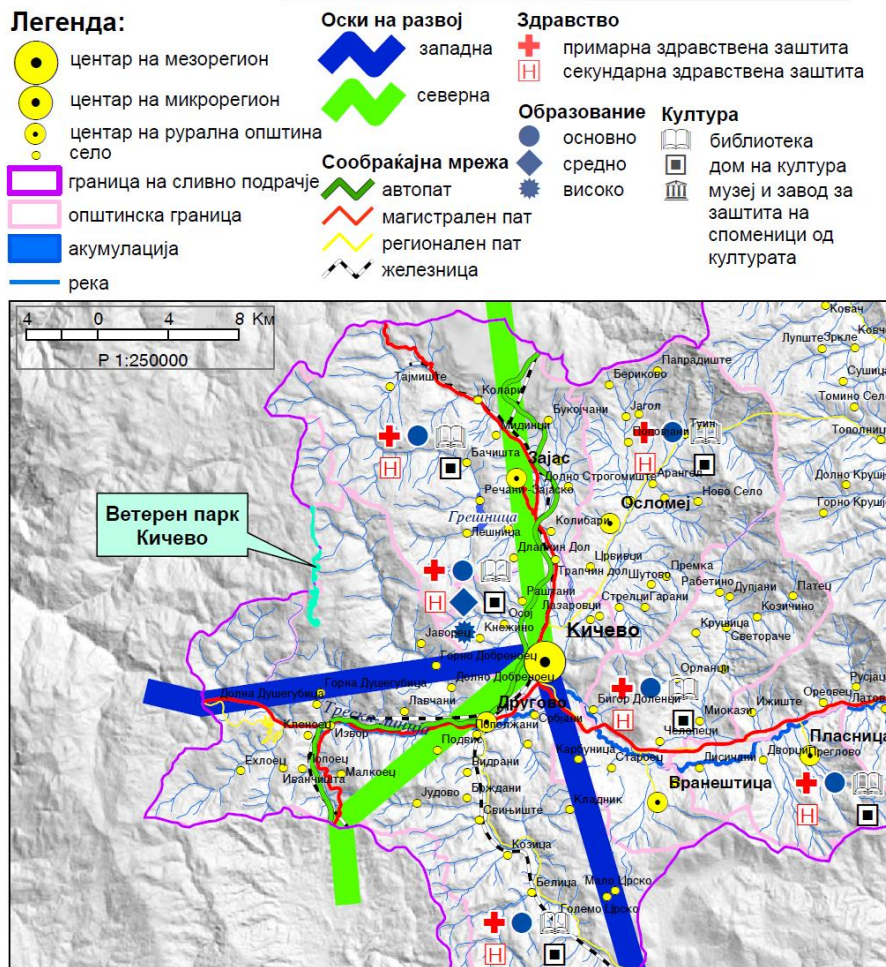
ИЗВОД ОД ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
-разработка-
ПРОСТОРЕН ПЛАН НА РЕГИОНОТ НА СЛИВОТ НА РЕКА ТРЕСКА
2005 - 2020

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ
 АГЕНЦИЈА ЗА ПЛАНИРАЊЕ НА ПРОСТОРОТ

Сектор:
 Синтезни карти

Тема:
 Просторно-функционална организација
Систем на населби и сообраќајна мрежа

Карта бр. А3030712

Слика 7 Систем на населби и сообраќајна мрежа

4.5 Стопански развој

Во Општина Кичево, според податоците на Државниот завод за статистика од 2021 година, активни деловни субјекти според големината се прикажани во следната табела.

2021 година	Вкупно	Микро	Мали	Средни	Големи
Општина Кичево	1411	1143	253	9	6

Доколку вкупните активни деловни субјекти се класифицираат согласно дејностите на Националната класификација на дејности (НКД Рев.2), истите може да се класифицираат како во следната табела.

Табела 8 Активни деловни субјекти по сектори на дејност според НКД Рев.2, по општини, по години, состојба 31 декември 2021

Деловни субјекти според НКД рев.2	Регистриран бр. на активни субјекти
Земјоделство, шумарство и рибарство	26
Рударство и вадење на камен	4
Преработувачка индустрија	138
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	3
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околината	4
Градежништво	132
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	484
Транспорт и складирање	82
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	131
Информации и комуникации	20
Финансиски дејности и дејности на осигурување	11
Дејности во врска со недвижен имот	3
Стручни, научни и технички дејности	122
Административни и помошни услужни дејности	22
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	3
Образование	25
Дејности на здравствена и социјална заштита	69
Уметност, забава и рекреација	23
Други услужни дејности	109
Вкупно регистриран број на деловни субјекти	1411

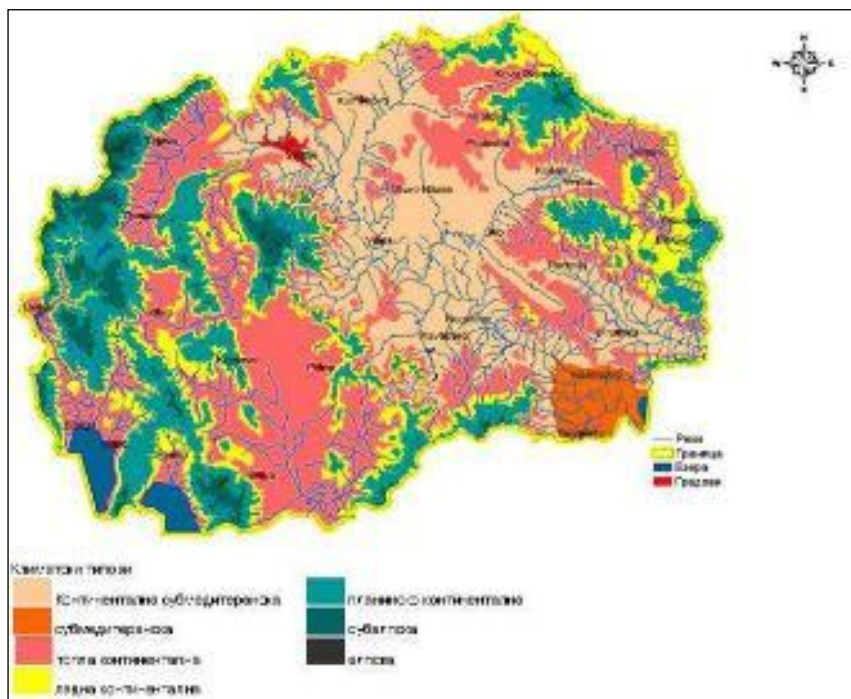
➤ Плански опфат

На локацијата, која е предмет на разработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење, заради изградба на ветерен парк-Кичево нема деловни субјекти, заради што реализацијата на предвидените содржини на планот ќе имаат удел во развојот на економските активности во локалната и национална економија и согласно определбите на Просторниот план на Р.С. Македонија треба да базира на законитостите на пазарната економија и примена на релевантната законска регулатива од областа на заштитата на животната средина, особено превенција и спречување на негативните влијанија врз животната средина.

4.6 Климатски карактеристики и квалитет на воздухот

Кичевската Котлина (620 m) е релативно висока, но длабоко врежана меѓу пошумени планински масиви и поради нееднаквите услови за загревање и ладење на воздухот во нејзе и околните високи планински масиви се јавуваат локални струења на воздухот. Ваквата локална циркулација и мешањето на топлиот и ладниот воздух е најизразено во топлиот дел на годината, најмногу во летните месеци. Со тоа се објаснуваат намалените температурни вредности во овој дел од годината. Со други зборови шумите, во непосредна близина на котлината, се јавуваат како климатски модификатор со одредено влијание врз температурниот режим.

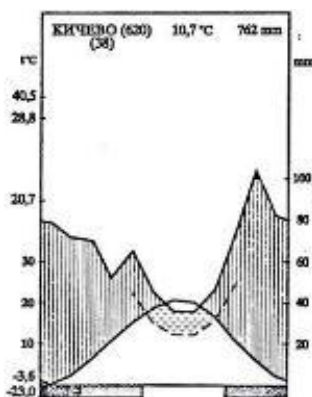

Слика 8 Климатска карта на РМ

➤ Температура

Просечната годишна температура на воздухот во Кичевската Котлина изнесува $10,8^{\circ}\text{C}$, но во одделни години варира од $10,1$ до $11,8^{\circ}\text{C}$. Најтопол е месецот јули со $20,6^{\circ}\text{C}$, Најстуден е јануари со $-0,1^{\circ}\text{C}$. Просечното годишно температурно колебање изнесува $20,7^{\circ}\text{C}$. Есента во Кичевската Котлина е потопла од пролетта, односно септември е потопол од мај, октомври од април и ноември од март. Воедно, меѓу месечната разлика на температурата на воздухот во есенските месеци е поизразена, а во пролетните е нешто помала. Со тоа преодот од зимата кон летото е поублажен. Просечната зимска температура изнесува $1,5^{\circ}\text{C}$, односно само просечната јануарска температура е под нулата, додека на пример февруари ($2,4^{\circ}\text{C}$) е потопол од декември ($2,1^{\circ}\text{C}$). Просечната летна температура изнесува $19,8^{\circ}\text{C}$. Во овој период на годината јули ($20,6^{\circ}\text{C}$) е потопол месец од август ($20,3^{\circ}\text{C}$). Изразениот континентален карактер на Кичевската Котлина има видно влијание на екстремните минимални температури во ладниот дел на годината. Апсолутно минималната температура изнесува $-25,7^{\circ}\text{C}$, забележана на 09 февруари 1956 година. Можно е апсолутната минимална температура да е и пониска, бидејќи во јануари и февруари 1954 година не постојат мерења, а зимата во оваа година е меѓу најстудените. По месеци минималните температури се под нулата од септември заклучно со мај. Температурни вредности, пониски од -10°C , има од ноември заклучно со март, а под -20°C само во трите зимски месеци. Високите пошумени планини и нивната блискост до котлината покажуваат одредено влијание врз вредностите на екстремно максималните температури. Апсолутната максимална температура во оваа котлина изнесува $40,5^{\circ}\text{C}$. По месеци, вредности повисоки од 35°C се јавуваат од јуни до септември, додека вредност повисока од 30°C се јавува од мај до октомври. Вредности повисоки од 25°C се јавуваат од април заклучно со октомври. Во Кичевската Котлина просечно има 98 летни и 33 тропски денови.

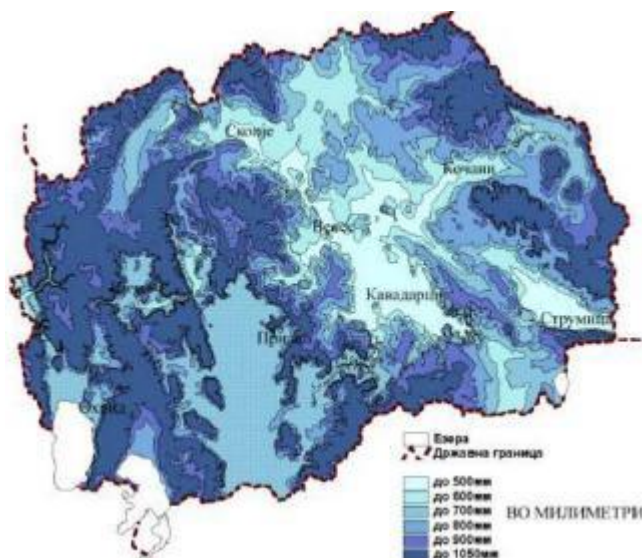
Слика 9 Климадијаграм Кичево

Траењето на сончевото зрачење во Кичевската Котлина е пресметано преку податоците за облачноста. Овде просечно годишно има 2064 сончеви часови. Максимумот е во јули, со просечно 300 часови, додека минимумот е во декември со просечно 85 часа сончево зрачење. Просечната годишна облачност во Кичевската Котлина изнесува 5,5 десетини. Максимумот е во декември и јануари со 7,8 десетини, додека минимумот е во август со 3,2 десетини. Просечно годишно се јавуваат 79 ведри и 119 тмурни денови. 160-те облачни денови се со средна дневна облачност поголема од 2, а помала од 8 десетини.

➤ Врнежи

Врнежите во Кичевската Котлина се главно од дожд и мал дел од снег. Распоредот на врнежите припаѓа на медитеранскиот pluviометриски режим, односно поголемо количество паѓа во ладниот дел на годината. Тоа е особено изразено во ноември и во трите зимски месеци. Најмалку врнежи паѓаат во летните месеци. Просечната годишна сума на врнежи во Кичевската Котлина изнесува 786,7 mm. Максимумот е во ноември (107,1 mm), а минимумот во јули (36,2 mm). Снегот се јавува од октомври заклучно со април. Просечно годишно се јавуваат 37 денови со снежна покривка. Но, во одделни години се менува и тоа од 10 до 93 дена. Апсолутно максималната височина на снежната покривка од 95 cm во февруари и 77 cm во март (забележана во 1954 година). Релативната влажност на воздухот во Кичевската Котлина има обратен тренд од температурата на воздухот. Од јануари до јули се смалува а потоа кон декември се зголемува. Просечната годишна вредност изнесува 74 %, со максимум во јануари (87 %), а минимум во јули (63 %). Маглата не е ретка појава во оваа котлина. Просечно годишно се јавуваат 33 дена со магла, но во одделни години и до 80 дена. Маглата се јавува преку целата година, но со најголема зачестеност е во трите зимски месеци, а со помала зачестеност е во септември, октомври и март. Просечниот датум на есенскиот мраз во Кичевска Котлина е 31 октомври, а најраниот есенски мраз се јавува на 30-ти септември. Просечниот датум на пролетниот мраз е 8 април, а најдоцниот пролетен се јавува на 10 мај. Есенскиот мраз најчесто се јавува во ноември (44 %), потоа во октомври (36 %) и во септември (20 %). Ноемврискиот мраз во 28 % од случаите е со слаб, 12 % со умерен и 4 % со силен интензитет. Есенскиот мраз во октомври 24 % е со слаб и 12 % со умерен интензитет додека септемврискиот 16 % е со слаб и 4 % со умерен интензитет. Пролетниот мраз со најголема зачестеност е во април (68 %), потоа во март (24 %) и во мај со 8 %. Во април, во 64 % од случаите е со слаб и 4 % со умерен интензитет. Пролетниот мраз што се јавува во март 12 % е со слаб и 12 % со умерен интензитет. Мајскиот мраз е со слаб интензитет.

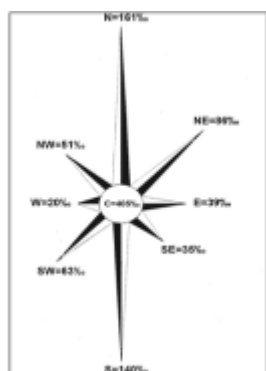

Слика 10 Просечни врнежи во Република Македонија и општина Кичево

➤ Ветрови

Во Кичевската Котлина преовладуваат ветровите со правец од север и југ. Со најголема зачестеност е северниот ветер, со просечно годишно 161%. Се јавува преку целата година но најчесто во зимските месеци. Неговата просечна годишна брзина е 2 m/s, а максимална до 19,0 m/s. Јужниот ветер е со просечна годишна зачестеност од 140% (просечна годишна брзина од 2,2 m/s и максимална 15,5 m/s). Со значителна зачестеност е и југозападниот ветер (63%) со просечна брзина од 2,4 m/s и максимална од 18,9 m/s. Северозападниот ветер е со зачестеност од 51%, просечна брзина од 2,9 m/s и максимална од 15,5 m/s. Ветровите од источниот, југоисточниот и западниот правец се со зачестеност од 20 до 39 m/s, просечна годишна брзина од 1,8 m/s и максимална од 15,0 m/s. Кичевската Котлина е средно проветрена. Просечно годишно се забележани 405% со тишини, со максимум во октомври (477%), а минимум во април и мај со 344 %.

Слика 11 Ружа на ветрови

Климатските промени се еден од најсериозните притисоци со кои се соочуваме на глобално па и локално ниво. Енергетиката, транспортот, индустриските процеси, генерирањето и постапувањето со отпадот, земјоделството, шумарството и користењето на земјиштето се главни движечки сили кои вршат притисок врз климата на национално ниво, вклучително и во општина Кичево. Како резултат на овие притисоци се зголемува концентрацијата на стакленички гасови кои се директен причинител за климатски промени.

Според Светската метеоролошка организација, глобалната просечна температура во 2019 година била 1,1 степени Целзиусови над пред-индустрискиот период, додека просечните

температури за петгодишниот (2015-2019) и десетгодишниот (2010-2019) период се највисоки забележани досега. Тековните меѓународни обврски не се доволни за да се намалат емисиите кои ја загадуваат климата и да се справат со зголемувањето на температурата, така што се проценува дека предвидените глобални емисии на стакленички гасови во 2030 година ќе бидат двојно поголеми отколку што треба да бидат за да се постигне глобалната цел.

4.7 Климатски промени

Решавањето на климатските промени бара збир на политики и мерки низ широк спектар на политички сектори, секој со прецизен придонес во целокупното постигнување на националните климатски обврски. Затоа, од фундаментално значење е визијата и целите на Долгорочната Стратегија за климатска акција (2021) да се вклучат во агендите на ресорните министерства и тие да се проникнат во релевантните секторски политики, преку засилена хоризонтална координација на политиките. Овој императив за координација важи и за намалување на емисиите (ублажување) и за намалена ранливост на влијанијата на климатските промени (адаптација) и е потребен на национално ниво, но и на различни нивоа на администрација, имено на ниво на локална самоуправа.

Долгорочна стратегија за климатска акција и нејзиниот Акционен план го поддржуваат тековниот процес на климатска акција и климатска отпорност на земјата. Покрај тоа, целта на Стратегијата е да го поддржи одржливиот развој на земјата, да ги дефинира придобивките и ко придобивките од климатските активности, како и да ги дефинира трошоците за транзиција и потребните чекори за исполнување на патот на одржлив развој на ЕУ. Долгорочната цел на стратегијата е да послужи како основа за меѓу секторско планирање на политиките во земјата, како и да се подигне климатската свест кај сите релевантни чинители, почнувајќи од националните и локалните власти, деловниот сектор, академската заедница, како и пошироката јавност.

➤ Плански опфат

Со планските содржини ќе биде произведена електрична енергија од обновливи извори што ќе доведе до намалување на емисии на стакленички гасови.

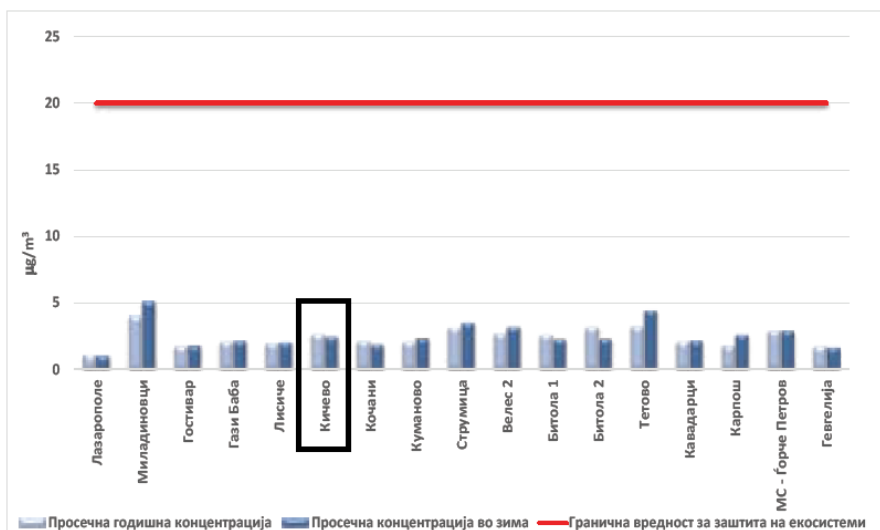
4.8 Квалитет на воздухот

Состојба со квалитетот на амбиенталниот воздух во Општина Кичево

Општина Кичево е вклучена во државната мониторинг мрежа на МЖСПП. Во мониторинг станицата во Кичево. Резултатите од квалитетот на воздухот во општина Кичево се презентирани во согласност со Квалитетот на животната средина во Република Северна Македонија - Годишен извештај за 2021.

➤ Сулфур диоксид (SO₂)

Податоците за просечните годишни концентрации за сулфур диоксид од мониторинг мрежата на МЖСПП се прикажани на следниот графикон.

Слика 12 Просечни годишни концентрации за сулфур диоксид

Извор: Квалитетот на животната средина во Република Северна Македонија — Годишен извештај за 2021

Од графиконот може да се забележи дека просечната концентрација на сулфур диоксид измерена во зимскиот период е повисока од просечната годишна концентрација на сите мерни места и дека нема надминувања на критичното ниво за заштита на вегетацијата во однос на просечната годишна концентрација на ниту едно мерно место.

Во 2021 година не беше регистрирано надминување на бројот на дозволени надминувања на часовната гранична вредност од аспект на здравствена заштита на ниту една од мерните станици. Дозволениот број на надминувања на дневната гранична вредност од аспект на здравствена заштита не е надминат на ниту една мерна станица од мониторинг мрежата на МЖСПП.

➤ Азот диоксид (NO₂)

Содржината на азотните оксиди во воздухот се менува во текот на денот, годишното време и метеоролошките услови. Концентрацијата на азотните оксиди главно, е константна до изгревањето на сонцето. Во утринските часови, со интензивирањето на сообраќајот, концентрацијата на NO се зголемува. Со конверзијата на NO во NO₂, под дејство на сончевата радијација, следува зголемување на концентрацијата на NO₂, а намалување на концентрацијата на NO. Во текот на ноќта се намалува концентрацијата на двата оксида. Односот помеѓу концентрациите на NO и NO₂ се менува со годишното време. Така, во доцна есен и зима содржината на NO е поголема заради намалениот интензитет на Сончевата радијација. Количеството на NO_x е зголемено во зимскиот период поради поинтензивна употреба на фосилните горива.

Според податоците од Годишниот извештај за квалитетот на животна средина за 2021 година од МЖСПП, просечната годишна концентрација на азот диоксид во однос на граничната вредност за заштита на човековото здравје не е надмината на ниту едно мерното во државата.

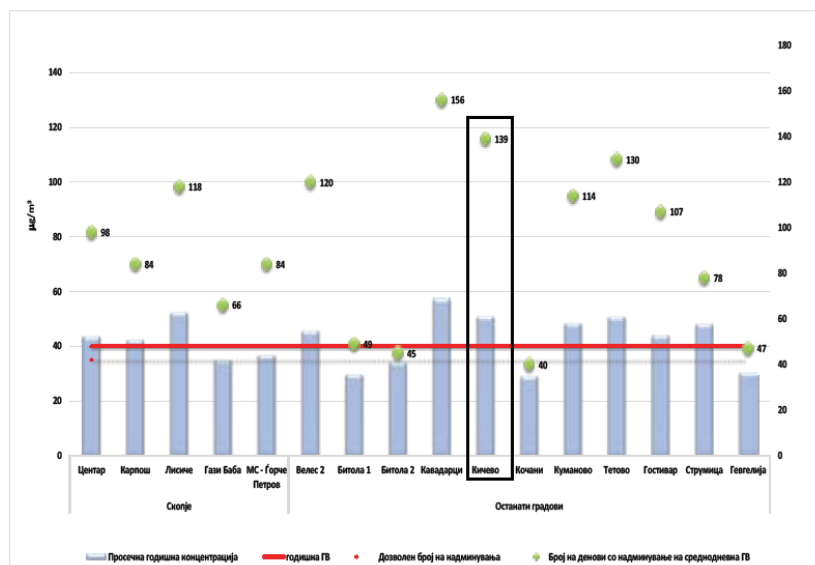
Во 2021 година бројот на дозволени надминувања на часовната гранична вредност од аспект на здравствена заштита не е надминат на ниту едно мерно место во државата.

Слика 13 Просечни годишни концентрации за азот диоксид

➤ Цврсти честички (PM₁₀, PM_{2,5})

Просечните годишни концентрации на PM₁₀ и број на надминувања на средно дневната гранична вредност се прикажани на сликата подолу.

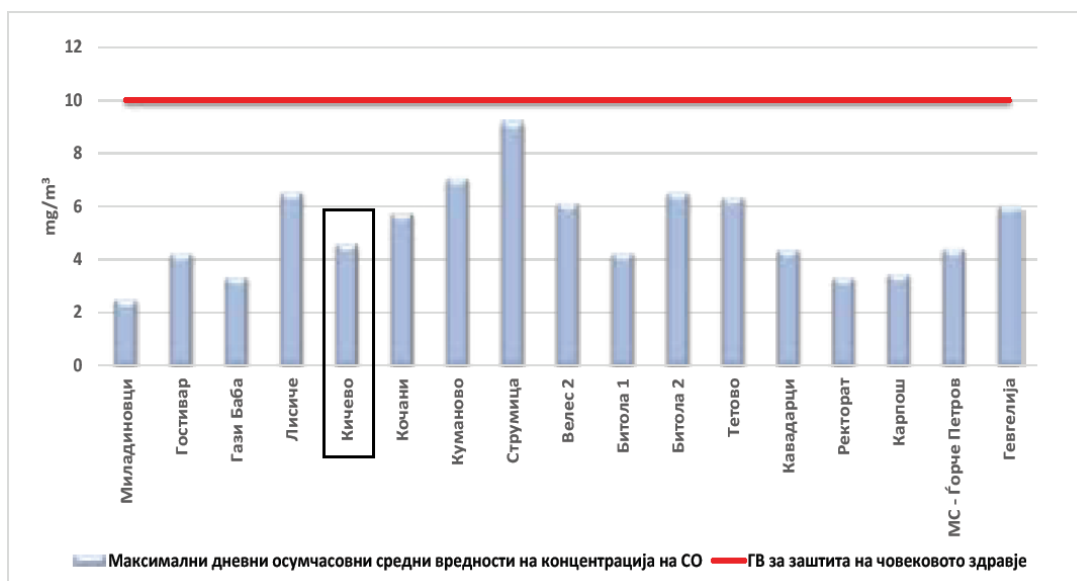
Слика 14 Просечни годишни концентрации на PM₁₀ и број на надминувања на средно дневната гранична вредност

Просечната годишна концентрација во односна годишната гранична вредност за заштита на човековото здравје е надмината на мерното место Кичево. Во 2020 година, бројот на денови со надминувања на среднодневната гранична вредност изнесува 139 пати.

Покриеноста со податоци за PM_{2,5} на мерното место Кичево е под 75% и затоа истите не можат да се земат во предвид за годишната анализа.

➤ Јаглерод моноксид (CO)

На следниот графикон се прикажани максималните дневни осумчасовни средни вредности на концентрацијата на CO од мониторинг мрежата на МЖСПП.

Слика 15 Максимални дневни осумчасовни средни вредности на концентрации на CO

Максималните дневни осумчасовни средни вредности на концентрациите на јаглерод моноксид не ја надминуваат граничната вредност за заштита на човековото здравје на мерното место Кичево.

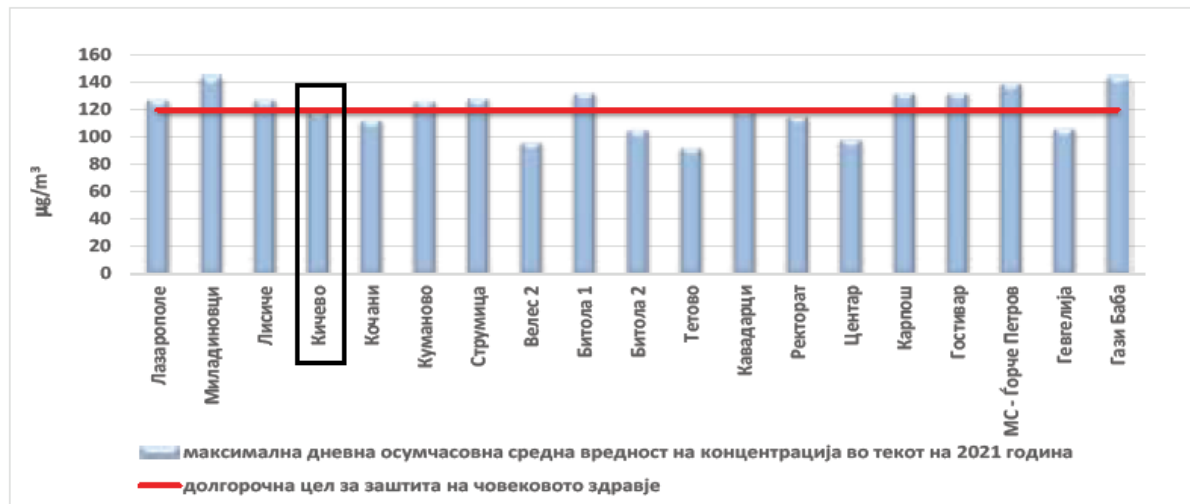
➤ Озон

На следниот графикон се прикажани бројот на надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје.

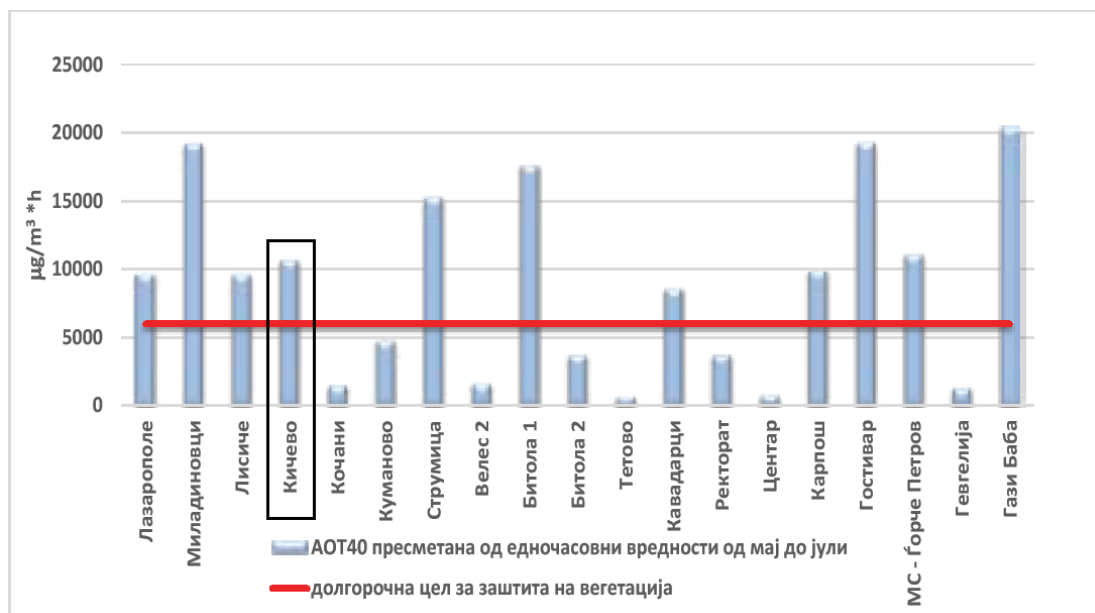
Слика 16 Број на надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје

Дозволеният број на надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје не е надминат на мерното место Кичево.

Слика 17 Надминувања на целната вредност за заштита на човековото здравје

Долгорочната цел за заштита на човековото здравје не е надмината на мерното место Кичево.

Слика 18 Надминувања на долгорочната цел за заштита на вегетацијата

Долгорочната цел за заштита на вегетацијата е надмината на мерното место Кичево. Кај некои чувствителни растенија, О₃ може да предизвика на листовите да се појават оштетувања кои наликуваат на изгореници. Со намалувањето на растењето и размножувањето на растенијата, високите нивоа на О₃ може да доведат до пониски земјоделски приноси, намален раст на шумите и намален биолошка разновидност.

4.9 Бучава

Мониторинг на бучава

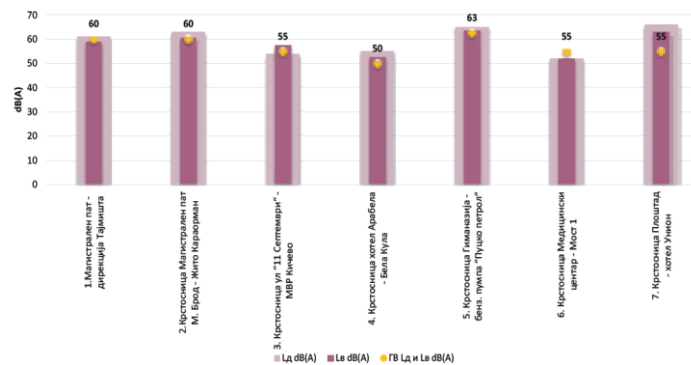
Одделението по хигиена и здравствена екологија при ЈЗУ Центар за јавно здравје - Кичево, врши мерења на нивото на комунална бучава во месец април и октомври. Во 2021 година, согласно Правилникот за локациите на мерните станици и мерните места, нивоата на бучава се мерени на седум мерни места прикажани на следната карта.

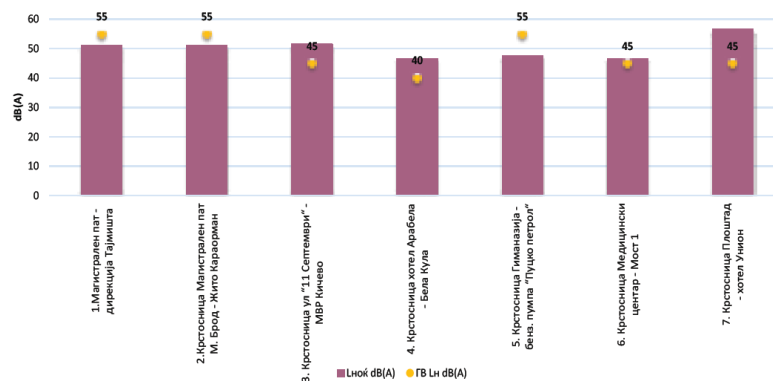

Слика 19 Диспозиција на мерни места во градот Кичево

На следниот графиконот претставен е интензитетот на бучавата во животната средина во Кичево за основните индикатори L_d и L_v . Од податоците може да се забележи дека на мерното место 6 нивото на бучава не ја надминува ГВ за тоа мерно место за двата основни индикатори. На мерните места 1, 2, 4, 5 и 7 нивото на бучава значително ја надминува ГВ за основниот индикатор L_d , и надминувањето се движи од 1 до 11 dB(A). На мерните места 2, 3, 4, 5 и 7 нивото на бучава ја надминува ГВ за основниот индикатор L_v , и надминувањето се движи од 0,50 до 8,00 dB(A). На останатите мерни места ГВ за основниот индикатор L_v не е надминат.

Слика 20 Интензитет на бучава во животната средина во Кичево за основните индикатори L_d и L_v , 2021 година

Од податоците прикажани на следниот графикон, може да се забележи дека на три мерни места 1, 2 и 5 нивото на бучава не ја надминува ГВ за тоа мерно место. На сите останати мерни места 3, 4, 6 и 7 нивото на бучава значително ја надминува ГВ за основниот индикатор L_n , и надминувањето се движи од 1,5 до 11,5 dB(A).

Слика 21 Интензитет на бучава во животната средина во Кичево за основниот индикатор L_n , 2021 година

Во однос на дополнителниот индикатор LAmax, на мерното место 2 измерено е максимално ниво на бучава во пролетниот период и изнесува 76 dB(A), што е за 16 dB(A) над ГВ за LAmax.

➤ **Плански опфат**

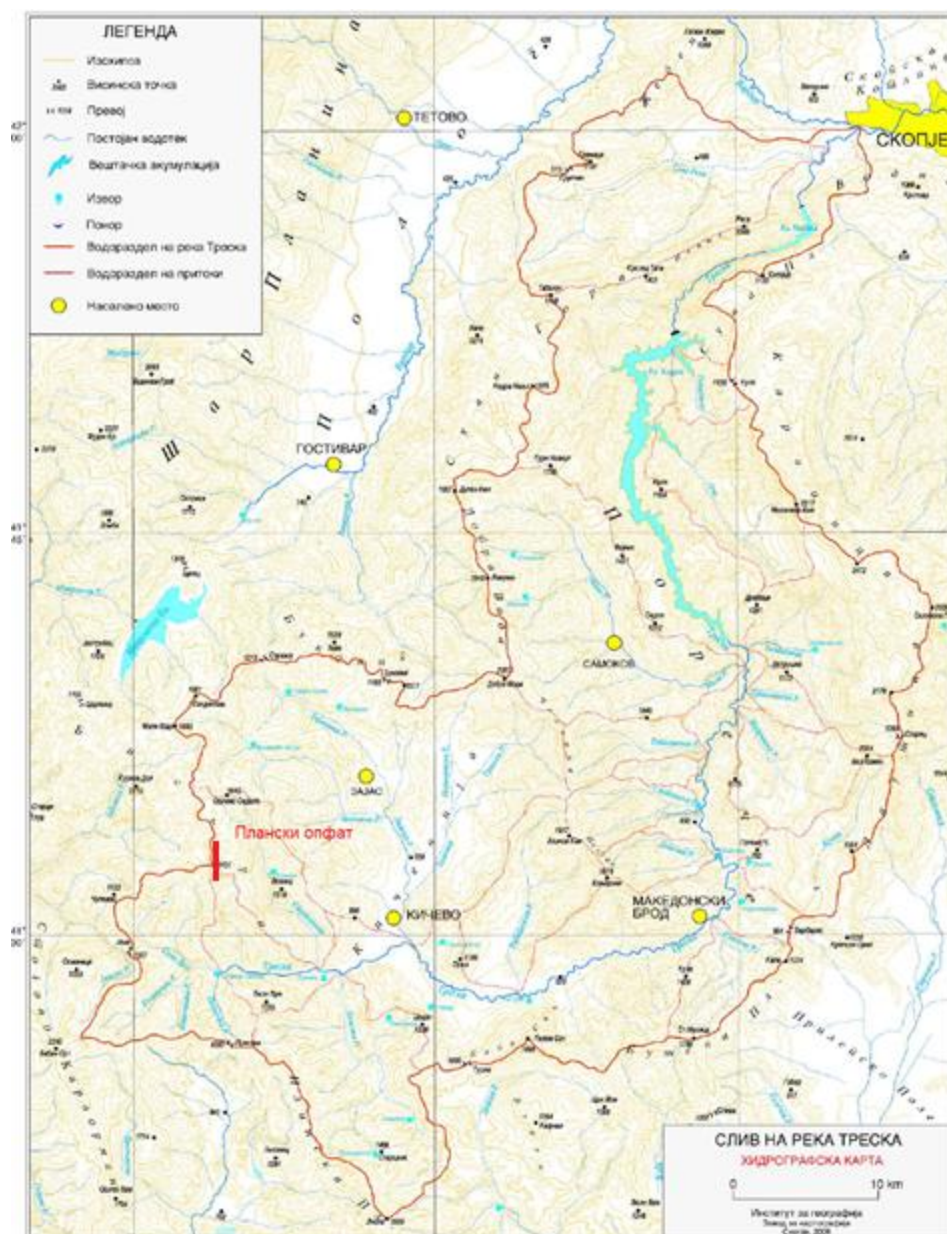
Планскиот опфат се наоѓа надвор од населено место на надморска височина од 2000 метри каде отсутствуют извори на бучава.

4.10 Хидрографски карактеристики

Во согласност со Просторниот план, територијата на Република Македонија е поделена на 4 сливни подрачја и 15 водостопански подрачја (ВП) по сливовите на реките Вардар, Струмица и Црн Дрим. Просторот, каде се предвидува изградба на ветерниот парк Кичево, општина Кичево, припаѓа на Водостопанското подрачје (ВП) „Треска“. Ова ВП го опфаќа целиот слив на реката Треска од нејзиниот изворишен дел до вливот во река Вардар. Инаку реката Треска е дел од сливното подрачје на р. Вардар.

Регионот на сливното подрачје на река Треска спаѓа во подрачја богати со вода, изразено преку специфичното истекување ($Q=12-13 \text{ l/s/km}^2$) и преку средногодишните протекувања (мерна станица Св. Богородица $Q=24,2 \text{ m}^3/\text{s}$). Нејзината должина, од изворот се до мостот кај селото Дворци, изнесува 32 km. Таа настанува од Ехловечка, Иванчишка, Лопушничка и Попоечка Река, коишто, во текот на летните месеци, ја губат водата, но изворот на реката кај с. Извор ја храни реката со неколку кубни метри во секунда. Од нејзиното извориште па се до селото Подвис, таа има изразито планински карактер. Реката Треска, во Кичевската Котлина, прима неколку поголеми притоки, од кои најзначајни се Студенчица, Темница и Рабетинска Река, од левата, и Беличка Река, од десната страна. Реката Студенчица извира од поголемиот истоимен извор во месноста Д. Фрлогоец. Изворот Студенчица е каптиран за потребите на регионалниот водовод со кој се снабдуваат градовите Кичево, Македонски Брод, Крушево и Прилеп, селските населби во нивната околина, како и термоелектраната Осломеј. Изворот на реката Студенчица е на надморска височина од околу 1.000 m, должината на нејзиниот речен тек изнесува околу 15 km, а во реката Треска се влева на височина од 670 m. Беличка Река, од Беличките извори до влевањето на реката Треска, е долга 15 km, но извориштето на оваа река се наоѓа на Арбит Планина, од каде поголем број мали потоци го формираат речниот тек на Пространска Река која започнува да понира источно од с. Прострање. Најголем речен тек во северниот дел на Кичевската Котлина е реката Темница чии изворишни краци започнуваат на високите планински масиви Бистра и Добра Вода. Сливот на реката Темница истовремено дренира најголем дел од Кичевската Котлина. Во формирањето на нејзиниот речен тек учествуваат Зајашка, Поповјанска, Туинска и Канзоска Река.

Сливот на реката Треска го карактеризираат чисти води. Квалитетот на реката Треска на изворот е од I класа. На мерното место под Кичево (с. Бигор Доленци) квалитетот на водата често отстапува од дозволениот (II категорија во однос на органско и микробиолошко загадување), што се должи на испуштањето на непричестени комунални и индустриски отпадни води од Кичево и обично е II - III класа. Квалитетот на водата пред вливот на р. Треска во р. Вардар се подобрува и најчесто е од II класа.

Слика 22 Хидрографска карта на сливот на реката Треска (непрецизно означена локација на плански опфат)

Извор: План за управување и заштита од ризик од поплави во сливот на река Треска, 2018

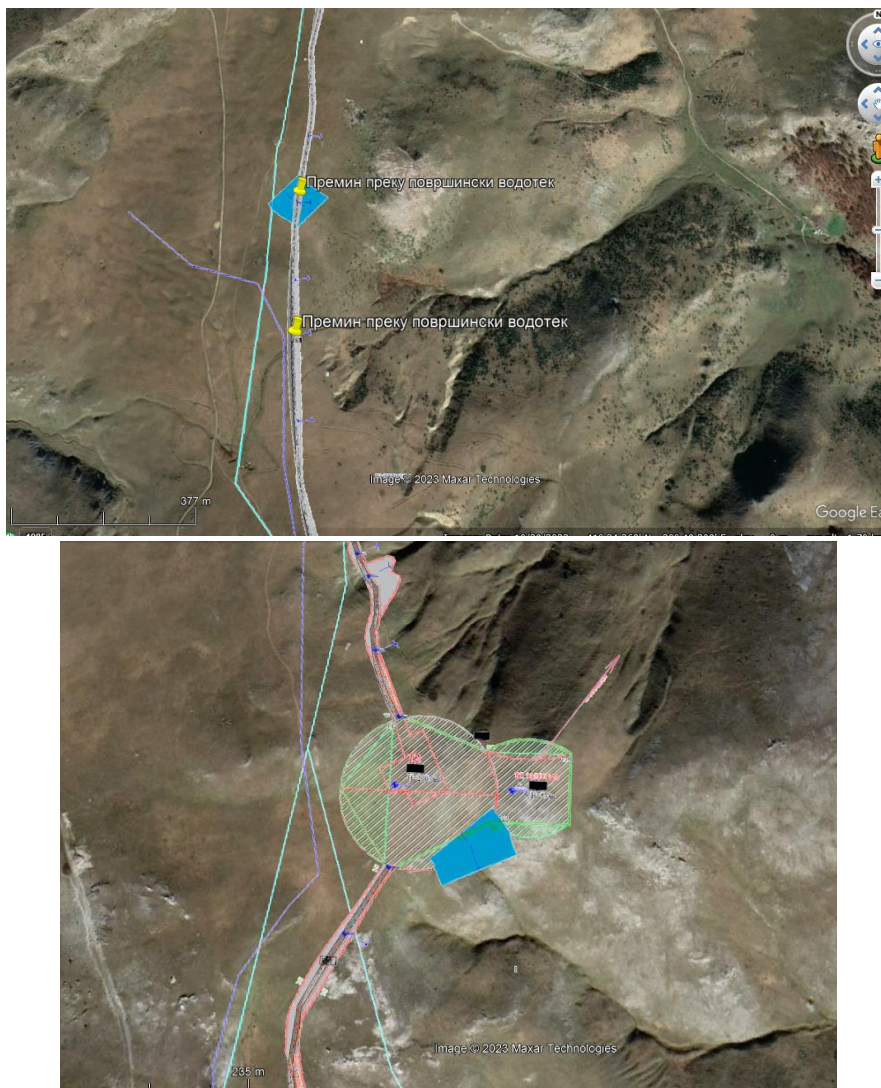
➤ **Плански опфат**

Во согласност со податоците од Условите за планирање на просторот, планскиот опфат на каде се предвидува изградба на ветерен парк се наоѓа во водостопанското подрачје „Треска“ кое го опфаќа сливот на реката Треска.

Сливот на реката Треска го карактеризираат водотеци со висок квалитет на вода и голема издашност. И по покривањето на потребите од вода на потрошувачите во сливот и во сушните периоди остануваат вишоци на вода кои би можеле да се искористат за водоснабдување на регионите во Републиката кои се сиромашни со вода. За таа цел со Просторниот План на Р.М. зацртана е изградба на регионален водостопански систем (РВС) „Треска“ со кој ќе се зафаќаат води од сливот на р. Треска и ќе се префрлуваат во Источна Македонија односно ќе се покриваат потребите во ВП „Скопско“, „Пчиња“, „Средна и Долна Брегалница“, и Струмичко Радовишко“. Сливот на р. Треска е еден од најголемите резерви на чиста вода во Р.С. Македонија.

Планскиот опфат се наоѓа на надморска височина од 1800-2000 метри, каде се лоцирани изворишни подрачја. Планскиот опфат со внатрешен пат сече повеќе површински текови (суводолици и помали карсни извори), а локацијата на столбот на ветерната електрана бр. 2 е лоцирана врз извор. Локацијата предвидена за изградба на трафостаницата е на растојание помало од 50 метри од површинскиот извор и неговиот тек (прикажани на следната слика).

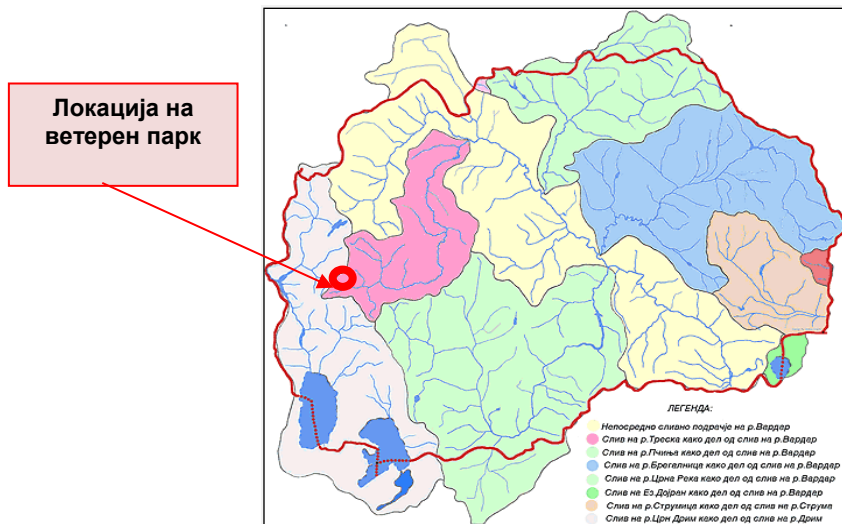
Слика 23 Премини преку површински водотеци и столб на ветерна електрана бр. 2 со означена локација на извор и заштитен појас од 50 метри

➤ Подземни води

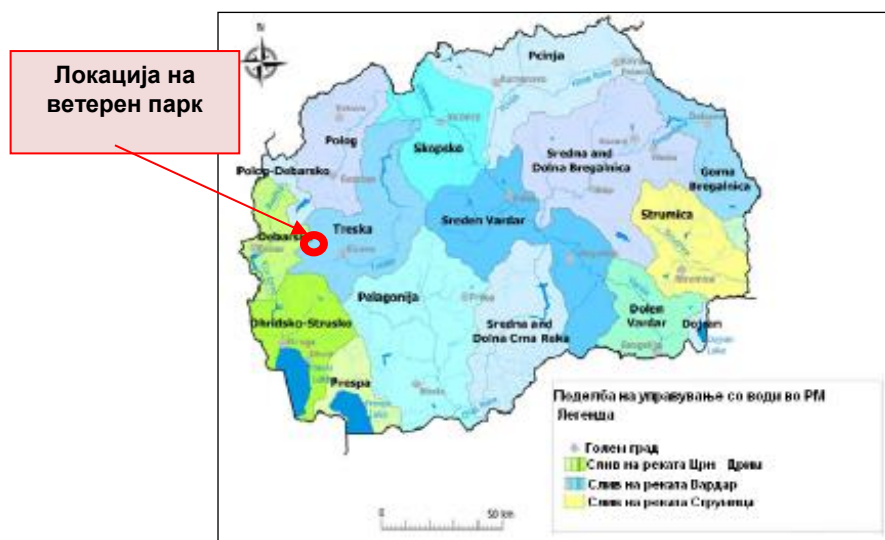
Подземните води претставуваат основен ресурс за водоснабдување. Во организираното водоснабдување тие учествуваат со околу 70%, додека во индивидуалното водоснабдување тој процент е уште повисок. Покрај високиот процент на користење на подземните води, нивниот потенцијал не е доволно истражен, искористен, ниту заштитен.

По течението на р. Треска, како и на планината Бистра, најраспространет е карстниот тип на издан развиен во карбонатните карпести маси. Дренажето на овој издан се врши преку бројни карстни извори меѓу кои позначајни се: Студенчица, која се јавува на југоисточната страна на планината Бистра на контактот меѓу варовникот и варовничките шкрилци. Овој извор е каптиран за водоснабдување на Кичево, Македонски Брод, Крушево, Прилеп и други населби, и е со издашност од 0.905-2,77 м³/sec. По долината на р.Студенчица се јавуваат повеќе помали извори.

Други карстни извори се: изворот на р. Треска (0,283-5,5 m³/sec, просечно 1,396 m³/sec), Питран (0,2-0,7 m³/sec), Пополжани, Белички извори, Тајмиште, Белица (0,32-2,1m³/sec), Пешна, Девички извори и др. Податоци за вкупна просечна издашност на сите извори во ова водостопанско подрачје не постои, но истата се проценува на околу 12,0 m³/sec. Ова претставува најголемо лежиште на подземни води во рамките накарбонатните карстно пукнатинските издани.

Слика 24 Хидролошка карта на Република Македонија

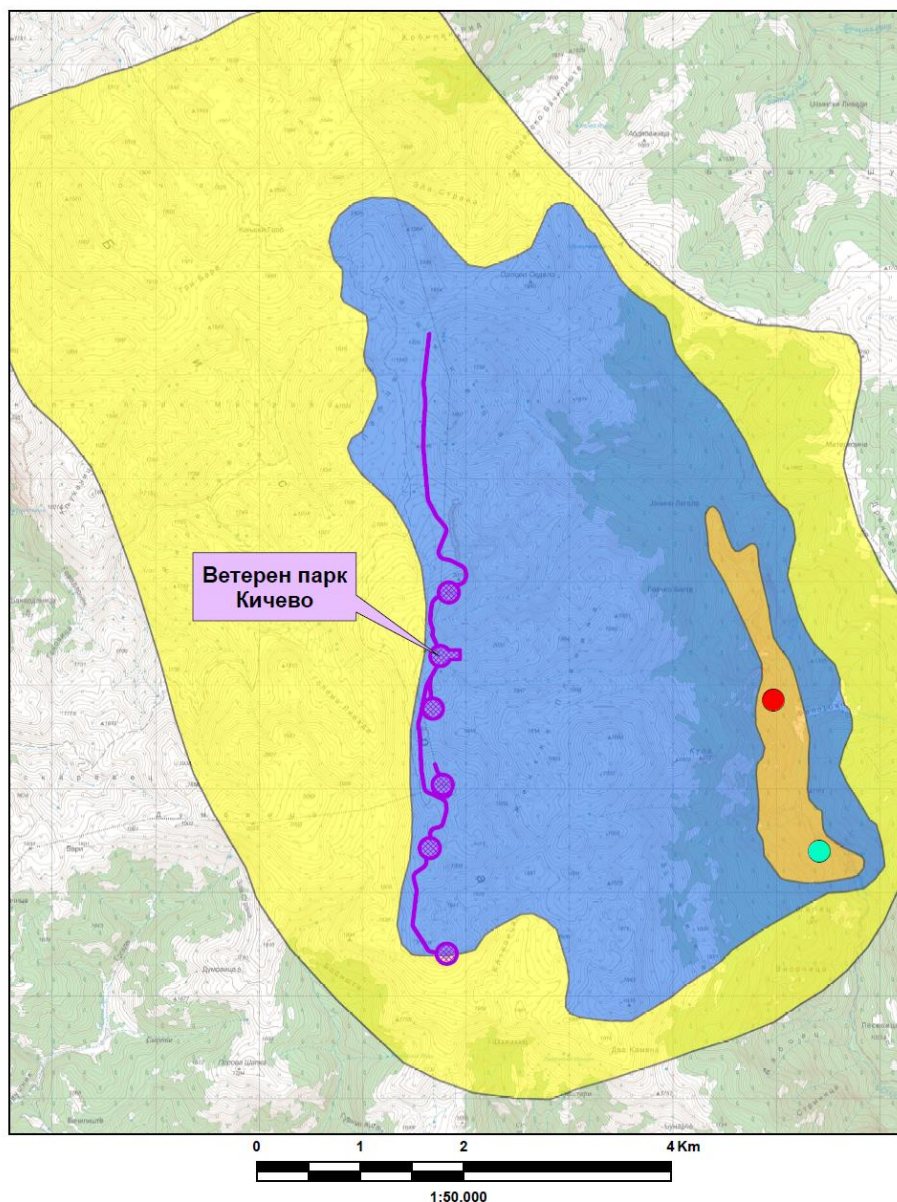
Слика 25 Водостопански подрачја во РМ

➤ Плански опфат

Планскиот опфат, каде се предвидува изградба на ветерниот парк Кичево, општина Кичево, припаѓа на Водостопанското подрачје (ВП) „Треска“. Ова ВП го опфаќа целиот слив на реката Треска, од нејзиниот изворишен дел до вливот во река Вардар. Инаку реката Треска е дел од сливното подрачје на р. Вардар. Планскиот опфат влегува во II - широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување и III – поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување) на изворот Студенчица, во согласност со Одлуката за определување на заштитни зони на изворот Студенчица („Службен весник на РМ“ бр. 151/11), прикажана на следната слика.

Местоположба на локацијата во однос на
границите на заштитните зони на изворот Студенчица

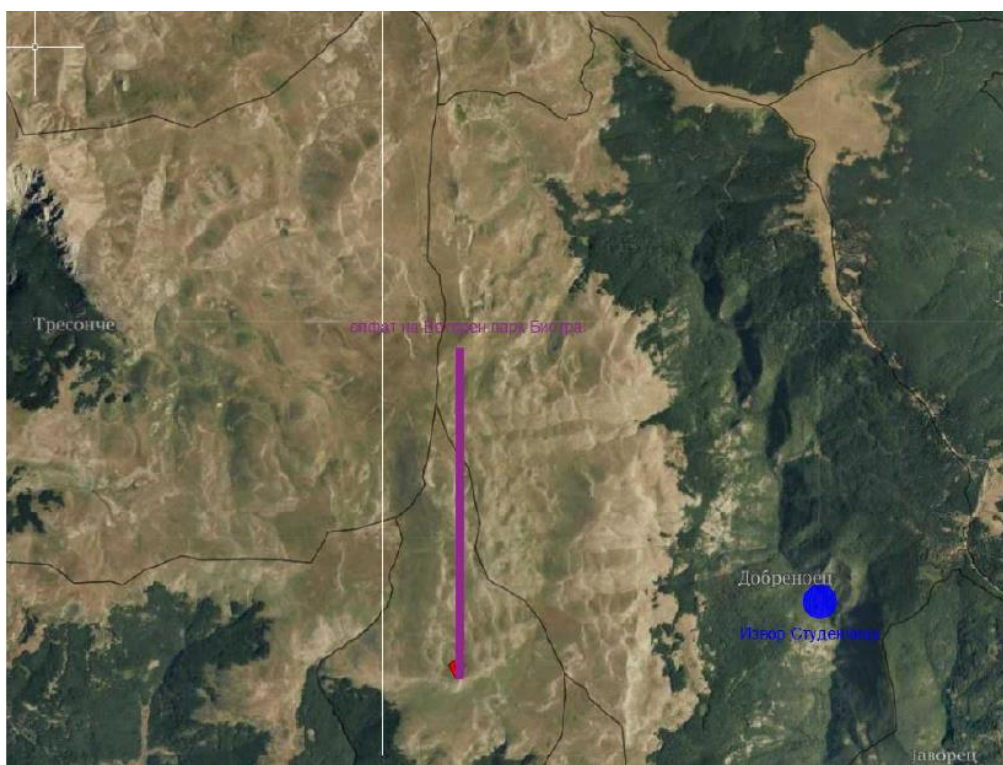

- Зона на строг режим на заштита-Ia
- Зона на строг санитарен надзор-Io
- граница на 1-ва з.з. на изворот Студенчица
- граница на 2-ра з.з. на изворот Студенчица
- граница на 3-та з.з. на изворот Студенчица

Слика 26 Локација на плански опфат во однос на изворот Студенчица

Извор: Услови за планирање на просторот со технички број Y 36622, август 2022 година.

Слика 27 Ортофотоснимка, на Ветерен парк и извор Студенчица

Извор: Хидрогеолошки елаборат за дефинирање на влијанието врз квалитетот и квантитетот на подземните води и изворот Студенчица на објект ветерен парк 35 MW на Бистра и придружните објекти (2022).

Во согласност со Елаборат за ажурирање на границите на заштитните зони на изворот Студенчица и определување на мерки за заштита, изработен во ноември 2022 година од ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија и ГИ “Македонија” – Скопје, Владата на Р.С: Македонија донесе нова Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ („Сл. Весник на РСМ“ бр. 7/2023). Согласно оваа одлука планскиот опфат влегува во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) во која објектите од типот на ветерни паркови, заедно со нивната пропратна инфраструктура, доколку не претставуваат објекти кои можат да го загорзат квалитетот на подземните води можат да се градат.

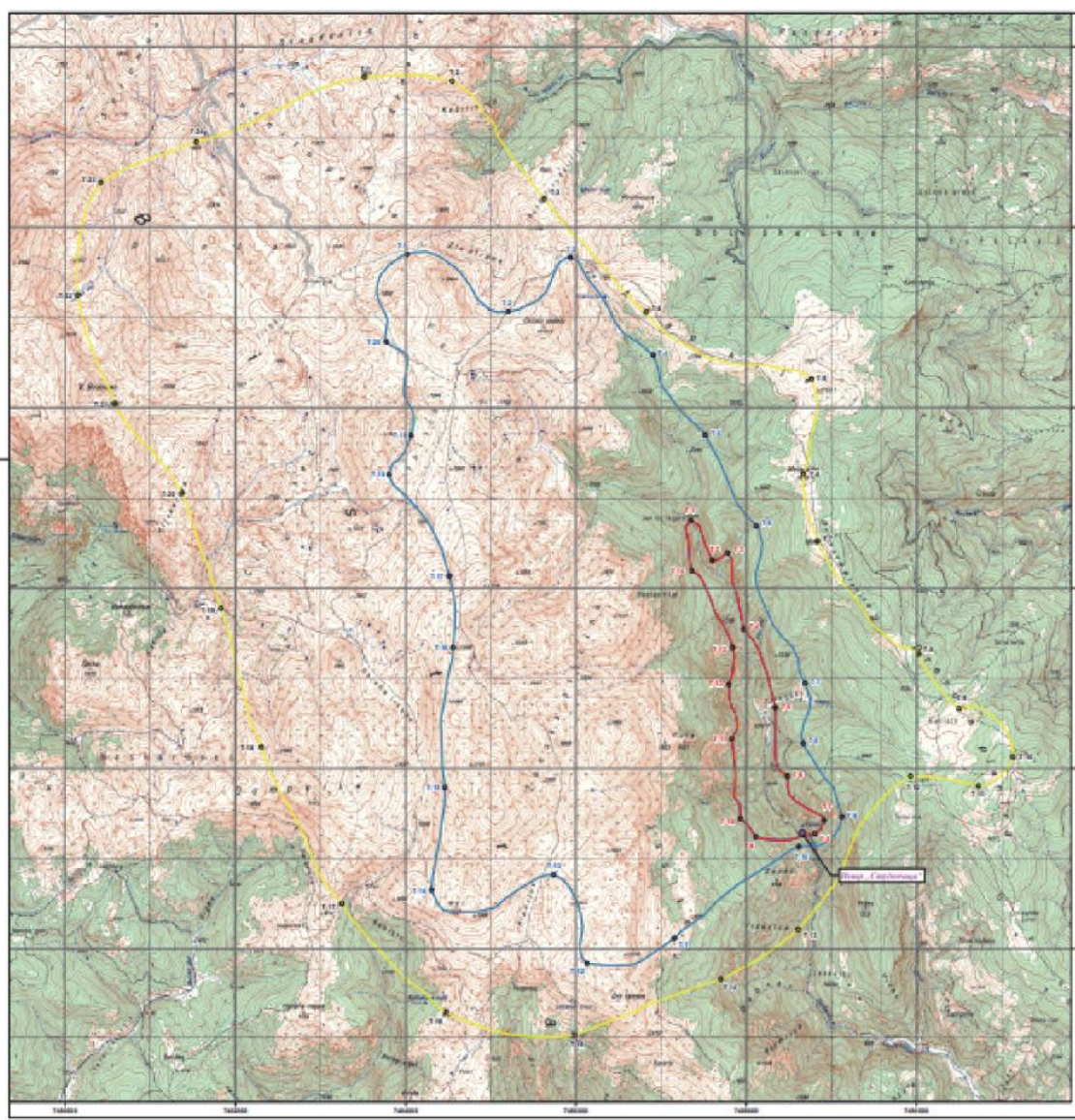
Согласно член 10 од Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ („Сл. Весник на РСМ“ бр. 7/2023), во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) не треба да се вршат активности и дејности кои можат да предизвикаат негативно влијание врз квалитетот и издашноста на водата во изворот „Студенчица“ и тоа:

- изведба на објекти со кои се менува режимот на површинските и подземните води;
- изградба на мали хидроелектрани;
- изградба на туристички, угостителски, спортско - рекреативни, земјоделско - стопански објекти, со можен ризик по однос на загадување на површинските и подземните води, како и објекти и вршење на дејности чии отпадни води и други отпадни материи можат да го загорзат квалитетот, здравствената исправност и издашноста на изворот „Студенчица“;

- изградба на индустриски постројки кои во технолошките процеси користат или произведуваат опасни и штетни материи;
- ископи и намалување на горниот заштитен слој на почвата, освен при изградба на градежни објекти за кои не се предвидени ограничувања со мерките во овој член;
- изградба на рибници;
- изведба на истражни дупнатини, освен за мониторинг на подземните води во изворот „Студенчица“;
- испуштање на непрочистени отпадни води во површински водотеци, освен за отпадни води кои се прочистени врз основа на обезбедена дозвола за испуштање во води согласно Законот за водите;
- транспорт и складирање на отровни и радиоактивни материи и други опасни и штетни материи;
- неконтролиран транспорт, складирање и испуштање на нафта, нафтени деривати, масти и масла;
- интензивно сточарско производство и изградба на објекти како што се трла, бачила, мандри и сл., освен врз основа на одобрен елаборат за заштита на животната средина;
- интензивно земјоделско производство со голема примена на ѓубрива и пестициди;
- вршење на рударски дејности како површинска и подземна експлоатација на секаков вид минерални сировини;
- активности што го оштетуваат речното корито и бреговите на водотеците;
- депонирање, складирање и расфрлање на отпад (комунален, градежен, рударски, индустриски отпад, смет и сл.);
- пополнување на вртачите и останатите карстни форми, кои се наоѓаат во рамките на широката заштитна зона, со секаков вид на цврст, течен отпад или било каков материјал;
- изградба на автопатишта, магистрални и експресни патишта без канали за зафаќање,
- одвод на атмосферски води и без сепаратори за масла;
- изградба на цевководи за транспорт на течности опасни по квалитетот на водата;
- маневарски и воени полигони;
- одржување на авто и мото трки;
- неконтролирано сечење на шума;
- изградба на гробишта и проширување на постоечките гробишта;
- изградба на кампови и кампување;
- изградба на индустриски комплекси;
- изградба на депонии за секаков вид на отпад;
- изградба на септички јами;
- изградба на пречистителни станици за отпадни води и канализациски системи;
- деструктивно минирање и
- други видови на активности и дејности кои го загрозуваат квалитетот и квантитетот на подземните води.

- Понорите и вртачите, кои се јавуваат во рамките на широката заштитна зона, потребно е да бидат заградени со жичана ограда и означени и да не се пополнуваат, со секаков вид на течен или цврст отпад.
- Во рамки на широката заштитна зона сечата на шумата треба да е контролирана, планска и сведена на минимум, како и изведбата на шумски патишта да биде сведена на минимум и нивната изведба да биде под строг надзор.
- Во широката заштитна зона може да се спроведуваат мерки на одгледување, нега и обнова на шумите, пошумување на насадите за обнова на шумите и пошумување на голеини за заштита од ерозија, од страна на Јавното претпријатие за стопанисување со државни шуми „Национални шуми“ п.о. - Скопје.
- За барања за изградба на било каков објект и инфраструктура, за кои не се предвидени ограничувања со мерките во овој член, треба да се извести Министерството за животна средина и просторно планирање, од страна на општината или барателот во зависност од фазата на изградбата, со цел оцена на влијанието врз животната средина.
- Објектите од типот на ветерни паркови и соларни фотоволтаици заедно со нивната пропратна инфраструктура доколку не претставуваат објекти кои можат да го загорат квалитетот на подземните води можат да се градат во широката заштитна зона.
- За објектите и градежните зафати за кои не се предвидени ограничувања со мерките во овој член, а во фаза на градба и експлоатација може да претставуваат потенцијален извор на загадување на водите на изворот „Студенчица“ во широката заштитна зона треба да биде извршена оцена за влијанието врз животната средина со изработка на елаборат за заштита на животната средина или студија за оцена на влијанието врз животната средина, одобрени од Министерството за животна средина и просторно планирање. Предвидените мерки за елиминирање на негативните влијанија од градбата врз сите медиуми од животната средина во елаборатот или студијата ќе бидат предмет на строг мониторинг со најсовремени технички решенија.
- Изградбата на сите видови патишта во широката заштитна зона треба да биде со строго почитување на мерките кои ќе произлезат од елаборатот или студијата од ѝ став 7 на овој член, прописите од областа на градењето и од областа на заштитата на животната средина и проектната документација за изградба, како и на мерките од овој член.
- Лешевите и остатоците од животинско потекло треба да бидат складирани во контејнери и да бидат изнесени на депониите од страна на операторот согласно Законот за нуспроизводи од животинско потекло.
- Во широката заштитна зона треба да се почитуваат мерките за заштита на Националниот парк „Маврово“ утврдени во Просторниот план на Националниот парк „Маврово“.

ЛЕГЕНДА

ГРАНИЦИ НА ЗАШТИТНИ ЗОНИ	
—	Прва поширока заштитна зона
—	Широка заштитна зона
—	Поширока заштитна зона
●	Гранична точка на прва поширока заштитна зона
●	Гранична точка на широка заштитна зона
●	Гранична точка на поширока заштитна зона

Слика 28 Картографски приказ на граници на заштити зони на изворот Студенчица

4.11 Релјефни карактеристики

Релјефот во Кичевската Котлина, заедно со нејзината рамка, е доста сложен, што е резултат на различниот геолошки состав и на сложените тектонски движења. Целата област е составена од повеќе морфолошки и тектонски целини. Во неа се среќаваат различни морфолошки елементи кои се формирани на различни начини. Во целина земено, релјефот е наведнат по долината на реката Треска, од запад кон исток и по долината на реката Темница, од север кон југ, односно наведнатоста е лактеста (од север кон југ и понатаму кон исток).

Од највисоките врвови во оваа област, планините Бистра (2102 m) и Стогово (2006 m), кои ја чинат западната рамка, планинските била и страни се наведнати кон исток, а од планините Буковиќ и Добра Вода (2062 m) кон југ. Поради разноликоста на областа каде што имаме изразит премин од високопланинскиот дел во нискокотлински, тука можат да се издвојат две главни тектонско-морфолошки целини – првата е областа на високи изразити планини кои ја опкружуваат котлината и втората, котлинесто-ридскиот дел.

➤ **Планскиот опфат**

Планскиот опфат се наоѓа на надморска височина од околу 2000 метри на планината Бистра.

4.12 Геолошки состав

Геолошки состав на Кичевската Котлина е мошне сложен и разновиден при што можат да се издвојат следните геолошки формации: палеозоик (камбрум, ордовициум и девон), мезозоик-тријас, кенозоик-плиоцен и квартал.

Врз основа на староста би можеле да се издвојат две групи на терени. Во првата група спаѓаат оние во кои доминираат постари палеозојски и мезозојски наслојки, при што, на одделни места се појавуваат и еруптивни маси и ваквите терени главно ја сочинуваат рамката, односно тоа се планините кои ја ограничуваат Кичевската Котлина: Бистра, Дрен Планина, Стогово, Песјак, Баба Сач и др. Во втората група терени спаѓаат оние во кои доминираат младите плиоценски и квартални седименти кои се наталожени и зачувани особено во дното на котлината, а и по рамката каде што, на некои места, лежат и преку старите стени.

Во однос на деталниот геолошки состав на просторот на Кичевската Котлина, среќаваме најразлични типови на геолошки супстрат (карпи) од кои ќе ги споменеме филитоидите (Дрен Планина, Арап Кула, Дарда Кула, Добра Вода, Песјак, Мусица), метапесочници и кварцити (Дрен Планина, Дар да Кула, изворишни делови на Бачишка Река, с. Колибари и др.), зелени шкрилци (големо пространство на Дрен Планина, кај с. Црвивци), конгломерати (с. Бигор Доленци, с. Карбуница, с. Кладник), песочници (западно од Кичево, во изворишниот дел на Студенчица и Кленовица), карбонатни шкрилци (источниот дел на Буковиќ, помеѓу с. Другово и с. Јудово, кај с. Кладник и др.) криноидни мермери (тие се многу ретки на Лопушник, Соломуница, и Чаушица), масивни мермери (Буковиќ, Баба Сач и др.). Според Н. Измаилов (1960), варовниците на Баба Сач и Илинска Планина се наречени „Кичевски варовници“, се карактеризираат со црвеникава или виолетово-црвеникава боја и по потекло се од горен тријас. Масивноста на мермерите, особено на Баба Сач, овозможува нивна експлоатација која се врши во северниот дел на Баба Сач, кај с. Цер. Плочести мермери се среќаваат кај с. Брждани, с. Србјани и кај с. Кладник. Доломитските мермери се застапени најмалку и ги има северозападно од Тајмиште. Од магматските стени ќе ги споменеме гранодиоритите (западно од с. Зајас, с. Раштани и с. Јудово), дијабазите (с. Кладник, Корито), гранитите (с. Душегубица, Јама), доритите и кварцдиоритите (северно од с. Тајмиште, с. Речани, Арап Кула), и др. Плиоценските седименти се простираат на голем дел од котлината, во подножјето на планинските масиви, на надморска височина од 650 до 900 m, на просторот каде што се простирало плиоценското езеро во Кичевската Котлина. Плиоценските седименти лежат на просторот од селата ОслOMEј, Јагол Доленци, Србица, Шутово, Премка, Стрелци, Колибари, Страгомиште, Зајас, Грешница, Трапчин Дол, Раштани, Осој, Другово, Србјани, Староец, Вранештица и др. Особено се дебели наслојките кај с. Вранештица, каде што, за нивно искористување, е изградена фабриката за производство на тули додека пак во подлабоките слоеви на плиоценските седименти е констатиран и јаглен чија дебелина изнесува 5-12 метри. Наслојките од јаглен можат да се забележат и по површината, а особено се откриени во речниот тек на Темница, кај ОслOMEј. Од економска гледна точка се најзначајни појавите на јаглен кај селата ОслOMEј, Црвивци, Строгомишта и др., па, врз основа

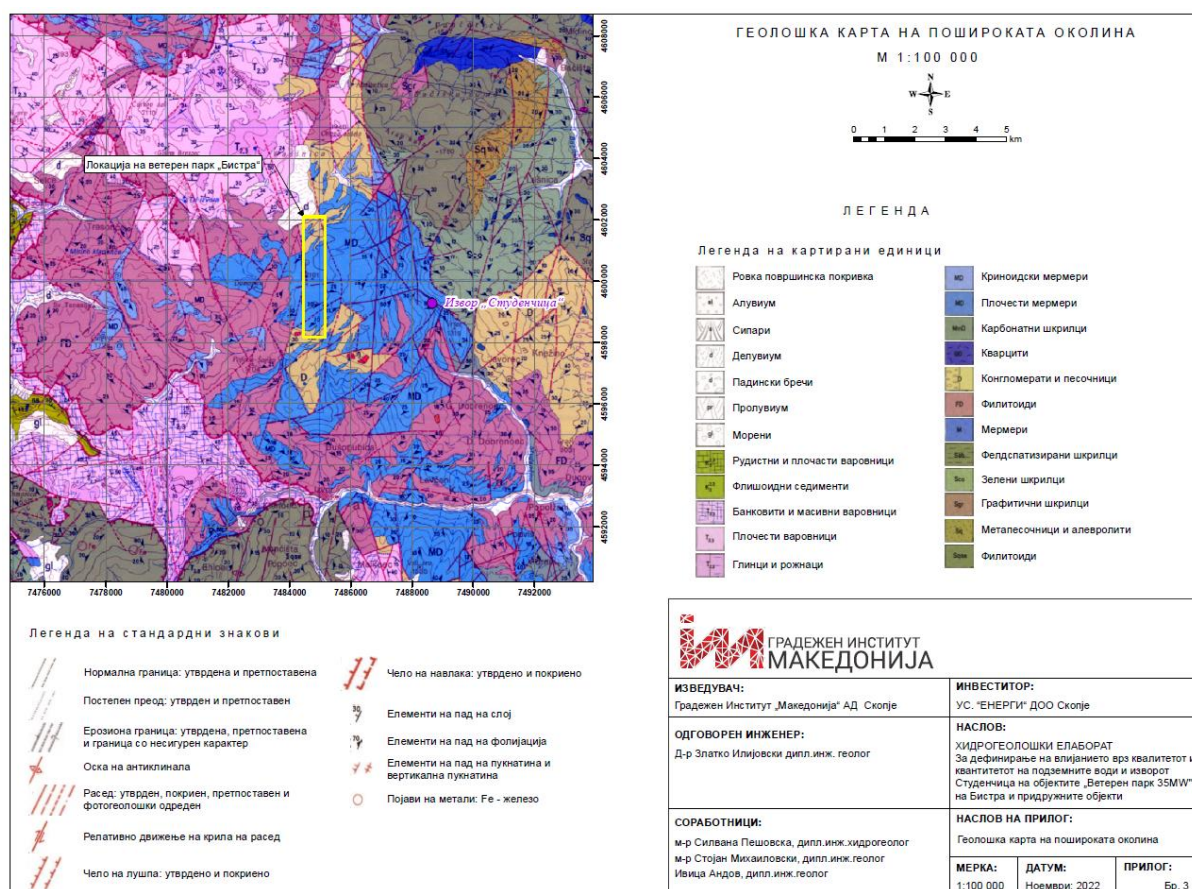
на овие резерви, е изградена термоцентралата кај Осломеј. Квартерните наслојки се распространети низ целата Кичевска Котлина, а се претставени со морени и фузиоглацијални наслојки, бигор, црвеница, падинска речи, делувиум, сипари и алувиум.

➤ Плански опфат

Во камбриум и ордовициум издвоени се следните литолошки членови: филитоиди, метапесочници и алевролити, графитични шкрилци, кварцити, зелени шкрилци, фелдспатизирани шкрилци и мермери.

Во девон се издвоени: филитоиди, конгломерати и песочници, кварцити, карбонатни шкрилци, плочести мермери и криноидски мермери.

Мезозоикот е претставен со тријаски, јурски и горнокредни седименти, како и магматски карпи, серпентинити, габрови и дијабази, гранити, диорити и кварцдиорити. На следната слика е прикажана геолошката карта на планскиот опфат со негово пошироко опкружување.

Слика 29 Геолошка карта

Извор: Хидрогеолошки Елаборат за дефинирање на влијанието врз квалитетот и квантитетот на подземните води и изворот Студенчица на објект Ветерен Парк Кичево 35 MW на Бистра и придружните објекти (ноември 2022 година), ГИМ.

4.13 Хидрогеолошки карактеристики на пошироко подрачје

Планскиот опфат регионално гледано не претставува хидрогеолошка целина. Разновидноста во геолошката градба на теренот како и тектонските односи влијаеле на формирањето на повеќе хидрогеолошки целини. Формирањето на издани во поедини делови од теренот е во директна

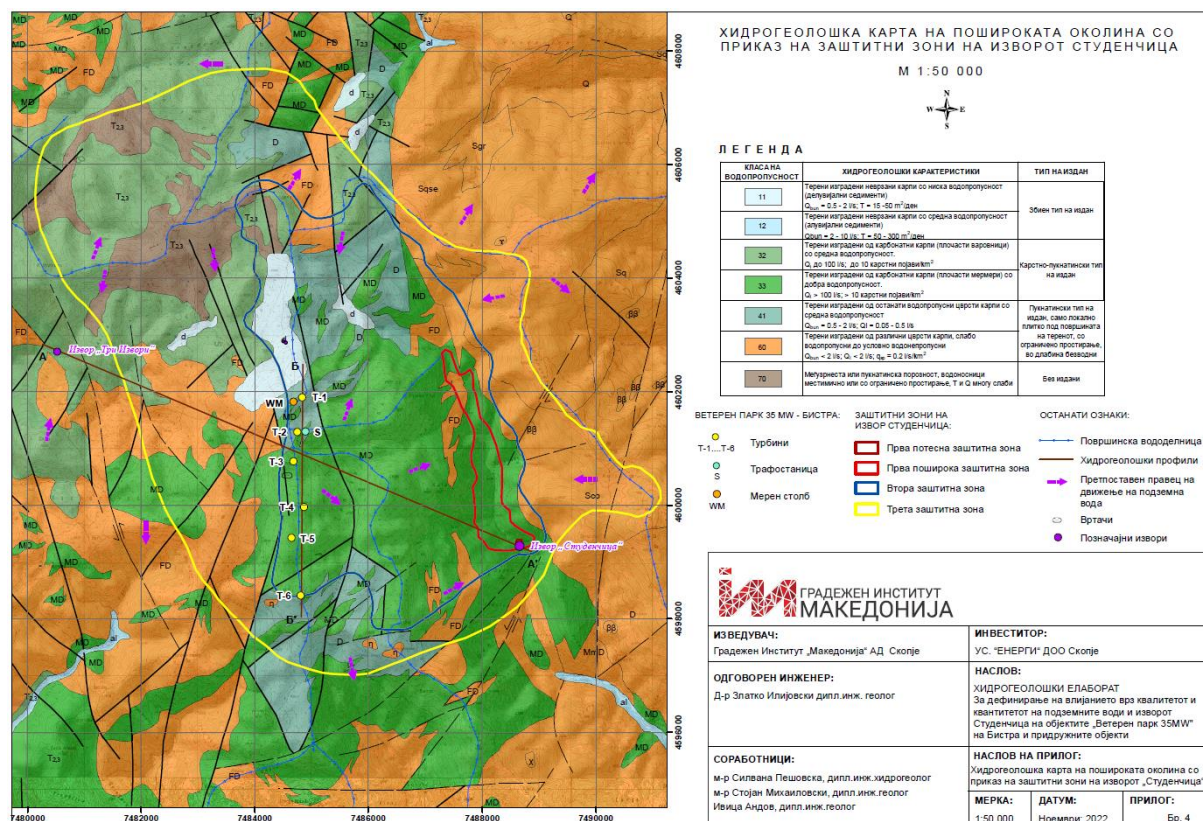
врска со таквиот специфичен литолошки склоп на теренот и меѓусебните односи на литолошките формации.

Врз основа на литолошкиот состав, староста и хидрогеолошките карактеристики на литолошките формации, според структурниот тип на порозност, напред наведените литолошки единици можат да се категоризираат во следните групи:

- карпи со интергрануларна порозност;
- карпи со карстно-пукнатинска порозност;
- карпи со пукнатинска порозност;
- условно безводни, претежно водонепропусни карпи.

На истражниот простор, се застапени следните типови на издани:

- збиен тип на издан, развиен во карпи со интергрануларна порозност;
- карстно-пукнатински тип на издан, развиен во карпи со карстно-пукнатинска порозност, во зоните на карстифицираност и испуканост;
- пукнатински тип на издан, развиен во карпи со пукнатинска порозност, во зоните на испуканост;
- средини со локално развиени, плитки издани, условно водонепропусни и безводни средини.

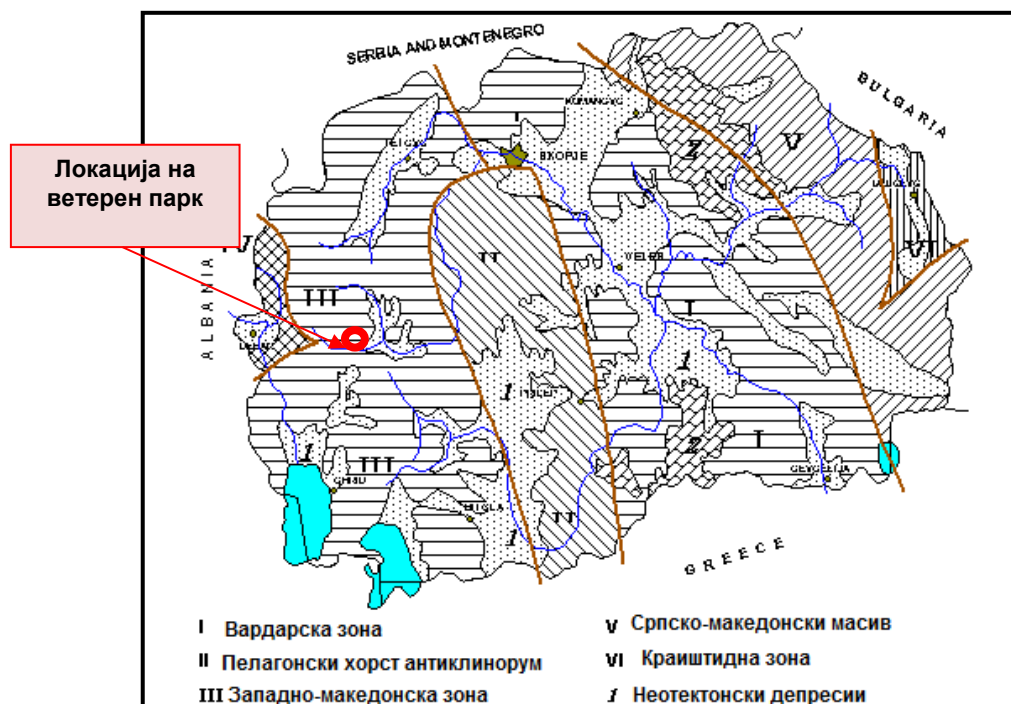

Слика 30 Хидрогеолошка карта со приказ на заштитни зони на извор Студенчишта

Извор: Хидрогеолошки Елаборат за дефинирање на влијанието врз квалитетот и квантитетот на подземните води и изворот Студенчица на објект Ветерен Парк Кичево 35 MW на Бистра и придружните објекти (ноември 2022 година), ГИМ.

4.14 Тектонски и сеизмотектонски карактеристики

Општина Кичево и предметната локација припаѓаат на Западно-македонската зона, која се одликува со ситни пликативни структури и радијална тектоника. Протегањето на структурите во Западно-македонската зона е СЗ-ЈИ до ССЗ-ЈЈИ. Тектонскиот развој е поврзан со две крупни орогенези: Херцинската и Алписката орогенеза. Со Херцинската орогенеза Палеозоиските седименти биле регионално метаморфирани и набрани во благи синклинални и антиклинални структури. Алписката орогенеза условила силен динамометаморфизам, интензивно набирање на теренот и во најголем дел, преработување на херцинските структури. Во покасните фази на Алписката орогенеза (кон крајот на Долен или почетокот на Среден Плиоцен) теренот бил зафатен со мошне интензивна радијална тектоника, со која се формирани повеќе тектонски грабени. Палеозиските метаморфни карпи се интензивно набрани во благи синклинални и антиклинални структури. Синклиналите се покрупни, добро изразени, наместа со брахиформен карактер, додека антиклиналите се послабо изразени, тесни и отворени структури. Најзначајни структури во границите на Западно-македонската зона се: Бржданската антиклинала, Пресечката синклинала, Врбјанската антиклинала, Песочанската синклинала, Стоговската синклинала, Караорманската синклинала, Сатеската антиклинала, Ботунската брахисинклинала, Франговската антиклинала, Црнодримската антиклинала, Кичевскиот грабен и грабенот Дебрца.

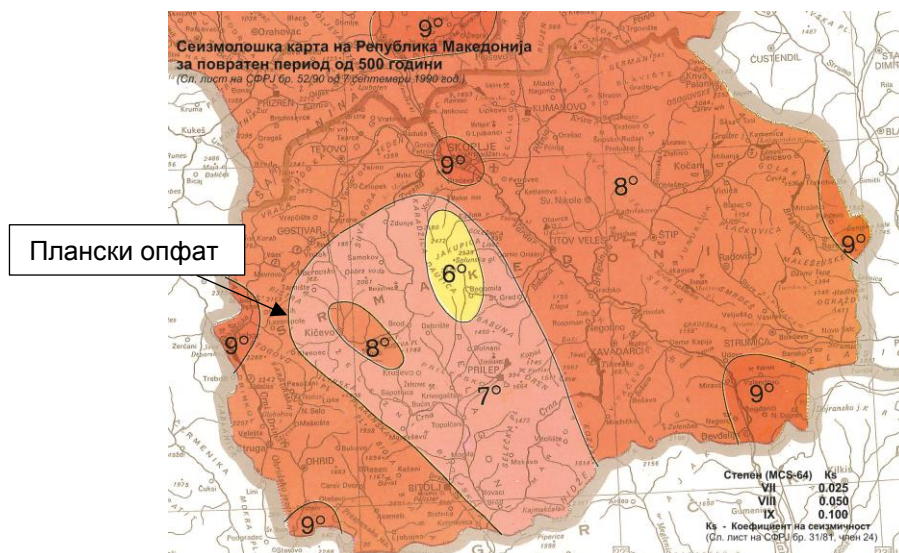

Слика 31 Тектонска карта на Република Македонија

Во периодот на Среден Плиоцен, одделни делови од теренот биле зафатени со интензивна радијална тектоника (неотектоника) и како резултат на тоа биле создадени повеќе тектонски грабени. Како најмаркатен е Охридскиот грабен, ориентиран во правец С-Ј, помеѓу планинските венци Галичица-Караорман и Јабланица-Мокра, а од север е ограничен со јужните падини на Караорман. За време на формирањето на Плиоценските грабени, теренот станал мошне лабилен со интензивна манифестација на радијалната тектоника.

Условена од ваквата тектонска припадност, сеизмичката активност на овој регион, е една од најсилните на копнениот дел на Балканскиот полуостров. Во овој регион е релативно честа појавата на катастрофални земјотреси со епицентрален интензитет до Х МСК-64 и магнитуда до 7,8 (највисоката досега набљудувана магнитуда на Балканскиот Полуостров).

Слика 32 Сеизмолошка картана Р.С. Македонија

Земјотресите во регионот се претежно плитки, при што најголемиот број имаат хипоцентри до 40 km, а најчесто до 20 km. Во ова подрачје можни се потреси со јачина од 6° до 9° по М.К. скала.

➤ **Плански опфат**

Локацијата за која се наменети условите за планирање на просторот се наоѓа во зона со VIII степени по Меркалиевата скала на очекувани земјотреси.

✚ **Користење на земјиштето**

➤ **Плански опфат**

Согласно просторниот план на Република Македонија просторот на РСМ е поделен во 6 земјоделско стопански реони и 54 микрореони. Предметната локација припаѓа на западниот земјоделско стопански реон со 7 микрореони.

Земјиштето во планскиот опфат е пасиште и камењари.

Тема:

Биланс на намена на површините

Користење на земјиштето

Карта бр. А3030711

Легенда:

високопланинско пасиште

земјоделско земјиште

шума и шумско земјиште

повеќенаменско подрачје "Јасен"

наводнувана површина

зона за експлоатација на минерали

транзитен коридор

граница на туристички регион

автопат

магистрален пат

регионален пат

железничка пруга

Туристички локалитет

езерски локалитет

градско туристички центар

планинско климатско-лекувалишен локалитет

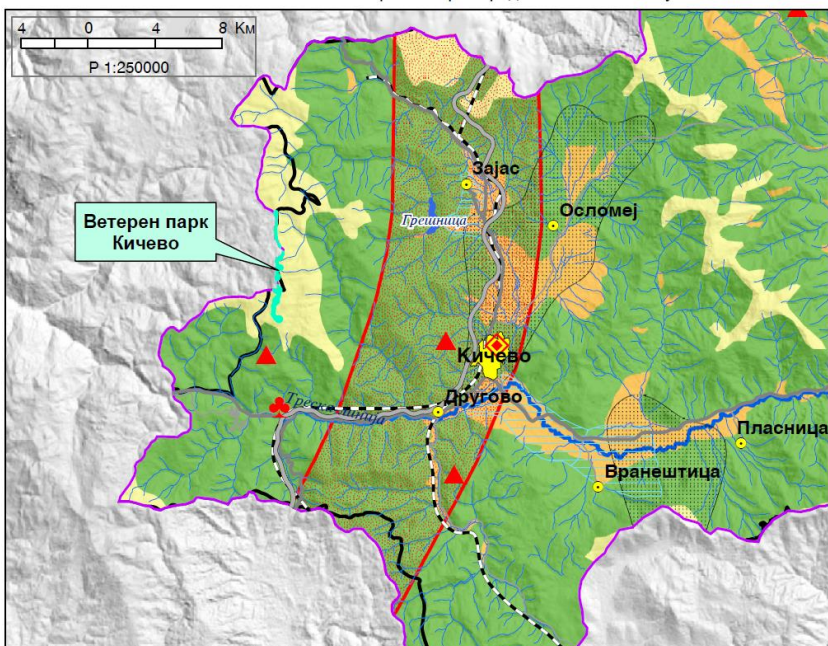
рамничарско-ридско климатско-лекувалишен локалитет

граница на сливно подрачје

град

општински центар

река

Слика 33 Користење на земјиштето во општина Кичево и плански опфат

4.15 Биолошка разновидност во плански опфат и пошироко

• Флора (растенија)

Како резултат на спроведените анализи за проектното подрачје, е утврдено дека ниту еден од регистрираните растителни видови не е наведен во Анекс II или IV од Директивата за живеалишта (доколку сметате дека табелата е предолга, може да се стави во Прилог, но овде да се наведе во кој прилог ќе биде табелата со растителни видови). Според IUCN Глобалната црвена листа утврдено е присуство на тринаесет видови кои се оценети како малку засегнати (LC), а според IUCN Европската црвена листа утврдено е присуство на еднаесет видови оценети како малку засегнати и еден вид (*Genista depressa*) кој е оценет како ранлив.

Не е утврдено присуство на видови кои се на листата на видови на Спогодбата за меѓународна трговија со загрозувани видови на дива флора и фауна (CITES). Исто така во подрачјето не се утврдени инвазивни видови.

Во проектното подрачје кое е дел од високопланинските пасишта на Бистра, идентификувани се дури 31 растителен вид за кои е утврдено дека се балкански ендемити, од кои за видовите *Achillea corabensis*, *Sesleria korabensis* и *Viola gostivarensis* е утврдено дека територијата на НП Маврови им е *Locus classicus*, односно локација од каде за прв пат се опишани во науката.

• Габи

Поради екстремните климатски услови, високите планински/алпски пасишта не се карактеризираат со голема разновидност на габични видови. Овие видови треба да се

приспособат на условите на животната средина како што се големите разлики во температурата помеѓу ноќта и деновите и интензивното УВ зрачење.

Според податоците од теренските истражувања, податоците од Миколошката лабораторија и од достапната литература за проектното подрачје се идентификувани 26 видови на габи. За проценување на добиените податоци користени се следните критериуми:

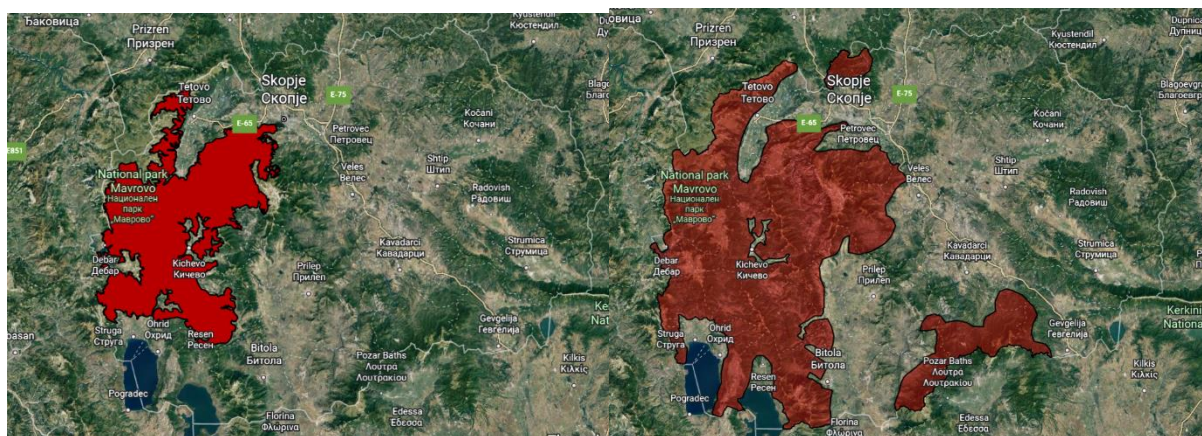
- Видови наведени во IUCN глобалната црвена листа на загрозени габи;
- Видови кои се наоѓаат на Црвената листа на габи на Република Македонија (Karadelev & Rusevska 2014);
- Видови од листите на строго заштитени и заштитени видови (МЖСПП, 2011).

Од спроведената анализа на евидентираниите видови габи констатирано е дека во проектното подрачје е присутен еден вид (*Macrolepiota procera*) кој е наведен во листат на заштитени видови, два вида (*Agaricus urinascens* и *Hygrocybe punicea*) се оценети како скоро засегнати според Црвената листа на габи на Република Македонија, а според IUCN глобалната црвена листа два видови (*Agaricus campestris* и *Lycoperdon perlatum*) се оценети како малку засегнати, а еден вид (*Hygrocybe punicea*) е оценет како ранлив.

• Цицачи

Валоризацијата на цицачите е извршена според неколку меѓународни конвенции и директиви, кои се ратификувани од страна на Република Македонија како што се: Светската црвена листа, анексите II b и IVb од Директивата за живеалишта, Бонската конвенција за заштита на миграторните видови диви животни и Бернската конвенција за заштита на европскиот жив свет и природните живеалишта.

Во подрачјето од интерес постојат податоци за присуство на 24 вида цицачи од кои два вида (*Talpa stankovici* и *Dinaromys bogdanovi*) се Балкански ендемити. Три вида се оценети во националната црвена листа: *Canis lupus* – скоро засегнат, *Ursus arctos* – ранлив и *Lynx lynx balcanicus* – критично загрозен. Според IUCN Светската црвена листа еден вид *Lynx lynx balcanicus* е оценет како критично загрозен, два вида се оценети како ранливи, еден вид скоро засегнат, еден вид со недостаток на податоци, а преостанатите 15 видови како скоро засегнати. Распространувањето на балканскиот рис и на кафеавата мечка, на територијата на Македонија е прикажано на следната слика.

Слика 34 Распространување на Балкански рис и кафеава мечка во Македонија (извор:

<http://redlist.moepp.gov.mk/>)

Сите дванаесет видови лилјаци, заедно со мечката се наведени во анекс два на Бонската конвенција. Во анекс 2 на Бернската конвенција се наведени десет видови, а во Анекс 3, седум видови.

Во анекс 4 од Директивата за живеалишта се наведени 13 видови, од кои шест се наведени и во Анекс 2.

Сите видови лилјаци се дел од анексите на Бонската конвенција, Бернската конвенција и од Директивата за живеалишта.

Табела 9 Валоризација на видовите цицачи во проектното подрачје

Научно име	Народно име	Директива за живеалишта	Бернска конвенција	Бонска конвенција	IUCN глобална црвена листа	Национална црвена листа	ендемизам
<i>Erinaceus roumanicus</i>	Еж	/	/	/	LC	/	/
<i>Neomys fodiens</i>	Водна ровка	/	/	/	LC	/	/
<i>Talpa stankovici</i>	Реликтен крт	/	/	/	LC	/	Ba
<i>Dinaromys bogdanovi</i>	Високопланинска пољанка	/	/	/	VU	/	Ba
<i>Spalax leucodon</i>	Слепо куче	/	/	/	DD	/	/
<i>Lepus europaeus</i>	Зајак	/	3	/	LC	/	/
<i>Martes foina</i>	Куна белка	/	3	/	LC	/	/
<i>Mustela nivalis</i>	Невестулка	/	3	/	LC	/	/
<i>Capreolus capreolus</i>	Срна	/	/	/	LC	/	/
<i>Rupicapra rupicapra</i>	Дивокоса	II, IV	3	/	LC	/	/
<i>Ursus arctos</i>	Мечка	II, IV	2	II	LC	VU	/
<i>Sus scrofa</i>	Дива свиња	/	3	/	LC	/	/
<i>Canis lupus</i>	Волк	II, IV	2	/	LC	NT	/
<i>Vulpes vulpes</i>	Лисица	/	/	/	LC	/	/
<i>Lynx lynx balcanicus</i>	Балкански рис	II, IV	3	/	CR	CR	/

• **Водоземци и влекачи**

Валоризацијата на водоземците и влекачите е направена според меѓународните конвенции и закони за заштита на засегнати видови на европско или на глобално ниво. Последното вклучува: Директива за живеалишта на ЕУ, Конвенција за зачувување на европските диви и природни живеалишта (Бернска Конвенција) и Конвенција за меѓународна трговија со загрозуени видови (уште позната како CITES Конвенција).

Со оглед на фактот дека Македонија од 2019 година има Национална црвена листа на засегнати видови од херпетофауната, податоците од истата беа користени за валоризација на видовите. Исто така, беше користена и Глобалната Црвена листа на загрозуени видови според IUCN.

Од групата водоземци, во проектното подрачје идентификувани се вкупно четири видови, од кои еден вид (*Bombina variegata*) е наведен во анекс 2 и анекс 4, а еден вид (*Bombina variegata*) е наведен во Анекс 4 на Директивата на живеалишта. Три видови се наведени во анексите на Бернската конвенција, еден во анекс 3, два вида во Анекс 2.

Сите пет видови се оценети како малку засегнати во глобалната IUCN црвена листа. Според Националната црвена листа четири видови се оценети како малку засегнати, а еден вид (*Ichthyosaura alpestris*) е оценет како загрозен.

За проектното подрачје идентификувани се пет видови на влекачи, од кои два вида се наведени во анекс IV на Директивата за живеалишта, а еден вид е наведен и во анекс II и во анекс IV.

Три вида се наведени во Анекс 2 на Бернската конвенција, а еден вид во Апендикс I од Конвенција за меѓународна трговија со загрозуени видови.

Четири видови се наведени во глобалната IUCN црвена листа како малку засегнати, а еден *Vipera ursinii* е оценет како ранлив. Според Националната црвена листа, еден вид е оценет како малку засегнат, а преостанатите четири вида се оценети како загрозуени.

• Инсекти

Валоризацијата на инсектите е вршена според Глобалната црвена листа на IUCN, Директивата за живеалишта на ЕУ, Бернската Конвенција и ендемизам. Обработени се вкупно 128 видови инсекти од три групи: правокрилци (Orthoptera) – 14, тркачи (Carabidae) – 84 и пеперутки (Lepidoptera) – 30. Од оценувањето е добиено дека еден вид скакулец е близу засегна и е Балкански ендемит. Еден вид од тркачите е оценет како близу засегнат, а за 16 видови е утврдено дека се Балкански ендемити.

Во групата на пеперутките два вида: *Parnassius apollo* и *Parnassius mnemosyne* се наведени во Анекс 4 на Директивата за живеалишта и во Анекс 2 на Бернската конвенција. Според IUCN глобалната црвена листа, четири видови пеперутки се оценети како близу засегнати, преостанатите се оценети како најмалку засегнати.

4.16 Културно историско наследство

Културното наследство го претставуваат материјалните и нематеријалните добра коишто, како израз или сведоштво на човековото творештво во минатото и сегашноста или како заеднички дела на човековото творештво во минатото и сегашноста или како заеднички дела на човекот и природата, поради своите археолошки, етнолошки, историски, уметнички, архитектонски, урбанистички, амбиентални, технички социолошки и други научни или културни вредности, својства, содржини или функции имаат културно и историско значење за одредена територија.

Национална установа, одговорна за културното наследство во Кичевската област, е НУ „Музеј на Западна Македонија во НОВ“ од Кичево, каде се чува заштитеното подвижно културно наследство од оваа област.

НУ музеј Западна Македонија во НОВ

Споменик на културата од областа на староградската архитектура

Китино Кале

Н.У.Центар за култура Кочо Рацин

Слика 35 Археолошки и културни знаменитости на Кичево

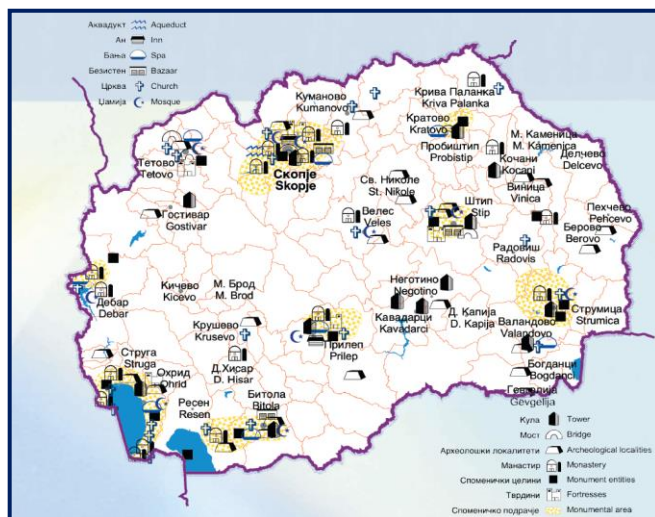
На следната табела се претставени археолошките наоѓалишта во општина Кичево.

Табела 10 Регистрирани археолошки наоѓалишта во проектната област

Населба	Археолошки наоѓалишта
Општина Кичево	
Кичево	Китино Кале – утврдена населба од бронзеното и железното време и средниот век Китка - депо на средновековни монети Околината на Кичево - депо на средновековни монети Палатишта - населба од римското време

Населба	Археолошки наоѓалишта
	Чука - населба од бронзеното време Џума Џамија - Султан Бајазит џамија - средновековен објект
Кнежино	Кнежински Манастир

(Извор: Археолошка карта на Република Македонија, Том II, 1996).

Слика 36 Културно наследство во Република Македонија

➤ Плански опфат

На подрачјето на катастарската општина Душегубица и Добреноец, кои се предмет на анализа нема евидентирани недвижни споменици на културата (Експертен елаборат).

Во Археолошката карта на Република Македонија, која ги проучува предисториските и историските слоеви на човековата егзистенција, од најстарите времиња до доцниот среден век, на анализираното подрачје на катастарските општини, нема евидентирани археолошки локалитети.

4.17 Материјални добра

■ Патна инфраструктура

Една од можностите за лесно доаѓање до регионот Општина Кичево е Магистралниот пат Скопје - Охрид кој поминува низ овој регион, а по која траса истиот ќе прерасне и во автопат од повисока категорија, како дел од коридорот К-8, кој е во фаза на изградба. Постоеното на Охридскиот аеродром исто така ја дава можност за посета на Кичевскиот регион. Магистрални патишта односно магистралниот пат за Прилеп преку Македонски брод, како и магистралниот пат за Битола преку Демир Хисар, го поврзуваат Кичево и со останатите најблиски градови.

Слика 37 Сообраќајна поврзаност

Низ општина Кичево минува железничка линија.

➤ **Плански опфат**

Релевантен регионален патен правец за предметната локација, според Просторниот план на РСМ, влегува во група на регионални патишта Р2 и е со ознака:

- Р2246 (Бошков Мост-врска со Р1202-Извор врска со А2 и делница за с. Гари).

■ **Управување со отпад**

ЈП „Комуналец“ - Кичево врши собирање и транспортирање на отпадот во општината Кичево. Во Градот се поставени вкупно 310 метални контејнери со капацитет од $1,1 \text{ m}^3$, а не постојат точни податоци за бројот на поставени канти во градот Кичево. За собирање и рециклирање на отпадот од пластично пакување во Градот се поставени вкупно 4 жичани садови.

ЈП „Комуналец“ – Кичево има возен парк со следниве карактеристики:

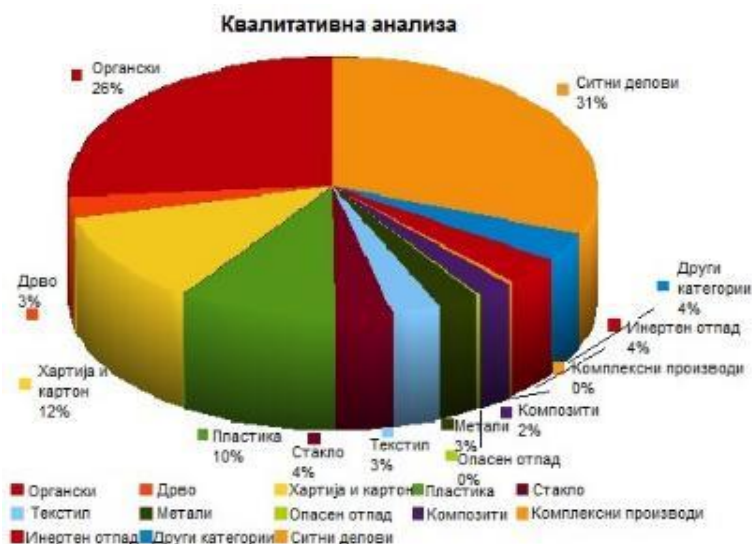
- Вкупно пет специјални комунални возила за собирање и транспорт на комунален отпад од металните контејнери со капацитет од $1,1 \text{ m}^3$ и пластични канти за ѓубре од 120 L.
- Вкупно две комунални возила за собирање и транспорт на комунален отпад од недостапни места.

За целите на собирање на отпадот, територијата на Општина Кичево е поделена на 73 блокови. Собирањето на отпад се врши според однапред определени рути, за празнење на контејнерите од $1,1 \text{ m}^3$ и на 120 l канти за отпадоци. Собирањето на отпадот се врши во две смени од 7 часа.

Стапката на создавање на комунален отпад во Р.С Македонија на годишно ниво изнесува 283 kg/жител. Во структурата на комунален отпад, 73% отпаѓа на отпад од домаќинства, а остатокот од 27% е комерцијален комунален отпад.

Анализите на составот на отпадот покажуваат дека во отпадот доминираат органските фракции и ситната фракција со учество од 26,6% и 30,95% или повеќе од 50% од генерираниот отпад. Хартијата и картонот учествуваат со 11,6%, пластиката 9,6%. Сите други фракции на отпадот, на пример: дрво, стакло, текстил, метал, опасен отпад од домаќинства и други категории вкупно учествуваат со помалку од 25% од генерираниот отпад.

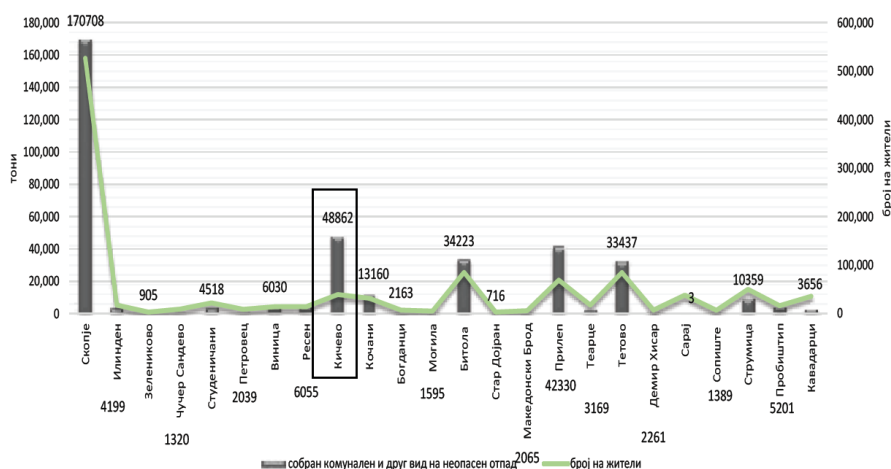

Слика 38 Процентуална застапеност на видовите на отпад

Количината на создаден комунален отпад на годишно ниво во општина Кичево изнесува: 35 000 жители*0,423 kg/жител=177800 тони/год. Годишниот пораст изнесува околу 1,7%. Општината Кичево има само една депонија, на која се депонира неопасен и комунален отпад. Општината нема депонија за опасен отпад.

Пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад по општини во 2021 година.

Пријавен, собран и транспортиран комунален и друг вид на неопасен отпад по општини во 2021 година

Извор: Квалитетот на животната средина во Република Северна Македонија — Годишен извештај за 2021

Водоснабдување и управување со отпадни води

Моментална потрошувачка на вода

Потрошувачката на вода во општината е доста висока. Во градот Кичево изнесува околу 600 л/ден по жител. Оваа потрошувачка се должи на големите загуби на вода, повеќе од 70%. Според податоците добиени од ЈП „Комуналец“ Кичево подолу, фактичката потрошувачка на вода по глава на жител е 150 л/ден по жител.

Не постојат податоци за квалитетот на подземните води во проектното подрачје, како и податоци за насоката на нивното движење. Во ова подрачје не се идентификувани загадувања на почвите од хаварији или несреќи. Присуството на депонијата за комунален отпад која не ги задоволува

стандардите за изградба на депонии, претставуваа најголем извор на загадување на површинските и подземните води на ниво на Општината.

■ **Квалитет на водата за пиење**

Водите во водоснабдителниот систем за Кичево редовно се тестираат од страна на ЈП „Комуналец“ Кичево и тоа се тестира сировата вода пред нејзиниот третман и третираната вода за пиење. Поголемиот дел од резултатите се во рамките на стандардите утврдени со закон, освен во ретки случаи. Овие случаи се јавуваат најчесто во лето, кога стандардите за квалитет на водата за пиење не се исполнети. Негативни притисоци често се јавуваат во дистрибутивниот систем за снабдувањето со вода. Ова најчесто се должи на недоволните водни ресурси или недоволниот капацитет за складирање на потребните количини на вода. Негативниот притисок може да предизвика загадување на водата за пиење во дистрибутивниот систем и промени на бојата.

➤ **Плански опфат**

Планскиот опфат не е поврзан на водоводна и канализациона мрежа, ниту истиот се планира да се поврзе.

5 КАРАКТЕРИСТИКИ НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ВО ПОДРАЧЈАТА КОИ БИ БИЛЕ ЗНАЧАЈНО ЗАСЕГНАТИ И СОСТОЈБА БЕЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ

5.1 Состојби, трендови и закани врз медиумите и областите од животната средина

Население	• Намалување на бројот на жители; • Преовладува работоспособната популација; • Негативно миграциско салдо; • БДП по жител е понизок од националното ниво; • Економијата во југозападниот плански регион се темели на микро и малите претпријатија; • Висока стапка на невработеност; • Ниско ниво на инвестиции; • Загрижува стапката на невработеност на женската популација, посебно во руралните средини во Регионот; • Бројот на склучени бракови на 1000 жители е поголем, а на разведените е помал.
Здравје на население	Главни проблеми се аерозагадување и нарушување на квалитетот на животната средина.
Воздух и климатски промени	Идентификувани состојби и проблеми со квалитетот на воздухот се издвојуваат: • Нарушување на квалитетот на воздухот; • Отсуство на катастар на зачадувани; • Стопанските, индустриски, капацитети, има сообраќајот и загревањето на домаќинствата; • Користењето дрва за загревање на домаќинствата во зимскиот период предизвикува сериозни проблеми со квалитетот на воздухот во густо населените места, бидејќи најголемиот дел од домаќинствата се уште ова цврсто гориво го користат како примарен извор за греење; • Стар возен парк; • Голем интензитет на сообраќај; • Отсуство на систем за централно греење; • Намалување на зелени површини; • Несоодветно управување со создадениот отпад и сл.
Бучава и нејонизирачко зрачење	• Континуиран мониторинг на емисиите на бучава во градот Кичево; • Отсуство на редовен мониторинг на емисиите на бучава во другите места во Општината; • Надминување на граничните вредности за индикаторите за бучава; • Недостиг на точни и прецизни податоци за стационарните извори на бучава на територијата на општината (Катастар на создавачи на бучава во животната средина); • Недостиг на национални и локални податоци за здравствените ефекти од бучавата. • Отсуство на мониторинг на состојбата со нејонизирачко зрачење.
Вода	Клучни проблеми во однос на водите во општина Кичево се: • Неразвиен мониторинг на површински и подземни води; • Нефункционален систем на постоечки пречистителни станици за отпадни води; • Нецелосно оформена канализациона мрежа – особено во руралните средини; • Присуство на можни загадувачи на водните ресурси; • Неконтролирано користење на подземните води; • Неизградени одвоени системи за атмосферска и фекална мрежа;

	• Висок степен на загуби во водоснабдителните мрежи; • Противправно пренасочување на водни текови.
Почва	• Термоелектраната, заедно со рудникот со лигнит, во РЕК Осломеј- Кичево, и Индустрискиот (затворен) капацитет Тане Цалески-Кичево се идентификувани како индустриски контаминирани локации или т.н. „жешки точки“; • Покрај поголемите индустриски депонии постојат и помали депонии, каде што се депонира и/или се депонирал отпад од процесите и опасен отпад; • Несоодветното управување со отпадот; • Недостаток на евидентирани ерозивни подрачја на територија на општината и план со активности и мерки за заштита од ерозија; • Отсуство на податоци за квалитетот на почвите; • Голем број септички јами; • Голем број диви депонии; • Непостоење на урбанистичка документација за руралните средини.
Биолошка разновидност и природно наследство	Клучни проблеми во однос на биолошката разновидност се: • Неконтролирана урбанизација, изградбата на инфраструктура и индустријализацијата се главните процеси кои ја нарушуваат еколошката рамнотежа; • Недоволна промоција и мапирање на локалитетите со природните реткости, како и неуреден пристап до локалитетите, • Несоодветна и некомплетна законска регулатива, со преклопувања на одговорности и надлежности на органите кои ја спроведуваат истата; • Непостоење рибни патеки во рамките на Х.Е. системи; • Несоодветно стопанисување со шумите; • Неодржливо користење на природните ресурси; • Бавен процес на валоризација и ревалоризација на природните вредности; • Не применување на стандарди за планирање на зеленило по глава на жител. • Противзаконски лов и риболов; • Неконтролирано воведување на инвазивни видови флора и фауна;
Културно наследство	• Невалоризирано културно наследство; • Изумирање на традиционални занаети; • Нерамномерна дистрибуција на културното наследство; • Интензивен процес на урбанизација.
Материјални добра	• Ниско ниво на изграденост на патна мрежата; • Постојната железница, покрај другите недоволности, се наоѓа во лоша состојба во поглед на техничката опременост; • Во населените места во ЈЗГР има релативно добра покриеност со преносни мрежи за дистрибуција на електричната енергија; • нема системи на топлификации, нафтовод, гасна инфраструктура или пак системи за геотермална енергија; • во руралните проблем се старите и дотраени водоводни мрежа, како и непостојаната контрола на вода. Ваквите состојби упатуваат на потребите од замена на водоводните инсталации и перманентна проверка на квалитетот на вода во руралните средини; • Регулирање на управувањето и одржувањето на руралните водоводните системи; • Испуштање на непречистени отпадни води; • Мал процент на пречистување на отпадните води; • во руралните места, отпадните комунални води се испуштаат директно, без прочистување, во рецепторите; • Голем број дивите депонии; • Зголемување на количините на создаден отпад; • 73.29% од создадениот отпад во ЈЗГР не е собран и депониран;

	• Несоодветна техничка опременост на ЈКП за цврст отпад; • Непостоење на систем за управување со опасен отпад, шут и опасни материи и тн.

5.2 Состојба во животната средина без имплементација на Планот

Без имплементација на Планот ќе се намалат можностите за обезбедување на електрична енергија од обновливи извори, намалување на зависноста на земјата од увоз на електрична енергија, развој на стопанството и вработување/ангажирање на населението во општина Кичево и пошироко на ниво на Југозападен Плански Регион.

Доколку не се имплементираат содржините на Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец нема да се изградат 6 столбови за ветерни електрани, патишта за нивно поврзување и трафостаница, со што состојбите во животната средина ќе останат непроменети, односно нема да се реализираат активности кои ќе бидат потенцијални извори на емисии во животната средина, во фазата на изградба, кои може дополнително да го нарушат квалитетот на медиумите и областите во животната средина, здравјето на луѓето, а особено во случај на несреќи и хаварии.

6 ОБЛАСТИ КОИ СЕ ОД ПОСЕБНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА, ОД АСПЕКТ НА ЗАШТИТА НА ДИВИТЕ ПТИЦИ И ХАБИТАТИТЕ

Планскиот опфат, кој е предмет на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево се наоѓа на надморска височина од 1800 до 2000 метри, на планината Бистра. Земјиштето е со намена пасиште.

➤ Птици и лилјаци

Во периодот на изработка на овој Извештај за стратегиска оцена на животната средина за УППГДЗ за ветерен парк Кичево, истражувањата на биолошката разновидност, кои вклучуваа и птици и лилјаци се завршени и добиените податоци се презентирани во продолжение. Спроведените истражувања се направени во период од април до ноември 2022 година.

Врз основа на заклучокот од мониторинг истражувањето на птици и лилјаци, кое што траеше три сезони (8 месеци), можеме да заклучиме дека влијанието на Ветерниот парк врз биолошката разновидност на птиците и лилјациите се смета за ниско.

Резултатите од спроведениот мониторинг за активноста на птиците во текот на целиот период на подрачјето на Ветерниот парк “Кичево”, укажуваат на присуство на неколку видови на птици што се подложни на ризик од оперирање на Ветерниот парк.

Од седум набљудувани целни групи, кај 4 видови беше забележан најголем ризик од судир со перки.

Највисок ризик од судир може да има кај јастребот глувчар (*Buteo buteo*) со 0.21% смртност за период од 8 месеци.

Вториот од најчестите видови на грабливци во Северна Македонија, Ветрушката (*Falco tinnunculus*) имаше помал процент на ризик од судир, идентично со Орелот – змијар (*Circaetus gallicus*), 0.08% смртност за истиот период.

Дополнително, процентниот ризик за смртност на **Златниот орел**, кој што е најважната забележана птица е 0.05% за 8 месечен период.

Останатите забележани целни видови се во мал број и не се во ризик од судир со ветерните турбини. Набљудуваните видови не се наведени во Европската црвена книга.

Сепак, Ветерниот парк со дел од пристапниот пат се наоѓа на границата со Националниот парк Маврово, како и во Значајното подрачје за птици (IBA) сливот на реката Радика (Велевски 2010), и еден од видови кои исполнуваат критериуми² за назначување на подрачје е **златниот орел** со проценети 4-6 парови. Со оглед на тоа што златните орли обично покриваат многу големи територии за хранење, присуството на овој вид е загарантирано во областа Ветерниот парк.

Исто така, има 7 видови на птици што се клучни за областите на Натура 2000 мрежата, а помеѓу нив, најважни се видовите што гнездат во тој предел и тоа: *Aquila chrysaetos*, *Circaetus gallicus*, *Lanius collurio* и *Lullula arborea*. Овие видови го користат просторот на Ветерниот парк за потрага на мали количини на храна, и ниту еден од горенаведените видови не се гнезди на територијата на Ветерниот парк.

Освен птиците кои гнездат, особено песнопојните птици, не е идентификувано присуство на други загрозени видови на Европско ниво. Сепак, еден од видовите кои што се размножуваат,

---

² “trigger species”

Алпската ушеста чучурлига (*Eremophila alpestris*), е еден од видови кои исполнуваат критериуми за назначување на подрачје за ИВА со мала густина на популацијата (0.08% парови на хектар). Претпоставка е дека изградбата на Ветерниот парк нема да има значително влијание врз популациите на набљудуваните видови кои што гнездат.

Се чини дека видовите на бувови не ги користат териториите околу Ветерниот парк за исхрана и размножување, така што Ветерниот парк не би имал негативен ефект врз нивната популација.

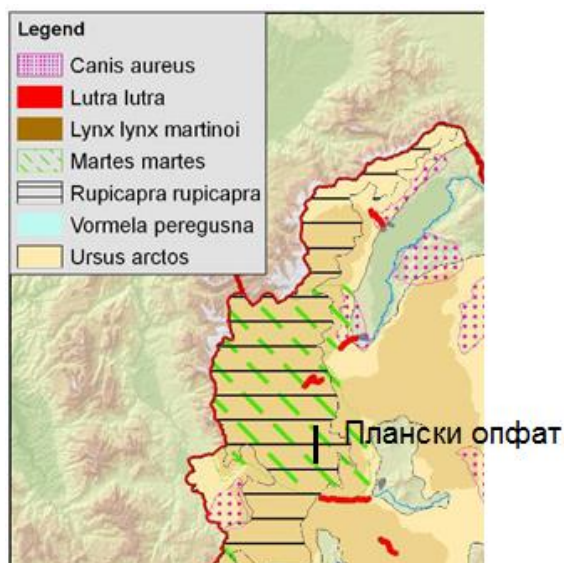
Истото се однесува и за териториите за гнездење на видовите грабливки, освен за двата најчести вида, кои што ја користат територијата на Ветерниот парк за исхрана.

Бидејќи, ризикот од судир за повеќето видови птици е низок, претпоставка е дека изградбата на Ветерниот парк нема да има значително негативно влијание врз орнитофауната.

За време на мониторинг истражувањето (Април – Ноември 2022), не беше евидентирано присуство на лилјаци на територијата предвидена за изградба на ветерниот парк „Кичево“. Најверојатно, постојаното ветровито време е причина за тоа. Но, во опкружувањето, кое е на помала надморска височина, евидентирано е присуство на 12 видови на лилјаци. Веројатно е дека при поволни услови некои од видовите можат да се најдат на територијата на Ветерниот Парк. Иако, резултатите од мониторингот укажуваат дека локацијата, наменета за изградба на Ветерниот парк, е безбедна од гледна точка на загрозување на фауната на лилјациите, богатството на видови во околината укажува на можна појава на ризик на лилјациите на територијата на Ветерниот парк.

➤ Селектирани видови на цицачи

Согласно податоците од Проектна активност Ref. RFP 79/2009 „Развој на репрезентативна мрежа на заштитени подрачја“, финален извештај II дел, распространувањето на селектирани видови на цицачи во однос на локацијата на планскиот опфат се прикажани на следната слика. Од истата може да се забележи дека од вкупно 7 селектирани значајни видови на цицачи, 4 од нив (рис, мечка, куна и дивата коза) имаат ареал на распространување на локацијата на планскиот опфат. Рисот е субендемичен вид кој според IUCN е категоризиран како критично загрозен вид (CR).

Слика 39 Карта на распространување на селектираните видови цицачи (Macromammalia)

Табела 11 Листа на селектирани видови цицачи (Macromammalia) во Р. Македонија

Име на видот	Ендемизам	IUCN	Европска црвена листа	Emerald мрежа	Бернска Конвенција	МК Рор min	МК Рор max	Единица мерка	Прецизност на податокот	Година
<i>Canis aureus</i>	редок вид	LC	LC	Не е вклучен						
<i>Lutra lutra</i>	редок вид	NT	NT	Вклучен	Appendix II					
<i>Lynx lynx martinoi</i>	субендемичен вид	CR	CR	Вклучен	Appendix III		35	единки	едуциран погодок	2010
<i>Martes martes</i>	редок вид	LC	LC	Не е вклучен	Appendix III					
<i>Rupicapra rupicapra</i>		LC	LC	Вклучен	Appendix III					
<i>Ursus arctus</i>		LC	LC	Вклучен		160	200	единки	груба проценка	2010
<i>Vormela peregusna</i>	редок вид	VU	VU	Не е вклучен	Appendix II					

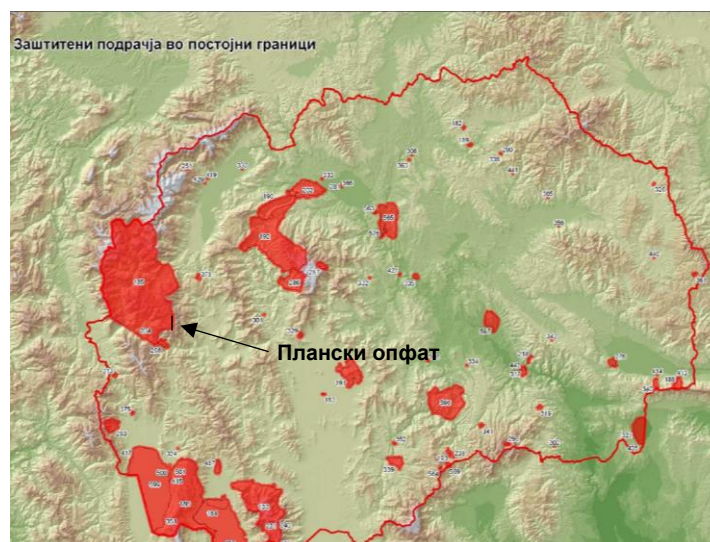
➤ Заштитени подрачја

Во согласност со податоците од Просторниот План во следната табела е даден преглед на подрачја и објекти по заштитни групи и статус на заштита во општина Кичево.

Табела 12 Преглед на подрачја и објекти по заштитни групи согласно Просторен План на РМ (2004-2020)

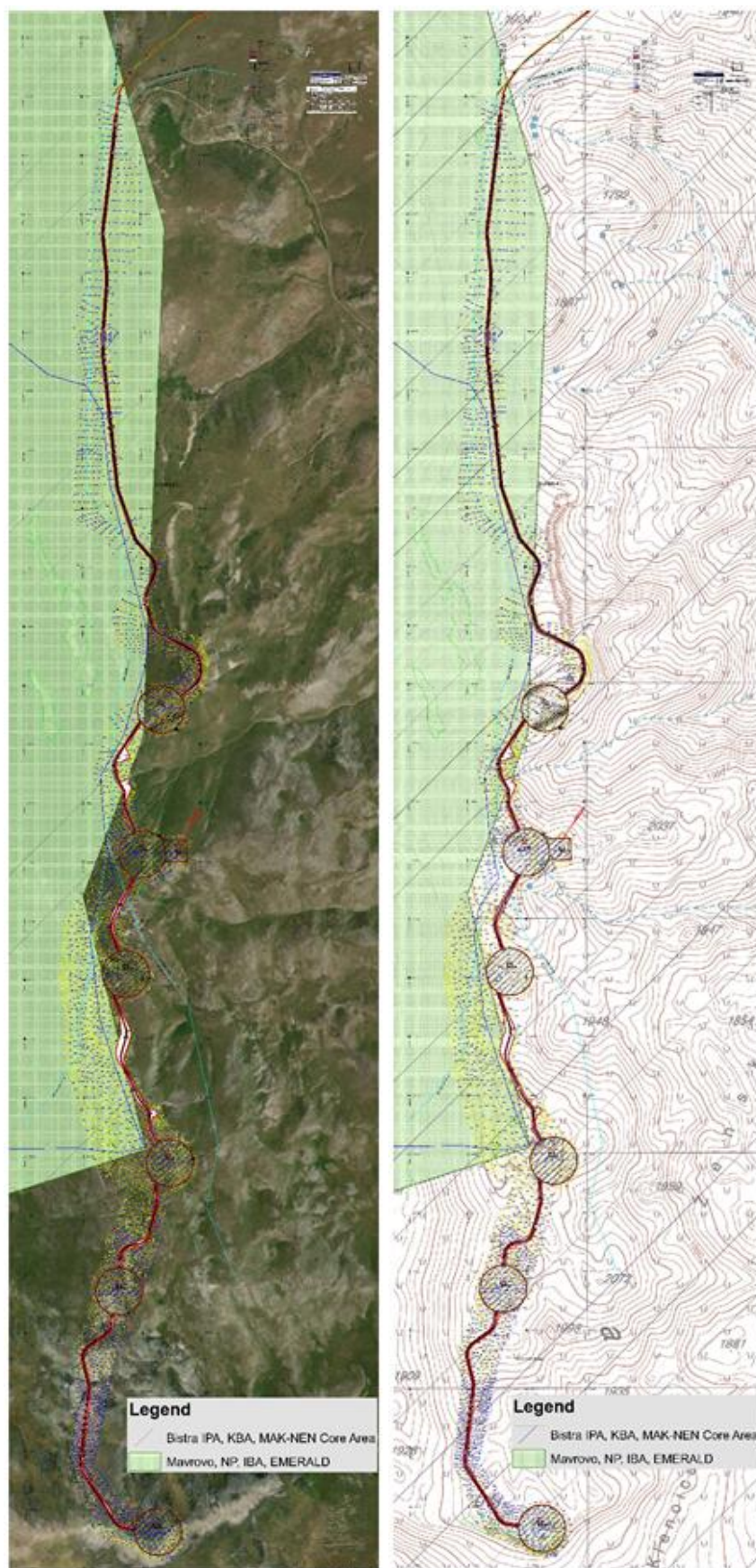
Група	Име на подрачјето/објектот	Општина	Состојба на заштита
ППР	Зајашка Река	Кичево	Предлог
ППР	Баба Сач	Вранешница	Предлог
ППР	Студенчица	Другово	Предлог
ОРЖВ	Суви Дол	Другово	Заштитен
СП	Пештера Утова Дупка	Другово	Предлог
СП	Пештера Калина Дупка	Другово	Предлог
СП	Пештера Гинчеица	Другово	Предлог
СП	Тајмиште	Зајас, Кичево	Предлог

Планскиот опфат се наоѓа во граници на заштитено подрачје „НП „Маврово“, во зона на одржливо користење (Слика 41).

Слика 40 Карта на заштитените подрачја во Р.С.Македонија со непрецизно означена локација на плански опфат

Слика 41 Плански опфат (црвена боја) во однос на граници на НП „Маврово“, значајно подрачје за птици и ЕМЕРАЛД Подрачје (зелена боја), значајно растително подрачје и МАК-НЕН (означено со линии)

Од сликата погоре може да се утврди дека планскиот опфат навлегува во границите на НП „Маврово“ (мелиоративна зона/зона за одржливо користење) и тоа со пристапниот пат до ветерните електрани, додека столбовите на ветерните електрани се наоѓаат надвор од границите на заштитеното подрачје.

КАРАКТЕРИСТИКИ НА НП МАВРОВО (Маврови Анови, Ростуше)

НП Маврово зазема простор од 73.088 хектари. Највисок врв на подрачјето на паркот е Голем Кораб (2764 m). Средишниот дел на Националниот парк го зафаќа долината и сливот на реката Радика во кој се наоѓаат голем број на интересни геоморфолошки форми: клисури, стрмни отсеци, стени со различен облик, пештери и сл.

Вегетацијата на Паркот е застапена со голем број на растителни видови кои имаат терциерно потекло. Шумските заедници можат да се расчленат на неколку еколошки групи. Во најниските делови на паркот, покрај реките Радика и Мала Река, каде има големо влијание на медитеранската клима, се наоѓаат субмедитерански термо-ксерофилни шуми во кои се застапени заедници на благун-белгаброви шуми. На изразито стрмните и непристапни делови, во кањонскиот дел на Радика, застапени се црногаберовите шуми и шикарите од благун (*Quercus pubescens* и *Ostrya carpinifolia*) и бел габер (*Carpinus orientalis*). Во паркот најголема застапеност има заедницата од горска букова шума (*Fagetum montanum*) која формира висински појас со амплитуда од 1300 до 1550 метри. Исто така релативно големи површини зазема и заедницата на горската букова шума со ела (*Abieti fagetum*). Таа се карактеризира по богатиот флористички состав во кој приближно подеднакво учествуваат буката и елата. Во највисоките делови на буковиот регион застапени се субалпските букови шуми кои главно претставуваат горна граница на шумската вегетација. Застапеноста на смрча (*Picea excelsa*) на подрачјето на националниот парк Маврово има локален карактер. Таа се наоѓа само на еден локалитет - во горниот тек на Ацина Река, каде како состоина претставува најјужен ареал на нејзиното распространување во Европа. Како резултат на големата издиференцираност на релјефот и изобилството на различните мезо и микроеколошки услови, националниот парк Маврово се одликува со извонредно флористичко богатство, кое се состои од над 1000 видови виши растенија од кои 38 видови дрвја, 35 грмушки, а околу 100 се ретки или ендемични видови за Балканскиот Полуостров. Значењето на националниот парк Маврово не е само во тоа што во него се наоѓа зачувана реликтна терциерна флора, туку и како средиште на развој на алпски и аркто-алпски елементи, како што е присуството на тропските елементи (*Ramonda serbica*); аркто-терцијарните родови (*Pedicularia*, *Primula*, *Soldanella*, *Gentiana*, *Saxifraga*); медитеранско-планинските елементи (*Festuca*, *Sesleria*, *Alyssum*, *Achillea*, *Dianthus*, *Campanula*); грчко-малоазиските елементи (*Acantholimon echinus* BOISS) и аркто-алпските родови: *Sesleria*, *Androsace*, *Dianthus*, *Campanula*. Фауната на националниот парк Маврово исто така се одликува со значителна разноликост. Таа се состои од 140 вида птици од кои позначајни се: сивиот сокол (*Falco peregrinus* Tunst.), орелот крстач (*Aquila heliaca* Sav.), суриот (златен) орел (*Aquila chrysaetos* L.), шумскиот буф (*Strix aluco*), големиот буф (*Bubo bubo*), ливадската еја (*Circus pygargus*), степската еја (*Circus macrourus*), 11 видови водоземци, 12 видови на влечуги и 38 видови на цицачи. Од цицачите најважни се: мечката (*Ursus arctos* L.), рисот (*Lynx lynx* L.), дивокозата (*Rupicapra rupicapra* L.) и дивата мачка (*Felis silvestris* Schreb.).

Просторот на паркот има особено значење за научно-истражувачка, воспитно-образовна, културна и туристичко-рекреативна намена. Научно-истражувачката функција може да се одвива врз проучувањето на живиот свет на екосистемот на паркот во поглед на флористичкиот и фаунистичкиот состав, таксономскиот и систематскиот, биоценолошкиот, идеоеколошкиот, популацискиот, генетскиот и други, додека од неживата природа, посебно значење имаат геолошките, палеонтолошките, геоморфолошките, хидролошките и други посебности. Просторот на паркот поседува и голем број на културно-историски споменици од кои најзначаен е

манастирот Св. Јован Бигорски, познат по неговиот иконостас. Подрачјето се карактеризира и со големо богатство на етнографски вредности: типот на куќите, народната носија, обичаите, песните, гастрономијата и др.

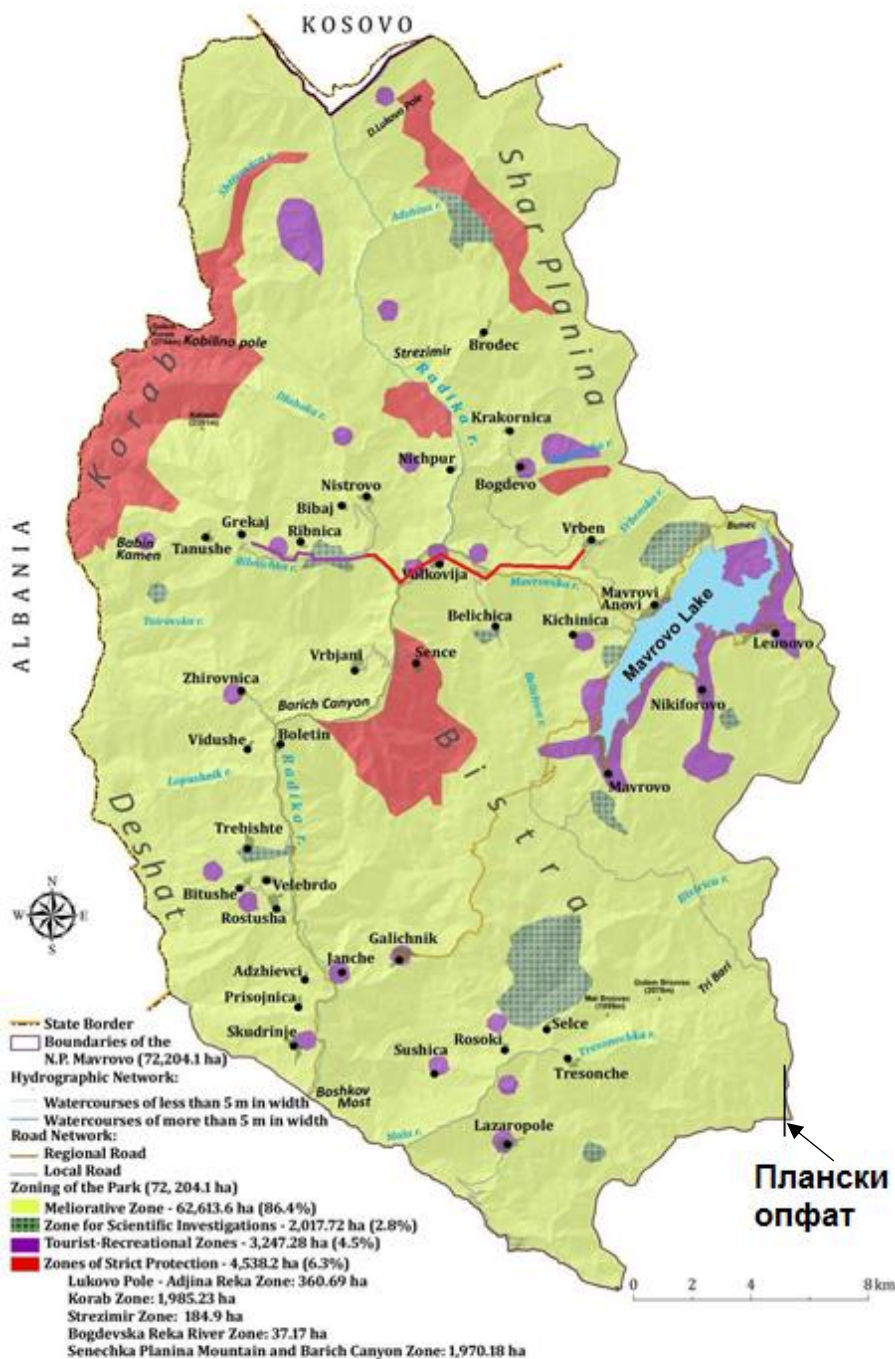
Голем дел од просторот е наменет за развој на сточарството и за шумско-одгледувачки активности, а помал дел за земјоделство. Определени простори имаат туристичко-рекреативна намена (стационарен туризам, планинарење, излетнички туризам). Од другите дејности големо значење има и искористувањето на хидроенергетскиот потенцијал.

Во зависност од природните и други вредности на просторот на територијата на паркот извршено е зонирање при што се дефинирани три зони: строго заштитени, мелиоративни и туристичко-рекреативни. Строго заштитени зони се следните: Луково Поле-Ацина Река, Стрезимир, Богдевска Река, Сенечка Планина и Кораб. Во мелиоративни зони припаѓаат: Маврово, Бистра I, Бистра II, Дешат, Кораб и Горна Радика. Во рамките на мелиоративната зона издвоени се 11 научно-истражувачки оддели (резервати), и тоа:

- резерват на букова шума во Никифоровската шума - оддел 19 од шумско-просторната единица "Маврово" - 13,8 ha;
- резерват на буково-елова шума во Кичиничката шума - оддел 44 ц од шумско-просторната единица "Маврово" - 22,8 ha;
- резерват на елова шума во Волковска шума - оддел 71 б од шумско-просторната единица "Маврово" - 1,65 ha;
- резерват на мешовита шума во непосредна близина на манастирот Св. Јован Бигорски - оддел 25 и пододделите "а", "б" и "ц" од шумско-просторната единица "Бистра I" - 81 ha;
- резерват на букова шума во непосредна близина на манастирот Св. Танасије - оддел 66 а од шумско-просторната единица "Бистра II" - 27,8 ha;
- резерват од дабова шума источно од с. Рибница помеѓу Рибничка Река и место викано Карст (кота 1531 м) во шумско-просторната единица "Кораб" - 70 ha;
- резерват на чиста бука во шумата Мелник, јужно од с. Тануше - 10 ha;
- резерват на мешовита вегетација (ела, бука, бреза, јасика и др.) на ридот Кожа. Резерватот може да има намена на арборетум, а во неговите рамки може да се организира ботаничка градина - алпинетум. Резерватот зазема површина од околу 300 ha;
- резерват Царева Чешма. Се наоѓа кај месноста Царева Чешма, на патот кон с. Галичник. - 42 ha;
- резерват на смрчева шума во клисурата Кафа Кадис на подрачјето на Ацина Река - околу 300 ha;
- резерват Брзовец - околу 750 ha. Тука се среќаваат гнездилишта на: сур орел, орел крстач, џуџест орел, белоглав мршојадец, сив сокол, еја степска, црвеноклуна чавка, голем ушест буф, гавран, еребица камењарка и др. Од ретките видови цицачи се среќаваат: рис, мечка, дивокоза, срна и др. , а од растителните видови се среќаваат тисата, бука со есенска шашика и др. Вкупната површина на резерватите изнесува 1. 669,1 ha.

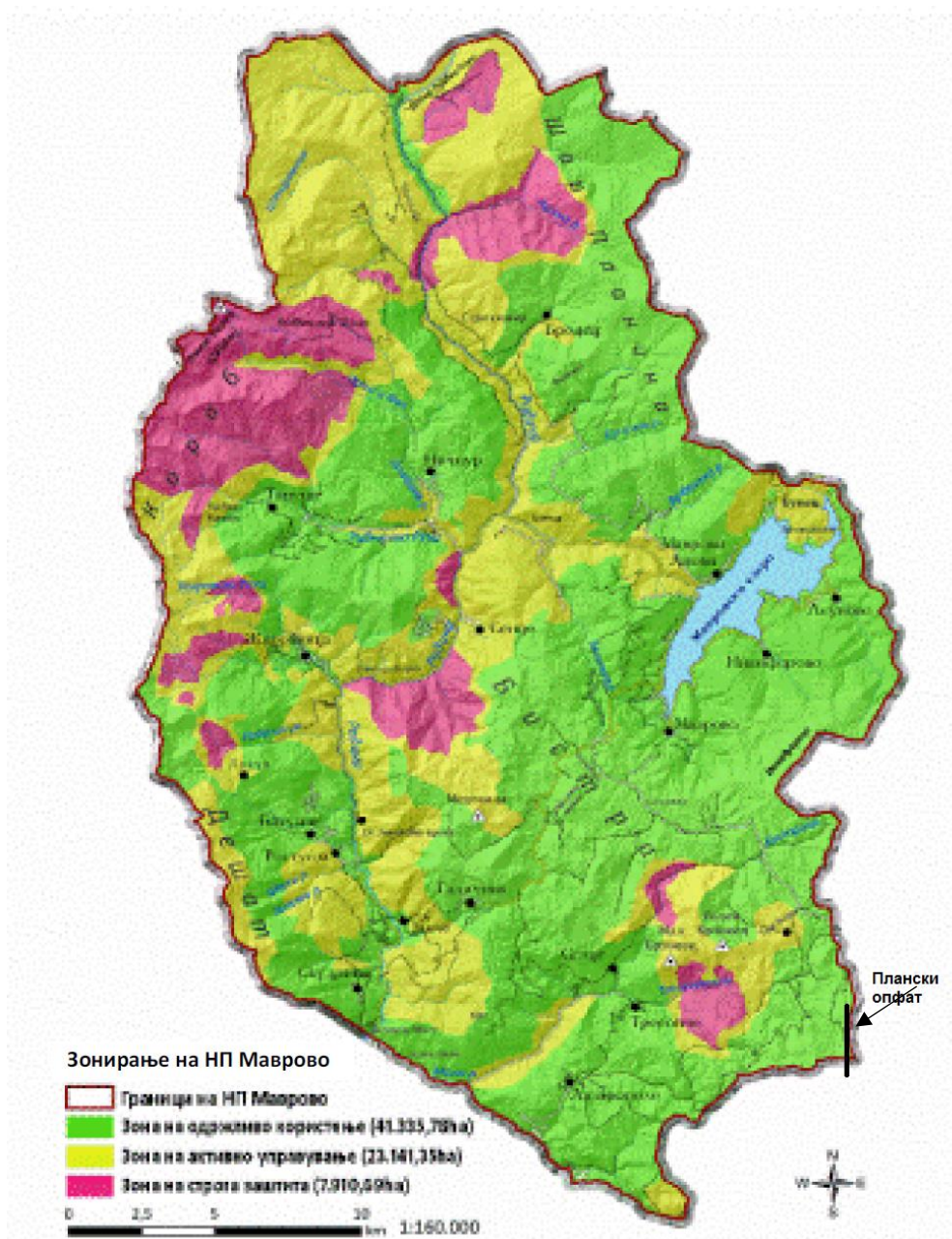
Во паркот се издвоени 3 туристичко-рекреативни зони. Тоа се: Мавровско Езеро, Радика и Бистра. Во паркот се издвоени и 9 помали локалитети кои се погодни за пократки туристички посети или излети, и тоа: Мала и Голема Корабска Врата, групата врвови Кабаш со Роси Римниц, кањонот Гури Вран на Длабока Река кај с. Жужње, кањонската клисура Бариќ, клисурата на Средна и Долна Радика, Сенечките Карпи, Штировичката Планина и клисурата на Горна Радика.

Подрачјето на паркот во основа е релативно заштитено. Потенцијални извори на загрозување се: изградба на енергетски објекти (големи и мали хидроцентрали, ветерни паркови), изградба на индустриски објекти, недозволена урбанизација, експлоатација на минерални сировини, отворање позајмишта, загадување на водотеците со отпадни материјали, диви депонии, неконтролирано собирање на лековити растенија и споредни шумски производи.

Слика 42 Зонирање на НП Маврово согласно ПП од 1988 годна (непрецизна локација на плански опфат)

Во 2011 година е изработена предлог Студијата за ревалоризација на НП „Маврово“ во согласност со која дадени се предлог граници на зоните во рамките на Заштитеното Подрачје Маврово, прикажани на следната слика.

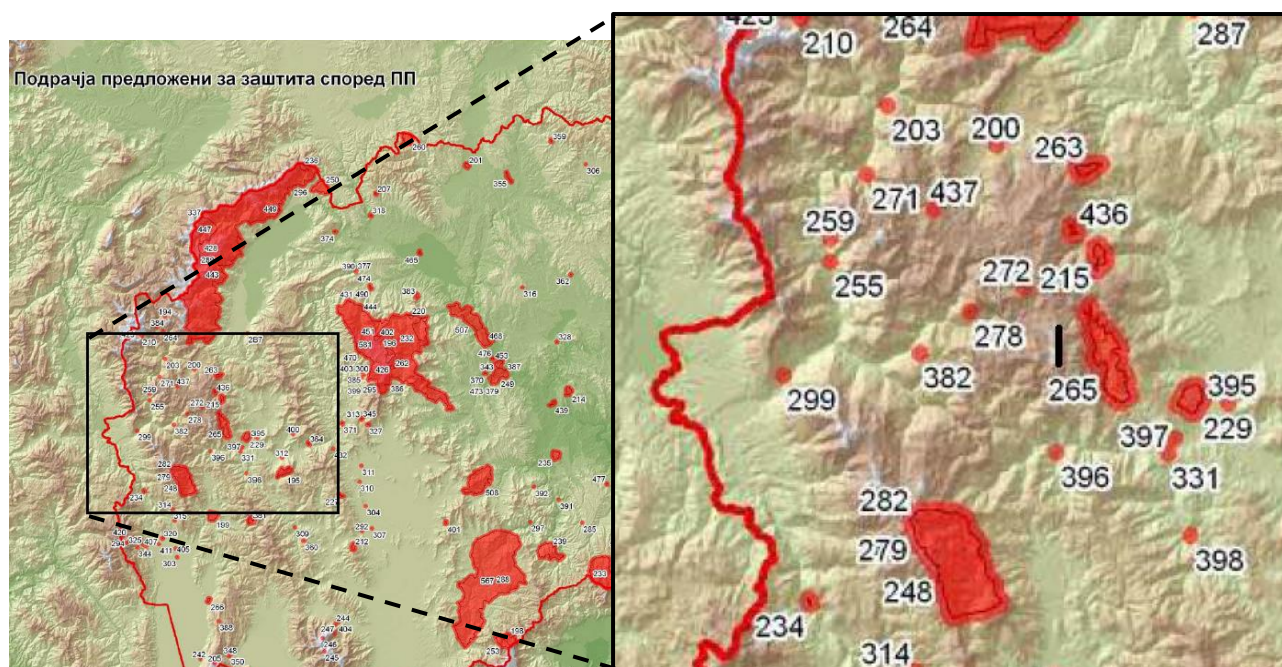
Слика 43 Предлог граници на зоните во рамките на Заштитеното Подрачје Маврово³

➤ Предлог заштитени подрачја

На следната слика е дадена карта на предложени подрачја за заштита според Просторниот План на РСМ. Најблиско предлог заштитено подрачје до планскиот опфат е Студенчица. Тука е застапена асоцијацијата *Seslerio-Ostryetum carpinifoliae*. Во сливот на реката Студенчица (700-2000 мнв), на површина од 3 ha се наоѓаат заклонети ували со богата растителност а има и крупен дивеч (мечка, дива свиња, срна). По карпестите терени се среќаваат многу влечуги и орли. Од растителните видови, позначајни се: *Corylus colurna*, *Laburnum alpinum*, *Fraxinus excelsior*, *Solenanthus scardicus*, *Sesleria autumnalis*, а под селото Јаворец има и *Quercus trojana*.

³ Во согласност со Законот за заштита на природата

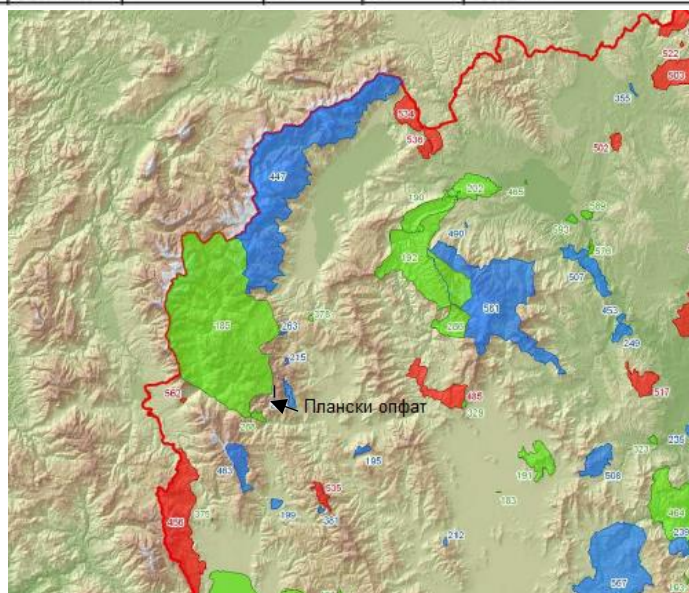

Слика 44 Карта на предложени подрачја за заштита во Просторниот план на Република Македонија со непрецизно означена локација на плански опфат

Табела 13 Листа на предложени подрачја за заштита во Просторниот план на Република Македонија

Р.бр.	Код	Македонско име на подрачјето	Англиско име на подрачјето	Други користени имиња	Стара категорија според ПП	Соодветна категорија со ИУЦН	Предлог за подрачјето	Предлог категорија	Површина според ГИС (ha)
174	265	Студеница	Studenica		ППР	ПП	Подрачјето е репрезентативно, треба да се заштити	СП	864,69

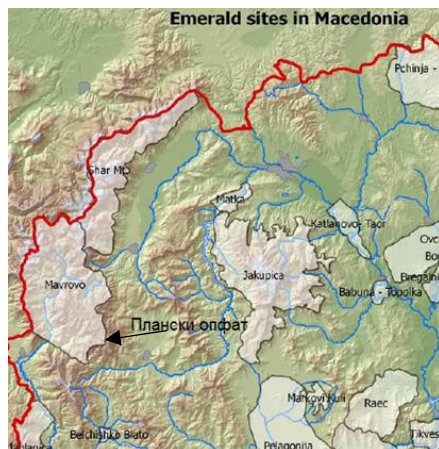
Табела 14 Репрезентативна мрежа на заштитени подрачја во РМ

➤ Емералд подрачја

Емералд мрежата претставува мрежа на подрачја од посебен интерес за зачувување (ASCI) назначени со цел зачувување на мрежата на природни живеалишта и се развива на територијата на земјите членки на Бернска конвенција (Конвенција за зачувување на дивниот свет и природните живеалишта во Европа). Планскиот опфат влегува во граници на Емералд подрачје-Маврово кое е идентификувано како подрачје од посебен интерес за зачувување (прецизно означено на Слика 41).

Табела 15 Емералд подрачја во Македонија

Р.бр.	Код	Интернац. шифра	Име на подрачјето	Год. на назначување	Површина (ha) GIS	Central X	Central Y	НВ min	НВ max
22	109	МК0000007	Emerald Mavrovo	2006	73463,51	472272	4614977	608	2711

Слика 45 Национална Емералд мрежа (Извор: Служба за ПИС, МЖСПП, 2008)

➤ **Значајни орнитолошки локалитети**

Во рамките на проектната активност „Развој на репрезентативна мрежа на заштитени подрачја“ Македонското Еколошко Друштво изработи и препорача репрезентативна национална мрежа на заштитени подрачја и предложени подрачја за заштита, која ќе придонесе за поефикасно зачувување на видовите и живеалиштата/екосистемите од национално и глобално значење во Република Македонија. Согласно овој извештај исцртувањето на границите за предложените значајни орнитолошки локалитети е направено земајќи ги предвид еколошките потреби на видовите (т.е. не само местото на гнездење, но исто така и територијата на која птиците се хранат/ловат), колку што е можно повеќе да се води грижа за идните потреби за управување со тие подрачја, или за некои подрачја.

Значаен орнитолошки локалитет (подрачје за птици) е подрачјето Слив на р. Радика, кое е најблиско значајно орнитолошко подрачје до планскиот опфат. Планскиот опфат влегува во границите на овој значаен орнитолошки локалитет.

ЗОЛ Слив на река Радика

Подрачјето зафаќа површина од 70,392 ha, а се протега на надморска височина од 610 до 2764 m н.в. Локалитетот се граничи со планината Шар Планина (МК001) на ЈЗ, додека нејзината западна граница ја следи националната граница со Албанија во СЗ Македонија. Границата на југ минува под селото Скудриње, ги следи реките Мала Река и Гарска Река до месноста позната како Јама, каде што свртува кон север, следејќи ги сртовите на Думовица (2.023 m н.в.), Пашиница (1.890 m н.в.), Ахметовица (1.901 m н.в.), Мали Шар (1.993 m н.в.), Арамиски Камен (1.700 m н.в.), Дејановец (1.622 m н.в.) и Влаиница (1.304 m н.в.), од каде свртува кон запад и откако ќе го помине Бунец стигнува до Мала Планина. Зафаќа мали делови од планината Шар Планина, речиси цела планина Кораб и значителен дел од планината Бистра, вклучувајќи ја и акумулацијата Маврово. Локалитетот порано беше именуван „Планината Кораб и клисурата Радика“. Направени се само мали корекции на границите на поранешната локација, со цел да се следат природните карактеристики и/или границите на Националниот парк Маврово. Локалитетот се карактеризира со сложена релјефна структура, со високи планини, длабоки речни долини и клисури.

Тука се наоѓа највисоката планина во Македонија – Кораб (врвот Голем Кораб 2.764 m н.в.). Геолошкиот состав е разновиден, со формации од различни периоди. Карактеристичен е и варовникот на планината Бистра.

Слика 46 Карта на значајни орнитолошки локалитети (ЗОЛ) во Македонија, 2010

Табела 16 Значајни орнитолошки локалитети (ЗОЛ) во Македонија

Р.бр.	Код	Име на подрачјето	Критериум	Година на назначување	Area (ha) GIS	Центр. X коорд.	Центр. Y коорд.	НВ min	НВ max
5	4	слив на река Радика	IBA A3; IBA B2	2010	66182,27	471073	4614979	599	2711

Табела 17 Список на значајни видови птици во Зол Слив на реката Радика

Вид	Популација	Критериуми
<i>Prunella collaris</i>	10–50	A3
<i>Tichodroma muraria</i>	10–20	A3
<i>Pyrrhocorax graculus</i>	100–200	A3
<i>Montifringilla nivalis</i>	10–30	A3
<i>Aquila chrysaetos</i>	4–6	B2
<i>Crex crex</i>	30–100	B2
<i>Bubo bubo</i> R	8–15	B2
<i>Monticola saxatilis</i>	30–100	B2
<i>Falco tinnunculus</i>	Чест	B2?
<i>Gyps fulvus</i>	5–10 ind.	N
<i>Eremophila alpestris balcanica</i>	Чест	N
<i>Pyrrhocorax pyrrhocorax</i>	Чест	N

Биогеографски и еколошки, локалитетот е речиси идентичен со планината Шар Планина, со што може да се пофали речиси идентичен состав на заедницата на птици и орнитолошко значење. Списокот на регистрирани видови птици изнесува над 140 видови. Тригер видови се Златен орел (4 – 6 пара) и Голем ушест був (8 – 15 пара), но популациите на четирите видови карактеристични за евроазискиот високопланински биом, кои се јавуваат претежно во највисоките делови на планината Кораб над 2.200 m н.в. се исто така релативно големи.

Локалитетот содржи меѓународно важни популации на Еребица камењарка и Карпест дрозд, додека Ветрушката, Црвеноклуна галица и Алпска ушеста чучурлига веројатно се исто така присутни со важни популации. Негнездечкиот Белоглав мршојадец порано имал значајни гнездечки локации овде, броејќи и до 60 единки во 1990-тите, но сега се гледаат само повремено. Црниот мршојадец *Aegypius monachus* и Брадестиот мршојадец *Gypaetus barbatus* во минатото се појавувале овде редовно.

Во широколисни шуми доминираат дабовите (неколку видови и заедници) и буката *Fagus sylvatica*. Многу често се среќаваат мешани шуми од бука и ела (*Abies borisii-regis*), како и мешани дабови и ела на некои места. Еловите шуми формираат чисти насади. Исто така се присутни и помали површини од смрча (*Picea abies*). Високопланинските пасишта што се користат како летни пасишта за добиток и врштини се вториот доминантен тип на живеалишта овде, но општиот пејзаж е формиран од стрмните варовнички карпи.

➤ Значајни растителни подрачја

Значајните растителни подрачја (ЗРП) се дефинираат како простори со природни или полуприродни живеалишта кои изобилуваат со посебен растителен диверзитет, односно со ретки, засегнати и/или ендемични растителни видови и/или растителни заедници кои имаат голема ботаничка вредност. Идентификувањето и определувањето (назначувањето) на ЗРП во Европа е иницијатива на PlantLife International и се спроведува согласно определени критериуми кои можат да се применат на глобално ниво врз основа на присуството на: А – засегнати видови, В – растителен диверзитет, С – засегнати живеалишта.

Планскиот опфат влегува во граници на значајно растително подрачје Бистра, прикажано на следната слика. Карактеристиките на подрачјето се прикажани во следната табела.

Табела 18 Значајни растителни подрачја (ЗРП) во Македонија со непрецизно означена локација на плански опфат

Р.бр.	Код	Име на подрачјето	Критериум	Год. на назначување	Површина (ha) GIS	Central X	Central Y	HB min	HB max
5	40	Bistra (Toni Voda-Medenica-Trebishka Rupa-Chaushica-Ckurkov Dol-Bistra-Jama-Mala Reka)	IPA (Aii); IPA (Aiii); IPA (Aiv); IPA (Ci); IPA (Cii)	2004	42164,37	478346	4604513	680	2163

ЗПР (значајно растително подрачје) Бистра (Тони Вода – Меденица – Требишка Рупа – Чаушица – Ќурков Дол – Бистра – Јама – Мала Река)

Подрачјето „Бистра“ се простира во централниот краен западен дел на Македонија. Поголемиот нејзин дел е составен од Националниот парк „Маврово“. Административно, поголемиот дел од територијата на ЗПР Бистра се наоѓа во општина Маврово – Ростуше, а помал дел во општина Кичево. Се протега од надморска височина од околу 620 до 2163 m.

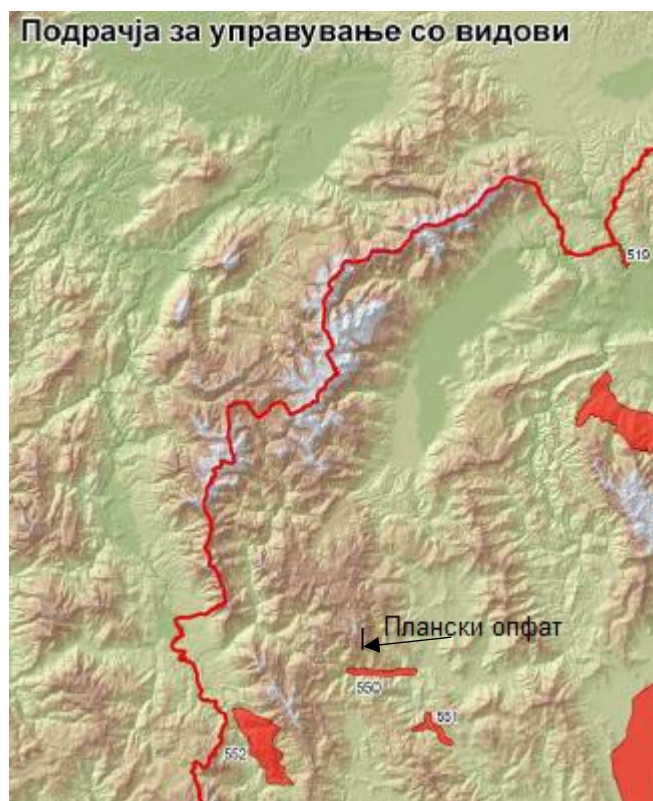
Зафаќа површини со букови и дабови шуми, чисти елови и мешани елово – букови шуми, планински пасишта на карбонатна подлога и помалку на силикатна подлога, потоа варовнички камењари и карпи и во помал обем силикатни карпи. Грубо, Бистра биогеографски припаѓа кон средноевропскиот регион, попрецизно, нејзините високи делови имаат карактеристики на бореалниот (северен) регион, додека западните падини, кон Радика, се под силно медитеранско влијание. Од таму произлегува и големото флористичко и вегетациско богатство на планината Бистра.

➤ **Значајни подрачја за пеперутки**

Планскиот опфат не влегува во граници на значајно подрачје за пеперутки ниту е во близина на значајно подрачје за пеперутки.

➤ **Подрачја значајни за зачувување/управување со одредени видови**

Во согласност со изработената Листа на ретки, ендемични и значајни видови флора, фунги и фауна кои беа селектирани во текот на втората фаза на проектната активност, како и врз основа на меѓународно назначените подрачја значајни за птици (IBA), растенија (IPA) и пеперутки (PBA) во Македонија идентификувани се 29 нови подрачја значајни за зачувување/управување со одредени видови флора и фауна или заштита на пределските карактеристики. За овие подрачја не се предлага нивно прогласување во некоја од шесте категории на заштита, туку соодветни мерки за заштита на видовите треба да се вклучат во релевантните просторно плански документи или секторски стратегии за искористување на земјиштето, како што се шумско-стопанските основи, ловно-стопанските основи, водостопанските основи, агро-еколошката програма, програмата за рурален развој, транспортната стратегија.

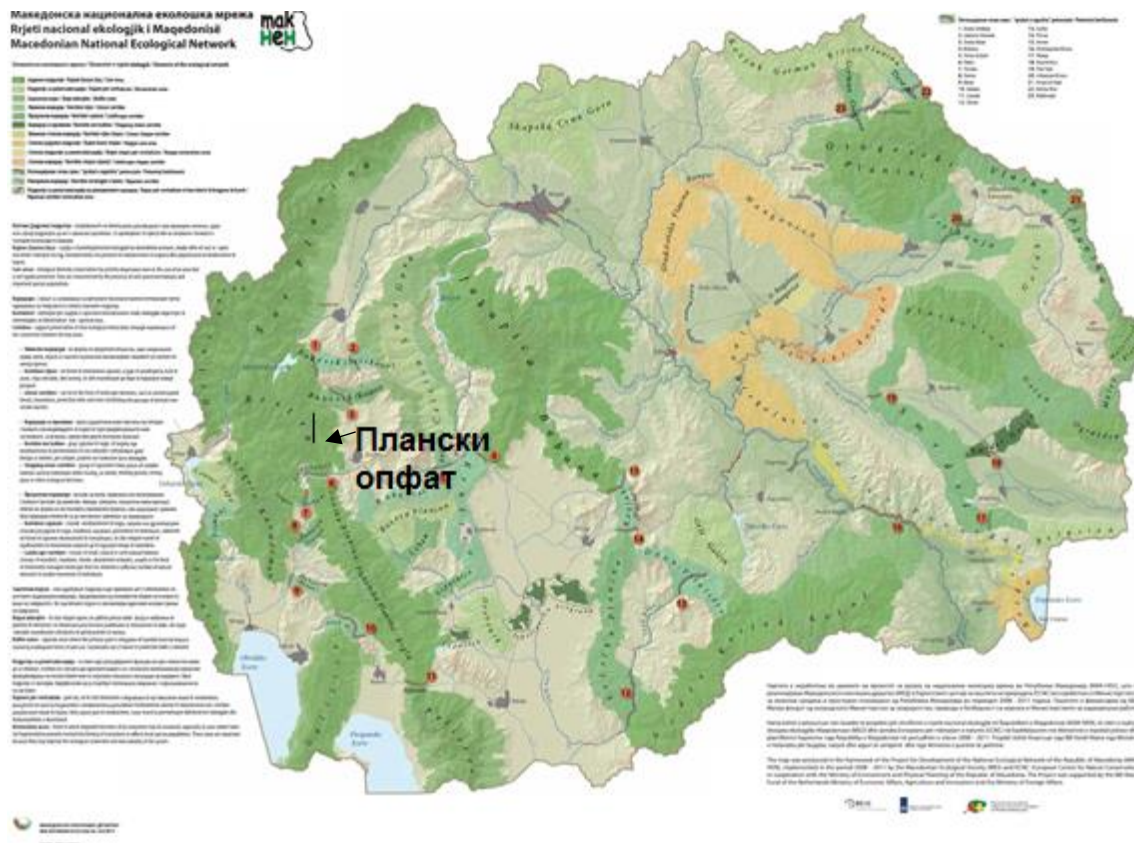
Слика 47 Подрачја значајни за зачувување/управување со одредени видови (непрецизно означена локација на плански опфат)

Планскиот опфат се наоѓа надвор од границите на Подрачја значајни за зачувување/управување со одредени видови, но како најблиско подрачје е подрачјето на реката Треска (означено со бр. 550 на сликата погоре).

Национална еколошка мрежа (МАК-НЕН)

Во периодот 2008 – 2011 година беше изработена националната еколошка мрежа (МАК-НЕН). Кафеавата мечка (*Ursus arctos*) беше земена како целен вид за идентификација на клучните (јадрови) подрачја, еколошките коридори и подрачјата за ревитализација што ги поврзуваат јадровите подрачја и заштитните појаси. Изработената карта на МАК-НЕН вклучува: 13 јадрови подрачја (клучни за одржување стабилна популација на мечката); 26 коридори (12 линиски, 11 пределски и 3 коридори со премини); заштитни појаси околу повеќето јадрови подрачја со различна широчина во зависност од природните релјефни карактеристики и влијанието на човекот; и повеќе подрачја за ревитализација. На следната слика е прикажана локацијата на планскиот опфат, во однос на МАК-НЕН мрежата со биокоридори на кафеавата мечка, од каде може да се констатира дека планината Бистра на која се наоѓа планскиот опфат е означено како клучно јадрово подрачје. Клучно јадрово подрачје за зачувувањето на биолошката разновидност има примарно значење, дури и во случај подрачјето да не е законски заштитено. Се одликува со присуство на зачувани станишта (живеалишта) и значајни популации на видови.

Слика 48 Македонска национална еколошка мрежа (МАК-НЕН) (непрецизно означена локација на плански опфат)

На Планината Бистра постојат два коридори Буковиќ-Колари и Буковиќ-Сретково кои служат за зачувување на виталните еколошки односи/одржување на поврзаноста помеѓу клучните подрачја.

Во согласност со мислењето од МЖСПП со архивски бр. 11-607/2, особено треба да се посвети внимание на планината Бистра, односно на пределскиот коридор Буковиќ. Тој е потенцијален биокоридор што овозможува движење на крупните сверови, особено на балканскиот рис (критично загрозен вид според Националната Црвена листа и Глобалната Црвена листа на загрозени видови на ИУЦН) од Националниот парк Маврово, кој е негово јадрово подрачје каде што овој вид опстојува и се размножува, преку Сува Гора до Повеќенаменско подрачје Јасен.

7 ЦЕЛИ НА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА ОДРЕДЕНИ НА НАЦИОНАЛНО ИЛИ МЕЃУНАРОДНО НИВО

Основните принципи за заштита на животната средина во државата се поставени со Уставот на Р.С. Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 52/91, 1/92 (Амандман I и II); 31/98 (Амандман III); 91/01 (Амандман IV-XVIII); 84/03 (Амандман XIX); 107/05 (Амандман XX-XXX), 3/09 (Амандман XXXI), 49/11 (Амандман XXXII)) како највисок правен документ во земјата. Уставот пропишува дека еден од основните принципи на фундаменталните вредности е регулација и хуманизација на просторот и заштитата и унапредувањето на животната средина и природата. Истовремено, една од основните слободи и човекови права е правото на чиста и здрава животна средина, но и обврска на граѓаните е да ја унапредуваат и заштитуваат животната средина, додека земјата е должна да обезбеди услови за остварување на ова загарантирано право (Член 43).

Водена од овие уставни одредби, во Р.С. Македонија се воспоставува функционален и ефикасен национален систем за управување со животната средина, поврзан со:

- Продолжување на процесот на приближување кон политиките на ЕУ во областа на животната средина;
- Зајакнување на административните капацитети, потребни за ефикасно управување со заштита на животната средина;
- Обезбедување платформа за ефикасна имплементација и спроведување на барањата за заштита на животната средина преку зајакнување на капацитетите за ефикасно управување со животната средина на сите нивоа на управување и преку обезбедување на тесна соработка помеѓу надлежните органи на хоризонтално и вертикално ниво;
- Интеграција на политиката за заштита на животната средина во другите секторски политики;
- Поттикнување на индустријата, давателите на услуги и другите субјекти во областа на животната средина, кон поголема одговорност за заштитата на животната средина;
- Решавање на проблемите на животната средина кои се од национално значење;
- Зголемување на степенот на исполнување на обврските, кои произлегуваат од регионалните и глобалните договори во областа на животната средина;
- Зголемување на нивото на инвестиции во животната средина за постигнување на стандардите на ЕУ.

Специфични цели за заштита на животната средина:

- Подобрување на квалитетот на животот и здравјето и зголемување на животниот стандард;
- Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови;
- Заштита и подобрување на квалитетот на водата и почвата;
- Заштита и унапредување на биолошката разновидност и природното наследство;
- Заштита на карактеристиките на пределот;
- Заштита на материјалните добра;
- Заштита и унапредување на културното наследство.

Целите за заштита на животната средина се дефинирани во согласност со националната и меѓународната легислатива и истите се земени предвид при изработка на Извештајот за стратегиска оцена, а опфатени се и број други стратешки, плански и програмски документи.

7.1 Цели на Стратегиската оцена на животната средина

Целите на заштита на животната средина се изразени преку целите на стратегиската оцена на животната средина. Целите на стратегиската оцена на животната средина се прикажани преку статусот на: населението и здравјето на населението, биолошката разновидност, водата, почвата, воздухот, климатските промени, материјалните добра, културното наследство и интеракцијата помеѓу нив.

Табела 19 Поврзаност на целите на СОЖС со целите на Планот

Цели на СОЖС	Предмет	Поврзаност со насоките и целите на Планот	СОЖС индикатори
Унапредување на животните услови на населението	-подобрување и заштита на здравјето на луѓето, -подобрување на квалитетот на живот на луѓето.	-развој на активности во кои ќе се применуваат принципите и стандардите за заштита на животната средина; -планско искористување на просторот; -поттикнување на економскиот развој (услуги), нови вработувања и подобрување на стандардот на населението -развој на активности кои може да го нарушат квалитетот на водата во изворот Студенчица и здравјето на луѓето.	-не се евидентирани ризици по здравјето на населението; -не се евидентирани заболувања, како резултат на нарушен квалитет на животната средина предизвикан од содржините во планскиот опфат; -стапка на вработеност; -животен стандард, стапка на сиромаштија; -не се евидентирани прекршочни и кривични постапки, судски спорови во однос загриженост на животната средина и здравјето на населението -непроменет квалитет на водата во изворот Студенчица.
Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на емисиите на стакленички гасови	-одржување и подобрување на квалитетот на воздухот, -ограничување на загадувањето на воздухот до нивоа кои не ги загрозуваат природните системи, -ограничување на емисиите на воздух во согласност со стандардите за квалитет на воздухот, -намалување на причините и последиците од климатските промени.	-поставување на ветерен парк со примена на мерки за заштита на квалитетот на воздухот; -обезбедување на електрична енергија од обновливи извори и намалување на емисии на стакленички гасови на национално и глобално ниво.	-емисии на полутанти од планските содржини во рамките на МДК; -процент на производство на електрична енергија од обновливи извори.

Заштита и подобрување на квалитетот на водата и почвата	- достапност до доволно количество квалитетна вода, - одржливо управување и користење на водните ресурси, - заштита, зачувување и подобрување на состојбата на крајбрежното земјиште, водните екосистеми и на екосистемите зависни од вода и заштита на здравјето на луѓето, - намалување на штетните испуштања и постепено елиминирање на емисиите на опасни материи и супстанции во водите, - заштита на почвата од деградација и губење на нејзината плодност, - заштита на геоморфолошките вредности на почвата; - заштита од загадување на почвата.	- поставување на ветерен парк во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување) заштитна зона на изворот Студенчица за водоснабдување на населението од повеќе општини, што не е усогласено со целите на СОЖС за зачувување на квалитетот на водите и здравјето на луѓето; - имплементација на плански содржини на карстно подрачје, кое со висок процент на пропустливост и инфилтрација; - имплементација на плански содржини во крајбрежно земјиште; - столб на ветерна електрана лоциран врз извор; - искористување на високопланински пасишта и нивна пренамена во градежно земјиште;	- обезбедено е позитивно мислење од ЈП „Студенчица“ во однос на планска документација; - не се врши зафаќање и користење на површински води; - нема нарушување на квалитет на површински и подземни води; - столбот на ветерна електрана бр. 2 е дислоциран надвор од крајбрежен појас; - нема ризик по здравјето на луѓето; - обезбедена е водостопанска согласност од МЖСПП, сектор води; - отпадните води се собираат во мобилен тоалет и преземаат од страна на овластена компанија; - склучен договор со овластена компанија за поставување и чистење на мобилни тоалети; - склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад; - не се врши чување, складирање и отстранување на отпад во планскиот опфат, граници на НП Маврово и заштитни зони на изворот Студенчица; - изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хаварии.
Заштита на луѓето и биолошката разновидност од зголемено ниво на бучава и вибрации	Население Фауна	- со Планот не се предвидени активности за намалување на нивото на вибрации, истите ќе се разгледуваат на ниво на Проект.	- нивото на бучава и вибрации во рамките на планскиот опфат се во согласност со законските прописи; - се применува недеструктивно минирање; - применети се мерки за намалување на нивото на бучава и вибрации, - не се доставени поплаки за зголемено ниво на бучава и вибрации.

Заштита и унапредување на биолошката разновидност, природното наследство	-подобрување на состојбата биолошката разновидност преку заштита на екосистемите/живеалиштата видовите, -подобрување на постојните деградирани живеалишта и нивна ревитализација, -намалување на притисоците и заканите врз биолошката разновидност.	- пристапниот пат до планскиот опфат влегува во граници на: НП Маврово (мелиоративна зона/зона за одржливо користење), Емералд подрачје-Маврово, значајно подрачје за птици Слив на река Радика; - Целиот плански опфат влегува во значајно растително подрачје-Бистра, МАК-НЕН мрежата односно клучно јадрово подрачје за зачувувањето на биолошката разновидност и во близина на коридор Буковиќ; - 4 значајни видови цицачи за Р.С.М (рис, мечка, куна и дивата коза) имаат ареал на распространување на локацијата на планскиот опфат; -планскиот опфат зафаќа земјиште со намена пасиште (1800-2000 м.н.в) чија урбанизација е ограничувачка во однос на заштита на високопланински пасишта; -имплементација на поврзаните инфраструктурни активности (кои не се дел од урбанистичкиот план кој е предмет на СОЖС) може да предизвикаат влијанија врз биолошката разновидност во поширокото опкружување (изградба на далновод и сл).	- обезбедено позитивно мислење од ЈУ НП Маврово по однос на планска документација; - обезбедено позитивно мислење од МЖСПП Сектор Природа по однос на планска документација; - контролирани емисии во медиумите на животната средина; - не се евидентирани загуби и штети врз биолошката разновидност и пределот во опкружувањето, предизвикани од содржините во Планот.
Зачувување на карактеристиките на пределот и пејзажните карактеристики	почитување на пределот (создаден од природата и од човекот)	- плански содржини ветерните турбини ќе ги променат постојните пределски карактеристики на подрачјето и опкружувањето кои се со голема вредност за зачувување;	- обезбедено позитивно мислење од ЈУ НП Маврово по однос на планска документација; - обезбедено позитивно мислење од МЖСПП Сектор Природа по однос на планска документација; -извршена рекултивација на деградираниот простор.
Заштита на материјалните добра	- изградба, заштита и подобрување или санација на системите за водоснабдување и собирање на отпадните води,	- поврзувањето на планскиот опфат со инфраструктурни мрежи ќе биде во согласност со препораките и мислењата кои се дадени од страна на	- издадени мислења од надлежни институции со кои се потврдува дека предвидените плански содржини не се во конфликт со постојните и идните

	- одржливо управување со отпадот, - подобрување и ефикасно користење на постојната инфраструктура.	надлежните служби и министерства; - со Планот се предвидува отпадот да се предава на овластени компании/регионална депонија.	инфраструктурни мрежи и објекти; - количини на предаден отпад на овластени компании; - почитување на евидентирани материјални добра; - почитување на заштитни зони; - % на дефекти или конфликти со материјалните добра.
Заштита и унапредување на културното наследство	зачувување и подобрување на историските градби, археолошки наоѓалишта и други важни културни локалитети.	- почитување на законските обврски за заштита на вредноста на културното наследство.	- усогласено постапување во случаи на евентуално откриени културни добра и нивна заштита.

8 АНАЛИЗА НА АЛТЕРНАТИВИ

При изработката на плански и програмски документи, со кои се планира изведување на проекти, треба да се земе предвид и анализата на алтернативи, која се прави од аспект на избор локација, најдобро решение од аспект на економска оправданост и заштита на животната средина и здравјето на луѓето.

Како појдовна основа за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево е изработена и одобрена планска програма. Не е разгледувана друга алтернативна локација за изградба на ветерниот парк Кичево, со оглед на фактот што главни предуслови за реализација на Проектот биле услови на локацијата, во однос на погодни доминантни ветрови, постоење на пристапен пат, оддалеченост од населени места и расположливо државно земјиште. Затоа во ова поглавје се разгледувани алтернативите без имплементација План и со имплементација на Планот.

Во согласност со расположливата документација и состојбата на терен, може да се констатира дека планскиот опфат се наоѓа во високопланинско подрачје на околу 2000 метри н.в. кое располага со високопланинска вегетација и богат хидролошки потенцијал (подземни и површински води).

Алтернатива 1: Без имплементација на Планот

Досегашниот начин на користење на просторот на предметната локација е алтернативно разгледуван како состојба да не се прави ништо („do nothing scenario“), односно да не се имплементира Планот и локацијата и понатаму да остане со истата намена и состојба.

Без имплементација на Планот:

- ✓ Состојбата со зависноста на земјата од увоз на електрична енергија ќе остане на исто ниво;
- ✓ Состојбата со нестабилно напојување со електрична енергија во земјава ќе остане на истото ниво;
- ✓ Нема да има намалување на емисијата на стакленички гасови од инсталации за производство на електрична енергија ќе остане непроменета, односно од секторот енергетика и ограничување на PCM во постигнување на целите до 2030 година;
- ✓ Социјалните и економски состојби во Општина Кичево и регионот ќе бидат непроменети, односно нема да се отворат нови работни места и во фазата на градење нема да има ангажирање на домашни фирми за изградба на планираните објекти, а постојниот тренд на миграција ќе остане непроменет.
- ✓ Состојбата со квалитетот на животната средина ќе остане непроменета.
- ✓ Ќе се избегнат можните нарушувања на изворот „Студенчица“ наменет за водоснабдување на жителите од повеќе општини и еден од најголемите извори во Р.С. Македонија со чиста вода.
- ✓ Ќе се избегне нарушувања на состојбата на живеалиштата и популациите на диви животни и растенија.
- ✓ Нема да има нарушување на природните вредности на НП Маврово, ниту нарушување на вредностите по кои се воспоставени Емералд подрачјето-Маврово, значајното подрачје за птици-Слив на река Радика, како и значајно подрачје за растенија-Бистра и јадрово подрачје за заштита на биолошката разновидност и биокоридор Буковиќ.

Алтернатива 2: Имплементација на Планот на предметната локација

Со имплементација на Планот:

- ✓ Ќе се отворат можности за нови вработувања на локалното невработено население и ќе создадат услови за подобар локален економски развој намалување на трендовите на миграција на населението;
- ✓ Ќе се обезбеди производство на електрична енергија од обновливи извор на енергија намалување на стакленички гасови;
- ✓ Ќе се намали зависноста на земјата од увоз на електрична енергија и имплементација на стратешките цели на земјата во однос на енергетска стабилност и постојаност во снабдувањето со електрична енергија.
- ✓ Зголемени приходи во општинскиот и државниот буџет;
- ✓ Имплементација на планските содржини можат да предизвикаат нарушување на квалитетот и квантитетот на водата во регионалниот систем за водоснабдување „Студенчица“, со оглед на фактот што дел од изданското и сливно подрачје од каде овој водоснабдителен систем се снабдува со вода, се наоѓа во самиот плански опфат или во негова непосредна близина;
- ✓ Имплементацијата на планските содржини ќе предизвикаат можни влијанија врз природните вредности, кои ги поседуваат: НП Маврово, воспоставеното Емералд подрачјето-Маврово, значајното подрачје за птици-Слив на река Радика, како и значајно подрачје за растенија-Бистра и јадрово подрачје за заштита на биолошката разновидност и био-коридор Буковиќ.
- ✓ Имплементацијата на планските содржини трајно ќе го наруши пределот во подрачјето и ќе ја пренамени визуелните карактеристики и употребата на земјиштето.
- ✓ Имплементацијата на планските содржини, во фаза на градба може да ги нарушат постојните состојби во животната средина и да бидат извор на можни несреќи и хаварии, кои ќе влијаат врз здравјето и добросостојбата на луѓето.

Заклучок: Горенаведените анализи имаат за цел да ги предочат позитивните и негативните аспекти од имплементацијата на Планот, кои ќе му помогнат на надлежниот орган за донесување одлука за понатамошно усвојување на Планот и да одлучи во која насока треба да се развива ова подрачје.

8.1 Потешкотии при собирањето на потребните информации

При собирање на потребните информации за изработката на Извештајот за стратедиска оцена на животната средина Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево не беше достапен важечкиот план за управување со НП „Маврово“ и просторен план за Маврово од 1988 година. Исто така, не беа пристигнати сите мислења од надлежни институции по нацрт урбанистички план.

9 ВЕРОЈАТНИ ЗНАЧАЈНИ ВЛИЈАНИЈА ВРЗ ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И МЕРКИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ

Потенцијалните влијанија врз животната средина и социјалните влијанија кои може да бидат предизвикани со имплементација на планските содржини предвидени во Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево, може да се разгледуваат од аспект на негативни влијанија и од аспект на идни придобивки, односно позитивни влијанија.

Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските аспекти, но од генерален аспект.

Влијанијата врз специфичните медиуми од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија ќе бидат елиминирани или намалени, доколку при имплементација на Планот бидат земени предвид мерките за намалување на влијанијата дефинирани во Планот, во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои ќе произлезат на ниво на проекти, односно Студијата за оцена на влијанијата на проектот врз животната средина.

Влијанијата врз медиумите од животната средина, здравјето на населението и социјалните влијанија кои може да произлезат со имплементација на Планот, како и предлог мерките за нивно намалување се прикажани во следните табели.

9.1 Влијанија кои може да бидат предизвикани со имплементација на УППГДЗ за изградба на ветерен парк Кичево и мерки за намалување

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА								
ЕКОНОМСКИ ПРИДОВИВКИ ЗА НАСЕЛЕНИЕТО								
Опис на влијанијата	Разгледувано од социо-економски аспект, имплементацијата на Планот позитивно ќе влијае врз населението во Општината, затоа што ќе се отворат можности за нови вработувања и ангажирања на локалното население, услови за хумано и урбано користење на просторот. Планските содржи ќе обезбедат производство на електрична енергија од обновливи извори на енергија кои ќе условат развој на стопанството, обезбедување на електрична енергија за домаќинствата а со тоа и развој на подрачјето. Имплементацијата на Планот позитивно ќе влијае и врз приходите во општинскиот/државниот буџет, како резултат на даноци и комунални такси од страна на корисниците на просторот. Активирањето на овој простор ќе овозможи развој на повеќе дејности непосредно поврзани со изработката и ефектуирањето на урбанистички решенија и тоа: проектирањето, градежништвото, комуналните дејности, сообраќајот, и др.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиерктни влијанија ⁴	Кумулативни влијанија ⁵	Синергистички влијанија ⁶	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Позитивни	✓	✓	✓	✓	Мал	НП ⁷	Долгорочно
Мерки за намалување на влијанијата	Влијанијата се оценуваат како позитивни и затоа не се препорачуваат мерки за намалување на влијанието.							

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА

ЕКОНОМСКИ ГУБИТОЦИ

⁴ Секундарни или индиерктни влијанија се оние, кои не се директен резултат од Планот и се разликуваат од директните влијанија. Примери за вакви влијанија можат да бидат: можните влијанија од Планот би ги нарушиле идните планови за развој или заштита на одредено подрачје, кое е блиску до подрачјето од интерес

⁵ Кумулативни се оние влијанија, кои произлегуваат онаму каде одредени поединечни развојни активности немаат значајни влијанија, но заедно би имале значајни влијанија или онаму каде неколку индивидуални влијанија од Планот (на пр. букава, прашина или визуелен ефект) имаат комбиниран ефект.

⁶ Синергистички влијанија се оние каде интеракцијата од поедините активности, продуцираат поголем ефект отколку збирот на поединечните влијанија. Синергичните ефекти обично се спречуваат кога природните живеалишта, ресурсите или човековите населби се во близина на планираните активности.

⁷ НП - не е применливо

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Опис на влијанијата	Предметната локација и поширокото опкружување се карактеризираат со богат хидролошки потенцијал, голем број на извори, потоци и сл. Изворите во планскиот опфат се дел од сливното подрачје на р. Студенчица. Ако се земе предвид фактот дека подрачјето е карстно, кое има високо ниво на порозност и пропустливост, сите неконтролирани емисии во животната средина при имплементација и функционирање на планските содржини, како и во случај на несреќи хаварији може да дојде до запрознување на режимот и квалитетот на површинските и подземните води, што може да допринесе за економски загуби за населението од повеќе општини Кичево, Пласница, Македонски Брод, Долнени, Крушево, Кривопаштани и Прилеп, кои се снабдуваат со вода за пиење од изворот регионалниот водовод Студенчица. Предвидениот плански опфат, според карактерот на земјиштето, се класифицира како пасиште. Новите намени на земјиштето може да влијаат врз сточарските активности на теренот (одгледување и напасување на добиток). Зафаќањето на високопланински пасишта може да услови ограничување на можноста на локалното население да ги користи шумски плодови, како: боровници, малини, планински чај и сл., како и да обезбедува економски приходи од истите. Плански опфат не зафаќа шумска вегетација и за изведба на планските содржини нема да се врши сеча на шумата, односно реализацијата на планските активности нема да предизвикаат економски губиток од аспект на сеча на шума. За реализација на активностите во планскиот опфат ќе се користи државно земјиште, па од тука нема да има економски губитоци од аспект на одземање на земјиште и „не фер“ надоместок за истото.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија ⁸	Кумулативни влијанија ⁹	Синергистички влијанија ¹⁰	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	НП	✓	Среден	НП ¹¹	Долгорочно
Мерки за намалување на влијанијата	Имајќи предвид, дека избраната локација се наоѓа во планинско подрачје, кое се карактеризира со висок квалитет на медиумите и состојбите од животната средина, располага со богат хидролошки потенцијал кој се користи за водоснабдување на населението, се користи за испаша на стока, за рекреативни намени на населението и сл. се препорачува на ниво на Проект/Студија за ОВЖС примена на сите мерки за заштита на медиумите од животната средина и здравјето на населението, а од особена важност е имплементација на мерките за заштита на водите и управување со несреќи и хаварији.							

⁸ Секундарни или индиректни влијанија се оние, кои не се директен резултат од Планот и се разликуваат од директните влијанија. Примери за вакви влијанија можат да бидат: можните влијанија од Планот би ги нарушиле идните планови за развој или заштита на одредено подрачје, кое е блиску до подрачјето од интерес

⁹ Кумулативни се оние влијанија, кои произлегуваат онаму каде одредени поединечни развојни активности немаат значајни влијанија, но заедно би имале значајни влијанија или онаму каде неколку индивидуални влијанија од Планот (на пр. буџава, прашина или визуелен ефект) имаат комбинирен ефект.

¹⁰ Синергистички влијанија се оние каде интеракцијата од поедините активности, продуцираат поголем ефект отколку збирот на поединечните влијанија. Синергичните ефекти обично се случуваат кога природните живеалишта, ресурсите или човековите населби се во близина на планираните активности.

¹¹ НП - не е применливо

СОЦИО-ЕКОНОМСКИ ВЛИЈАНИЈА

КОРИСТЕЊЕ НА ЗЕМЈИШТЕТО/СОПСТВЕНОСТ

Опис на влијанијата	За реализација на активностите во планскиот опфат ќе се користи државно земјиште. Земјиштето на кое ќе се градат објектите претставува земјиште со класа на намена пасиште, кое треба да се пренамени во градежно земјиште за да може да се започне со градба на предвидените содржини. Имплементацијата на Планот не се очекува да предизвика негативни влијанија врз користењето на земјиштето и сопственоста на приватни парцели заради фактот што во поширокото опкружување земјиштето е во државна сопственост. За изградба на целокупната инфраструктурна мрежа која е неопходна за реализација/функционирање на планските содржини (изградба на далновод, пристапни патишта и сл.), можно е да се зафатат и површини во приватна сопственост. Ова може да предизвика и позитивни и негативни влијанија кај сопствениците на парцелите ¹² . Реализацијата на активностите нема да предизвика раселување на населението.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Неутрални	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП
Мерки за намалување на влијанијата	Не е применливо.							

¹² Во зависност од тоа каква цена ќе биде понудена за надоместок или кои се преференциите на сопствениците.

ВЛИЈАНИЕА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ЗДРАВЈЕ НА НАСЕЛЕНИЕТО

Опис на влијанијата	Имплементацијата на предвидените плански содржини, ќе допринесат за генерирање на емисии во животната средина, кои може да имаат влијание врз квалитетот и режимот на подземните и површинските води, особено во фазата на изградба, а со тоа и да го засегнат локалното население, заради фактот што планскиот опфат се наоѓа во широка заштитна зона на изворот „Студенцица“, кој претставува регионален систем за водоснабдување на жителите на 7 општини (Кичево, Пласница, Македонски Брод, Долнени, Крушево, Кривогаштани и Прилеп).							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	НП	✓	Среден	Повратни/неповратн и	Долгорочни
	Мерки за намалување на влијанијата							
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување или избегнување на можните влијанија врз здравјето на населението се препорачува примена на сите предложени мерки за заштита на медиумите и областите од животната средина на ниво на планска и проектна документација. Се препорачува особено внимание да се посвети на управувањето со отпадните води, отпадот, како и мерките за заштита од несреќи и хаварии.							

¹³ Инженерска геологија - Милорад Јовановски, Наум Ганковски, Игор Пешевски, Универзитет "Св. Кирил и Методиј", Градежен факултет – Скопје 2012 и Биљана Аболмасов Универзитет во Белград, Р Србија, Рударско-геолошки факултет

Имплементацијата на овие мерки ќе придонесе за елиминирање на евентуалните негативни влијанија врз животната средина, кои може да се рефлектираат на директен или индиректен начин врз здравјето на луѓето.

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ВОЗДУХ И КЛИМАТСКИ ПРОМЕНИ

Опис на влијанијата	Имплементацијата на планските содржини ќе имаат позитивно влијание врз квалитетот на воздухот и емисија на гасови кои имаат удел во климатските промени. Имено со добивањето електрична енергија од обновливи извори (ветер), ќе се намали емисијата на СНГ, во однос на произведената енергија од фосилни горива (за 108,568 т/годишно емисии на СО ₂ при производство на електрична енергија од јаглен и за 62,282 т/годишно емисии на СО ₂ при производство на електрична енергија добиена гас). Дополнително, произведената електрична енергија ќе ја намали зависноста на земјата од увоз на електрична енергија и енергенси.							
	Имплементацијата на Планот, на ниво на проектни активности, ќе допринесе за генерирање на емисии во воздух како резултат на зголемена фреквенција на возила, градежни активности (ископ на земја, порамнување и сл.) транспорт на сировини, работници, помошни материјали и отпад, особено во фазата на изградба. Генерираните емисии, доколку не се соодветно управувани, може да предизвикаат промени на квалитетот на воздухот во однос на SO ₂ , NOx, VOC, O ₃ , CO, CO ₂ . Генерираните емисии од планските содржини нема да предизвикаат кумулативни влијанија врз квалитетот на воздухот во поблиското опкружување на планскиот опфат поради отсуство на други антропогени активности. Кумулативно влијанија врз квалитетот на амбиентниот воздух единствено се очекуваат долж пристапните патишта, кои не се предмет на планскиот опфат.							
	Квалитетот на воздухот може да се наруши во услови на несреќи и хаварии, меѓутоа, во нормални оперативни услови и со примена на мерки за намалување на емисиите во воздух не се очекува значителни нарушувања на квалитетот на воздухот, кои може да имаат значителен придонес кон климатските промени.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни/Позитивни	✓	✓	НА	✓	Мал	Повратни	Краткорочни/Долгорочни
Мерки за намалување на влијанијата	Со цел да се избегне нарушување на квалитетот воздухот се препорачува: • Употреба на добра градежна пракса; • Користење на механизација која е редовно одржувана; • Ограничување на брзина на движење на возила и механизација; • Складирање на отпадот во затворени садови и редовно изнесување од планскиот опфат;							

	• Ветерната електрана да работи во согласност со добиено решение од Студија за оцена на влијание на проектот врз животната средина и со примена на ДМП (добра меѓународна пракса) и ДГП (добра градежна пракса) • Пискање на пристапни патишта со вода за намалување на емисии на фугитивна прашина; • Примена на мерките за заштита од несреќи и хаварији предложени на ниво на План, како и мерките кои подетално ќе произлезат на ниво на проектна документација. Други мерки за спречување и контрола на влијанијата врз квалитетот на амбиентниот воздух се очекува да произлезат со соодветната анализа на влијанијата на ниво на проект во ОВЖС студијата. Неопходно е доследно применување на мерките кои ќе произлезат од овие документи и соодветна контрола над нивната имплементација од страна на надлежните органи.

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО	
ВОДИ	
Опис на влијанијата	Имплементација на планските содржини ќе предизвикаат негативни влијанија врз површинските води, заради фактот што локацијата на ветерна турбина бр. 2 е лоцирана врз извор и во крајбрежен појас од 50 метри на изворот. Дополнително, предвидената трафостаницата навлегува во крајбрежен појас на изворот. Пристапниот пат поминува низ површински водоток. Активностите на изведба на пристапниот пат (пораминување, ископ, минување со возила во коритото на површинскиот водотек и сл.) ќе предизвикаат промени во режимот и квалитетот на површинската вода. Ако се земе предвид фактот дека подлогата на која се планира воспоставување на ветерен парк, е карбонатна (со висока цврстина) при истражните и градежни активности може да се применат техники на дупчење и/или минирање, кои доведат до промени во насоката на движење на подземните води. Во согласност со Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект-Извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ (С. Весник на РСМ бр. 7/23) во широката заштитна зона не се дозволени активности и дејности, кои можат да предизвикаат негативно влијание врз квалитетот и издашноста на изворот Студенчица, како што се: изведба на истражни дупнатини, освен за мониторинг на подземните води на Изворот, деструктивно минирање и итн. Отсуство на примена на примена на добра градежна пракса (ДГП), може да доведе до затрупување на корита на водни текови, понори и вртачи и нивно загадување. Во согласност со експертскиот Хидрогеолошки Елаборат¹⁴ планскиот опфат е лоциран во широка заштитна зона на изворот на вода за пиење Студенчица. Карбонатните карпи на подрачјето се со карстно-пукнатинска порозност, кои се средно до добро водопропусни, со висок коефициент на испуканост, многу карстифицирани, со висок процент на инфилтрација. Ова значи дека подлогата има мала способност задржување на водата (која евентуално загадена од антропоношко влијание) бргу може да го наруши квалитетот на подземните води и изворот „Студенчица“, од кој се снабдува населението со вода за пиење

¹⁴ Подготвен од ГИМ (ноември, 2022)

	на 7 Општини и тоа: Кичево, Пласница, Македонски Брод, Долнени, Крушево, Кривогаштани, и Прилеп и технолошка и санитарна вода за потребите на РЕК „Осломеј“. Со урбанистичкиот план не се предвидува да се зафаќа подземна или површинска вода за водоснабдувањето на работниците, заради што снабдувањето со вода ќе се врши со дотур на флаширана вода, додека санитарните води ќе се собираат во мобилни тоалети. Во ОВЖС студијата ќе бидат подетално идентификувани сите влијанија од дефинираните структури во планскиот опфат (на ниво на проектни активности), при што ќе бидат земени предвид законските и подзаконски ограничувања и состојбата на теренот.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	НП	✓	Среден до Голям	Повратни/Неповратни	Долгорочни
Мерки за намалување на влијанијата	Со цел да се избегне нарушување на квалитетот на површинските и подземните води се препорачува на ниво на проект да се спроведат следните активности: - Почитување на мислењето од ЈП „Студенчица“ Кичево издадено по однос на планска документација; - Да се почитува мислењето од МЖСПП 11-607/2 од 30.01.2023 година, односно планската документација да се коретира со цел планските содржини (ветерна турбина бр. 2 да се дислоцира надвор од крајбрежен појас); - На нивно на проект да се направи трасирање на подземните води во проектниот опфат пред започнување на градежните активности за идентификација на опасноста од физичко, хемиско и биолошко загадување на изворните подрачја или водостопански објекти во сливното подрачје, каде што е лоциран ветро паркот; - На ниво на проект (пред отпочнување на градежната фаза) да се направат истражувања на геоморфолошките формации и анализа на состојбите 500 m (од лево и десно) надвор од границата на планскиот опфат, за да се постапи во согласност со одредбите на Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект-Извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ и применат техники и мерки за спречување или намалување на можни влијанија; - На ниво на Проект да се обезбеди водостопанска согласност за премин преку водоток од МЖСПП сектор води; - Да се применува добри меѓународни градежни практики за ископ и избегнат деструктивни градежни техники (како минирање и сл.); - Да не се врши складирање и расфрлање на било каков отпад (вклучувајќи градежен отпад или ископана земја) во граници на плански отпад, во заштитни зони на изворот Студенчица и во граници на НП Маврово; - Да не се врши складирање и чување на опасни материји (нафта, масла и масти), ниту нивно преточување во плански опфат; - Оградување со жичана ограда и означување на понорите и вртачите во рамките на широката заштитна зона на изворот „Студенчица“ во планскиот опфат и 500 m (од лево и десно) надвор од границата на планскиот опфат;							

- Изработка на План за заштита од несреќи и хавари;
- Подетални мерки за заштита на водите да се даде на ниво на проектна документација.

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ПОЧВА

Опис на влијанијата Планскиот опфат зафаќа високопланински пасишта, кои со урбанистичкиот план се пренаменуваат во градежно земјиште, со што се прави промена во идната намена на земјиштето, со можни влијанија врз плодноста, физичките/хемиските карактеристики. Имплементацијата на Планот може да предизвика негативни влијанија врз почвите како резултат на исталожување на емисиите од воздухот врз почвите во форма на седимент, несоодветно управување со отпадните води и отпадот, неправилното ракување и складирање на горива, масла, несакани истекувања, односно состојби кои може да предизвикаат на несреќи и хавари.

Влијанија врз почвата се очекуваат како резултат на изведба на истражни дупнатини за испитување на геомеханички карактеристики на подлогата, ископи и намалување на горниот заштитен слој на почвата. Овие активности се неопходни за имплементација на планските содржини, но ограничени со Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ („Сл. весник на РС“ бр. 7/23).

Квалитетот на почвите може значително да се наруши во услови на несреќи и хавари.

Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	НП	✓	Мал до Среден	Повратни/Неповратни	Долгорочни
Мерки за намалување на влијанијата Со цел да се избегне нарушување на квалитетот на почвата се препорачува на ниво на проект да се имплементираат мерките за намалување на влијанијата врз водите, воздухот, примена на мерките за управување со отпад и мерките за заштита од несреќи и хавари, кои се предвидени во планската документација, во овој Извештај, како и мерките кои ќе произлезат на ниво на проектна документација.								

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

БИОЛОШКА РАЗНОВИДНОСТ И ПРИРОДНО НАСЛЕДСТВО

Опис на влијанијата	Планскиот опфат со дел од пристапниот пат навлегува во границите на заштитено подрачје Национален Парк Маврово, кое е исто така и ЕМЕРАПД подрачје (подрачје од посебен интерес за зачувување кое се развива на територијата на земјите членки

на Бернската Конвенција за зачувување на дивниот свет и нивните природни живеалишта во Европа), како и значајно подрачје за птици – Слив на р. Радика. Со целиот опфат, планот се наоѓа во значајно растително подрачје Бистра и клучно јадрово подрачје од МАК-НЕН Мрежата (во близина на биокоридорот Буковик).

4 вида цицачи (рис, мечка, куна и дивата коза) имаат ареал на распространување во подрачјето на планскиот отпад, од кои рисот е субендемичен вид кој според IUCN е категоризиран како критично загрозен вид (CR).

Имплементацијата на планските содржини може негативно да влијаат врз биолошката разновидност. Зголеменото ниво на бучава и вибрации може да предизвика вознемирување на животните, доведе до нивно раселување и промени во репродукционите циклуси. Пропратните содржини, кои треба да ја овозможат имплементацијата на планираните активности, може да предизвикаат фрагментација на живеалишта.

Во случај на несреќи и хавари предизвикани од несакани и неконтролирани истекувања може да дојде до негативни влијанија врз биолошката разновидност на локацијата и пошироко.

Имајќи ја предвид чувствителноста на локацијата, било какви негативни влијанија предизвикани од аспект на несреќи и хавари, отпадни води, отпад, зголемено ниво на бучава и сл. може негативно да се одрази врз компонентите на биолошката разновидност и природните живеалишта. Од тие причини се истакнува важноста за правилна и детална анализа на поедините влијанија од конкретните активности и примена на соодветни мерки на ниво на проект, во ОВЖС студијата.

Планските активности може да имаат влијанија врз биолошката и пределската разновидност на високопланинските живеалишта што е во спротивност со Законот за заштита на природата (член 62).

Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	✓	✓	Голям	Повратни/Неповратни	Долгорочни
Мерки за намалување на влијанијата	- На ниво на проект и ОВЖС студија, при идентификување на влијанијата и предлагане мерки за нивно намалување, да се земат предвид извештаите од направените сезонски истражувања на биолошката разновидност присутна во границите на планскиот опфат и опкружувањето; - Градежните активности да се изведуваат вон периоди на репродукција на критично загрозените водови; - Да се почитуваат препораките дадени од ЈУ „НП Маврово“ и сектор природа во Управата за животна средина на МЖСПП во однос на воспоставување соодветни мерки за заштита на биолошката разновидност; - Имплементација на мерките за управување со емисиите во вода, воздух, отпад, бучава, несреќи и хавари; - На ниво на обезбедување градежна дозвола и друшл согласности за изведување на активностите од планскиот опфат, да се побара мислење од НП Маврово и Управата за животна средина при МЖСПП.							

ПРЕДЕЛ	ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

Опис на влијанијата	Предвидената локација претставува високо планинско земјиште со намена пасишта, која се карактеризира со природни пејзажни карактеристики. Ако се земе предвид постојната состојба на локацијата, планински предел со природни пејзажни карактеристики, од предвидените содржини и активности кои ќе се одвиваат во опфатот се очекуваат влијанија врз пределот изразени преку негова промена, како резултат на присутната механизација, генериран отпад, присуство на опрема и материјали и сл. Опсегот и интензитетот на влијанијата во конструираната фаза ќе се оценат на ниво на проект, при што ќе се предвидат конкретни мерки за избегнување или намалување на влијанијата.								
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење	
	Негативни	✓	✓	НА	✓	Големо	Неповратни	Долгорочни	
Мерки за намалување на влијанијата	Не постојат мерки за ублажување на влијанијата врз пределот од имплементација на планските активности.								

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Опис на влијанијата	Во согласност со податоците од Просторниот План на предметната локација не е евидентирано културно наследство. Се предвидува дека имплементацијата на Планот нема да предизвика негативни влијанија врз културното наследство.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП	НП
Мерки за намалување на влијанијата	Доколку при изведувањето на земјените работи се најде на археолошки артефакти, односно дојде до откривање на материјални остатоци со културно-историска вредност, потребно е да се постапи во согласност со член 65 од Законот за заштита на културно наследство, односно веднаш да се запре со започнатите градежни активности и да се извести надлежната институција за заштита на културното наследство согласно член 129 од Законот за заштита на културното наследство.							

ВЛИЈАНИЕА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

БУЧАВА

Опис на влијанијата	Имплементацијата на планските содржини ќе допринесе за зголемување на нивото на бучава како резултат на: градежните активности, изведба на истражни дупнатини/минирање, транспортни активности, користење на механизација и опрема, присуството на луѓе. Планскиот опфат се наоѓа на надморска височина од 2000 метри и во близина отсуствуваат населени места. Најблиско населено место е с. Горна Душегубица на оддалеченост од околу 4 км воздушно растојание од најјужната ветерна турбина и истите нема да бидат засенети од зголемените нивоа на бучава. Во близина на планскиот опфат, на оддалеченост од околу 1500 метри се наоѓа бачило за одгледување на добиток, зголемените нивоа на бучава може да влијаат врз добитокот, да предизвикаат негово вознемирување и сл. Со оглед на фактот дека планскиот опфат се наоѓа во граници на НП Маврово, заштитено подрачје кое се одликува природни карактеристики и биолошка разновидност значајни за заштита, значајно подрачје за птици и значајно подрачје за растенија, клучно јадрово подрачје за заштита на биолошка разновидност кое се одликува со значајни живеалишта и популации на видови инт. Влијанија од зголеменото ниво на бучава негативно ќе влијае врз биолошката разновидност присутна во опкружувањето на опфатот, заради фактот што во подрачјето се присутни критично загрозени видови на животни и птици. Зголемените нивоа на бучава ќе доведат до вознемирување на животните и нивно раселување, промени во процесот на репродукција и тн. Оперативноста на планските содржини ќе доведе до генерирање на постојани нивоа бучава и вибрации. Ветерните турбини ќе имаат негативно влијанија врз птиците.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓		✓	Мал	Повратни/Неповратни	Долгорочни
Мерки за намалување на влијанијата	Мерки за намалување на нивото на бучава ќе се препорачаат на ниво на проект/ОВЖС студија, при тоа најмалку да се примени: • неедеструктивни техники за ископ; • пригушувачи за бучава на возила и механизација; • опрема и механизација која генерира пониски нивоа на бучава, • редовно сервисирање на опремата; • извадување на градежните активности во согласност со препораките кои произлегуваат од извештаите за истратите за биолошката разновидност; • почитување за законските обврски за дозволено ниво на бучава за подрачје од I степен на заштита на бучава;							

ВЛИЈАНИЕА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

Отпад								
Опис на влијанијата	Имплементацијата на Планот ќе допринесе за генерирање на разни фракции отпад кои може да се класифицира како опасен и неопасен отпад. Неправилното управување со создадените фракции отпад може да резултира со директни или индиректни влијанија врз квалитетот на медиумите и областите од животната средина и здравјето на населението.							
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	НП	НП	НП	НП	НП
Мерки за намалување на влијанијата	За намалување на влијанијата од отпадот се препорачува на ниво на Проект да се применат најмалку следните мерки: - Складирањето и депонирањето на отпад (комунален, градежен, и сл.) да се врши надвор од широката заштитна зона на изворот Студеница, надвор од границите на НП Маврово, односно на локации предвидени за таа намена; - Да се изработи план за управување со отпадот пред започнување на градежните активности; - Создадениот отпад редовно/на дневно ниво да се отстранува од границите на планскиот опфат; - Собирањето на отпад да се врши во соодветни садови кои ќе спречат расфрлање или истекување на истиот; - На локацијата на планскиот отпад да не се врши складирање и чување на опасен отпад. Опасниот отпад веднаш по неговото создавање да се транспортира до овластени компании за негово преземање или до предвидена локација за складирање на опасен отпад; - На ниво на Проект да се утврдат конкретни мерки за управување со разни фракции отпад.							
ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО								
МАТЕРИАЛНИ ДОБРА								
Опис на влијанијата	Инфраструктурни мрежи							
	За непречено функционирање на планскиот опфат, потребно е поврзување со електроенергетскиот систем, инфраструктурна мрежа, линиски вод и т.н., ќе се прави на ниво на друг проект. Со планот не се предвидува поврзување на телекомуникациска, водоводна и канализациона мрежа, тоа ќе се решава со друг вид на плански или проектни документи.							

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

		Со Планот се предвидува поврзување на локален некатегоризиран пат за пристап до планскиот опфат. Транспортните активности и движењето на возилата долж постојните патишта може да предизвикаат нивно оштетување. Имплементацијата на Планот не се очекува да има влијанија врз материјалните добра, како резултат на нивен приклучок						
Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиеректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Неутрални	-	-	НП	-	-	-	-
Мерки за намалување на влијанијата	Не се предвидуваат мерки за намалување на влијанијата врз материјалните добра							

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

НЕСРЕЌИ И ХАВАРИИ

Опис на влијанијата	Како резултат на предвидените активности и содржини во планскиот опфат можна е појава на несреќи и хавари во услови како што се технолошки несреќи и хавари, природни катастрофи, воени дејствија и сл. при што може да предизвикаат значителни негативни влијанија врз медиумите од животната средина и здравјето на населението. Влијанијата ќе се идентификуваат на ниво на проектна документација и ОБЖС студијата и при тоа ќе се предвидат мерки за нивно елиминирање или намалување. Причини за можна појава на несреќи и хавари се: - истекување на масла и хемикалии, попуштање на танквани и сл.; - манипулацијата со материјалите, создавањето и постапувањето со отпадот; - појава на пожар; - експлозии; - транспорт на опасни материји; - природни катастрофи (земјотреси, поплави, појава на свлечишта) и сл. Предвидениот плански опфат се наоѓа во индиеректно загрозени простори со воени дејства и висок степен од потреси со јачина од 8° по МКС.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Оцена на влијанијата	Вид на влијанија	Директни влијанија	Индиректни влијанија	Кумулативни влијанија	Синергистички влијанија	Интензитет	Повратни/неповратни влијанија	Времетраење
	Негативни	✓	✓	NA	✓	Не може да се одреди во оваа фаза	Повратни/неповратни влијанија	Краткорочни/До лгорочни
Мерки за намалување на влијанијата	Примена на добри меѓународни практики за проектирање и одржување на ветерни паркови и соодветното управување со потенцијалните ризици за несреќи и хаварии кои може да бидат предизвикани од активностите во планскиот опфат е од особена важност заради чувствителноста на планскиот опфат, подрачје со богат хидролошки потенцијал, кој се користат за пиење, наводнување на земјоделско земјиште и напојување на стока.							

ВЛИЈАНИЈА ВРЗ МЕДИУМИТЕ И ОБЛАСТИТЕ ОД ЖИВОТНАТА СРЕДИНА И ЗДРАВЈЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО

ПРЕКУ ГРАНИЧНИ ВЛИЈАНИЈА

Опис на влијанијата	Не се очекуваат преку гранични влијанија

10 ПЛАН ЗА МОНИТОРИНГ ВРЗ ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА НА ПЛАНОТ ОД АСПЕКТ НА ЖИВОТНА СРЕДИНА

Стратегиската оцена на животната средина вклучува мониторинг над реализација на планскиот документ УППГДЗ за изградба на ветерен парк Кичево, Општина Кичево и сите значителни идентификувани позитивни и негативни влијанија, кои би настанале од реализација на Планот.

Планот за мониторинг дава можност за систематско набљудување над имплементацијата на планските содржини и испитување и оценување на состојбите во медиумите и областите од животната средина и социо-економските аспекти.

Планот овозможува воспоставување на интерактивна врска помеѓу сите вклучени страни и претставува основа за надлежните институции, да го контролираат процесот на спроведување на законската регулатива и да донесуваат правилни одлуки. Основните придобивки од мониторингот над имплементација на Планот се:

- Потврдување дека договорените услови при одобрувањето на Планот се соодветно спроведени;
- Обезбедување податоци за понатамошно следење на состојбите/трендови во животната средина;
- Обезбедување поголем увид во промените на состојбите со медиумите во животната средина на одредени локации;
- Потврдување дека идентификуваните влијанија се под контрола и успешно се намалени со примена на предвидените мерки за нивно намалување/ублажување;
- Идентификување на непредвидени влијанија од имплементацијата на Планот и управување со истите.

Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина.

Со следењето на состојбата на животната средина ќе се потврди оправданоста и примената на предложените мерки за ублажување и нивната функционалност, што претставува голема придобивка во однос на заштитата на животната средина.

Следењето на состојбата на медиумите во конструктивната фаза, ќе се реализира низ спроведување на посебните проектни активности, со дефинирани параметри за следење на секој медиум и со дефинирана фреквенција за секоја проектна активност, поединечно.

Имплементацијата на Планот, примената на предложените мерки за ублажување на влијанија и нивната функционалност, оправданоста на целите на Планот и на стратегиската оцена на животната средина ќе се потврдат преку следење на следните индикатори:

Табела 20 План за мониторинг

Цели	Мониторинг	СОЖС индикатори	Извори на верификација
Унапредување на животните услови на населението	-Следење на имплементацијата на содржките предвидени во Планот; -Следење на имплементацијата на мерките за заштита на животната средина предложени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти со кои ќе се потврди оправданоста за изградба на планските содржини; -Мониторинг на имплементација на мерките за заштита од несреќи и хаварии; -Следење на медиумите во животната средина; -Следење на квалитетот на водата во изворот Студенчица; -Следење на здравствената состојба на населението; -Следење на демографската состојба; -Следење на стопанскиот развој на општина Пехчево; -Следење на стапката на вработеност; -Следење на буџетот и приходите на локално и национално ниво.	- Имплементација на планските содржини; -Не се евидентирани нарушувања на медиумите од животната средина и ризици од несреќи и хаварии; -Не се евидентирани број на жалби и поплаки од локалното население во однос на загадување на медиумите од животната средина предизвикани од имплементација на планските содржини; -Не се евидентирани заболувања кај населението како резултат на нарушен квалитет на животната средина од имплементација на Планот; -Евидентиран прираст на население; -Зголемена стапка на смртност; -Зголемена стапка на вработеност; -Намалена миграција; -Зголемени приходи на национално и државно ниво; -Не се евидентирани прекршоци и кривични постапки, судски спорови во однос загриженост на животната средина и здравјето на населението; -Непроменет квалитет на водата во изворот Студенчица.	- Локална самоуправа на општина Кичево; - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство; -Министерство за економија; - Министерство за здравство; - Агенција за вработување на Република Македонија/Завод за вработување; - ЈУ „НП Маврово“, ЈП „Студенчица“ Кичево, ШС „Копачка“ од Кичево и др.; - Дирекција за заштита и спасување; - Државен завод за статистика; - Извештаи, проектни/документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Подобрување на квалитетот на воздухот и намалување на стакленичките гасови	-Мониторинг на имплементирани мерки за намалување на емисиите во воздух на ниво на проект-градежна фаза; -Мониторинг на амбиентен воздух; -Мониторинг на биопешката разновидност;	- Концентрацијата на измерените вредности е во границите на МК; -Евидентиран третман на емисиите; -Состојбата со микроклиматски параметри е непроменета;	- Локална самоуправа на општина Кичево; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Дирекција за заштита и спасување; - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство;

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

	-Мониторинг на имплементација на мерките за заштита од несреќи и хавари.	-Не е евидентирано влијание врз биолошката разновидност како резултат на нарушен квалитет на воздухот -Обезбедена електрична енергија од обновливи извори.	- ЈУ „НП Маврово“, ЈП „Студенчица“ Кичево, ШС Копачка од Кичево и др. - Министерство за здравство; - Државен завод за статистика.
Заштита и подобрување на квалитетот на водата и почвата	-Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот; -Следење на имплементацијата на мерките за заштита на водите и почвата предвидени во Планот, Извештајот за СОЖС и од останатите проекти; -Следење на начинот на користење на водните ресурси и нивните количини; -Следење на начинот на собирање и третман на санитарни отпадните води; -Следење на квалитетот на почвата, доколку има индикации за можни загадувања; -Следење на начинот на управување со отпад; -Следење на квалитетот на воздухот.	- Обезбедено е позитивно мислење од ЈП „Студенчица“ во однос на планска документација; - Не се врши зафаќање и користење на површински води; - Нема нарушување на квалитет на површински и подземни води; - Столбот на ветерна електрана бр. 2 е дислоциран надвор од 50 метри од крајбрежен појас; - Нема ризик по здравјето на луѓето; - Обезбедена е водостопанска согласност од МЖСПП, сектор води; - Отпадните санитарни води се собираат во мобилен тоалет (поставен во танквана) и преземаат од страна на овластена компанија, врз основа на склучен договор; - Склучени договори со овластени постапувачи за управување со разни фракции отпад; - Непроменета состојба на биолошката разновидност; - Не се врши складирање и отстранување отпад во планскиот опфат, граници на НП Маврово и заштитни зони на изворот Студенчица; - Изработени и имплементирани планови за управување со несреќи и хавари;	- Локална самоуправа на општина Кичево; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство; - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за здравство; - Јавно комунално претпријатие; - Дирекција за заштита и спасување; - Овластени компании за презење на отпад; - Овластена компанија за преземање на отпадни води; - ЈУ „НП Маврово“, ЈП „Студенчица“ Кичево, ШС Копачка од Кичево и др. - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

Заштита и унапредување на биопешката разновидност и геонаследство	-Мониторинг на вегетацијата/растителната заедница која се отстранува од планскиот опфат; - Мониторинг на биопешката разновидност присутна во опкружувањето на планскиот опфат; - Мониторинг на геолошки формации и геолошкото наследство -Мониторинг на квалитетот на живеалиштата и популациите на идентификуваните видови од флора и фауна, односно загуба на живеалишта, смртност и миграција; -Мониторинг на начинот на користење на водните ресурси и нивните количини; -Мониторинг на квалитетот на амбиентниот воздух; -Мониторинг на квалитетот на почвата; -Мониторинг на начинот на управување со отпад; -Мониторинг на имплементација на мерките за заштита од несреќи и хаварии.	- планскиот опфат е усогласен со препораките од мислењата добиени од ЈУ НП „Маврово“ и Управата за животна средина при МЖСПП-Сектор природа. -евидентирани се обновени и зачувани живеалишта/видови кои се среќнуваат на предметната локација; -квалитет на воздухот е во рамките на МК; -микрোকлиматски параметри не се променети; -непроменети карактеристики на квалитетот и квантитетот на површинските води во однос на состојбата пред имплементација на планските содржини; -непроменети карактеристики на квалитетот почвата во однос на состојбата пред имплементација на планските содржини; -со отпадот се управува во согласност со законските барања.	- Локална самоуправа на општина Кичево; - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство; - ЈУ „НП Маврово“, ЈП „Студенчица“ Кичево, ШС Копачка од Кичево и др. - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Заштита и унапредување на пределот и пејзажните карактеристики	-Мониторинг на имплементација на активностите предвидени во Планот; -Мониторинг на начинот на управување со отпад; -Монитори/нг на мерките за рекултивација.	-не се доставени поплаки од населението во однос на промените на пределот; -со отпадот се управува во согласност со законските барања; -превземени се мерки за рекултивација.	- Локална самоуправа на општина Кичево; - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за животна средина и просторно планирање; - Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство; - ЈУ „НП Маврово“, ЈП „Студенчица“ Кичево, ШС Копачка од Кичево и др.
Заштита на материјалните добра	-Следење на имплементацијата на содржините предвидени во Планот, примената на мерките за избегнување на конфликтите со постојните инфраструктурни објекти и мрежи (постојани или идни планирани).	-Имплементирани мерки за заштита на материјалните добра; -Имплементирани мерки за заштита од несреќи и хаварии;	- Локална самоуправа на општина Кичево; - Министерство за животна средина и просторно планирање;

Извештај за Стратејска оцена на животната средина

	-Следење на начинот за водоснабдување, управување со отпадни води, отпад и сл. -Следење на имплементацијата на мерките за заштита од несреќи и хавари.	-Не се евидентирани појави на конфликти, ризици и хавари.	- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство со подрачните единици; - Министерство за транспорт и врски; - Министерство за економија; - ЈП за државни патишта; - ЕВН, Мелсо, Македонски телекомуникации; - Министерство за здравство; - Министерство за внатрешни работи; - Јавно комунално претпријатие и овластени собирачи на отпад; - Дирекција за заштита и спасување; - Извештаи, проектни/плански документи, дозволи, одобренија, мислења и сл.
Заштита на културните добра	-Следење на имплементацијата на планските содржини во однос на почитување на законските обврски за заштита на вредноста на културното наследство.	-Усогласено постапување во случаи на евентуално откриени културни добра и нивна заштита.	- Министерство за култура; - Агенција за заштита на културното наследство; - Локална самоуправа на општина Кичево.

11 ЗАКЛУЧОЦИ И ПРЕПОРАКИ

Заклучоци:

- Предмет на Стратегиската оцена на животната средина е урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево;
- Основа за планирање на просторот за планскиот опфат за изработка на УППГДЗ за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево претставува Просторниот план на РСМ, односно Услови за планирање на просторот, со тех.бр.У36622 од август 2022, изработени од Агенција за планирање на просторот - Решение за УПП со арх. бр. УП1-15-1612/2022 од 24.8.2022 издадено од МЖСПП - Сектор за просторно планирање;
- Планскиот опфат, предвиден за изградба на ветерен парк, зафаќа површина од 293025,87 m², односно 29.3 ha;
- Со планот се предвидува поставување на шест површини за градење на ветерни турбини, поврзани со пристапни внатрешни патишта меѓу секоја ветерна електрана. Сите ветерни електрани ќе бидат поврзани со електрична мрежа, преку планирана трафостаница 33/110kV и 35kV кабелски вод во рамки на проектниот опфат.
- Планскиот опфат е со должина од 7 km, во правец север-југ и е определен на север со точка на оската на опфатот со координатите: Y=7484646.8538; X=4604420.7553 и најјужна точка од опфатот со координати: Y=7484812.5766; X=4598304.5012
- Планскиот документ опфаќа државно земјиште, со намена пасишта и камењари, лоцирано на 2000 метри н.в. на планината Бистра;
- Во поблиското опкружување нема населени места. На оддалеченост од околу 1500 метри се наоѓа бачило за одгледување на добиток;
- Во рамките на планскиот опфат нема изграден градежен фонд и комунална инфраструктура;
- Планскиот опфат е лоциран во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување на изворот Студенчишта, кој се користи за водоснабдување на општините: Кичево, Прилеп, Македонски Брод, Крушево, Пласница, Долнени, мал дел од Кривогаштани и за техничка вода на ТЕЦ Осломеј, како и водоснабдување на околните села.
- Планскиот опфат со дел од внатрешните патишта за поврзување на ветерниците влегува во граници на: НП „Маврово“ (мелиоративна зона/зона за одржливо користење), Емералд подрачје-Маврово, значајно подрачје за птици-Слив на река Радика.
- Планскиот опфат влегува во значајно растително подрачје-Бистра и МАК-НЕН мрежата, односно клучно јадрово подрачје за зачувувањето на биолошката разновидност (особено крупни цицачи) и во близина на биокоридор Буковиќ;
- 4 значајни видови на цицачи (рис, мечка, куна и дивата коза) имаат ареал на распространување на локацијата на планскиот опфат. Рисот е субендемичен вид кој според IUCN е категоризиран како критично загрозен вид (CR).

- Врз основа на заклучокот од мониторинг истражувањето на птици и лилјаци, кое што траеше три сезони (8 месеци), може да заклучиме дека влијанието на Ветерниот парк врз биолошката разновидност на птиците и лилјациите се смета за ниско.
- Од седум набљудувани целни групи, кај 4 видови беше забележан најголем ризик од судир со перки. Највисок ризик од судир може да има кај јастребот глувчар (*Buteo buteo*) со 0.21% смртност за период од 8 месеци. Вториот од најчестите видови на грабливци во Северна Македонија, Ветрушката (*Falco tinnunculus*) имаше помал процент на ризик од судир, идентично со Орелот – змијар (*Circaetus gallicus*), 0.08% смртност за истиот период. Дополнително, процентниот ризик за смртност на Златниот орел, кој што е најважната забележана птица е 0.05% за 8 месечен период.
- Во проектното подрачје кое е дел од високопланинските пасишта на Бистра, идентификувани се дури 31 растителен вид за кои е утврдено дека се балкански ендемити, од кои за видовите *Achillea corabensis*, *Sesleria korabensis* и *Viola gostivarensis* е утврдено дека територијата на НП Маврови им е *Locus classicus*, односно локација од каде за прв пат се опишани во науката;
- Во подрачјето од интерес постојат податоци за присуство на 24 вида цицачи од кои два вида (*Talpa stankovici* и *Dinaromys bogdanovi*) се Балкански ендемити. Три вида се оценети во националната црвена листа: *Canis lupus* – скоро засегнат, *Ursus arctos* – ранлив и *Lynx lynx balcanicus* – критично загрозен. Според IUCN Светската црвена листа еден вид *Lynx lynx balcanicus* е оценет како критично загрозен, два вида се оценети како ранливи, еден вид скоро засегнат, еден вид со недостаток на податоци, а преостанатите 15 видови како скоро засегнати.
- На предметното подрачје за изградба на Ветерен парк претежно се застапени карбонатни карпи со карстно-пукнатинска порозност, кои се средно до добро водопрпусни, со висок коефициент на испуканост, многу карстифицирани, со висок процент на инфилтрација. Теренот спаѓа во категорија на средна ранливост, што укажува на потребата на примена на посебни забрани и ограничувања и примена на мерки, кои би можеле да допринесат за елиминирање на негативните влијанија, по однос на квалитетот на подземните води.
- Со урбанистичкиот план се предвидуваат следните класи на намени на земјиштето: рударство, енергетика и индустрија; инфраструктури и заштитно и сообраќајно зеленило.
  - Анализата на алтернативи има за цел да ги предочи позитивните и негативните аспекти од разгледуваните алтернативи (алтернатива 1 без да се имплементира Планот и алтернативата 2 да се имплементира Планот), кои ќе му помогнат на надлежниот орган за донесување одлука за понатамошно усвојување на Планот и да одлучи во која насока треба да се развива ова подрачје.
  - Во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина оценети се влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските аспекти, но од генерален аспект.
  - Планските содржини ќе бидат потенцијални извори на емисии во животната средина, кои доколку не се соодветно третирали може да влијаат врз здравјето на населението, биолошката разновидност, квалитетот на водите, особено во случај на несреќи и хаварији. Влијанијата се оценети со мал до голем интензитет. Поконкретни мерки за управување со сите можни влијанија ќе бидат пропишани и контролирани на ниво на Проект, во Студијата за оцена на влијанијата на проектот врз животната средина;
  - Со цел да се изврши мониторинг на ефективноста на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина;

- При подготовка на Извештајот за Стратегиската оцена на животната средина, добиени се мислења по Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево од следните институции: ЈУ „НП Маврово“, ЈУ „Национални шуми“, Министерство за култура, Агенција за цивилно воздухопловство, АЕК, Дирекција за заштита и спасување, ЕВН, ЈПДП, МЖСПП (Сектор природа и сектор води), ЈП „Студенчица“, Номас, Македонски Телеком АД Скопје, Министерство за одбрана, кои се земени предвид при оцената на влијанијата од планскиот документ.

Препораки:

- При носење на одлуки во постапките за усвојување Планскиот документ, да се почитуваат мислењата добиени од надлежните институции и направат сугерираните измени;
- Извештајот за стратегиска оцена на животната средина е составен дел од Урбанистичкиот план за подрачје и градби и истиот ќе се имплементира паралелно со спроведување на планските содржини.
- Да се направи подетална анализа на состојбите на медиумите во планскиот опфат и идентификување на можните влијанија врз животната средина на ниво на проектна документација, во Студија за оцена на влијанијата врз животната средина и да се предвидат соодветни конкретни мерки;
- Во предградежна фаза да се направи трасирање на подземните води во проектниот опфат за идентификација на опасноста од физичко, хемиско и биолошко загадување;
- На ниво на проект (пред отпочнување на градежната фаза) да се направат истражувања на геоморфолошките формации и анализа на состојбите 500 m (од лево и десно) надвор од границата на планскиот опфат, за да се постапи во согласност со одредбите на Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект-Извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ и применат техники и мерки за спречување или намалување на можни влијанија;

12 НЕТЕХНИЧКО РЕЗИМЕ

Основната цел за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево, е користење на обновливи извори за добивање на електрична енергија.

Со добивањето електрична енергија од обновливи извори (ветер), ќе се намали емисијата на стакленички гасови, во однос на произведената енергија од фосилни горива.

Со планот се предвидува поставување на шест површини за градење на ветерни турбини, поврзани со пристапни внатрешни патишта меѓу секоја ветерна електрана. Сите ветерни електрани ќе бидат поврзани со електрична мрежа, преку планирана трафостаница 33/110kV.

Со Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево се одредуваат основните намени/употреби на земјиштето и градбите.

Целта за изработка на планскиот документ е урбанизација на неизградено земјиште со површина од 241 856.63 m² (24,19 ha), односно изградба на ветерен парк Кичево.

Целта на СОЖС е да се осигури дека информациите за значајните влијанија врз животната средина од планскиот документ се собрани и се достапни до донесувачите на одлуките, во текот на подготовката на планскиот документ и пред неговото донесување. Заради тоа, СОЖС е клучна компонента во одржливиот развој, фокусирана на заштитата на животната средина. СОЖС овозможува и учество на јавноста во донесувањето на одлуки и ја подобрува транспарентноста на тој процес.

Постапката за спроведување стратегиска оцена на животната средина е дефинирана во Законот за животната средина.

Министерството за транспорт и врски по решението од МЖСПП донесе Одлука за спроведување на стратегиска оцена на животната средина, која заедно со формуларот за утврдување на потребата од СОЖС беа подготвени и објавени на веб страната на Министерството за транспорт и врски.

Планскиот опфат е лоциран во Општина Кичево, на оддалеченост од 12 km од градот Кичево, на планината Бистра на надморска височина од 1800-2000 m. Зафаќа земјиште со класа на намена пасиште и камењар.

Планскиот опфат влегува во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување) на изворот на вода за пиење Студенчица, кој се користи за водоснабдување на жителите на 7 општини (Кичево, Пласница, Македонски Брод, Долнени, Крушево, Кривогаштани и Прилеп со населените места).

Најблиско населено место до планскиот опфат е с. Горна Душегубица, на оддалеченост од околу од околу 4 km воздушно растојание. Бачило за одгледување на добиток се наоѓа на оддалеченост од околу 1500 метри.

Просторното и урбанистичко планирање е континуиран процес, кој се обезбедува со изработување, донесување и спроведување на просторни и урбанистички планови, со цел да се обезбеди уредување и хуманизација на просторот и заштита и унапредување на животната средина и природата.

Просторот, опфатен со Планот, досега не бил урбанизиран, ниту се води постапка за негова урбанизација.

Насоките за планирање на просторот произлегуваат од Просторниот План врз чија основа од страна на Агенцијата за планирање на просторот се изработени Услови за планирање на просторот.

Во извештајот за СОЖС даден е приказ на релевантните аспекти на моменталната состојба на животната средина од аспект на демографска состојба, здравје на население, состојба со води, воздух, почва, биолошка разновидност, природно и културно наследство, бучава и управување со отпад. Исто така е разгледувано сценарио состојба без имплементација на Планот. Врз основа на анализите е констатирано дека без имплементација на Планот нема да се реализираат предвидените активности во планскиот опфат и дека состојбите во животната средина ќе останат непроменети, без дополнителни емисии во животната средина и ризици по животот и здравјето на населението.

Во Извештајот за стратегиска оцена се презентирани областите кои се од особено значење за животната средина, од аспект на заштита на дивите птици и хабитати. Планскиот опфат со дел од внатрешните пристапни патишта влегува во границите на НП „Маврово“, поконкретно во мелиоративна зона/зона на одржливо користење. Исто така, Маврово е идентификувано и како ЕМЕРАЛД подрачје (подрачје од посебен интерес за зачувување кое се развива на територијата на земјите членки на Бернската Конвенција за зачувување на дивниот свет и нивните природни живеалишта во Европа), како и значајно подрачје за птици – Слив на р. Радика. Со целиот опфат, планот се наоѓа во значајно растително подрачје Бистра и клучно јадрово подрачје од МАК-НЕН Мрежата, но и во близина на биокоридорот Буковиќ.

Податоците од мониторингот на биолошката разновидност покажуваат дека поширокото опкружување на планскиот отпад се карактеризира со богата флора и фауна, кои поседуваат природни вредности значајни за зачувување.

Во овој документ е даден преглед на влијанијата кои се претпоставува дека може да произлезат со имплементација на УППГДЗ за изградба на ветерен парк Кичево, и истите може да се разгледуваат од аспект на идни бенефиции, односно позитивни влијанија и од аспект на можни негативни влијанија.

Подготовката на Извештајот за стратегиска оцена на животната средина ги зема предвид влијанијата врз сите медиуми и состојби на животната средина, населението, здравјето на населението и социо-економските придобивки, но од глобален аспект.

Доколку се усвои Планот, подетална анализа за влијанијата врз животната средина, кои ќе потекнуваат од конструктивната и оперативната фаза на идната намена ќе се направи на ниво на проект низ процедурата за оцена на влијанијата врз животната средина од реализација на проект, односно при изработка на Студијата за оцена на влијанија на проектот врз животната средина.

Врз основа на анализите констатирано е дека во услови на нормални оперативни процеси кои ќе се одвиваат во идниот плански опфат, влијанијата врз медиумите и состојбите од животната средина и здравјето на населението се оценуваат како негативни влијанија со различен интензитет од мал до голем или како негативни влијанија чиј интензитет, времетраење и делокруг на делување не може да се одреди во оваа фаза. Но, во услови како што се природни катастрофи (земјотреси, поплави), или хаварии или несреќи може да предизвикаат значителни негативни влијанија врз медиумите од животната средина и здравјето на населението.

Влијанијата врз специфичните медиуми и состојби од животната средина ќе бидат елиминирани или ефективно намалени, доколку при изведбата на планираните активности/намени, дефинирани во УППГДЗ за ветерен парк Кичево се применат мерките предвидени во планската документација, Извештајот за стратегиска оцена на животната средина, како и мерките кои на ниво на проектна документација, ќе бидат дадени во Студијата за оцена на влијанијата врз животната средина.

Разгледувани се алтернативите без имплементација и со имплементација на Планот, каде се разгледувани состојбите од аспект на животна средина, социоекономски аспект, изборот на технологија и сл.

Анализите во ова поглавје имаат за цел да ги предпочат позитивните и негативните аспекти од имплементацијата на Планот, кои донесувачите на Планот треба да ги имаат предвид во постапката на усвојување на Планот.

Извештајот за СОЖС содржи План за мониторинг на сите идентификувани влијанија, кои би настанале од реализација на УППГДЗ, како и индикаторите за постигнување на целите на СОЖС и извори на верификација.

Заклучоци:

- Предмет на Стратегиската оцена на животната средина е урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево;
- Основа за планирање на просторот за планскиот опфат за изработка на УППГДЗ за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево претставува Просторниот план на РСМ, односно Услови за планирање на просторот, со тех.бр.У36622 од август 2022, изработени од Агенција за планирање на просторот - Решение за УПП со арх. бр. УП1-15-1612/2022 од 24.8.2022 издадено од МЖСПП - Сектор за просторно планирање;
- Планскиот опфат, предвиден за изградба на ветерен парк, зафаќа површина од 293025,87 m², односно 29.3 ha;
- Со планот се предвидува поставување на шест површини за градење на ветерни турбини, поврзани со пристапни внатрешни патишта меѓу секоја ветерна електрана. Сите ветерни електрани ќе бидат поврзани со електрична мрежа, преку планирана трафостаница 33/110kV и 35kV кабелски вод во рамки на проектниот опфат.
- Планскиот опфат е со должина од 7 km, во правец север-југ и е определен на север со точка на оската на опфатот со координатите: Y=7484646.8538; X=4604420.7553 и најјужна точка од опфатот со координати: Y=7484812.5766; X=4598304.5012
- Планскиот документ опфаќа државно земјиште, со намена пасишта и камењари, лоцирано на планината Бистра на 2000 метри н.в;
- Во поблиското опкружување нема населени места. На оддалеченост од околу 1500 метри се наоѓа бачило за одгледување на добиток;
- Во рамките на планскиот опфат нема изграден градежен фонд и комунална инфраструктура;
- Планскиот опфат е лоциран во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување

на изворот Студенчишта, кој се користи за водоснабдување на општините: Кичево, Прилеп, Македонски Брод, Крушево, Пласница, Долнени, мал дел од Кривогаштани и за техничка вода на ТЕЦ Осломеј, како и водоснабдување на околните села.

- Планскиот опфат со дел од внатрешните патишта за поврзување на ветерниците влегува во граници на: НП „Маврово“ (мелиоративна зона/зона за одржливо користење), Емералд подрачје-Маврово, значајно подрачје за птици-Слив на река Радика.
- Планскиот опфат влегува во значајно растително подрачје-Бистра и МАК-НЕН мрежата, односно клучно јадрово подрачје за зачувувањето на биолошката разновидност (особено крупни цицачи) и во близина на биокоридор Буковиќ;
- 4 значајни видови на цицачи (рис, мечка, куна и дивата коза) имаат ареал на распространување на локацијата на планскиот опфат. Рисот е субендемичен вид кој според IUCN е категоризиран како критично загрозен вид (CR).
- Врз основа на заклучокот од мониторинг истражувањето на птици и лилјаци, кое што траеше три сезони (8 месеци), можеме да заклучиме дека влијанието на Ветерниот парк врз биолошката разновидност на птиците и лилјациите се смета за ниско.
- Од седум набљудувани целни групи, кај 4 видови беше забележан најголем ризик од судир со перки. Највисок ризик од судир може да има кај јастребот глувчар (*Buteo buteo*) со 0.21% смртност за период од 8 месеци. Вториот од најчестите видови на грабливци во Северна Македонија, Ветрушката (*Falco tinnunculus*) имаше помал процент на ризик од судир, идентично со Орелот – змијар (*Circetus gallicus*), 0.08% смртност за истиот период. Дополнително, процентниот ризик за смртност на Златниот орел, кој што е најважната забележана птица е 0.05% за 8 месечен период.
- Во проектното подрачје кое е дел од високопланинските пасишта на Бистра, идентификувани се 31 растителен вид за кои е утврдено дека се балкански ендемити, од кои за видовите *Achillea corabensis*, *Sesleria korabensis* и *Viola gostivarensis* е утврдено дека територијата на НП Маврови им е *Locus classicus*, односно локација од каде за прв пат се опишани во науката;
- Во подрачјето од интерес постојат податоци за присуство на 24 вида цицачи од кои два вида (*Talpa stankovici* и *Dinaromys bogdanovi*) се Балкански ендемити. Три вида се оценети во националната црвена листа: *Canis lupus* – скоро засегнат, *Ursus arctos* – ранлив и *Lynx lynx balcanicus* – критично загрозен. Според IUCN Светската црвена листа еден вид *Lynx lynx balcanicus* е оценет како критично загрозен, два вида се оценети како ранливи, еден вид скоро засегнат, еден вид со недостаток на податоци, а преостанатите 15 видови како скоро засегнати.
- На предметното подрачје за изградба на Ветерен парк претежно се застапени карбонатни карпи со карстно-пукнатинска порозност, кои се средно до добро водопрпусни, со висок коефициент на испуканост, многу карстифицирани, со висок процент на инфилтрација. Теренот спаѓа во категорија на средна ранливост, што укажува на потребата на примена на посебни забрани и ограничувања и примена на мерки, кои би можеле да допринесат за елиминирање на негативните влијанија, по однос на квалитетот на подземните води.
- Со урбанистичкиот план се предвидуваат следните класи на намени на земјиштето: рударство, енергетика и индустрија; инфраструктури и заштитно и сообраќајно зеленило.
- Анализата на алтернативи има за цел да ги предочи позитивните и негативните аспекти од разгледуваните алтернативи (алтернатива 1 без да се имплементира Планот и алтернативата 2 да се имплементира Планот), кои ќе му помогнат на надлежниот орган за донесување одлука за понатамошно усвојување на Планот и да одлучи во која насока треба да се развива ова подрачје.

- Во Извештајот за стратегиска оцена на животната средина оценети се влијанијата врз сите медиуми и области на животната средина и социо-економските аспекти, но од генерален аспект.
- Планските содржини ќе бидат потенцијални извори на емисии во животната средина, кои доколку не се соодветно третирани може да влијаат врз здравјето на населението, биолошката разновидност, квалитетот на водите, особено во случај на несреќи и хаварији. Влијанијата се оценети со мал до голем интензитет. Поконкретни мерки за управување со сите можни влијанија ќе бидат пропишани и контролирани на ниво на Проект, во Студијата за оцена на влијанијата на проектот врз животната средина;
- Со цел да се изврши мониторинг на ефективност на Планот, потребно е следење на поставените индикатори и нивниот развој, при што треба да се земат предвид и податоците за тековната состојба на животната средина;
- При подготовка на Извештајот за Стратегиската оцена на животната средина, добиени се мислења по Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево од следните институции: ЈУ „НП Маврово“, ЈУ „Национални шуми“, Министерство за култура, Агенција за цивилно воздухопловство, АЕК, Дирекција за заштита и спасување, ЕВН, ЈПДП, МЖСПП (Сектор природа и сектор води), ЈП „Студенчица“, Номагас, Македонски Телеком АД Скопје, општина Кичево, Министерство за одбрана, кои се земени предвид при оцената на влијанијата од планскиот документ.

Препораки:

- При носење на одлуки во постапките за усвојување Планскиот документ, да се почитуваат мислењата добиени од надлежните институции и направат сугерираните измени;
- Извештајот за стратегиска оцена на животната средина е составен дел од Урбанистичкиот план за подрачје и градби и истиот ќе се имплементира паралелно со спроведување на планските содржини.
- Да се направи подетална анализа на состојбите на медиумите во планскиот опфат и идентификување на можните влијанија врз животната средина на ниво на проектна документација, во Студија за оцена на влијанијата врз животната средина и да се предвидат соодветни конкретни мерки;
- Во предградежна фаза да се направи трасирање на подземните води во проектниот опфат за идентификација на опасноста од физичко, хемиско и биолошко загадување;
- На ниво на проект (пред отпочнување на градежната фаза) да се направат истражувања на геоморфолошките формации и анализа на состојбите 500 m (од лево и десно) надвор од границата на планскиот опфат, за да се постапи во согласност со одредбите на Одлуката за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект-Извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ и применат техники и мерки за спречување или намалување на можни влијанија;

Додаток 1 - Мислења од надлежни институции

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Архивски бр. УП1-15-2434/2022

Дата:

10-01-2023

Арх. знак	
Рок на чување	
20	год.
Потпис	

ДО: Министерство за транспорт и врски
Ул. Црвена Скопска Општина бр. 4
1000 Скопје
Република Северна Македонија

ПРЕДМЕТ: Достава на Решение за
Спроведување на стратегиска оцена

Врска: Ваш бр. 21-4334/13 од 14.12.2022 година

Почитувани,

Во врска со вашата Одлука за неспроведување на Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, - Општина Кичево и КО Галичник, - Општина Маврово и Ростуше, (допис УП1-15-2434/2022 од 16.12.2022 година) а врз основа на Законот за животната средина („Службен весник“ бр: 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18), член 65 став 15 – Министерство за животна средина и просторно планирање донесе Решение со кое ве задолжува да спроведете постапка за Стратегиска оцена на влијание врз животна средина поврзано со планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, - Општина Кичево и КО Галичник, - Општина Маврово и Ростуше.

Со почит,

Изработил: Бајрам Цамиќ
Одобрил: Милева Тагасовска

ПО ОВЛАСТУВАЊЕ НА МИНИСТЕР
РАКОВОДИТЕЛ НА СЕКТОР
Nebi Rexhepi

ПРИЛОГ: Решение за спроведување на
на стратегиска оцена со бр. УП1-15-2434/2022 год.

1

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor
Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

УП-15-2434/2022
10-01-2023

Правен основ

Врз основа на член 65 став 13 од Законот за животна средина („Службен весник на РМ“ бр. 53/05,81/05,24/07,159/08,83/09,48/10,124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 183/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15 и 39/16), Министерот за животна средина и просторно планирање донесе

РЕШЕНИЕ
за спроведување на стратегиска оцена

За планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, - Општина Кичево и КО Галичник, - Општина Маврово и Ростуше, потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина.

Образложение

Министерство за транспорт и врски донело одлука за неспроведување на стратегиска оцена бр. 21-4334/11 од 14.12.2022 година за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, - Општина Кичево и КО Галичник, - Општина Маврово и Ростуше, Одлуката за неспроведување на стратегиска оцена заедно со формуларите на ден 16.12.2022 година е доставена до Министерството за животна средина и просторно планирање. По разгледувањето на Одлуката, формуларите и другата придружна документација, Министерството за животна средина и просторно планирање одлучи како во диспозитивот на ова Решение. Министерството за животна средина и просторно планирање по разгледувањето на приложената документација, заклучи дека Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, - Општина Кичево и КО Галичник, - Општина Маврово и Ростуше, Се констатира дека планскиот опфат навлегува во границите на национален парк Маврово (зона на одржливо користење), и може да имат влијанија врз биолошка разновидност, пределот, живелаиштата и други природни вредности. План кој претставува плански документ за кој задолжително се спроведува стратегиска оцена на влијанието врз животната средина.

1

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor
Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

ПРАВНА ПОУКА: Против ова решение засегнатата јавност и органот кој го подготвува планскиот документ може да изјави жалба во рок од 15 (петнаесет) дена од денот на приемот на ова решението до Државната Комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Со почит,

ПО ОВЛАСТУВАЊЕ НА МИНИСТЕР
РАКОВОДИТЕЛ НА СЕКТОР

Nebi Rexhepi

Изработил: Бајрам Цамик

Одобрил: Милева Тагасовска

Доставено и до:

- Архива
- Органот

* Решението се објавува на веб-страницата на Министерството за животна средина и просторно планирање www.moerp.gov.mk

Врз основа на член 65 став (6) од Законот за животната средина („Сл.весник на РМ“ бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 164/12, 93/13, 163/13, 42/14, 44/15, 192/15, 39/16, 99/18, и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.89/22), Министерството за транспорт и врски, на ден __. __. 2023 година, донесе

Одлука за Спроведување на стратегиска оцена

1. За планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево и КО Галичник општина Маврово и Ростуше потребно е да се спроведе стратегиска оцена на влијанието врз животната средина согласно член 65 од Законот за животната средина.
2. Како органи засегнати од имплементација на планскиот Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево и КО Галичник општина Маврово и Ростуше, се определуваат следните: општина Кичево, општина Маврово и Ростуше, Министерство за животна средина и просторно планирање, Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, Министерство за култура, Министерство за здравство, Министерство за економија, Министерство за транспорт и врски, Дирекција за заштита и спасување, ЕВН, ЈУ НП „Маврово“, ЈП „Студенчица“, Кичево Македонски телекомуникации, Комунални претпријатија, невладини организации, еколошки друштва, претставници од стопанскиот и граѓанскиот сектор.
3. За планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево и КО Галичник општина Маврово и Ростуше, за чија изработка е одговорно Кавадар ДОО Скопје, а го донесува Министерство за транспорт и врски, донесувањето на планскиот документ Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево и КО Галичник општина Маврово и Ростуше ќе има влијание врз животната средина.
4. Обемот на извештајот за стратегиска оцена треба да ги опфати следните аспекти: здравје на населението и социоекономски развој, заштита и управување со емисиите во воздух, вода, почва, управување со емисии од бучава, вибрации, отпад, заштита и унапредување на пејзажот, заштита на културно и природно наследство, материјални добра, управување со несреќи и хаварији.
5. Одлуката заедно со формуларите за определување на потребата од спроведување на стратегиска оцена се објавува на веб страната на Министерство за транспорт и врски на адреса: www.mtc.gov.mk.
6. Против оваа одлука јавноста има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос од втор степен во рок од 15 дена од денот на објавување на одлуката на веб страната.

Бр. 67-328/4
Датум: 23.01.2023
Место: Скопје

Министер
Благој Бочварски

Арх Бр./Nr.Arh.Arh.11-607/2

Дата/Data 30. 01. 2023 год./viti

ДО/DERI TE: Квадар ДОО Скопје

ПРЕДМЕТ/LENDА: Одговор на барање

ВРСКА/LIDHJA: Е-урбанизам - бр 48805
Наш бр.11-607/1 од 24.01.2023 год.

Почитувани,
Inderuar,

Во врска со доставениот допис со акт број Е-урбанизам бр. 48805 од 24.01.2023 година, кој се однесува на доставување на мислење по доставениот предлог Урбанистички план за подрачје на градба од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет од 35 MW), КО Душегубци и КО Добренци, општина Кичево, со тех. Бр. 0701-583 Јануари 2023, изработен од Квадар ДОО Скопје, Секторот за природа и Секторот за Води при Управата за животна средина, како орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање, од аспект на своите надлежности од областа на заштита на природата и заштита на водите го дава следното мислење:

Од аспект на заштита на водите согласно прибавените податоци и информации, констатирано е дека предметниот плански опфат е внатре во широка заштитна зона на изворот Студничца односно е надвор од границите на планираните акумулации согласно Водостопанската основа од Просторниот план на РМ 2002-2020, зафаќа еден извор и поминува преку еден непостојан воден тек.

Од тие причини, во согласност со Законот за водите (Службен весник на Република Македонија бр. 87/08, 06/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15, 52/16 и 151/21) за да не дојде до нарушување на режимот на водите, потребно е во доставениот редлог Урбанистички план да бидат наведени и исполнети следните критериуми од аспект на заштита на водите:

Министерство за животна средина и просторно
планирање на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

- Заради заштита и одржување на природните и уредените речни корита и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите, забрането е, освен со дозвола или согласност издадена врз основа на закон, изградба на постројки и објекти во крајбрежните земјишта, односно нивната местоположба треба да биде надвор од крајбрежниот појас во широчина од 50 метри зад линијата на допирањето на педесетгодишната вода кај нерегулираните водотеци, односно зад ножицата на насипот кај регулираните водотеци;
- Заради заштита и спречување на оштетување на водостопански објекти и постројки, се забранува да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се оштетуваат објектите и постројките;
- Изведувањето на водостопанските објекти и постројки да се врши во согласност со прифатени современи техники и стандарди, прилагодени на научно - техничкиот развој на начин кој нема да предизвика негативно влијание врз режимот на водите и врз корисниците;
- Заради заштита на коритата и бреговите на природните водотеци, се забранува:
  - да се градат напречни насипи, прегради, други објекти и насади во коритата на водотеците кои го влошуваат режимот на течението на водите;
  - да се вади песок, чакал и камен од речното корито за да не дојде до влошување на постојаниот режим на водите и да се предизвика ерозија или се оневозможи користење на водите;
  - да се менува правецот на водотекот без согласност на Министерството за животна средина и просторно планирање;
  - да се сечат дрва и друга вегетација од коритата и бреговите на водотеците, езерата и акумулациите без одобрение;
  - изградба на постројки и објекти или било кои работи и активности што опфаќаат преработка, постапување, складирање, отстранување или транспорт на опасни материи, супстанции и цврст или течен отпад;
  - да се копаат прокопи и канали по должината на насипот на коритото поблиску од 10 м од внатрешната страна и 10 м од надворешната страна на ножицата на насипот;
  - да се врши сообраќај долж или преку водостопанските објекти и постројки, освен на определени места за тоа (природни рампи);
- Да се превземат сите неопходни технички мерки за спречување на индиректно испуштање на масла и загадувачки материи и супстанции.
- Да се превземат сите заштитни мерки и активности за заштита на изворите, при тоа имајќи предвид дека изведувањето на активности треба да биде надвор од крајбрежно земјиште што е појас од 50 метри земјиште, оддалечено од границата по којашто има извори.

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut

Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

Од причини што планираниот инфраструктурен проект го зафаќа подрачјето на широка заштитна зона, односно се протега на сртот на премин на широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко следење и набљудување) на изворот Студенчица, потребно е да се имаат во предвид условите и мерките дадени во Одлука за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски приказ (Сл. Весник на РСМ бр.7 од 13.01.2023 година). Согласно истата за објектите од типот на ветерни паркови и соларни фотоволтаици заедно со нивната пропратна инфраструктура доколку не претставуваат објекти кои можат да го загорзат квалитетот на подземните води можат да се градат во широката заштитна зона. Имајќи предвид дека Одлуката е донесена согласно Елаборатот за ажурирање на границите на заштитни зони на изворот „Студенчица“ и определување на мерки за заштита, со тех.бр. 09-2881/1 од 30.11.2022 година, изработен од Градежниот Институт на Македонија и ЈЗУ Институтот за јавно здравје на РСМ каде се анализирали сите влијанија и активности за заштита на изворот и обезбедување на квалитетна вода која се користи за консумирање од страна на населението на градот Кичево, Прилеп, Македонски Брод, Крушево, Пласница, Долнени, мал дел од Кривогаштани. Дополнително, доставениот „Хидрогеолошки елаборат за дефинирање на влијанието на објект ветерен парк 35 MW на Бистра и придружните објекти врз квалитетот и квантитетот на подземните води и изворот Студенчица, со тех.бр.ГТ – 36/11/2022 од ноември, 2022 година, изработен од Градежниот Институт на Македонија извршена е анализа и оцена на влијание на предвидениот за изградба објект Ветерен парк Кичево 35MW на Бистра и придружни објекти, врз квалитетот и квантитетот на подземните води и изворот Студенчица, и се предвидени забрани, ограничувања и мерки на заштита, и тоа во фаза на изградба и во фаза на експлоатација. Проценката за влијание е направена на основа стручно и техничко знаење и расположливата документација, каде при тоа, е укажано дека „објектите од типот на ветерни паркови и соларни фотоволтаици заедно со нивната пропратна инфраструктура не претставуваат објекти кои можат да го загорзат квалитетот на подземните води и за градба на истите нема забрана во широка заштитна зона.“ Потребно е во фаза на градба и фаза на експлоатација строго почитување на сите забрани, ограничувања и мерки утврдени во: Хидрогеолошки елаборат, мерките и забрани кои произлегуваат од Елаборатот за ажурирање на границите на заштитните зони на изворот Студенчица и определување на мерки на заштита, како и условите од Студијата за оцена на влијание врз животната средина.

Воедно, Ве известуваме дека согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради

Министерство за животна средина и просторно
планирање на Република Северна Македонија

Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите.

Од аспект на заштита на природата просторот кој е предмет на изработката на горенаведениот плански документ претставува простор којшто согласно: (1) секторската Студија за заштита на природното наследство (1999) изготвена за потребите на Просторниот план на РМ ("Сл.весник на РМ", бр.39/04), (2) Картата на природни реткости на Република Македонија изготвена од Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, (3) Условите за планирање на просторот изготвени од Агенција за планирање на просторот - Скопје, со тех.бр. УЗ6662 од Август 2022, како составен дел на Решението Бр.УП1-15 1612/2022 од 24.08.2022 година изготвено од Министерството за животна средина и (4) просторната идентификација на планскиот опфат извршена на 25.01.2023 година во соработка со Службата за просторен информативен систем при Министерството за животна средина и просторно планирање, делумно навлегува во границите на Националниот Парк "Маврово." утврдени во Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за Национален Парк (1949) и Законот за изменување на Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за Национален Парк (1952). Согласно Законот за изменување и дополнување и изменување на Законот за прогласување на шумските предели околу Мавровското Поле за национален парк (1965) е пропишано дека во управувањето со Националниот парк Маврово ќе се применуваат мерки за зачувување на природниот изглед на пределите, растителниот и животинскиот свет, со цел остварување на целите поради кои е прогласен Националниот парк Маврово.

Имено планското решение предвидува изградба на 6 ветерни турбини - ветерници со максимална височина од 200 метри, кои се надвор од Националниот парк Маврово, а дел од пристапен пат се наоѓа во границите на НП Маврово.

Истовремено е утврдено дека планскиот документ е изготвен согласно Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ ("Сл. весник на РМ бр.151/11), во којашто согласно член 9, став (2) од истата, широка заштитна зона се наоѓа во границите на НП "Маврово" во којашто не е дозволена изградба на објекти освен изградба на трла, бачила, мандри.

Со оглед на фактот дека е донесена нова Одлука за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитните зони и картографски

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија

Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

приказ ("Сл. весник на РСМ" бр.7/23), во којашто во членот 10 е наведено дека во широката заштитна зона треба да се почитуваат мерките на заштита на НП "Маврово"

Согласно Законот за заштита на природата (Сл.Весник на РМ бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16 и 113/18) и (Сл.Весник на РСМ бр. 151/21) со кој се уредува заштита на природата преку заштита на биолошката и пределската разновидност и заштита на природното наследство, во заштитени подрачја и надвор од заштитени подрачја, како и заштитата на природни реткости Националниот парк претставува II категорија на заштитено подрачје во согласност со критериумите на Меѓународната унија за заштита на природата (IUCN).

Национален парк е просторно природно подрачје на копно или вода кое опфаќа еден или повеќе сочувани или незначително изменети екосистеми, со особени повеќекратни природни вредности, кое се воспоставува заради заштита на еколошките процеси, како и на видовите и екосистемските карактеристики комплементарни на подрачјето. Прогласувањето и заштитата на националниот парк обезбедува основа за зачувување на изворното природно и културно богатство.

Со националниот парк се управува интегрално на целата територија на начин со кој се обезбедува: заштита на природните подрачја од национално и меѓународно значење за културни, научни, воспитно-образовни и туристичко-рекреативни цели; стабилност на еколошките процеси и разновидноста преку трајно зачувување на репрезентативните физичко-географски региони, биоценози, генетски ресурси и видови во автентична состојба; создавање на услови за развој на туризмот во согласност со принципот на одржлив развој и остварување на културни, научни, образовни и рекреативни цели, кое во исто време ја одржува природната состојба на подрачјето.

Националниот парк Маврово е дел од Националната Емералд мрежа на Подрачја од посебен интерес за зачувување (ASCI) назначени со цел зачувување на мрежата на природни живеалишта, која се воспоставува на територијата на земјите членки на Бернска конвенција (Конвенција за зачувување на дивниот свет и природните живеалишта во Европа). Нашата држава ја има ратификувано Бернската конвенција и има обврска истата да ја спроведува. Во таа насока во однос на отворениот случај за НП Маврово - Развој на хидроенергетски објекти на територијата на Националниот парк Маврово треба да се земат предвид препораките од 41 -иот и 42 -иот

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија

Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

Конвенција со цел да се забрза процесот на подготовката на студијата за валоризација на Националниот парк Маврово, земајќи ги предвид сите меѓународни и национални стандарди за зачувување на природата и заштитените подрачја, вклучувајќи ги и заштитените подрачја на IUCN и стандардите за светско наследство; да се зголемат напорите за финализирање (завршување) на процесот на повторно прогласување и усвојување на нов закон за Националниот парк Маврово; да се подготви ефективен и сеопфатен План за управување со паркот и да се ажурира Акциониот план за зачувување на балканскиот рис..

Во тек се активности поврзани со хармонизација на националното законодавство за заштита на природа со релевантното ЕУ законодавство, односно директивите за живеалишта и птици. Во таа насока Министерството за животна средина и просторно планирање тековно спроведува активности за идентификација на Натура 2000 мрежата на национално ниво. Досегашните истражувања укажуваат дека Националниот парк Маврово е идентификувано како идно потенцијално подрачје за Натура 2000. Имајќи предвид ова и фактот дека Маврово претставува важно подрачје за балканскиот рис, мечката и другите крупни сверови и притоа опфаќа природни живеалишта од национално и ЕУ значење, кои се дом на голем број растенија, габи и животни исто така од национално и ЕУ значење, обврска на државата е да обезбеди поволна состојба на зачуваност на живелиштата и видовите на овој простор и истиот да го вклучи во идната Натура 2000 мрежа. Особено треба да се посвети внимание на планината Бистра, односно на пределскиот коридор Буковиќ. Тој е потенцијален биокоридор што овозможува движење на крупните сверови, особено на балканскиот рис (критично загрозен вид според Националната Црвена листа и Глобалната Црвена листа на загрозени видови на ИУЦН) од Националниот парк Маврово, кој е негово јадрово подрачје каде што овој вид опстојува и се размножува, преку Сува Гора до Повеќенаменско подрачје Јасен.

За конкретниот предмет потребно е да се обезбеди ново мислење од Јавна Установа Национален парк Маврово, која е надлежен субјект за управување со Националниот парк Маврово и интегрално управува со целото заштитено подрачје.

Согласно сетогореизнесено потребно е Урбанистичкиот план од аспект на заштита на водите да се дополни со податоци за изворот утврден со просторната идентификација, при што активностите да биде надвор од крајбрежно земјиште што е појас од 50 метри земјиште, оддалечено од границата по којашто има извор, особено земајќи го во предвид за подрачје кое што претставува карстен терен со висок процент на инфилтрација на површинските води, а од аспект на заштита на

Министерство за животна средина и просторно
планирање Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија

Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut

Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

природа укажуваме на потребата од корекција на поглавјето 9.2 - Мерки за
заштита на природното наследство.

Постапката за донесување на предлог Урбанистички план за подрачје на градба од
државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на
електрична енергија од обновливи извори со капаците од 35 MW), КО Душегубци и
КО Добренци, општина Кичево, со тех. Бр. 0701-583 Јануари 2023, изработен од
Квадар ДОО Скопје, може да продолжи по дополна и корекција на истиот согласно
наведените укажувања, а негативните последици од непридржувањето кон
пропишаните услови ќе биде одговорност на нарачателот на проектната
документација.

Со почит,
Me respekt

Управа за животна средина/Drejtoria për mjedis jetësor

Директор/Drejtor

Hisen Xhemaili

Изработил/Përpiloi: Љупка Д. Зајков,
Валентина Чавдарова

Контролирал/Kontrolloi: Илбер Мирта,
Влатко Трпески,
Сашко Јорданов

Министерство за животна средина и просторно
планирање на Република Северна Македонија

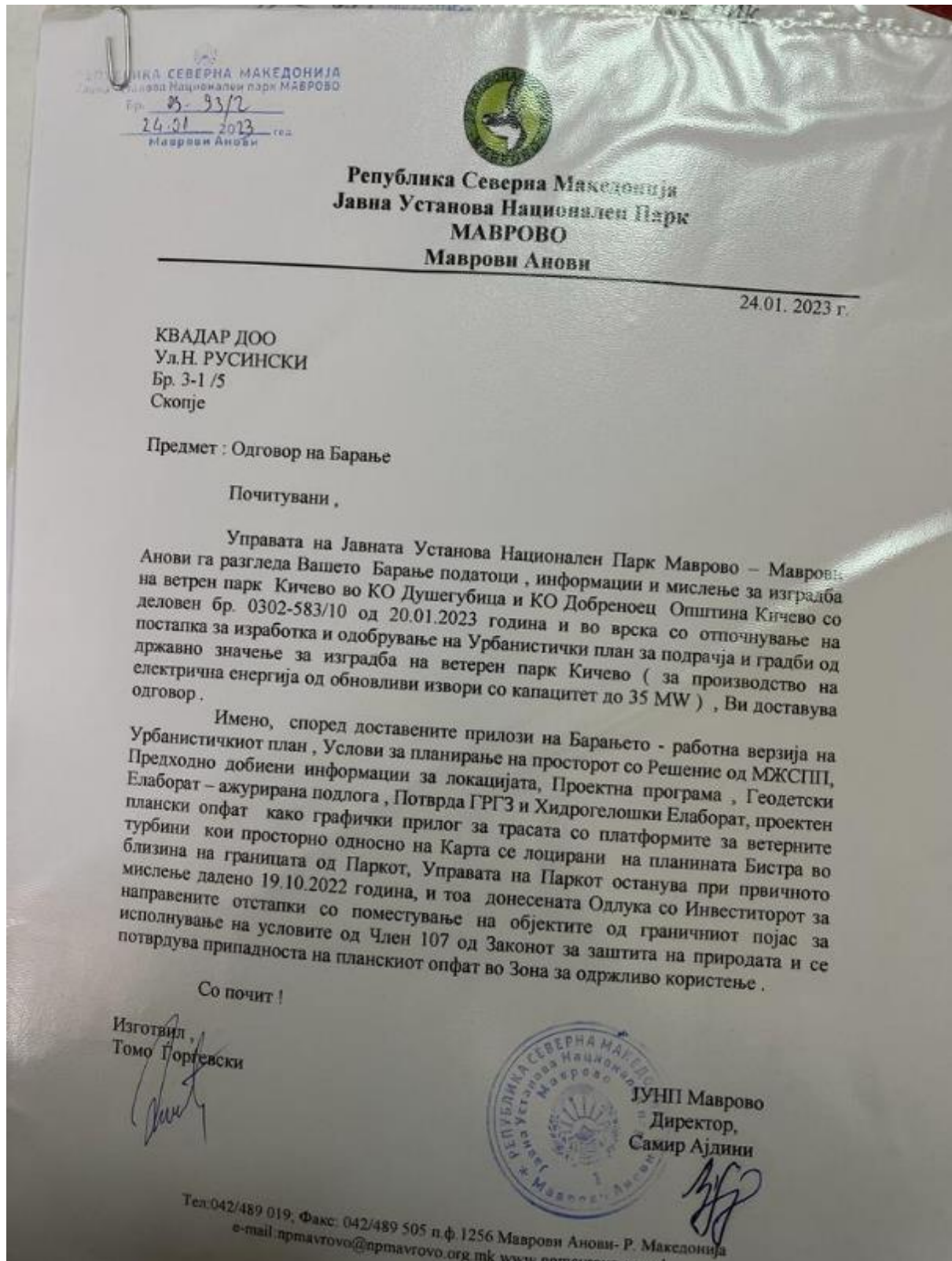
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut

Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup

+389 2 3251 403

www.moepp.gov.mk

НАЦИОНАЛНИ ШУМИ

во партнерство со природата

Јавно претпријатие за стопанисување со државните шуми
Ndërmarrja publike për menaxhimin me pyje shtetërore

НАЦИОНАЛНИ ШУМИ П.О.
РУЈЕ КОМБЕТАРЕ Р.Р.

Ул. "Петро Невески" Бр. 128; 1000 Скопје Р.С. Македонија
Тел. ++389 (0)2 2581080 Факс. ++389 (0)2 2581824

Бр./Nr. 15-29/15

24-01-2023 20 год./viti
СКОПЈЕ - ШКУР

До: КАВАДАР ДООЕЛ Скопје

Предмет: Мислење
(е-урбанизам врска постапка бр. 48805)

Почитувани,

Врз основа на вашето барање за мислење за УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВETERЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОЕЦ, ОПШТИНА КИЧЕВО И КО ГАЛИЧНИК, ОПШТИНА МАВРОВО РОСТУШЕ, Ве изветуваме доколку објектите се планирани да се градат во шума и шумско земјиште согласно Законот за Шумите за изградба на објекти во шума и шумско земјиште должни сте започнете постапка за трајна пренамена на шума и шумско земјиште согласно горенаведениот закон преку надлежното министерство, воедно ве известуваме дека доколку се исполнат горенаведените услови ЈП „Национални шуми“ дава позитивно мислење.

Со почит

Сектор за управување со шумско
земјиште, шумска инфраструктура и
механизација

Сектор за управување со шумско земјиште, шумска инфраструктура и механизација

Тел./Факс. ++389 (0)2 2523019

Јавно претпријатие за водоснабдување
Студенчица
Ndërmarrja Publike për Furnizim me Ujë
Studenciça

Бр./Nr. 03-262/1
08.02.2023 год. vit
Кичево-Керçовë

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ВОДОСНАБДУВАЊЕ
NDËRMARRJA PUBLIKE PËR FURNIZIM ME UJË

СТУДЕНЧИЦА
STUDENCIÇA

Булевар Ослободување 60А/1-1, П.Факс 23, 6250 Кичево
Bulevardi i Çlirimit 60A / 1-1 P.fax 23, 6250 Kërçovë
Тел/Тел: 045/220-121
www.studenciça.com.mk e-mail: jpstudenciça@yahoo.com

ДО

Deri te

Министерство за транспорт и врски

Ministria e Transportit dhe Lidhjeve

Ул. Плоштад Црвена Скопска општина бр4.

1000 Shkup

1000 Скопје

КВАДАР ДОО Скопје

SHPKNIJ KVARAR Shkup

Никола Русински 3-1/5

Nikola Rusinski 3-1/5

1000 Скопје

1000 Shkup

Предмет: Мислење

Lënda: Mendim

Врска: Ваше барање со архивски број 0302-583/10 од 20.01.2023 година

Lidhja: Kërkesa juaj me numër arkivi 0302-583/10 nga 20.01.2023

Почитувани,

Të nderuar,

До ЈП „Студенчица“ Кичево која стопанисува со Регионалниот водовод Студенчица преку електронскиот систем е-урбанизам доставено е Вашето барање број 0302-583/10 од 20.01.2023 година за доставување на мислење за УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОЕЦ, ОПШТИНА КИЧЕВО И КО ГАЛИЧНИК, ОПШТИНА МАВРОВО РОСТУШЕ, во рамките на II – широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) и III поширока заштитна зона (зона на хигиенско – епидемиолошко

Kërkesa juaj me numër 0302-583/10 datë 20.01.2023 është dorëzuar në NP "Studenciça" Kërçovë, e cila menaxhon Ujësjetllësin Rajonal Studenciça përmes sistemit elektronik e-urbanizëm, për dhënien e mendimit për PLANIN URBAN TË RAJONEVE DHE NDËRTIMEVE ME RËNDËSI SHITETËRORE PËR NDËRTIMIN E PARKUT TË ERËS KËRÇOVË (PËR PRODHIMIN E ENERGJISË ELEKTRIKE NGA BURIME TË RIPËRTRITSHME ME KAPACITET DERI 35MW).KO DUSHEGUBICA DHE KO DOBRONOEC, KOMUNA E KËRÇOVËS DHE KO GALIÇNIK, KOMUNA E MAVROVËS ROSTUSHË, në kuadër të II – zona e gjërë mbrojtëse (zona e kufizimit sanitar) dhe III zona më e gjërë mbrojtëse (zona e monitorimit dhe

следење и набљудување) на изворот Студенчица. По Барањето Ве известуваме за следново:

Владата на Република Северна Македонија донесе нова Одлука за определување на заштитни зони за заштита на водите на водозафатниот објект извор „Студенчица“, мерки за заштита, услови, начин на воспоставување на заштитни зони и картографски приказ објавена во „Службен весник на РСМ бр.7 од 13.01.2023 година“ со која се воспоставени четири заштитни зони во кои се дефинирани забрани, ограничувања и мерки за заштита на подземните води и изворот „Студенчица“.

Согласно член 10 и член 11 од горенаведената одлука, објектите од типот на ветерни паркови и соларни фотоволтаици заедно со нивната пропратна инфраструктура доколку не претставуваат објекти кои можат да го загорзат квалитетот на подземните води можат да се градат во широката заштитна зона. За да се дефинира дали ветерните паркови и соларни фотоволтаици претставуваат или не претставуваат објекти кои можат да го загорзат квалитетот на подземните води потребно е да се изработи студија за оцена на влијанието врз животната средина изработен од лиценцирана компанија која има стручни и искусни лица од оваа област.

Според член 10 и член 11 од горенаведената одлука наведено е дека треба да биде извршена оцена на влијанието врз животната средина со изработка на елаборат за заштита на животната средина или студија за оцена на влијанието врз животната средина одобрени од Министерството за животна средина и просторно планирање.

вèzhgimit higjiëno-epidemiologjik) e burimit Studençicë. Sipas Kërkesës ju lajmërojmë si në vijim:

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut ka miratuar vendim të ri për përcaktimin e zonave mbrojtëse për mbrojtjen e ujërave të objektit ujëmbledhës të burimit „Studençica“, masat e mbrojtjes , kushtet, mënyrën e krijimit të zonave mbrojtëse dhe paraqitjen hartografike të publikuar në “Gazeta Zyrtare e RMV nr. 7, nga 13.01.2023” me të cilën janë përcaktuar katër zona mbrojtëse në të cilat janë definuar ndalesat, kufizimet dhe masat për mbrojtjen e ujërave nëntokësore dhe burimi “Studençica”.

Në harmoni me nenin 10 dhe nenin 11 të vendimit të lartëpërmendur, objekte e llojit të parqeve të erës dhe fotovoltaiçet diellorë së bashku me infrastrukturën shoqëruese të tyre, nëse nuk paraqesin objekte që mund të rrezikojnë cilësinë e ujërave nëntokësore, mund të ndërtohen në zonën e gjerë mbrojtëse. Për të përcaktuar nëse parqet e erës dhe fotovoltaiçet diellorë janë apo jo objekte që mund të kërcënojnë cilësinë e ujërave nëntokësore, është e nevojshme të përgatitet një studim i vlerësimit të ndikimit në mjedisin jetësor i bërë nga një kompani e licencuar që ka profesionistë dhe njerëz me përvojë në këtë fushë.

Sipas nenit 10 dhe nenit 11 të vendimit të lartëpërmendur, theksohet se vlerësimi i ndikimit në mjedisin jetësor duhet të bëhet duke përgatitur një elabarat të mbrojtjes së mjedisit ose një studim i vlerësimit të ndikimit ndaj mjedisit jetësor, të miratuar nga Ministria e Ambientit Jetësor dhe Planifikimit Hapësinor.

Од Ваша страна во прилог на барањето е доставен хидрогеолошки елаборат за дефинирање на влијанието на објект ветерен парк 35 MW на Бистра и придружните објекти врз квалитетот и квантитетот на подземните води и изворот Студенчица. Во хидрогеолошкиот елаборат, во делот за забрани, ограничувања и мерки за заштита на подземните води и изворот Студенчица наведени се сите мерки на добра градежна пракса и се предвидени активности во фаза на градба и во фаза на експлоатација кои треба да се почитуваат за да нема негативно влијание врз квалитетот на водите. Сите овие мерки, забрани и ограничувања мора детално да бидат прикажани во Студијата за оцена на влијание врз животната средина. Во делот заклучоци и препораки од хидрогеолошкиот елаборат е наведено дека: "сите предвидени забрани, ограничувања и мерки кои се однесуваат за проектот изградба на ветерен парк со придружна инфраструктура, а се споменати во овој елаборат, а се однесуваат на заштита на подземните води, да бидат сумарно евидентирани во Студијата за оцена на влијание врз животната средина, со што градителот, корисникот, и останатите засегнати страни ќе имаат на располагање еден документ во кој ќе бидат евидентирани сите мерки за елиминирање на негативните влијанија од градбата и експлоатацијата на објектот врз сите медиуми од животната средина, што е и основна цел на студијата".

Земајќи го во предвид горенаведеното потребно е во прилог на барањето за мислење да доставите Студија за оцена на влијанието врз животната средина одобрена од Министерството за животна средина и просторно планирање при што на така комплетна документација

Нë сhtojcë тë кërkesës nga ju, është dorëzuar një elaborat hidrogeologjik për të përcaktuar ndikimin e një objekti të parkut të erës 35 MW në Bistër dhe objektet shoqëruese në cilësinë dhe sasinë e ujërave nëntокësore dhe burimit të Studençicës. Në elaboratin hidrogeologjik, në pjesën e ndalesave, kufizimet dhe masave për mbrojtjen e ujërave nëntокësore dhe burimit të Studençicës, janë numëruar të gjitha masat e praktikës së mirë ndërtimore dhe janë paraparë aktivitetet në fazën e ndërtimit dhe në fazën e eksploatimit, të cilat duhet të respektohen në mënyrë që të mos ketë ndikim negativ në cilësinë e ujit. Të gjitha këto masa, ndalesa dhe kufizime duhet të tregohen në detaje në studimin e vlerësimit të ndikimit në ambientin jetësor. Në pjesën e konkluzioneve dhe rekomandimeve të raportit hidrogeologjik thuhet se: "të gjitha ndalesat, kufizimet dhe masat e parashikuara që i referohen projektit të ndërtimit të parkut të erës me infrastrukturë shoqëruese, të përmendura në këtë elaborat dhe që kanë të bëjnë me mbrojtjen e ujërave nëntокësore, të evidentohen në mënyrë të përmbledhur në studimin e vlerësimit të ndikimit në ambientin jetësor, në mënyrë që ndërtuesi, përdoruesi dhe palët e tjera të interesuara të kenë në dispozicion të tyre një dokument në të cilin do të evidentohen të gjitha masat e eliminimit të ndikimeve negative nga ndërtimi dhe eksploatimi i objektit mbi të gjitha mediat e mjedisit jetësor, që është dhe qëllimi kryesor i studimit".

Duke marrë parasysh atë që u theksua më lart, është e nevojshme që krahas kërkesës për mendim, si shtesë të dorëzohet edhe një Studim i vlerësimit të ndikimit në mjedisin jetësor, miratuar nga Ministria e Mjedisit

ЈП за водоснабдување Студенчица Кичево како правно лице кое е задолжено за спроведување на одлуката за заштитни зони ќе може да се произнесе со мислење по предметното барање. Според тоа се додека не се достави ново барање со комплетна документација, ЈП за водоснабдување Студенчица Кичево останува на ставот изнесен во претходно доставените мислења за предметното барање.

Со почит,

06.02.2023 година Кичево

Me respekt,

06.02.2023, Kërçovë

ВД Директор / UD Drejtori

m-r /Mr.Ardita Dani

Изработил:/Përpunoi:

Игор Лазаровски д-р

ДО
КВАДАР ДОО Скопје
Никола Русински 3-1/5
1000 Скопје

Предмет: Мислење

Врска: Ваше барање со архивски број 0302-583/7 од 05.12.2022 година

Почитувани,

До ЈП „Студенчица“ Кичево која стопанисува со Регионалниот водовод „Студенчица“ преку електронскиот систем е-урбанизам доставено е Вашето барање број 0302-583/7 од 05.12.2022 година за доставување на мислење за УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОВЕЦ, ОПШТИНА КИЧЕВО И КО ГАЛИЧНИК, ОПШТИНА МАВРОВО РОСТУШЕ, во рамките на II и III заштитна зона на изворот Студенчица. По Барањето Ве известуваме за следното:

Од доставената документација во прилог на Барањето за предвидениот ветерен енергетски парк се утврди дека предвидениот ветерен енергетски парк се наоѓа во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) – II зона на изворот Студенчица.

Владата на Република Македонија ја донесе Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ објавена во „Службен весник на Република Македонија“, бр.151 од 31.10.2011 година со која се воспоставени заштитни зони на изворот „Студенчица“.

Согласно член 9 од Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година) широката заштитна зона се наоѓа во границите на Националниот парк Маврово каде има дефиниран режим и зони за заштита каде се дефинирани сите дејствија кои не можат да се одвиваат во паркот. Во широката заштитна зона II не смеа да се врши:

1. Изградба на објекти освен изградба на трла, бачила мандри и сл. врз основа на одобрен Елаборат за заштита на животната средина,
2. Изградба на патишта и други сообраќајни објекти,
3. Изградба на индустриски постројки,
4. Изградба на бензински пумпи, механичарски сервиси или сервиси за миење возила,

5. Намалување на горниот заштитен слој на почвата,
6. Интензивно земјоделство со голема примена на ѓубрива и пестициди
7. Рударство,
8. Изградба на септички јами,
9. Изградба на пречистителни станици за отпадна вода и канализациски систем,
10. Експлоатација на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на природните водотеци,
11. Експлоатација на минерални сировини,
12. Активности што го оштетуваат речното корито и бреговите на водотеците,
13. Складирање на градежни материјали,
14. Транспорт, складирање и користење на нафта и нафтни деривати, хемиски и други опасни и штетни материји
15. Преземање на други дејствија кои можат да влијаат на квалитетот на подземната вода, вклучувајќи ги и дејствијата чие преземање со оваа Одлука е забрането во пошироката заштитна зона III.

Исто така Ве известуваме дека во тек е изработка на елаборат за ажурирање на границите на заштитените зони на изворот Студенчица и определување на мерки за заштита од страна на ЈЗУ Институт за јавно здравје на РСМ. Откако ќе се изработи овој елаборат, потребно е од страна на Владата на РСМ да се донесе нова одлука каде што ќе има дефиниран рајон и зони за заштита каде се дефинирани сите дејствија кои можат, а кои неможат да се одвиваат. Се додека не се донесе нова одлука за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ и истата се објави во Службен весник на РМ, ИП за водоснабдување Студенчица Кичево останува на ставот произнесен во претходно доставените негативни мислења за горенаведениот урбанистички план. Откако ќе се донесе нова одлука за определување на заштитни зони на изворот, доколку има измени во однос на претходната, повторно ќе се обврзати до Нашата институција при што ќе се произнесе со Наше мислење согласно новата одлука за заштитни зони на изворот Студенчица.

Прилог:

- Одлука за определување на заштитни зони на изворот Студенчица (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година)
- Одговор на Ваше претходно барање за податоци, информации и мислење (Ваш архивски број 0302-583/2 од 05.03.2022 година и Наш архивски број 09-532/1 од 06.04.2022 година.)
- Одговор на Ваше претходно барање за податоци, информации и мислење (Ваш архивски број 0302-583/4 од 26.08.2022 година и Наш архивски број 09-1346/2 од 05.09.2022 година.)

Со почит,

Кичево

23.12.2022 година

Изработил:

Игор Лазаровски др.

ВД Директор / UD Drejtori

in-r Ardita Dani

Јавно претпријатие за водоснабдување
СТУДЕНЧИЦА
 Javno Pretprijatie za Vodosnabduvanje
STUDENČICA
 Бр./№: 09-1346/2
05.09 2022 год./гг.
 КИЧЕВО - КОЧЕВО

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ВОДОСНАБДУВАЊЕ
 JAVNO PRETPRIJATIE ZA VODOSNABDUVANJE
СТУДЕНЧИЦА
STUDENČICA
 Булевар Ослободување 68A/1-1, П.Б. 23, 6250 Кичево
 Bulvarosloboduvanje 68A/1-1 P.B. 23, 6250 Kichevo
 Тел/Тел: 045220-121
 www.studenčica.com.mk e-mail: jstudenčica@yahoo.com

ДО
 КВАДАР ДОО Скопје
 Никола Русински 3-1/5
 1000 Скопје

Предмет: Податоци, информации и мислење

Врска: Ваше барање со архивски број 0302-583/4 од 26.08.2022 година

Почитувани,

До ЈП „Студенчица“ Кичево која стопанисува со Регионалниот водовод Студенчица преку електронскиот систем е-урбанизам доставено е Вашето барање број 0302-583/4 од 26.08.2022 година за доставување на податоци, информации и мислење за **Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец Општина Кичево**, во рамките на II и III заштитна зона на изворот Студенчица. По Барањето Ве известуваме за следново:

Согласно член 92 од Законот за водите (Службен весник на Република Македонија, бр. 87/08, 6/09, 161/09, 83/10, 51/11, 44/12, 23/13, 163/13, 180/14, 146/15, 52/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 151/2021 е пропишано дека со подземните води се управува на начин на кој се: 1) избегнува влошување на нивната квантитативна и хемиска состојба; 2) намалува значителната и постојана тенденција на пораст, значителниот и долготраен растечки тренд на концентрација на загадувачката материја во водите којашто е резултат на активностите на човекот; 3) обезбедува рамнотежа меѓу црпењето и повторното полнење на подземните води и 4) постигнува добра квантитативна и хемиска состојба на подземните води имајќи ги предвид посебните услови утврдени за заштитните зони предвидени со членовите од 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102 и 103 од овој закон.

Во Глава 3.Заштитни зони во членот 96 став 1 и 5 од цитираниот закон е пропишано дека Владата на Република Северна Македонија ги определува: 1) заштитните зони за водни тела наменети за консумирање од страна на човекот и 5) областите определени како заштитено природно наследство каде што одржувањето и подобрувањето на состојбата на водите е значаен фактор.

Во член 98 од Законот за водите е предвидено дека водното тело коешто се користи за снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот се заштитува преку воспоставување и одржување на потесна или зона на строг санитарен надзор и една или повеќе пошироки заштитни зони, при што потесна заштитна зона, во смисла на ставот (1)

од овој член, е непосредниот простор околу местото на зафаќање на водата наменета за консумирање од страна на човекот, чија граница се определува особено во зависност од штедроста и значењето на водното тело, конфигурацијата, видот и составот на земјиштето и близината на населените места, а пошироката заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член, е поширокиот простор околу водното тело наменето за снабдување со вода за консумирање од страна на човекот, во кој обработката на земјиштето, изградбата и користењето на објекти и вршењето на други работи можат негативно да влијаат врз квалитативната и квантитативната состојба на водното тело, а нејзината граница се определува особено во зависност од големината и значењето на водното тело, хидрогеолошката состојба и потеклото на водното тело, а во членот 100 е наведено дека заради заштита на водното тело коешто се употребува за снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот од загадување или од други видови на искористувања кои можат да влијаат врз безбедноста на водата или нејзината количина, се преземаат неопходни мерки кои нема посредно или непосредно да дозволат: 1) влошување на постојниот квалитет на водата во мера релевантна за заштита на човековото здравје и 2) зголемување на нивото на третман за прочистување на водите што се користат за производство на вода за пиење. (2) Активности кои би ја загрозиле квалитативната и квантитативната состојба на водното тело наменето за консумирање од страна на човекот се забранети во заштитните зони, а во ставот 5 е предвидено дека Изградба на објекти и вршењето на други дејства и активности, со исклучок на зафатни објекти, резервоари, трафостаници, внатрешни патишта и други објекти потребни за водоснабдување и дејства потребни за функционирање на тие активности, на земјиштето во потесната заштитна зона е забрането.

Законот за водите предвидува кои се дејности од јавен интерес и кои имаат примарно значење. Имено согласно членот 164 од цитираниот закон определени дејности кои се однесуваат на изградба, работење, управување и одржување на водостопански објекти и постројки заради управување со водите, како и давање на водостопански услуги, се сметаат за дејности и услуги од јавен интерес и се вршат на начин и под услови определени со овој закон, а водостопански дејности и услуги од јавен интерес, во смисла на овој закон, се изградбата, експлоатацијата и одржувањето на водостопанските објекти и постројки кои обезбедуваат водостопански услуги за: јавното водоснабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот и за технолошки потреби.

Во член 167 од цитираниот закон е предвидено дека заради заштита и спречување на оштетувања на водостопански објекти и постројки, се забранува: 1) да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се загрозува стабилноста на одбранбените насипи, да се копа земја, да се садат дрвја и грмушки, забиваат колци или да се подигаат огради, доколку не се составен дел на системот за одбрана од поплави; 2) да се копаат и дупчат бунари на растојание помало од 20 метри од ножицата на одбранбените насипи; 3) да се копаат прокопи и паралелни канали по должината на насипот поблиски од 10 метри од внатрешната и 10 метри од надворешната страна на ножицата на насипот; 4) во појасот на одбранбениот насип и други заштитни водостопански објекти и постројки да се сечат дрвја, врбјаци и грмушки што се составен дел на заштитата, одбранбените работи и мерки, ако тоа не е определено со планот за одржување на заштитните објекти и постројки; 5) да се пушта добиток за напасување и преминување преку или долж водостопанските објекти, ако тоа не е предвидено со планот за одржување на водостопанските објекти и постројки; 6) да се врши сообраќај долж или преку водостопанските објекти и постројки, освен на определени места за тоа (природни рампи); 7) да се фрлаат отпадоци, земја и други предмети со кои се затрупуваат каналите; 8) да се испуштаат отпадни води во објектите од

хидросистемите и системите за наводнување и системите за одводнување; 9) да се изведуваат работи кои би можеле да ги променат условите за мерење на водата на хидрометриски профили кај хидролошките станици; 10) да се изведуваат работи кои би можеле да ја загрозуваат стабилноста на браната, одбранбените насипи и други водостопански објекти и постројки или нивното наменско користење, како и да се менуваат природните услови во околината на акумулацијата поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолици и порои; 11) да се градат напречни насипи, прегради, други објекти и насади во коритата на водотеците кои го влошуваат режимот на течението на водите; 12) да се вади песок, чакал, камен и друго од заштитните водостопански објекти и постројки, ако тоа не е предвидено со планот за нивно одржување и 13) да се вршат и други работи со кои се оштетуваат водостопански објекти и постројки.

Владата на Република Македонија ја донесе Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ објавена во („Службен весник на Република Македонија„ бр.151 од 31.10.2011 година) со која се воспоставени заштитни зони на изворот „Студенчица„.

Од доставената документација во прилог на Барањето за предвидениот ветерен енергетски парк се утврди дека предвидениот ветерен енергетски парк се наоѓа во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) – II зона на изворот Студенчица.

Согласно член 9 од Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година) широката заштитна зона се наоѓа во границите на Националниот парк Маврово каде има дефиниран режим и зони за заштита каде се дефинирани сите дејствија кои не можат да се одвиваат во паркот. Во широката заштитна зона II не смее да се врши:

1. Изградба на објекти освен изградба на трла, бачила мандри и сл. врз основа на одобрен Елаборат за заштита на животната средина,
2. Изградба на патишта и други сообраќајни објекти,
3. Изградба на индустриски постројки,
4. Изградба на бензински пумпи, механичарски сервиси или сервиси за миене возила,
5. Намалување на горниот заштитен слој на почвата,
6. Интензивно земјоделство со голема примена на ѓубрива и пестициди
7. Рударство,
8. Изградба на септички јами,
9. Изградба на пречистителни станици за отпадна вода и канализациски систем,
10. Експлоатација на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на природните водотеци,
11. Експлоатација на минерални сировини,
12. Активности што го оштетуваат речното корито и бреговите на водотеците,
13. Складирање на градежни материјали,
14. Транспорт, складирање и користење на нафта и нафтени деривати, хемиски и други опасни и штетни материи и
15. Преземање на други дејствија кои можат да влијаат на квалитетот на подземната вода, вклучувајќи ги и дејствијата чие преземање со оваа Одлука е забрането во пошироката заштитна зона III.

Имајќи го во предвид горенаведеното и фактот што на наведениот локалитет каде е предвидено да се изгради ветерен енергетски парк е територија на Национален парк Маврово кој има посебен режим на заштита и истовремено локалитетот се наоѓа

во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) – II зона на изворот Студенчица, со режим на заштита пропишан во член 9 од Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година, Јавното претпријатие „Студенчица,, Кичево, по поднесеното барање од Ваша страна бр.0302-583/4 од 26.08.2022 година се задолжува овластениот планер (проектант) да постапи согласно утврдениот режим на заштита пропишан со претходно наведената одлука. Ви укажувме дека по Ваше барање бр. 0302-583/2 од 05.03.2022 година со кое барате податоци информации и мислење за изградба на ветерен парк ЈП се произнесе со допис со архивски број 09-532/1 од 06.04.2022 кој Ви го доставуваме во прилог.

Прилог:

- Одлука за определување на заштитни зони на изворот Студенчица (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година)
- Одговор на Ваше претходно барање за податоци, информации и мислење (Ваш архивски број 0302-583/2 од 05.03.2022 година и Наш архивски број 09-532/1 од 06.04.2022 година.)

Со почит,

Кичево

05.09.2022 година

ВД Директор / UD Drejtori

m-r Ardita Dani

Изработил:

Игор Лазаровски д-р

Јавно претпријатие за водоснабдување
Студенчица
Ndërmarrja Publike për Furnizim me Ujë
Studenciца

ЈАВНО ПРЕТПРИЈАТИЕ ЗА ВОДОСНАБДУВАЊЕ
NDËRMARRJA PUBLIKE PËR FURNIZIM ME UJË

СТУДЕНЧИЦА
STUDENCIÇA

Бр./Nr. 09-532/1
06.09.2022 год./vit.
Кичево - Kërçovë

Булевар Ослободување 60А/1-1, П.Факс 23. 6250 Кичево
Bulevardi i Çlirimit 60A / 1-1 P.fax 23. 6250 Kërçovë
Тел/Тел: 045/220-121
www.studenciца.com.mk e-mail: jpstudenciца@yahoo.com

ДО

КВАДАР ДОО Скопје

Никола Русински 3-1/5

1000 Скопје

Предмет: Податоци, информации и мислење за изградба на ветерен парк

Врска: Ваше барање со архивски број 0302-583/2 од 05.03.2022 година

Почитувани,

До ЈП „Студенчица“ Кичево која стопанисува со Регионалниот водовод Студенчица преку електронскиот систем е-урбанизам доставено е Вашето барање број 0302-583/2 од 05.03.2022 година за доставување на податоци, информации и мислење за можна реализација на ветерен парк за производство на електрична енергија од одржливи извори – ветерници, во рамките на II и III заштитна зона на изворот Студенчица. По Барањето Ве известуваме за следново:

Согласно член 92 од Законот за водите (Службен весник на Република Македонија, бр. 87/08, 6/09; 161/09; 83/10; 51/11; 44/12; 23/13; 163/13; 180/14; 146/15; 52/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија, бр. 151/2021 е пропишано дека со подземните води се управува на начин на кој се: 1) избегнува влошување на нивната квантитативна и хемиска состојба; 2) намалува значителната и постојана тенденција на пораст, значителниот и долготраен растечки тренд на концентрација на загадувачката материја во водите којашто е резултат на активностите на човекот; 3) обезбедува рамнотежа меѓу црпењето и повторното полнење на подземните води и 4) постигнува добра квантитативна и хемиска состојба на подземните води имајќи ги предвид посебните услови утврдени за заштитните зони предвидени со членовите од 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102 и 103 од овој закон.

Во Глава 3.Заштитни зони во членот 96 став 1 и 5 од цитираниот закон е пропишано дека Владата на Република Северна Македонија ги определува: 1) заштитните зони за водни тела наменети за консумирање од страна на човекот и 5) областите определени како заштитено природно наследство каде што одржувањето и подобрувањето на состојбата на водите е значаен фактор.

Во член 98 од Законот за водите е предвидено дека водното тело коешто се користи за снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот се заштитува преку воспоставување и одржување на потесна или зона на строг санитарен надзор и една или повеќе пошироки заштитни зони, при што потесна заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член, е непосредниот простор околу местото на зафаќање на водата наменета за консумирање од страна на човекот, чија граница се определува особено во зависност од штедроста и значењето на водното тело, конфигурацијата, видот и составот на земјиштето и близината на населените места, а пошироката заштитна зона, во смисла на ставот (1) од овој член, е поширокиот простор околу водното тело наменето за снабдување со вода за консумирање од страна на човекот, во кој обработката на земјиштето, изградбата и користењето на објекти и вршењето на други работи можат негативно да влијаат врз квалитативната и квантитативната состојба на водното тело, а нејзината граница се определува особено во зависност од големината и значењето на водното тело, хидрогеолошката состојба и потеклото на водното тело, а во членот 100 е наведено дека заради заштита на водното тело коешто се употребува за снабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот од загадување или од други видови на искористувања кои можат да влијаат врз безбедноста на водата или нејзината количина, се преземаат неопходни мерки кои нема посредно или непосредно да дозволат: 1) влошување на постојниот квалитет на водата во мера релевантна за заштита на човековото здравје и 2) зголемување на нивото на третман за прочистување на водите што се користат за производство на вода за пиење. (2) Активности кои би ја загрозиле квалитативната и квантитативната состојба на водното тело наменето за консумирање од страна на човекот се забранети во заштитните зони, а во ставот 5 е предвидено дека Изградба на објекти и вршењето на други дејства и активности, со исклучок на зафатни објекти, резервоари, трафостаници, внатрешни патишта и други објекти потребни за водоснабдување и дејства потребни за функционирање на тие активности, на земјиштето во потесната заштитна зона е забрането.

Законот за водите предвидува кои се дејности од јавен интерес и кои имаат примарно значење. Имено согласно членот 164 од цитираниот закон определени дејности кои се однесуваат на изградба, работење, управување и одржување на водостопански објекти и постројки заради управување со водите, како и давање на водостопански услуги, се сметаат за дејности и услуги од јавен интерес и се вршат на начин и под услови определени со овој закон, а водостопански дејности и услуги од јавен интерес, во смисла на овој закон, се изградбата, експлоатацијата и одржувањето на водостопанските објекти и постројки кои обезбедуваат водостопански услуги за: јавното водоснабдување со вода наменета за консумирање од страна на човекот и за технолошки потреби.

Во член 167 од цитираниот закон е предвидено дека заради заштита и спречување на оштетувања на водостопански објекти и постројки, се забранува: 1) да се изведуваат градби или да се вршат работи со кои се загрозува стабилноста на одбранбените насипи, да се копа земја, да се садат дрвја и грмушки, забиваат колци или да се подигаат огради, доколку не се составен дел на системот за

одбрана од поплави; 2) да се копаат и дупчат бунари на растојание помало од 20 метри од ножицата на одбранбените насипи; 3) да се копаат прокопи и паралелни канали по должината на насипот поблиски од 10 метри од внатрешната и 10 метри од надворешната страна на ножицата на насипот; 4) во појасот на одбранбениот насип и други заштитни водостопански објекти и постројки да се сечат дрвја, врбјаци и грмушки што се составен дел на заштитата, одбранбените работи и мерки, ако тоа не е определено со планот за одржување на заштитните објекти и постројки; 5) да се пушта добиток за напасување и преминување преку или долж водостопанските објекти, ако тоа не е предвидено со планот за одржување на водостопанските објекти и постројки; 6) да се врши сообраќај долж или преку водостопанските објекти и постројки, освен на определени места за тоа (природни рампи); 7) да се фрлаат отпадоци, земја и други предмети со кои се затрупуваат каналите; 8) да се испуштаат отпадни води во објектите од хидросистемите и системите за наводнување и системите за одводнување; 9) да се изведуваат работи кои би можеле да ги променат условите за мерење на водата на хидрометриски профили кај хидролошките станици; 10) да се изведуваат работи кои би можеле да ја загрозуваат стабилноста на браната, одбранбените насипи и други водостопански објекти и постројки или нивното наменско користење, како и да се менуваат природните услови во околината на акумулацијата поради што би можело да дојде до лизгање на теренот, појава на ерозија или создавање на суводолици и порои; 11) да се градат напречни насипи, прегради, други објекти и насади во коритата на водотеците кои го влошуваат режимот на течението на водите; 12) да се вади песок, чакал, камен и друго од заштитните водостопански објекти и постројки, ако тоа не е предвидено со планот за нивно одржување и 13) да се вршат и други работи со кои се оштетуваат водостопански објекти и постројки.

Владата на Република Македонија ја донесе Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ објавена во („Службен весник на Република Македонија, бр.151 од 31.10.2011 година) со која се воспоставени заштитни зони на изворот „Студенчица, .

Од доставената документација во прилог на Барањето за предвидениот ветерен енергетски парк се утврди дека предвидениот ветерен енергетски парк се наоѓа во широка заштитна зона (зона на санитарно ограничување) – II зона на изворот Студенчица.

Согласно член 9 од Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година) широка заштитна зона се наоѓа во границите на Националниот парк Маврово каде има дефиниран режим и зони за заштита каде се дефинирани сите дејствија кои не можат да се одвиваат во паркот. Во широка заштитна зона II не треба да се врши:

1. Изградба на објекти освен изградба на трла, бачила мандри и сл. врз основа на одобрен Елаборат за заштита на животната средина,
2. Изградба на патишта и други сообраќајни објекти,
3. Изградба на индустриски постројки,

4. Изградба на бензински пумпи, механичарски сервиси или сервиси за миене возила,
5. Намалување на горниот заштитен слој на почвата,
6. Интензивно земјоделство со голема примена на губрива и пестициди
7. Рударство,
8. Изградба на септички јами,
9. Изградба на пречистителни станици за отпадна вода и канализациски систем,
10. Експлоатација на песок, чакал и камен од коритата и бреговите на природните водотеци,
11. Експлоатација на минерални сировини,
12. Активности што го оштетуваат речното корито и бреговите на водотеците,
13. Складирање на градежни материјали,
14. Транспорт, складирање и користење на нафта и нафтени деривати, хемиски и други опасни и штетни материји и
15. Преземање на други дејствија кои можат да влијаат на квалитетот на подземната вода, вклучувајќи ги и дејствијата чие преземање со оваа Одлука е забрането во пошироката заштитна зона III.

Имајќи го во предвид горенаведеното и фактот што на наведениот локалитет каде е предвидено да се изгради ветерен енергетски парк е територија на Национален парк Маврово кој има посебен режим на заштита и истовремено локалитетот се наоѓа во широката заштитна зона (зона на санитарно ограничување) – II зона на изворот Студенчица, со режим на заштита пропишан во член 9 од Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“ (Службен весник на РМ бр.151 од 31.10.2011 година, Јавното претпријатие „Студенчица“, Кичево, по поднесеното барање од Ваша страна број 0302-583/2 од 05.03.2022 година дава НЕГАТИВНО МИСЛЕЊЕ за изградба на горенаведениот ветерен енергетски парк на посочената локација.

Со почит,

Кичево

06.04.2022 година

Изработил: Игор Лазаровски д-р

ВД Директор/UD Drejtori

m-r Ardita Dani

ОПШТИНА КИЧЕВО
Борис Кидрич бр.1 Кичево,
Северна Македонија
www.kicevo.gov.mk

KOMUNA E KËRÇOVËS
Boris Kidriç no.1 Kërçovë,
Maqedonia e Veriut
www.kicevo.gov.mk

Бр.10-330/4

07.02.2023

Кичево

Nr.10-330/4

07.02.2023

Kërçovë

До:

Министерство за транспорт и врски
Сектор за уредување на просторот

Пër:

Ministrinë e Transportit dhe Lidhjeve
Sektori për rregullimin e hapësirës

Предмет: Мислење

Lënda: Mendim

Врска: Постапка преку е - урбанизам за
УППГДЗ со бр.48805

Lidhja: Procedura përmes e - urbanizëm për
PURNRSH me nr.48805

Почитувани,

На Ваше барање, а во врска со Ваш бр.67-328/3 од 18.01.2023, Општина Кичево издава **негативно мислење** за работната верзија на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево и КО Галичник, Општина Маврово Ростуше.

Të nderuar,

Në kërkesë të Juaj, ndërsa në lidhje me nr. e Juaj 67-328/3 të dt. 18.01.2023, Komuna e Kërçovës jep **mendim negativ** për verzionin e punës të Planit urbanistik për rajonin dhe ndërtimet e rëndësishme për shtetin për ndërtimin e parkut të mullinjve të erës Kërçovë (për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e ripërtëritshme me kapacitet deri më 35 MW) KK Dushëgubicë dhe KK Dobrenoeç, Komuna e Kërçovës dhe KK Galicnik, Komuna Mavrovë Rostushë.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Преку системот е - урбанизам (бр. на постапка 48805) до Општина Кичево е поднесено барање за мислење бр.0302-583/10 од 20.01.2023, кое кај нас заведено под број 10-330/1 од 06.02.2023 година, со кое од Општина Кичево се бара мислење за работната верзија на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до

ARSYETIM

Përmes sistemit e-urbanizëm (nr. i procedurës 48805), deri te Komuna e Kërçovës, është parashtruar kërkesë për mendim nr.0302-583/10, e dt. 20.01.2023, te ne e vërtetuar nën nr. 10-330/1, të dt. 6.02.2023, me të cilën nga Komuna e Kërçovës kërkohet mendim për verzionin e punës të Planit urbanistik për rajonin dhe ndërtimet e rëndësishme për shtetin për ndërtimin e parkut të mullinjve të erës Kërçovë (për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e ripërtëritshme me kapacitet deri më

ОПШТИНА КИЧЕВО
Борис Кидрич бр.1 Кичево,
Северна Македонија
www.kicevo.gov.mk

KOMUNA E KËRÇOVËS
Boris Kidriç no.1 Kërçovë,
Maqedonia e Veriut
www.kicevo.gov.mk

35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево и КО Галичник, Општина Маврово Ростуше со тех.бр. 0701-583 од Јануари 2023, изработен од Квадар ДОО Скопје. Со барањето, Барателот ја приложи следната документација и докази:

- Работна верзија на УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН (pdf и dwg)
- Услови за планирање на просторот со Решение од МЖСПП (pdf)
- Претходно добиени податоци и информации за локацијата (pdf)
- Проектна програма (pdf)
- Геодетски елаборат - ажурирана подлога (pdf и dwg)
- Потврда ГРГЗ (docx)
- Хидрогеолошки елаборат (pdf)

Комисијата за урбанизам формирана од Градоначалникот на Општина Кичево, со Решение бр. 09-229/1 од 29.01.2021год, по проучувањето на приложената документација со барањето и извршениот увид, констатира недостатоци во работната верзија на Урбанистичкиот план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево и КО Галичник, Општина Маврово Ростуше со тех.бр. 0701-583 од Јануари 2023, изработен од Квадар ДОО Скопје и достави предлог Општина Кичево да издаде негативно мислење за Урбанистичкиот план Истото го потврди со Предлог за неodobрување на Урбанистички план со бр. 10-303/3 од 07.02.2023 година.

Општината Кичево по извршениот увид на приложената документација со барањето и предлогот од Комисијата за урбанизам констатира дека не се исполнети условите од

35 MW) KK Dushegubicë dhe KK Dobrenoec, Komuna e Kërçovës dhe KK Galiçnik, Komuna Mavrovë Rostushë, me nr. tek. 0701-583, nga janari i vitit 2023, përgatitur nga "Kvadar" SHPK Shkup.

Me kërkesën, Kërkuesi bashkangjiti dokumentacionin vijues dhe provat:

- Verzionin e punës të PLANIT URBANISTIK (pdf dhe dwg)
- Kushte për planifikim të hapësirës me Aktvendim nga MMJPH (pdf)
- Të dhëna të marra paraprakisht dhe informata për lokacionin (pdf)
- Program projektues (pdf)
- Elaborat gjeodezik – shtresë e azhuruar (pdf dhe dwg)
- Vërtetim RNZN (docx)
- Elaborat hidrogeologjik (pdf)

Komisioni për urbanizëm i formuar nga Kryetari i Komunës së Kërçovës, me Aktvendim nr. 09-229/1, të dt. 29.01.2021, pas analizës së dokumentacionit të bashkangjitur me kërkesë dhe shqyrtimin e kryer, konstaton mangësi të verzionin e punës të Planit urbanistik për rajonin dhe ndërtimet e rëndësisë për shtetin për ndërtimin e parkut të mullinjve të erës Kërçovë (për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e ripërtëritshme me kapacitet deri më 35 MW) KK Dushegubicë dhe KK Dobrenoec, Komuna e Kërçovës dhe KK Galiçnik, Komuna Mavrovë Rostushë, me nr. tek. 0701-583 nga janari i vitit 2023, përgatitur nga "Kvadar" SHPK Shkup dhe dorëzoi propozim Komunës së Kërçovës të japë mendim negativ për Planin urbanistik, të njëjtën e vërtetoi me Propozim për mos miratim të Planit urbanistik me .nr. 10-303/3 të dt. 7.02.2023.

Komunës së Kërçovës, pas shqyrtimit të realizuar në dokumentacionin e bashkangjitur me kërkesën dhe propozimin e Komisionit për urbanizëm, konstaton se nuk janë të përmbushura kushtet nga

ОПШТИНА КИЧЕВО
Борис Кидрич бр.1 Кичево,
Северна Македонија
www.kicevo.gov.mk

KOMUNA E KËRÇOVËS
Boris Kidriç no.1 Kërçovë,
Maqedonia e Veriut
www.kicevo.gov.mk

Законот за урбанистичко планирање (Сл.Весник на РСМ бр. 32/20) и врз основа на тоа Општина Кичево издава **негативно мислење** за работната верзија на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево и КО Галичник, Општина Маврово Ростуше.

Ligji për planifikim hapësinor ("Gaz. zyrtare e RMV-së" nr.32/20) dhe në bazë të kësaj, Komuna e Kërçovës jep **mendim negativ** për verzionin e punës të Planit urbanistik për rajonin dhe ndërtimet e rëndësishme për shtetin për ndërtimin e parkut të mullinjve të erës Kërçovë (për prodhimin e energjisë elektrike nga burimet e ripërtëritshme me kapacitet deri më 35 MW) KK Dushegubicë dhe KK Dobrenoec, Komuna e Kërçovës dhe KK Galiçnik, Komuna Mavrovë Rostushë.

Изработил: / Përgatiti:

Александра Анакиоска / Aleksandra Anaqioska:

Одобрил: / Lejoi:

Вјолца Абазџи/Vjollca Abazi:

ОПШТИНА КИЧЕВО / KOMUNA E KËRÇOVËS

ГРАДОНАЧАЛНИК / KRYETAR

Fatmir Dehari

Република Северна Македонија

Министерство за култура

УПРАВА ЗА ЗАШТИТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Бр. 17 - 3331/2
05.01.2023 година
Скопје

ДО

КВАДАР ДОО

ул. „Никола Русински“ бр. 3-1/5

1000 Скопје

Предмет: Мислење

Врска: Ваше барање бр.0302 - 583/7 од 05.12.2022 година.

Управата за заштита на културното наследство, орган во состав на Министерството за култура, го разгледа Вашето барање за мислење за изработка и одобрување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево (тех.бр.0701-583 од ноември, 2022 година) изработен од КВАДАР ДОО - Скопје.

Врз основа на доставената документација и во согласност со доставените податоци (акт бр. 17 - 2378/2 од 15.09.2022 год.), Управата за заштита на културното наследство констатира дека потребните податоци од аспект на заштита на културното наследство во врска со член 65 од Законот за заштита на културното наследство („Службен весник на Република Македонија“ бр. 20/04, 115/07, 18/11, 148/11, 23/13, 137/13, 164/13, 38/14, 44/14, 199/14, 104/15, 154/15, 39/16, 11/18 и 20/19) се вградени во планот.

Со оглед на тоа, од аспект на заштита на културното наследство, усвојувањето на планот може да продолжи.

Со почит,

в.д. Директор,

Асман Асланај

Изработил: З. Тодоровски

Проверил/Одобрил: м-р Б. Јовановска

1

Управа за заштита на
културното наследство
Directorate for Protection
of Cultural Heritage

ул. „Павел Шатров“ бр. 3 Скопје, Р.Фон 220
contact@mk.gov.mk
+389 2 5517 700
www.mk.gov.mk

Влада на Република Северна Македонија

ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ
Сектор за превенција, планирање и развој
Одделение за издавање на урбанистичка
согласност

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut

DREJTORIA PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM
Sektori për parandalim, planifikim dhe zhvillim
Njësia për lëshimin e pëlqimit urban

25 Јануари, 2023

Архивски број:

Бр: 09- 216/2

До

“Квадар” ДОО Скопје

ул. Н.Русински бр. 3-1/5

1000 Скопје

Предмет: Мислење, доставува-

Врска : Ваш акт број 0302-583/10 од 20.01.2023 год.

Врз основа на член 53 од Законот за заштита и спасување (Сл. Весник на РМ бр. 93/12 – пречистен текст 41/14, 129/15, 71/16, 106/16) а согласно член 1 и член 88 од Законот за општа управна постапка (Сл. Весник на РМ бр. 124/15) Дирекцијата за заштита и спасување - Одделение за издавање на урбанистичка согласност при Секторот за превенција, планирање и развој во Дирекција за заштита и спасување Ви го доставува следното

ПОЗИТИВНО МИСЛЕЊЕ

за застапеноста на мерките за заштита и спасување во

„Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево

Дирекцијата за заштита и спасување од извршениот увид на поднесената проектна документација „Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до

1

Дирекција за заштита и спасување
Сектор за превенција, планирање и развој
Одделение за издавање на урбанистичка согласност
Drejtoria për Mbrojtje dhe Shpëtim
Sektori për parandalim, planifikim dhe zhvillim
Njësia për lëshimin e pëlqimit urban

Република Северна Македонија
ул. „Васко Карангелески“ бр.8, 1000 Скопје
Republika e Maqedonisë së Veriut
Rr. "Vasko Karangeleski" num. 8, 1000 Shkup

Tel.: +389 2 2433 384
Web: www.dzs.gov.mk
e-mail: dzs@dzs.gov.mk

35 MW), КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево, со техн. број 0701-583 од Октомври 2022 година изработена од Друштвото „Квадар“ ДОО Скопје, констатира дека претходните услови за заштита и спасување во документацијата се соодветно вградени, врз основа на што Дирекцијата за заштита и спасување дава **позитивно мислење**.

Правна поука: Против ова мислење може да се изрази жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен-непосредно, или преку Дирекцијата за заштита и спасување во рок од 15 дена од приемот согласно член 14 став 2, член 105, 106 и 107 од Законот за општа управна постапка (Сл. Весник на РМ бр. 124/15). Жалбата се таксира со 250 денари административни такси (Сл. Весник на РМ бр. 17/93, ..., 192/15).

по овластување од Директорот
Советник
Љупчо Наумовски

Доставено до:

- насловот
- архива

LjUPChO
NAUMO
VSKI

Digitally signed
by LjUPChO
NAUMOVSKI
Date: 2023.01.25
16:43:21 +01'00'

ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје
Друштво за дистрибуција на електрична енергија
Бр. 10-25/7-38 од 20.01.2023
Скопје

Одговорно лице: Драган Николоски

Контакт телефон: 02 3205 300 – 41 308

Предмет: Издавање на мислење за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје

Почитувани,

Во врска со Вашиот допис број 0302-583/10 од 20.01.2023 година, со кој барате да дадеме мислење за УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОЕЦ, ОПШТИНА КИЧЕВО И КО ГАЛИЧНИК, ОПШТИНА МАВРОВО РОСТУШЕ, ве известуваме дека **немаме** забелешки за постојните и новопланираните електроенергетски објекти и инфраструктура и Ви даваме **ПОЗИТИВНО** мислење.

Напомена: Приклучувањето на објектот на дистрибутивната електроенергетска мрежа се врши во согласност со Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија. По направена првична анализа, нема можност за приклучок на производителот на постојната дистрибутивна мрежа.

При планирање, согласно пресметките за потребната едновремена моќност на планираните објекти, според вид, намена и сл. препорачуваме да се предвидат нови маркици за трафостаници со определена, дефинирана градежна парцела.

Услов е кај сите вкрстувања и приближувања до електроенергетски објекти и инфраструктура, да се запазуваат законските прописи и работни норми.

Задолжително да се почитуваат заштитните појаси на електроенергетските објекти согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија.

Доколку во опфатот е потребна промена или дислокација на електроенергетските објекти и инфраструктура, потребно е да се предвиди локација/траса за дислокација на објектите и инфраструктурата и инвеститорот е должен да ги надомести трошоците за дислокација.

Со почит,

Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје
Оддел Мрежен Инженеринг

Nikoloski
Dragan

Digitally signed by Nikoloski
Dragan
Date: 2023.01.25 11:30:07
+01'00'

Република Северна Македонија
Јавно претпријатие за државни патишта

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ndërmarrja Publike për Rrugë Shtetërore

Бр/Нр. 10-683/2

Скопје/Shkup 25 -01- 2023 година/viti

ДО КВАДАР доо
ул. „Н. Русински“ бр.3-1/5
1000 Скопје

Предмет: Мислење за работна верзија

Почитувани,

Врз основа на Вашиот допис бр.0302-583/10 од 20.01.2023 год. кој се однесува за добивање мислење за Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW), КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево, Ве известуваме:

Стручната служба при Јавното претпријатие за државни патишта, ги разгледа пристигнатите прилози, заверени со евиденциски број на Јавното претпријатие 10-683/1 од 24.01.2023 година:

- Комплет урбанистички проект.

Од доставените и разгледани прилози констатирано е дека, по однос на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW), КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево, Јавното претпријатие за државни патишта нема забелешки и дава **позитивно мислење**, бидејќи предметниот проектниот опфат не граничи со државен пат кој е во надлежност на Јавното претпријатие за државни патишта.

Со почит,

Изработил: Драгица Гашпарова
Контролирал: Зоран Сламков
Одобрил: d-r Ejup Latifi

Директор
Ejup Rustemi

Република Северна Македонија
Јавно претпријатие за државни
патишта
Republika e Maqedonisë së Veriut
Ndërmarrja Publike për Rrugë

ул.Даме Груев бр.14, 1000 Скопје
Република Северна Македонија
rr. "D'ame Gruv" nr.14
Republika e Manedonisë së Veriut

Тел/Tel:02 3118-044,
Факс/Fax 02 3220-535; 02/3116-385
e-mail: contact@roads.org.mk
Web: www.roads.org.mk

Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас
НОМАГАС Скопје во државна сопственост

Shoqëria Aksionare për ushtrimin e verprmtarisë energjetike përcimi i gazit
natyror NOMAGAS Shkup në pronësi shtetërore

бул.Св.Климент Охридски бр.54, Скопје
rr. Bulevard Sveti Kliment Ohridskir. 54, Shkup
тел. 02 6090-137
факс 02 6090-437
nomagas_contact@mer.com.mk
ембс 7649401
NVAS 7649401

Акционерско друштво за вршење на енергетска дејност пренос на природен гас НОМАГАС Скопје во државна сопственост
Shoqëria Aksionare për ushtrimin e verprmtarisë energjetike përcimi i gazit natyror NOMAGAS Shkup në pronësi shtetërore

До: КВАДАР ДОО Скопје
ул.Н. Русински 3 - 1/5 1000 Скопје

Бр.-Нр. 15-277/2
24.01.2023 год. ил.
Скопје-Shkup

Предмет: Одговор на барање

Врска: Барање за мислење, ваш бр.0302-583/10 од 20.1.2023 година

Согласно вашето Барање за мислење, бр.0302-583/10 од 20.1.2023 година и наш бр.15-277/1 од 23.01.2023 година, за изработка и одобрување на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево,

НОМАГАС АД Скопје ве известува дека **дава позитивно мислење.**

Со почит,

Изработил:
Саши Јовчески

Македонски Телеком АД, Кеј 13-ти Ноември бр. 6, 1000 Скопје

Бр. 48805

Датум: 23.01.2023

До
Квадар ДОО Скопје
Ул. Никола Русински бр. 3-1/5, 1000 Скопје

Предмет: Доставување на мислење

Согласно Вашето Барање за Мислење добиено преку информацискиот систем е-урбанизам за УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОЕЦ, ОПШТИНА КИЧЕВО И КО ГАЛИЧНИК, ОПШТИНА МАВРОВО РОТУШЕ, Ви доставуваме ПОЗИТИВНО МИСЛЕЊЕ.

Лице за контакт: Николче Тасевски, тел. 070/200-176.

Со почит,
Македонски Телеком АД Скопје

По овластување на
Директор на сектор за пристапни мрежи
Васко Најков

NIKOLCHE
TASEVSKI

Digitally signed by
NIKOLCHE TASEVSKI
Date: 2023.01.23
13:16:19 +01'00'

МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД-СКОПЈЕ

Адреса: Кеј 13-ти Ноември 6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија
Телефон: +389 2 3100 200 | Факс: +389 2 3100 300 | Internet: www.telekom.mk
Контакт центар за приватни корисници: +389 2 122, +389 70 122 | E-Mail: kontakt@telekom.mk
Контакт центар за деловни корисници: +389 2 120, +389 70 120 | E-Mail: biznis.kontakt@telekom.mk
ЕМБС: 5168660 | Основна главнина: МКД 9.583.887.733,00
ISO 9001, ISO 14001 и ISO 27001 сертифицирана компанија

КВАДРА ДОО Скопје
ул. „Никола Русански“ бр.3-3/5
1000 Скопје

Предмет: Мислење, доставување,
Врска: Ваше барање бр.0302-583/10 од 20.01.2023 година
Е-урбанизам истрашка бр.48805

Почитувани,

Согласно Вашето барање за мислење добиени преку информациониот систем е-урбанизам за УРБАНИСТИЧКИ ПЛАН ЗА ПОДРАЧЈА И ГРАДБИ ОД ДРЖАВНО ЗНАЧЕЊЕ ЗА ИЗГРАДБА НА ВЕТЕРЕН ПАРК КИЧЕВО (ЗА ПРОИЗВОДСТВО НА ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА ОД ОБНОВЛИВИ ИЗВОРИ СО КАПАЦИТЕТ ДО 35 MW) КО ДУШЕГУБИЦА И КО ДОБРЕНОЕЦ, ОПШТИНА КИЧЕВО И КО ГАЛИЧНИК, ОПШТИНА МАВРОВО РОСТУШЕ. Ви доставуваме ПОЗИТИВНО МИСЛЕЊЕ.

Со почит,

Изработка: мила Роберт Врџански

СЕКТОР ЗА НЕДВИЖНОСТИ
Раководител
Оливера Прокопска

Министерство за одбрана
Република Северна Македонија

Сектор за недвижности
Одделение за недвижности

бр. Св.Климент Охридски бр.05
1000 Скопје,
Република Северна Македонија
Тел: 02/3262371
Сайт: www.mvd.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Арх.бр. 15-7658/2

Дата: 28.10.2022

ДО: КВАДАР ДОО Скопје
ул. "Никола Русински" 3-1/5

ПРЕДМЕТ: Известување

Почитувани,

Во врска Ваше барање со бр. 0302-583/7 од 21.10.2022 година, доставено до Министерството за животна средина и просторно планирање – Сектор за просторно планирање под бр. 15-7658/1 од 26.10.2022 година, а се однесува дали може Решение за Услови за планирање на просторот под бр. УП1-15 1612/2022 од 24.08.2022 год. издадено на Министерство за транспорт и врски, за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW) КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево, со тех. бр. Y36622, да биде употребено и при незначително проширување на планскиот опфат, кое што дел е во Општина Маврово и Ростуше, заради приклучување на некатегоризиран пат кон некатегоризираниот пат во КО Галичник и тоа со должина помала од 200 м', кој опфат е корегирен по известувањето од Министерство за транспорт и врски, Ве известуваме за следното:

Потребата за зафаќање со урбанизација на поширок опфат од наведениот опфат, понекогаш е условено со урбанистичко решение кое произлегува и од сообраќајни нормативи кои не биле целосно согледани при изработка на Предлог Програмата, според која се издадени горе наведените Условите за планирање на просторот.

Решението за Услови за планирање на просторот, под бр. УП1-15 1612/2022 од 24.08.2022 год. издадено на Министерство за транспорт и врски, за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW) КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево, со тех. бр. Y36622, во такви случаи треба да се прифати како Услови за планирање на просторот и во случај за незначителното проширување на планскиот опфат, со напомена дека сите ограничувања во тој правец се наведени во истото.

Со почит,

Изработил: Дајана Марковска Ристеска

Одобрил: Соња Фурнаиска

ПО ОВЛАСТУВАЊЕ НА МИНИСТЕР
РАКОВОДИТЕЛ НА СЕКТОР
Nebi Rexhepi

(Signature)

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ

Арх.бр. УП1-15 1612/2022

Дата: 24-08-2022

Врз основа на член 88 од Законот за општа управна постапка ("Службен весник на Република Македонија" бр. 124/15), како и врз основа на член 42, став 1 и став 9 од Законот за урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр. 32/20), а во врска со член 4, став 3 од Законот за спроведување на Просторниот план на Република Македонија ("Службен весник на Република Македонија" бр. 39/04), министерот за животна средина и просторно планирање, го донесе следното:

РЕШЕНИЕ
за Услови за планирање на просторот

1. Со ова Решение на Министерството за транспорт и врски му се издаваат Услови за планирање на просторот за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW), КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево.

Површината на планскиот опфат изнесува 23,45 ха.

2. Условите за планирање на просторот од точка 1 на ова Решение, изработени од Агенцијата за планирање на просторот со тех. бр. УЗ6622 се составен дел на Решението.

3. Условите за планирање на просторот за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW), КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево, содржат општи и посебни одредби, насоки и решенија и заклучни согледувања со обврзувачка активност од планската документација од повисоко ниво и графички прилози кои претставуваат Извод од планот.

4. Планскиот опфат навлегува во зона на одржливо искористување во Национален парк Маврово поради што при изработката на планската документација и при нејзина реализација е потребно да се почитуваат одредбите пропишани во Законот за заштита на природата ("Службен весник на РМ" бр. 67/04, 14/06, 84/07, 35/10, 47/11, 148/11, 59/12, 13/13, 163/13, 41/14, 146/15, 39/16, 63/16, 113/18 и 151/210, како и подзаконските акти донесени врз основа на овој закон.

5. Планскиот опфат навлегува во II заштитна зона и во III зона или пошироката заштитна зона на изворот Студенчица, поради што при изработката на планската документација и при нејзина реализација е потребно да се почитуваат одредбите дефинирани во „Одлуката за определување на заштитни зони на изворот Студенчица“.

1

Министерство за животна средина
и просторно планирање на
Република Северна Македонија

Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

+389 2 106 212
www.moepp.gov.mk

6. Со цел да се обезбеди заштита и унапредување на животната средина при изработка на планската документација потребно е да се почитуваат одредбите пропишани во Законот за животна средина ("Службен весник на РМ" бр. 53/05, 81/05, 24/07, 159/08, 83/09, 48/10, 124/10, 51/11, 123/12, 93/13, 187/13, 42/14, 44/15, 129/15, 192/15, 39/16 и 99/18) како и подзаконските акти донесени врз основа на истиот.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Министерството за транспорт и врски, врз основа на член 42, став 1 од Законот за урбанистичко планирање ("Службен весник на Република Македонија" бр. 32/20), поднесе барање преку е-урбанизам, со број на постапка УП 44970, до Агенцијата за планирање на просторот за издавање на Услови за планирање на просторот за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW), КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево.

Согласно член 42, став 8 од истоимениот закон, Агенцијата за планирање на просторот ги изработи Условите за планирање на просторот за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW), КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево и ги достави до Министерството за животна средина и просторно планирање под бр. УП1-15 1612/2022 од 23.08.2022 година.

Условите за планирање на просторот за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори, со капацитет до 35 MW), КО Душегубница и КО Добреноец, Општина Кичево, претставуваат влезни параметри и смерници при планирањето на просторот и поставувањето на планските концепции и решенија по сите области релевантни за планирањето на просторот.

Заклучните согледувања, дефинирани во Условите за планирање на просторот кои произлегуваат од Просторниот план на Република Македонија претставуваат обврзувачки активности во понатамошното планирање на просторот.

Врз основа на горенаведеното, а согласно член 88 од Законот за општа управна постапка ("Сл. весник на Република Македонија" бр. 124/15), Министерството за животна средина и просторно планирање го донесе ова Решение и одлучи како во диспозитивот.

ПРАВНА ПОУКА: Против решението за услови за планирање на просторот може да се поведе управен спор пред надлежен суд во рок од 15 дена од приемот на решението.

Изготвил: Дејан Гацовски

добрил: Соња Фурнациска

ПО ОВЛАСТУВАЊЕ НА МИНИСТЕР
ПРАКОВОДИТЕЛ НА СЕКТОР

Nebi Rexhepi

Наш број: 1404-2480/2

Скопје: 07.09.2022 г.

ДО:
КВАДАР ДОО СКОПЈЕ
ул. „Никола Русински“ 3-1/5
1000 Скопје

Предмет: Одговор за барање за податоци за ТК инсталации

Врска: Ваш број: 0302-583/4 од 26.08.2022 год. преку е-урбанизам

Почитувани,

Согласно вашето барање за доставување на податоци за изградени електронски комуникациски мрежи потребни за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец Општина Кичево, према доставената ситуација, ве известуваме дека на посочената локација Агенцијата за електронски комуникации нема податоци за изградени јавни електронски комуникациски мрежи и системи.

Со почит,

Сектор за телекомуникации

Изработил: С. Јовевска 31.08.2022

Раководител на сектор

Д-р Борис Арсов

Советник на Директорот

Игор Бојаџиев

ДИРЕКТОР:
Jeton Akiku

АЕК-401.03

www.aek.mk

ул. Кеј Димитар Влахов 21
1000 Скопје

тел: 02 32 89 200
факс: 02 32 24 611
е-пошта: contact@aec.mk

До: **КВАДАР ДОО Скопје**

Предмет: **Доставување на податоци и информации**

Врска: Ваш бр. 0302-583/4 од 26.08.2022 година
(e-urbanizam, постапка бр. 45410)

бр. 12-8/902
Скопје, 26.08.2022 година

Почитувани,

Врз основа на вашето барање, а согласно Законот за урбанистичко планирање, Ве известуваме дека стручните служби во Агенцијата за цивилно воздухопловство ја разгледаа приложената документација за изработка на

Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец Општина Кичево

при што утврдија дека планскиот опфат се наоѓа **вон зона** на било кој аеродром, леталиште или воздухопловен уред, односно во опфатот нема објекти, инсталации, уреди или било какви структури од областа на цивилно воздухопловство, но **објектот / објектите претставува/ат препрека во воздухопловството** согласно член 4 став 1, точка 66-а и член 68 став (2) од Законот за воздухопловство ("Службен весник на РМ" бр. 48/2020 – пречистен текст), за што се пропишани посебни услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Врз основа на горе наведеното ве известуваме дека изградбата на предметниот ветерен парк **може да се планира со одредени услови и ограничувања од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај**, поради што потребно е проектната документација, пред усвојување, да ја доставите до Агенцијата за цивилно воздухопловство со барање за издавање на согласност со услови за градба од аспект на безбедноста на воздушниот сообраќај.

Синтезниот план да се достави и во електронска верзија во *.dwg формат / AutoCAD 2011 или постара верзија и во прилог да има и котиран карактеристичен пресек на објектот / објектите, со приказ на надморската височина на кота +/- 0.00.

Образецот на барањето, со потребната документација, е даден на следниот линк: <http://www.caa.gov.mk/media/1444/baranje-za-izdavanje-na-soglasnost-so-uslovi-za-gradba-04092015.pdf>.

Со барањето исто така потребно е да ги доставите и следните докази:

- Доказ за уплатени средства во износ од 250,00 денари за административна такса:
  - Цел на дознака: административна такса
  - Назив и седиште на примач: трезорска сметка
  - Банка на примач: НБРМ
  - Уплатна сметка: 840 xxx 03161 (xxx – број на општината)
  - Приходна шифра и програма: 722313

Влада на Република Северна Македонија
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ
ПОДРАЧНО ОДДЕЛЕНИЕ КИЧЕВО

Qeveria e Republikës së Maqedonisë së Veriut
DREJTORIA PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM
NJËSIA RAJONALE KËRÇOVË

Број 09- 403/2
30. 08.2022 год.

ДО

КВАДАР ДОО СКОПЈЕ
ул.„Н.Русински“ 3-1/5, Скопје

ПРЕДМЕТ: Услови за заштита и спасување, доставува

ВРСКА: Ваш акт бр. 0302-583/4 од 26.08.2022г.

Согласно чл. 47 став 1 од Законот за урбанистичко планирање („Сл. Весник на РСМ“ бр. 32/20), Дирекцијата за заштита и спасување – Подрачно одделение - Кичево, информира:

Почитувани,

Ве известуваме дека Дирекцијата за заштита и спасување – Подрачно одделение – Кичево, не располага ниту има податоци за постоечка или планирана инфраструктура и немаме наши објекти на планскиот опфат за изработка, на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет од 35mw) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево.

Исто така, во прилог на дописот, Дирекцијата за заштита и спасување – Подрачно одделение - Кичево, Ви доставува мерки за заштита и спасување со цел истите да се вградат во изработката на, Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет од 35mw) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево

Во делот **МЕРКИ ЗА ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ**, да се опфатат следните мерки:

1. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД ПОЖАРИ, ЕКСПЛОЗИИ И ОПАСНИ МАТЕРИИ

При изработка на Основен проект за објектите кои се предвидува да бидат изградени од цврста градба (придружни објекти), треба да се почитуваат пропишаните мерки за заштита од пожари, согласно Законот за заштита и спасување Пречистен текст („Сл. Весник на РМ“ бр. 93/12), Законот за пожарникарство Пречистен текст (Сл. Весник на РМ бр 168/17,) и другите позитивни прописи со кои е регулирана оваа област.

Во проектниот опфат каде има шумска површина да се предвиди ПП-Заштитен појас согласно член 11-13 од Правилникот за Посебните мерки за

1

Дирекција за заштита и спасување
Подрачно одделение Кичево
Drejtoria për mbrojtje dhe shpëtim
Njësia rajonale Kicevo

Ул. „Даме Груев“ бр 2
Република Северна Македонија
Rr. "Dame Gruev" br 2
Republika e Maqedonisë së Veriut

045 228 731
www.dzs.gov.mk
Kicevo@dzs.gov.mk

заштита на шумите од пожари („сл.весник на РМ,бр.69/2001“) и истиот да се прикаже во графичкиот дел на проектот и со посебен знак да се означи и во легендата на проектот.

Во однос на заштитата од пожари, во наведената документација да се реши и громобранската инсталација, со цел да нема појава на зголемено пожарно оптоварување. Објектите, уредите и постројките што се планираат да се изградат да се изведат на начин што нема да преставуваат опасност од настанување на пожари.

2. ЗАШТИТА И СПАСУВАЊЕ ОД УРНАТИНИ

Заштитата од урнатини, како превентивна мерка, се утврдува во урбанистичките решенија во текот на планирање на просторот, урбанизирање на населбите и изградбата на објектите.

Во урбанистичките решенија се утврдува претпоставениот степен на урнатини, нивниот однос према слободните површини и степенот на проодност на сообраќајниците. При проектирањето да се води сметка да не се создаваат тесни грла на сообраќајниците и зони на тотални урнатини.

Заштитата од урнатини се обезбедува со изградба на оптимално отпорни објекти согласно сеизмолошката карта на РСМ, дел за Кичево, кои се изградени со помала количина на градежен материјал и релативно помали тежини.

4.ТЕХНИЧКО ТЕХНОЛОШКИ НЕСРЕЌИ

При изработка на Проектот да се предвидат и да се разработат пропишните мерки за заштита од Техничкотехнолошки несреќи

Одкако ќе ги вградите условите за заштита и спасување во Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет од 35mw) КО Душегубица и КО Добреноец општина Кичево, истиот да го доставите до Дирекцијата за заштита и спасување подрачно одделение Кичево за да добиете согласност за застапеност на мерките за заштита и спасување.

Изработил:
Гоце Богданоски

Одобрил;

EMIN
EMINI

Digitally signed by EMIN
EMINI
DN: c=MK, o=СДС,
2.5.4.637-637386-42300545
32350,
email=637386-42300545@32350,
givenName=EMIN,
sn=EMINI, cn=EMINI EMINI,
serialNumber=СНТ3608454
Date: 2022.08.30 10:48:43
+02'00'

Доставено:
-Насловот
-Архива

ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ Скопје
Друштво за дистрибуција на електрична енергија
Бр. 10-26/7-227 од 26.08.2022
Скопје

Одговорно лице: Драган Николоски
Контакт телефон: 02 3205 300 – 41 308

Предмет: Издавање на податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје

Почитувани,

Во врска со Вашиот допис бр. 0302-583/4 од 26.08.2022 година, со кој барате да Ви издадеме податоци за електроенергетски објекти и инфраструктура од ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА ДООЕЛ, Скопје за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец Општина Кичево, Ве известуваме дека во согласност со податоците од службената евиденција, располагаме со следните податоци:

- ☐ 110(35)kV Трафостаница
- ☐ 110kV Подземна мрежа
- ☐ 110kV Надземна мрежа
- ☐ 35kV Подземна мрежа
- ☐ 35kV Надземна мрежа
- ☐ 10(20)/0.4kV Трафостаница
- ☐ 10(20)kV Подземна мрежа
- ☐ 10(20)kV Надземна мрежа
- ☐ 0.4kV Подземна мрежа
- ☐ 0.4kV Надземна мрежа
- ☒ Друго Во доставениот плански опфат, не постојат електроенергетски објекти и инсталации соопственост на Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје

Составен дел на овој одговор е и прилог – графички приказ (подлога во pdf и dwg формат со соодветно обележани леери) со вцртани електроенергетски објекти и инфраструктура според податоците од службената евиденција.

НАПОМЕНА: Податоците кои ви ги даваме се од наша службена евиденција и постои можност да има отстапување во точноста на координатите на електроенергетските објекти на терен. Задолжително да се изготви ажурирана геодетска подлога која треба точно да ги претставува положбените и висинските податоци за сите видливи природни и изградени објекти под и над површината на земјата во рамки на опфатот.

Задолжително да се предвиди заштитен појас на електроенергетските објекти согласно Мрежните правила за дистрибуција на електрична енергија

Доколку при изведбата на објектот е потребна дислокација на електроенергетските објекти и постројки на ЕВН Македонија АД Скопје инвеститорот е должен да ги надомести трошоците за дислокација. Во случај на настанување на штета на електроенергетските објекти, инвеститорот е должен да ја надомести штетата на ЕВН Македонија АД Скопје.

При постоене на подземна инфраструктура во дадениот опфат, потребно е да се обратите до најблискиот Корисничко Енерго Центар, за проценка дали е потребно присуство на стручен вработен на лице место при реализирањето на активностите во предметниот опфат.

Потврдата е од ограничено времетраење во рок од 3 месеци од датумот на нејзиното издавање.

Со почит,

Електродистрибуција ДООЕЛ Скопје
Оддел Мрежен Инженеринг

Dragan Nikoloski

Digitally signed by Dragan
Nikoloski
Date: 2022.09.05 11:00:12 +02'00'

Македонски Телеком АД, Кеј 13-ти Ноември бр. 6, 1000 Скопје

Бр: 45410

Дата: 05.09.2022

До

Квадар ДОО Скопје

Ул. Никола Русински бр. 3-1/5, 1000 Скопје

— Ваше упатување Барање на податоци и информации

Наше контакт лице Перо Ѓорѓески, Елизабета Манева

Телефон +389 70 200 736; +389 70 200 571

Во врска со Известување за планирани и постојни тк инсталации

Почитувани,

Во врска со Вашето Барање, добиено преку системот е-урбанизам, со кое што барате податоци за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35MW) КО Душегубица и КО Добреноец Општина Кичево, Ве известуваме дека во границите на планскиот опфат нема постојна МКТ инфраструктура.

Напомена: Информациите содржани во овој документ се доверливи и тие се наменети за користење само од страна на примателот. Примателот е обврзан да превземе разумно ниво на грижа заради заштита на доверливите информации содржани во документот. Воедно, примателот е обврзан документот или било кој дел од неговата содржина да не го открива или дистрибуира на трети лица кои не се засегнати со актуелниот предмет, а заради спречување на можни злоупотреби.

Со почит,

Македонски Телеком АД Скопје

По овластување на

Директор на сектор за пристапни мрежи

Васко Најков

NIKOLCHE
TASEVSKI

Digitally signed by
NIKOLCHE TASEVSKI
Date: 2022.09.05
14:39:09 +02'00'

МАКЕДОНСКИ ТЕЛЕКОМ АД-СКОПЈЕ

Адреса: Кеј 13-ти Ноември 6, 1000 Скопје, Република Северна Македонија

Телефон: +389 2 3100 200 | Факс: +389 2 3100 300 | Internet: www.telekom.mk

Контакт центар за приватни корисници: +389 2 122, +389 70 122 | E-Mail: kontakt@telekom.mk

Контакт центар за деловни корисници: +389 2 120, +389 70 120 | E-Mail: biznis.kontakt@telekom.mk

ЕМБС: 5168660 | Основна главнина: МКД 9.583.887.733,00

ISO 9001, ISO 14001 и ISO 27001 сертифицирана компанија

Јавно претпријатие за комунални дејности "КОМУНАЛЕЦ" ц.с.
Podjetje Razlike pri Vsestranski Komunizacii "KOMUNALEC" p.p.

Бр./№: 03-3283/2
03 03 2022 год.
КИЧЕВО - KERCQVE

До
КВАДАР ДОО Скопје
ул.„Н. Русински“ бр.3-1/5
СКОПЈЕ

Предмет: Одговор на барање

На Ваше барање бр.0302-583/4 од 26.08.2022 година, а во врска со отпочнување на постапка за изработка на Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево, Ве информираме дека во предметниот проектен опфат и неговата непосредна околина не постојат водоводни и фекални канализациони линии со кои што стопанисува и кои што ги одржува ЈП „Комуналец“ - Кичево.

Со почит,

Изработиле:

ЈС /

Jovan
Sofronievski

Digitally signed by Jovan Sofronievski
DN: cn=Jovan Sofronievski, o=Jovan Sofronievski, ou=Jovan Sofronievski, email=jovan.sofronievski@komunalec.mk
Reason: I am the author of this document
Date: 2022.08.08 14:21:42 CEST

КС /

ЈП „Комуналец“ - Кичево
Директор
Muhamet Mahmudi

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА - DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR
СЕКТОР ЗА ВОДИ - DEPARTAMENTI I UJËRAVE

Арх.бр/Нр. Арх.1156/46

Дата/Data: 01-04-2022 д./viti

✓ ДО: УС Енергиа ДОО Скопје

ПРЕДМЕТ/LËNDA: Мислење

Почитувани,
Të nderuar,

Во врска со Вашето барање на мислење и добивање на податоци и информации потребни во постапката за изработка на проектна документација за изградба на нов Ветерен Енергетски парк од 35 МВ на локалитетот на КО Добренец КПП, Општина Кичево, Ве известуваме дека по разгледување на доставената топографска карта со нанесен локалитет на енергетски парк Кичево, како и Геодетски елаборат и технички опис на објектот во електронска форма и прибавено мислење од Службата за просторен информативен систем при Министерството за животна средина и просторно планирање, утврдено е дека предметната локација е надвор од границите на планираните акумулации согласно Водостопанската основа од Просторниот план на РМ 2002-2020 и зафаќа дел од втората заштитна зона на изворот „Студенчица“, согласно Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“, наменет за конзумирање на вода од страна на човекот за општините: Кичево, Македонски брод, Прилеп и Крушево. Исто така, утврдено е дека дел од објектите на ветерниот енергетски парк и тоа столбовите Т1 и Т3 се внатере во НП Маврово во зона на одржливо користење, каде Т1 е одачечена 184м, односно Т3 е одачечена 77м од границата, додека останатите столбови и самата трафостанивца не се во заштитено подрачје и не се во близин помала од 100 м до постојан или непостојан воден тек.

Од причини што планираниот инфраструктурен преоект го зафаќа подрачјето на втората, односно се протега на сртот на премин на втора и трета заштитна зона на изворот Студенчица, Секторот за води при Управта за животна средина испрати барање на мислење до Институт за Јавно Здравје Скопје како изготвувач на „Елаборатот за регионот на заштитни зони на изворот Студенчица“ бр. 09-4950 од 25.11.2010 година, согласно кој е донесена Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“,

1

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

наменет за конзумирање на вода од страна на човекот за општините: Кичево, Македонски брод, Прилеп и Крушево (Службен весник на РМ бр. 151 од 2011 година) и до ЈП Студенчица.

ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија со допис бр. 09-488/2 од 21.03.2022 година, достави позитивно мислење до Министерството за животна средина и просторно планирање, каде се наведува дека согласно доставената документација во однос на структурата и конструкцијата на објектите, начинот на изградба, начинот на работа и функционирање, тековното одржување и сервисирање и хидрогеолошка градба на тернот, дека доколку бидат запазени сите мерки за заштита на животната средина во фаза на градба, како и во фаза на одржување и редовно сервисирање, ваквиот објект нема да влијае на квалитетот на подземните води кои го прихрануваат изворот „Студенчица“. Влијанието на ваквиот објект врз животната средина, како и мерките за заштита согласно изготвувачите на Елаборатот треба да бидат дефинирани во „Студија за оценка на влијанието врз животната средина“. Исто така, корисникот согласно мислењето во сите фази, почнувајќи од припремните работи, пристапните патишта, изградбата, одржувањето и другите активности поврзани со градбата и работата на Ветерниот парк треба да се придржува кон пропишаните мерки во студијата. Имаќи предвид позицијата на ветерниот парка, каде 6 ветерни турбини и една трафостаница и една мерна станица кој се планира да бидат поставени на сртот на планината каде подземните води се очекуваат да бидат на поголема длабочина од оние наведени во процесот на поставување, градбата на темелите од 3 м длабочина и каде е предвидено обновување на поголемиот дел од темелните површини на нејзиниот поранешен изглед.

Согласно позитивното мислење на ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија како носител на Одлуката и подготвувач на стручниот елаборат и наведените стручни анализи, доколку се исполнат предложените мерки за заштита на планираната градба на ветерниот парк во КО Добренец, КП, општина Кичево истиот нема да влијае на подземните води кои го прихрануваат изворот „Студенчица“.

Исто така, потребно ЈП Студенчица како носител на Одлуката за утврдување на границите на заштитните зони на „Студенчица“ и одговорен во спроведување на мерките активно да биде вклучен во постапката на изработка на Студија за оценка на влијанието врз животната средина.

Воедно, Ве информираме дека Министерството за животна средина и просторно планирање не може да се произнесе по однос на местоположбата на постоечките или планирани подземни и надземни инсталации на планираниот

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

опфат, затоа што не располага со таков вид на податоци и не управува со истите. Според одредбите од Законот за регистрација на подземни и надземните инфраструктурни објекти и придружни инсталации (Сл.Весник на Република Македонија бр.6/12) општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се одговорни да водат евиденција и да воспостават Регистар на подземни и надземни инфраструктурни објекти и придружни инсталации, секоја за своето подрачје.

По однос на постојни водостопански објекти во склоп на системите за наводнување и системите за одводнување, надлежен правен субјект кој управува со истите е АД Водостопанство на Република Македонија.

Ве известуваме дека согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите, како и Дозвола за користење, односно дозвола за испуштање во водите на правните и физички лица, вклучувајќи ги и органите на државна управа и општините, кои испуштаат отпадни води или испуштаат или фрлаат материји и супстанции во реципиентите, под услови и на начин утврдени со законот за водите.

Со почит,

Me respekt,

Управа за животна средина/Drejtoria për mjedis jetësor

в.д. Директор/u.d.Drejtor

Hisen Xhemaili

Изработил/Përpiloi: Љупка Д. Зајков
Одобрил/Aprovvoi: Ylber Mirta

3

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА - DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR
СЕКТОР ЗА ПРИРОДА - SEKTORI I NATYRËS

Арх. Бр./Nr.Arh. 11-3211/2
Дата/Data: 26-04-2022 год./viti

✓ До/Deri te: "КВАДАР" ДОО Скопје

ул. "Никола Русински" бр.3-1/5
1000 Скопје

Предмет/Lenda: Стручно мислење

Врска/Lidhja: Ваш број: 0302-583/2 од 05.04.2022
Наш број: 11-3211/1 од 26.04.2022

Почитувани,
Të nderuar,

Во врска со вашето барање, допис Бр.11-3211/1 од 26.04.2022 година за доставување на мислење за отпочнување на постапка за планирање на изградба на ветерен парк во КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево, Секторот за природа при Управата за животна средина како орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање, од аспект на своите надлежности во областа на заштита на природата, го дава следното мислење:

Согласно секторската Студија за заштита на природното наследство (1999) изготвена за потребите на Просторниот план на РМ ("Сл.весник на РМ", бр.39/04), Картата на природни реткости на Република Македонија изготвена од Институтот за географија при Природно-математичкиот факултет во Скопје и просторните податоци (просторна идентификација) во државен координатен систем изготвени од Службата за просторен информативен систем, утврдено е дека просторот на гореспоменатиот проектен опфат не влегува во граници на заштитени подрачја утврдени со закон односно, на истиот нема евидентирано или регистрирано локалитети со посебни природни вредности кои од аспект на заштита на природата подлежат на посебен режим на заштита.

Имајќи го во предвид изнесеното односно фактот дека предметниот објект не е изграден во граници на заштитено подрачје утврдено со закон односно во граници на Национален Парк, Споменик на природа, Парк на природа, Заштитен предел или Повекеенаменско подрачје, Управата за животна средина како орган во состав на Министерството за животна средина и просторно планирање, од аспект

1

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА - DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR
СЕКТОР ЗА ПРИРОДА - SEKTORI I NATYRËS

на своите надлежности во областа на заштита на природата, дава позитивно мислење по однос на постапката за планирање на изградба на ветерен парк во КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево, односно истата може да продолжи.

Со почит,
Me respect

Управа за животна средина / Drejtoria për mjedis jetësor
Директор / Drejtor
Hisen Xhemaili

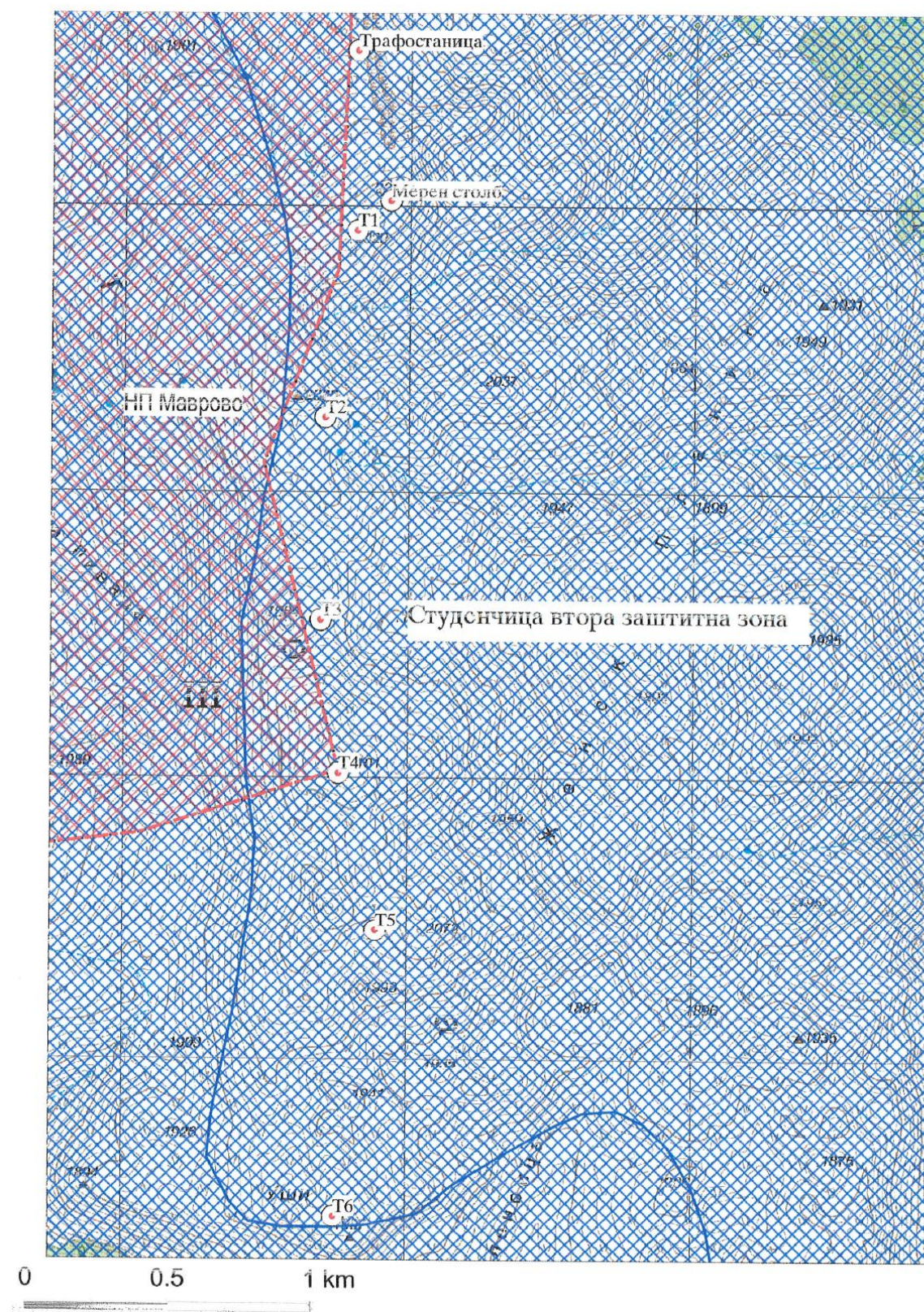
Изготвил/Репилои: Владо Атанасовски

Контролирал/Kontrolloji: Валентина Чавдарова

Одобрил/Арговoi: Влатко Трпески

11-2906 Проект за изгр. на Ветерен парк, во КО Душегубица, општ. Кичево

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА - DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR
СЕКТОР ЗА ВОДИ - DEPARTAMENTI I UJËRAVE

Арх.бр. 11-2906/4

Дата. 26-04-2022

ДО: КВАДАР ДОО Скопје
Н. Русински 3-1/5, Скопје
Предмет: Мислење
Број: 11-2906/1 од 07.04.2022г.

Почитувани,

Во врска со вашето Барање за податоци, информации и мислење за изградба на ветерен парк во КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево, ве известуваме дека Секторот за води, на барање на инвеститорот УС ЕНЕРГИЈА ДОО Скопје со арх. број 1156/6 од 01.04.2022 година, има постапено по овој предмет односно има дадено Мислење.

Во прилог на овој допис ви доставуваме копија од наведеното Мислење.

Со почит,

МИНИСТЕР/MINISTËR

Naser Nuredini

Изработил/Пërpiloi: Ylber Mirza
Одобрил/Aprovoi: Hisen Xhemaili
Директор на Управата за животна средина
Drejtör i Drejtorisë për mjedis jetësör

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

УПРАВА ЗА ЖИВОТНА СРЕДИНА - DREJTORIA PËR MJEDIS JETËSOR
СЕКТОР ЗА ВОДИ - DEPARTAMENTI I UJËRAVE

Арх.бр/Нр. Арх.1156/4

Дата/Data: _____ год/viti

01-04-2022

ДО: УС Енергија ДОО Скопје

ПРЕДМЕТ/LËNDA: Мислење

Почитувани,
Të nderuar,

Во врска со Вашето барање на мислење и добивање на податоци и информации потребни во постапката за изработка на проектна документација за изградба на нов Ветерен Енергетски парк од 35 МВ на локалитетот на КО Добренец КП1, Општина Кичево, Ве известуваме дека по разгледување на доставената топографска карта со нанесен локалитет на енергетски парк Кичево, како и Геодетски елаборат и технички опис на објектот во електронска форма и прибавено мислење од Службата за просторен информативен систем при Министерството за животна средина и просторно планирање, утврдено е дека предметната локација е надвор од границите на планираните акумулации согласно Водостопанската основа од Просторниот план на РМ 2002-2020 и зафаќа дел од втората заштитна зона на изворот „Студенчица“, согласно Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“, наменет за конзумирање на вода од страна на човекот за општините: Кичево, Македонски брод, Прилеп и Крушево. Исто така, утврдено е дека дел од објектите на ветерниот енергетски парк и тоа столбовите Т1 и Т3 се внатере во НП Маврово во зона на одржливо користење, каде Т1 е одачечена 184м, односно Т3 е одачечена 77м од границата, додека останатите столбови и самата трафостанивца не се во заштитено подрачје и не се во близин помала од 100 м до постојан или непостојан воден тек.

Од причини што планираниот инфраструктурен преоект го зафаќа подрачјето на втората, односно се протега на сртот на премин на втора и трета заштитна зона на изворот Студенчица, Секторот за води при Управта за животна средина испрати барање на мислење до Институт за Јавно Здравје Скопје како изготвувач на „Елаборатот за регионот на заштитни зони на изворот Студенчица“ бр. 09-4950 од 25.11.2010 година, согласно кој е донесена Одлуката за определување на заштитни зони на изворот „Студенчица“,

1

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

наменет за конзумирање на вода од страна на човекот за општините: Кичево, Македонски брод, Прилеп и Крушево (Службен весник на РМ бр. 151 од 2011 година) и до ЈП Студенчица.

ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија со допис бр. 09-488/2 од 21.03.2022 година, достави позитивно мислење до Министерството за животна средина и просторно планирање, каде се наведува дека согласно доставената документација во однос на структурата и конструкцијата на објектите, начинот на изградба, начинот на работа и функционирање, тековното одржување и сервисирање и хидрогеолошка градба на тернот, дека доколку бидат запазени сите мерки за заштита на животната средина во фаза на градба, како и во фаза на одржување и редовно сервисирање, ваквиот објект нема да влијае на квалитетот на подземните води кои го прихрануваат изворот „Студенчица“. Влијанието на ваквиот објект врз животната средина, како и мерките за заштита согласно изготвувачите на Елаборатот треба да бидат дефинирани во „Студија за оцена на влијанието врз животната средина“. Исто така, корисникот согласно мислењето во сите фази, почнувајќи од припремните работи, пристапните патишта, изградбата, одржувањето и другите активности поврзани со градбата и работата на Ветерниот парк треба да се придржува кон пропишаните мерки во студијата. Имаќи предвид позицијата на ветерниот парка, каде 6 ветерни турбини и една трафостаница и една мерна станица кој се планира да бидат поставени на сртот на планината каде подземните води се очекуваат да бидат на поголема длабочина од оние наведени во процесот на поставување, градбата на темелите од 3 м длабочина и каде е предвидено обновување на поголемиот дел од темелните површини на нејзиниот поранешен изглед.

Согласно позитивното мислење на ЈЗУ Институт за јавно здравје на Република Северна Македонија како носител на Одлуката и подготвувач на стручниот елаборат и наведените стручни анализи, доколку се исполнат предложените мерки за заштита на планираната градба на ветерниот парк во КО Добренец, КП1, општина Кичево истиот нема да влијае на подземните води кои го прихрануваат изворот „Студенчица“.

Исто така, потребно ЈП Студенчица како носител на Одлуката за утврдување на границите на заштитните зони на „Студенчица“ и одговорен во спроведување на мерките активно да биде вклучен во постапката на изработка на Студија за оцена на влијанието врз животната средина.

Воедно, Ве информираме дека Министерството за животна средина и просторно планирање не може да се произнесе по однос на местоположбата на постоечките или планирани подземни и надземни инсталации на планираниот

2

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moep.gov.mk

Република Северна Македонија
Министерство за животна средина
и просторно планирање

Republika e Maqedonisë së Veriut
Ministria e Mjedisit Jetësor
dhe Planifikimit Hapësinor

опфат, затоа што не располага со таков вид на податоци и не управува со истите. Според одредбите од Законот за регистрација на подземни и надземните инфраструктурни објекти и придружни инсталации (Сл.Весник на Република Македонија бр.6/12) општините, општините во градот Скопје и градот Скопје се одговорни да водат евиденција и да воспостават Регистар на подземни и надземни инфраструктурни објекти и придружни инсталации, секоја за своето подрачје.

По однос на постојни водостопански објекти во склоп на системите за наводнување и системите за одводнување, надлежен правен субјект кој управува со истите е АД Водостопанство на Република Македонија.

Ве известуваме дека согласно Законот за води, Министерството за животна средина и просторно планирање издава водостопанска согласност заради изградба на нови или реконструкција или доградба на постојни објекти, кои се наоѓаат во или покрај површинските води, објекти коишто поминуваат преку или под површинските води или пак објекти кои се сместени во близина на површинските води или крајбрежните земјишта, а кои можат да влијаат врз режимот на водите, како и Дозвола за користење, односно дозвола за испуштање во водите на правните и физички лица, вклучувајќи ги и органите на државна управа и општините, кои испуштаат отпадни води или испуштаат или фрлаат материји и супстанции во реципиентите, под услови и на начин утврдени со законот за водите.

Со почит,

Me respekt,

Управа за животна средина/Drejtoria për mjedis jetësor

Гл. Директор/u.d.Drejtor

Hisen Xhemaili

Изработил/Përpiloi: Љупка Д. Зајков
Одобрил/Aprovoi: Ylber Mirta

3

Министерство за животна средина и просторно планирање
на Република Северна Македонија
Плоштад „Пресвета Богородица“ бр. 3, Скопје
Република Северна Македонија

Ministria e Mjedisit Jetësor dhe Planifikimit hapësinor
e Republikës së Maqedonisë së Veriut
Bul. "Presveta Bogorodica" nr. 3, Shkup
Republika e Maqedonisë së Veriut

+389 2 3251 403
www.moepp.gov.mk

АД Водостопанство на РСМ - Скопје SHA Ekonomia e Ujërave të RMV-Shkup

ул. 3 - та Македонска бригада 1 бр.10 а Скопје тел. 02/5116-401;02/5116-402
rr. Brigada e 3- të Maqedonase 1 nr. 10 a Shkup tel. 02/5116-401; 02/5116-402
ipvodostopanstvo@yahoo.com / advodostopanstvo_rm@hotmail.com

До: Квадар Доо Скопје
Ул. „Никола Русински“ бр.3-1/5, Скопје, Р.Северна Македонија

Предмет: Известување

Врска: Ваш бр. 0302-583/2 од 05.04.2022 и наш бр. 920 од 05.04.2022

Акционерско друштво Водостопанство на Република
Северна Македонија во државна сопственост
Shkupia Aksionare Ekonomia e Ujërave e Republikës
e Maqedonisë së Veriut në pronësi shtetërore

ИЗВЕСТУВАЊЕ

Бр.-Nr. 11-820/2
12.04 2022 год./viti
Skopje/Shkup

Почитувани,

Во врска со вашето барање Ваш бр. 0302-583/2, наш бр.920 за издавање на податоци и информации за отпочнување на постапка за планирање на изградба на ветрен парк во КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево за производство на електрична енергија од одржливи извори – ветерници, во рамките на II и III заштитна зона на изворот Студенчица

Ве известуваме:

АД Водостопанство на РСМ Скопје во предметниот опфат за отпочнување на постапка за планирање на изградба на ветрен парк во КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево за производство на електрична енергија од одржливи извори – ветерници, во рамките на II и III заштитна зона на изворот Студенчица, има свои објекти и инфраструктура.

Напомена: При изведба на проектот да се почитува Законот за водите, и да се обрне внимание на водостопанските објекти – реки, на КП 2209/1, КП 2208, КП2207, КП 1978, КП 1548, КП 586, КП 573, ИЛ 100, КО Душегубица, Општина Кичево.

Прилог: Скиците ќе бидат доставени електронски

Со почит,

Изработил: Марјан Дојчиновски
Контролирал: Мирјана Чемкова
Одобрил: Коста Малзарков

АД „Водостопанство на РСМ“ – Скопје
SHA „Ekonomia e Ujërave të RMV“ - Shkup

Главен извршен директор
Drejtor Gjeneral Ekzekutiv
Dokman Limani

ОПШТИНА КИЧЕВО

www.kicevo.gov.mk www.kicevo.gov.mk

kercova2013@yahoo.com kercova2013@yahoo.com

kryetari@kercova.gov.mk kryetari@kercova.gov.mk

тел: 045/ 223 – 001

045/223 - 120045/223 - 120

факс: 045/ 223 - 100

KOMUNA E KËRÇOVËS

tel: 045/223 - 001

fax: 045/ 223 - 100

Бр.10-976/2

06.04.2022

Кичево

Nr.10-976/2

Dt. 06.04.2022

Kërçovë

До:

КВАДАР ДОО Скопје

Пër:

“KVADAR” SHPK Shkup

Предмет: Мислење

Lënda: Mendim

Почитувани,

Të nderuar,

На Ваше барање бр.0302-583/2 од 05.04.2022, а во врска со отпочнување на постапката за планирање и изградба на ветерен парк во КО Душегубица и КО Добреноец, Општина Кичево Ви издава **позитивно мислење** и е согласна со реализацијата на ваков тип на градба за производство на енергија од одржливи извори – ветерници.

Мислењето се издава со цел да му послужи на барателот, КВАДАР ДОО СКОПЈЕ за отпочнување на постапката за планирање и изградба на ветерен парк во КО Душегубица и КО Добреноец.

Со почит,

Нë кërkesë të Juajën nr.0302-583/2 të dt. 5.04.2022, ndërsa në lidhje me fillimin e procedurës për planifikim dhe ndërtim të parkut me erë në KK Dushegubicë dhe KK Dobrenoeç, Komuna e Kërçovës Ju jep **mendim pozitiv** dhe është dakord me realizimin e tipit të këtillë të ndërtim për prodhimtari të energjisë nga burimet e mirëmbajtshme – mullinjtë e erës.

Mendimi jepet me qëllim që t'i shërbejë kërkuessit, “KVADAR” SHPK SHKUP për fillimin e procedurës për planifikimin dhe ndërtimin e parkut me erë në KK Dushegubicë dhe KK Dobrenoeç.

Me respekt,

Изработил: / Përgatiti:

Александра Анакиоска / Aleksandra Anaqioska:

Одобрил: / Lejoi:

Вјолца Абаз/ Vjollca Abazi:

ОПШТИНА КИЧЕВО/ KOMUNA E KËRÇOVËS

ГРАДОНАЧАЛНИК/ KRYETAR

Fatmir Dehari

РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
Јавна Установа Национален Парк
Маврово
Бр. 03-720/2
19.10.2022
Маврови Анови

Република Северна Македонија
Јавна Установа Национален Парк
МАВРОВО
Маврови Анови

19.10. 2022 г.

КВАДАР ДОО
Ул.Н. РУСИНСКИ
Бр. 3-1 /5
Скопје

Предмет : Одговор на Барање

Почитувани ,

Управата на Јавната Установа Национален Парк Маврово – Маврови Анови га разгледа Вашето Барање податоци , информации и мислење за изградба на ветерн парк Кичево во КО Душегубица и КО Добреноец Општина Кичево со деловен бр. 0302-583/4 од 26.08.2022 година и во врска со Проектот после подолго време и меѓусебна комуникација , и секако по одржаната средба во Управата на Паркот на 18.10.2022 година , Ви доставува одговор .

Имено , Управата на Паркот според доставениот проектн плански опфат како графички прилог за трасата со платформите за ветерните турбини кои просторно односно на Карта се лоцирани на планината Бистра во близина на границата од Паркот со ШС Копачка од Кичево, и по заедничка одлука со инвеститорот направени се отстапки односно поместување на објектите од граничниот појас како би се исполниле условите според Законот за заштита на природата Член 107 , а исто така е утврдено дека планскиот опфат се наоѓа во Зона за одржливо користење .

Со почит !

Изготвил ,
Томо Горѓевски

ЈУНП Маврово
Директор,
Самир Ајдини

Тел: 042/489 019; Факс: 042/489 505 п.ф.1256 Маврови Анови- Р. Македонија
e-mail: npmavrovo@npmavrovo.org.mk www.npmavrovo.org.mk

13 КОРИСТЕНА ЛИТЕРАТУРА

- Урбанистички план за подрачја и градби од државно значење за изградба на ветерен парк Кичево (за производство на електрична енергија од обновливи извори со капацитет до 35 MW) КО Душегубица и КО Добреноец, општина Кичево;
- Директивата за стратегиска оцена на животната средина (2001/42/EC);
- Домашни и меѓународни правни документи, стратегии, планови, програми;
- Локални документи на општина Кичево,;
- Други достапни искуства и практики.